

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2024 – Numri: 39

Tiranë – E enjte, 29 shkurt 2024

PËRMBAJTJA

		Faqe
Ligj nr. 8/2024, datë 8.2.2024	Për ratifikimin e marrëveshjes së financimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë, Republikës së Italisë dhe Komisionit Evropian, i cili përfaqëson Bashkimin Evropian, për programin e bashkëpunimit (Interreg VI-A) IPA Itali–Shqipëri–Mali i Zi (Adriatiku Jugor), 2021–2027.....	4357
Dekret i Presidentit nr. 80, datë 23.2.2024	Për shpallje ligji.....	4454
Udhëzim i ministrit të Financave nr. 2, datë 26.1.2024	Mbi paraqitjen e deklaratës dhe raportit vjetor për funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm në njësitë publike.....	4454
Njoftim i Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme nr. 2718, datë 22.2.2024	Mbi hyrjen në fuqi të një memorandumit mirëkuptimi me Agjencinë Franceze të Zhvillimit.....	4480

LIGJ
Nr. 8/2024

**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES
SË FINANCIMIT NDËRMJET
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË,
REPUBLIKËS SË ITALISË DHE
KOMISIONIT EVROPIAN, I CILI
PËRFAQËSON BASHKIMIN EVROPIAN,
PËR PROGRAMIN E BASHKËPUNIMIT
(INTERREG VI-A) IPA ITALI-
SHQIPËRI-MALI I ZI (ADRIATIKU
JUGOR), 2021–2027**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet marrëveshja e financimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë, Republikës së Italisë dhe Komisionit Evropian, i cili përfaqëson Bashkimin Evropian, për programin e bashkëpunimit (Interreg VI-A) IPA Itali-Shqipëri-Mali i Zi (Adriatiku Jugor) 2021–2027, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 8.2.2024.

**Shpallur me dekretin nr. 80, datë 23.2.2024,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

MF – Adriatiku Jugor 2021-2027 – Shqipëri

MARRËVESHJE FINANCIMI
NDËRMJET KOMISIONIT EVROPIAN, I
CILI PËRFAQËSON BASHKIMIN
EVROPIAN, REPUBLIKËS SË ITALISË DHE
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, PËR
PROGRAMIN E BASHKËPUNIMIT
“(INTERREG VI-A) IPA ITALI-SHQIPËRI-
MALI I ZI (ADRIATIKU JUGOR)”, 2021–2027

CCI 2021TC16IPCB008

**Marrëveshje Financimi për programin e
bashkëpunimit “(Interreg VI-A) IPA Itali-
Shqipëri-Mali i Zi (Adriatiku Jugor)”, 2021-
2027**

CCI 2021TC16IPCB008

Parathënie

Komisioni Evropian, në vijim referuar si “Komisioni”, i cili vepron për llogari dhe në emër të Bashkimit Evropian, në vijim referuar si “BE”, dhe

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë, i cili vepron në emër të Republikës së Shqipërisë, në vijim referuar si “Shqipëria”, dhe

rajoni i Pulias, “Dipartimento Sviluppo Economico”, i përfaqësuar ligjërisht nga kreu i Autoritetit Menaxhues të programit që vepron në emër të Republikës së Italisë, në vijim referuar si “Italia”,

në vijim referuar në mënyrë të përbashkët si “Palët”,

duke u bazuar në punën e programeve të mëparshme ndërmjet vendeve kufitare të rajoneve italiane (Molise dhe Pulia), Shqipërisë dhe Malit të Zi;

duke theksuar objektivin e përbashkët dhe dakordësinë për ta realizuar me sukses programin e bashkëpunimit “(Interreg VI-A) IPA Itali-Shqipëri-Mali i Zi (Adriatiku Jugor)”, 2021–2027 (“Programi”) dhe për të bashkëpunuar në mënyrë të palëkundur për të arritur këtë objektiv të përbashkët;

duke rikujtuar angazhimet e tyre të ndërsjella për të zbatuar Programin, në përputhje me vlerat e përbashkëta, të tilla si respektimi dhe mbrojtja e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore, parimi

demokratik i sundimit të ligjit dhe parimet horizontale për zbatimin e programeve të politikës së kohezionit, siç renditen në nenin 9 të rregullores (BE) 2021/1060;

duke theksuar angazhimet e tyre reciproke për të zbatuar Programin duke respektuar dispozitat që u mundësojnë Palëve menaxhimin e qëndrueshëm financiar të Programit, trajtimin e drejtë të pjesëmarrësve, si dhe menaxhimin dhe konsultimin e duhur sipas natyrës së bashkëpunimit ndërmjet Palëve,

kanë rënë dakord si më poshtë:

PJESA E PARË DISPOZITAT DHE PARIMET E PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi i kësaj Marrëveshjeje

Kjo Marrëveshje përcakton kushtet e financimit dhe zbatimit të Programit në Shqipëri, me kontributin financiar të Fondit Evropian për Zhvillim Rajonal (“FEZHR”) dhe të Instrumentit për Asistencën e Paraanëtarësimit (“IPA III”) (në vijim referuar bashkërisht si “Fondet Interreg”) dhe me kontributin kombëtar në Program.

Autoritetet e shtetit anëtar angazhohen që ta zbatojnë këtë Marrëveshje si një instrument të buxhetit të Bashkimit Evropian, në përputhje me rregulloren (BE, Euratom) 2018/1046 (“Rregullorja Financiare”),¹ sipas kuptimit të nenit 59, paragrafi 6 të rregullores (BE) 2021/1059 dhe jo si një marrëveshje ndërkombëtare, siç përmendet në nenet 216 deri në 219 të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian (TFBE).

Neni 2

Aktet bazë

1. Programi do të zbatohet nga Shqipëria dhe Italia, sipas kushteve të përgjithshme të parashikuara në këtë Marrëveshje dhe në shtojcat e saj, në përputhje me aktet bazë në vijim, duke përfshirë me korrigjimet apo ndryshimet përkatëse në to, si dhe me aktet përkatëse të BE-së që i plotësojnë ato:

a) Rregullorja (BE) 2021/1060² e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 24 qershor 2021, “Për përcaktimin e dispozitave të përbashkëta për Fondin Evropian për Zhvillim Rajonal, Fondin Evropian Social Plus, Fondin e Kohezionit, Fondin e Tranzicionit të Drejtë, Fondin Evropian për Sektorin Detar, Peshkimin dhe Akuakulturën, si dhe rregullat financiare për këto fonde dhe për Fondin e Azilit, Migracionit dhe Integritimit, Fondin e Sigurisë së Brendshme dhe Instrumentin për Mbështetje Financiare për Menaxhimin e Kufijve dhe Politikën e Vizave”;

b) Rregullorja (BE) 2021/1058³ e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 24 qershor 2021, “Për Fondin Evropian për Zhvillim Rajonal dhe për Fondin e Kohezionit”;

c) Rregullorja (BE) 2021/1059⁴ e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 24 qershor 2021, “Për dispozitat specifike për objektivin evropian të bashkëpunimit territorial (Interreg), të mbështetur nga Fondi Evropian për Zhvillim Rajonal dhe instrumentet e financimit të jashtëm”;

d) Rregullorja (BE) 2021/1529⁵ e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 15 shtator 2021 “Për krijimin e Instrumentit për Asistencën e Paraanëtarësimit (“IPA III”)”;

e) Rregullorja (BE, Euratom) 2018/1046 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 18 korrik 2018, “Për rregullat financiare të zbatueshme për buxhetin e përgjithshëm të Bashkimit Evropian, që ndryshon rregulloret (BE) nr. 1296/2013, (BE) nr. 1301/2013, (BE) nr. 1303/2013, (BE) nr. 1304/2013, (BE) nr. 1309/2013, (BE) nr. 1316/2013, (BE) nr. 223/2014, (BE) nr. 283/2014 dhe vendimin nr. 541/2014/BE dhe që shfuqizon rregulloren (BEU, Euratom) nr. 966/2012 (“Rregullorja Financiare”)”.

2. Për sa kohë që dispozitat e akteve bazë të përcaktuara në paragrafin 1, së bashku me aktet përkatëse që i plotësojnë ato, zbatohen për Shqipërinë, si rrjedhojë e kësaj Marrëveshjeje, atëherë ato duhet të zbatohen sikur të ishin kushte të kësaj Marrëveshjeje.

² Gazeta Zyrtare L 231, 30.6.2021, f. 159.

³ Gazeta Zyrtare L231, 30.6.2021, f. 60.

⁴ Gazeta Zyrtare L231, 30.6.2021, f. 94.

⁵ Gazeta Zyrtare L330, 20.9.2021, f. 1.

¹ Gazeta Zyrtare L 193, 30.7.2018, f. 1.

Neni 3 Përkufizime

1. Për qëllimet e kësaj Marrëveshjeje zbatohen përkufizimet dhe dispozitat e përcaktuara në nenin 2 të rregullores (BE) 2021/1059 dhe në nenin 2 të rregullores (BE) 2021/1060.

2. Për qëllimet e kësaj Marrëveshjeje zbatohen përkufizimet shtesë në vijim:

1) “Programi” është programi i bashkëpunimit “(Interreg VI-A) IPA Itali–Shqipëri– Mali i Zi (Adriatiku Jugor)”, për periudhën 2021–2027, duke përfshirë dokumentet e lidhura me të, të korrigjuara ose ndryshuara, si për shembull:

- Dokumenti i Programit (CCI CCI 2021TC16IPCB008) i miratuar me vendimin e Komisionit C(2022) 6940, datë 26 shtator 2022;

- Dokumenti “Përshkrim i sistemeve të menaxhimit, financiare dhe të kontrollit”;

- Dokumenti “Manualët e Programit”;

- Dokumenti “Rregullorja e brendshme për Komitetin e Monitorimit të Programit”;

- Dokumenti “Strategjia e Komunikimit e Programit”;

- Dokumenti “Plani i Vlerësimit i Programit”.

2) “Masat kufizuese të BE-së” janë masat kufizuese të miratuara në përputhje me Traktatin për Bashkimin Evropian (TBE) dhe TFBE-në.

Neni 4 Buxheti total dhe kontributet financiare për Programin

1. Plani i financimit është përcaktuar në shtojcën I.

2. Buxheti total i Programit është 81 258 770 euro.

3. Totali i financimit të alokuar nga BE për Programin është 67 026 484 euro.

4. Vlera e alokuar nga BE do të ndahet në angazhime vjetore, siç përcaktohet në tabelën 1 të shtojcës I.

5. Buxheti total i përmendur në paragrafin 2 përfshin, gjithashtu, kontributin kombëtar nga vendet pjesëmarrëse në shumën 14 232 286 euro.

Tabela 2 e shtojcës I paraqet ndarjen e kontributeve përkatëse financiare sipas prioritetit dhe tregon nëse kontributi financiar përbëhet nga bashkëfinancimi publik ose privat, apo nga të dyja.

6. Norma e bashkëfinancimit e BE-së për çdo prioritet nuk do të jetë më e lartë se 85% e shpenzimeve legjitime të Programit. Norma e bashkëfinancimit është përcaktuar në tabelën 2 të shtojcës I.

7. Asgjë në këtë Marrëveshje nuk mund të interpretohet se nënkupton një angazhim financiar të Bashkimit Evropian në lidhje me kreditë, të cilat nuk janë miratuar ende përmes miratimit të buxhetit të BE-së.

8. Sipas përqindjes së përcaktuar në nenin 27, paragrafi 5, të rregullores (BE) 2021/1059, për buxhetin e asistencës teknike të Programit do të përdoret një shumë maksimale prej 6 593 317 eurosh nga totali i kontributit financiar të fondeve Interreg prej 67 026 484 eurosh.

Shuma e fondeve të alokuara për asistencën teknike do të identifikohet si pjesë e alokimit financiar të çdo prioriteti të Programit. Kjo shumë nuk do të marrë formën e një prioriteti të veçantë ose të një programi specifik dhe është përcaktuar në kolonën “a2” të tabelës 2, shtojca I.

Palët garantojnë se gjatë zbatimit të Programit, asnjë burim ekonomik nga kontributi financiar i përmendur në këtë nen nuk do të vihet në dispozicion, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë, dhe as nuk do të përdoret për përfitimin e subjekteve, individëve ose grupeve të individëve që përfshihen në fushën e zbatimit të masave kufizuese të BE-së. Në rast se një Palë identifikon se një partner i projektit mund të përfshihet në fushën e zbatimit të masave kufizuese të BE-së, atëherë kjo Palë duhet të informojë menjëherë Komisionin.

Neni 5 Zona e Programit

Zona e Programit mbulon rajonet në vijim:

Shqipëri	Itali
AL - Shqipëri	ITF21 - Isernia
	ITF22 - Kampobaso
	ITF43 - Taranto
	ITF44 - Brindisi
	ITF45 - Leçe
	ITF46 - Foxhia
	ITF47 - Bari
	ITF48 - Barleta-Andria-Trani

Neni 6

**Periudha ekzekutimit të kësaj
Marrëveshjeje**

Periudha e ekzekutimit të kësaj Marrëveshjeje fillon me hyrjen në fuqi ose me zbatimin e përkohshëm të saj, në përputhje me nenin 58 të kësaj Marrëveshjeje dhe përfundon 15 vjet pas kësaj date.

**PJESA E DYTË
ZBATIMI I PROGRAMIT****SEKSIONI NJË
RREGULLAT E ZBATUESHME PËR TË
GJITHË PROGRAMIN**

Neni 7

Parimet e zbatimit

1. Programi zbatohet në menaxhim të përbashkët me shtetin anëtar përkatës, në përputhje me parimet e përmendura në nenin 63 të Rregullores Financiare dhe në përputhje me kushtet e përgjithshme të parashikuara në këtë Marrëveshje, legjislacionin në fuqi të Palëve, dokumentet e Programit dhe konfirmimin me shkrim nga Shqipëria lidhur me pjesëmarrjen e saj në Program për periudhën e financimit 2021–2027.

2. Vendet pjesëmarrëse bashkëpunojnë plotësisht me autoritetet e përbashkëta të Programit, të renditura në nenin 12 të kësaj Marrëveshjeje, me qëllim zbatimin e Programit dhe mbështesin funksionimin efikas të sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit, siç përcaktohet në seksionin pesë të kësaj Marrëveshjeje.

3. Dispozitat zbatuese, të tilla si kërkesat formale në drejtim të përfituesve, rregullat për vlerësimin e projektit, miratimin, kontraktimin dhe legjitimitetin e shpenzimeve, si dhe procedurat e raportimit dhe pagesës, janë përcaktuar në dokumentet e renditura në nenin 3 të kësaj Marrëveshjeje. Këto dispozita zbatuese janë detyruese për zbatimin e Programit.

Neni 8

Parimet horizontale

Palët garantojnë respektimin e parimeve dhe të drejtave të përmendura në nenin 9 të rregullores (BE) 2021/1060.

Neni 9

Parimi i partneritetit

Në përputhje me nenin 8 të rregullores (BE) 2021/1060 dhe me Kodin Evropian të Sjelljes për Partneritetet, të krijuar nga Rregullorja e Deleguar e Komisionit (BE) nr. 240/2014, Palët organizojnë dhe vënë në zbatim një partneritet gjithëpërfshirës në përputhje me kuadrin e tyre institucional dhe ligjor, duke marrë në konsideratë karakteristikat specifike të Programit.

Neni 10

Zhvillimi i territorit

Programi mund të ofrojë mbështetje për zhvillimin e integruar të territorit në përputhje me nenet 20 dhe 21 të rregullores (BE) 2021/1059 dhe nenet 28 deri në 34 të rregulloren (BE) 2021/1060.

Neni 11

Ndërprerja e Programit

1. Ky Program ndërpritet ose alokimet në këtë Program reduktohen në përputhje me rregullat e rregullores (BE) 2021/1059:

a) nëse asnjë prej vendeve partnere të mbuluara nga Programi nuk e ka nënshkruar marrëveshjen përkatëse të financimit brenda datës 31 dhjetor të vitit që pason vitin në të cilin është kryer angazhimi i parë buxhetor; ose

b) nëse Programi nuk mund të zbatohet, siç është planifikuar për shkak të problemeve në marrëdhëniet ndërmjet vendeve pjesëmarrëse; ose

c) në çdo rast tjetër të justifikuar siç duhet.

2. Shteti anëtar pjesëmarrës dhe, sipas rastit, vendet e tjera partnere pjesëmarrëse kërkojnë:

a) ndërprerjen e Programit Interreg, veçanërisht në rastet kur sfidat kryesore të përbashkëta të zhvillimit nuk mund të arrihen pa pjesëmarrjen e atij vendi partner;

b) reduktimin e alokimeve në Programin Interreg, në përputhje me rregullat dhe procedurat në fuqi; ose

c) vazhdimin e Programit Interreg pa pjesëmarrjen e atij vendi partner.

3. Komisioni mund të vendosë ndërprerjen e Programit, në përputhje me rregullat dhe procedurat në fuqi të përmendura në rregulloren (BE) 2021/1059, përpara datës së përfundimit të periudhës së ekzekutimit, me kërkesë të Komitetit të Monitorimit apo të shtetit anëtar pjesëmarrës, ose me iniciativën e tij pasi të ketë informuar Komitetin e Monitorimit.

SEKSIONI DY AUTORITETET DHE ORGANET E PROGRAMIT

Neni 12.1

Lista e autoriteteve të Programit

Programi menaxhohet dhe zbatohet në përputhje me rregullat për sistemet e menaxhimit dhe kontrollit të përmendura në rregulloren (BE) 2021/1060 dhe rregulloren (BE) 2021/1059, nga autoritetet e mëposhtme të Programit: Autoriteti Menaxhues i përmendur në nenin 12, paragrafi 3, i mbështetur nga sekretariati i përbashkët i përmendur në nenin 12, paragrafi 4, organi përgjegjës për funksionin e kontabilitetit, i përmendur në nenin 12, paragrafi 6 dhe Autoriteti i Auditimit i përmendur në nenin 12, paragrafi 7.

Autoriteti kombëtar i Shqipërisë i përmendur në nenin 12, paragrafi 3 bashkëpunon me autoritetet e Programit.

Neni 12.2

Komiteti i Monitorimit

1. Në bashkëpunim me Autoritetin Menaxhues, Palët krijojnë një komitet për të monitoruar zbatimin e Programit (“Komiteti i Monitorimit”), brenda tre muajve nga data e njoftimit të shtetit anëtar pjesëmarrës mbi vendimin e Komisionit që miraton Programin në përputhje me nenin 28, paragrafi 1 të rregullores (BE) 2021/1059.

2. Përbërja e Komitetit të Monitorimit të Programit miratohet bashkërisht nga partnerët e Programit dhe bazohet në numrin e shteteve

anëtare pjesëmarrëse, si dhe të vendeve të treta dhe vendeve partnere në Program.

3. Përbërja e komitetit garanton, gjithashtu, një përfaqësim të ekuilibruar të:

a) autoriteteve përkatëse, duke përfshirë të organeve ndërmjetëse;

b) organeve të krijuara bashkërisht në të gjithë zonën e Programit ose që mbulojnë një pjesë të zonës së Programit, ku përfshihen Grupimi Evropian i Bashkëpunimit Territorial (GEBT); dhe

c) përfaqësuesve të partnerëve të Programit të përmendur në nenin 9.

4. Funksionet e Komitetit të Monitorimit përcaktohen në nenin 30 të rregullores (BE) 2021/1059.

Neni 12.3

Autoriteti Menaxhues dhe Autoriteti Kombëtar

1. Në përputhje me nenin 45, paragrafët 1 dhe 3 të rregullores (BE) 2021/1059, vendet pjesëmarrëse, për qëllime të nenit 71 të rregullores (BE) 2021/1060, kanë identifikuar si autoritetin e vetëm menaxhues “Autorità di Gestione del Programma Interreg IPA CBC Italia, Albania, Montenegro”.

2. Funksionet e Autoritetit Menaxhues përcaktohen në nenin 46 të rregullores (BE) 2021/1059.

3. Shqipëria ka përcaktuar Agjencinë Shtetërore të Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës, në varësi të Kryeministrit, si Autoritetin Kombëtar që ka përgjegjësinë absolute për zbatimin e Programit në territorin e saj dhe që garanton bashkëpunimin me Autoritetin Menaxhues, autoritetet e tjera të Programit, Komitetin e Monitorimit dhe Komisionin.

4. Autoriteti Kombëtar mbështet Autoritetin Menaxhues në të gjitha detyrat e tij rutinë, të tilla si menaxhimi i Programit, verifikimet e lidhura me menaxhimin, menaxhimi financiar, monitorimi, raportimi, vlerësimi dhe komunikimi.

5. Përfaqësuesi i Komitetit të Monitorimit nga Shqipëria, i cili përfaqëson Autoritetin Kombëtar, si dhe zëvendësi i tij, janë personat kryesorë të kontaktit për autoritetet dhe organet drejtuese të Programit lidhur me zbatimin e Programit në Shqipëri.

6. Autoriteti Kombëtar i Shqipërisë është identifikuar si pika e kontaktit për Autoritetin Menaxhues (“pika e kontaktit”), për të dhënë informacion rreth Programit, thirrjeve për propozime, projekteve aktuale dhe arritjeve për përfituesit dhe partnerët e mundshëm.

7. Pika e kontaktit mbështet Autoritetin Menaxhues dhe partnerët lidhur me detyrat e parashikuara në nenin 36, paragrafët 2 deri në 6.

Neni 12.4

Sekretariati i Përbashkët dhe zyra e degës

1. Autoriteti Menaxhues, pas konsultimit me vendet pjesëmarrëse, krijon një Sekretariat të Përbashkët, stafi i të cilit pasqyron partneritetin e Programit, në përputhje me nenin 46, paragrafi 2 të rregullores (BE) 2021/1059.

2. Sekretariati i përbashkët, duke përfshirë edhe zyrat e degëve, asiston Autoritetin Menaxhues dhe Komitetin e Monitorimit në kryerjen e funksioneve të tyre përkatëse. Sekretariati i përbashkët jep, gjithashtu, informacione për përfituesit e mundshëm lidhur me mundësitë e financimit në kuadër të Programit, si dhe asiston përfituesit dhe partnerët në zbatimin e operacioneve në përputhje me nenin 46, paragrafi 2 të rregullores (BE) 2021/1059.

Neni 12.5

Kontrollori Kombëtar

1. Duke deroguar nga germa “a” e nenit 74, paragrafi 1 të rregullores (BE) 2021/1060 dhe pa cenuar nenin 45, paragrafi 5 të kësaj rregulloreje, shtetet anëtare dhe sipas rastit, vendi i tretë, vendi partner ose një vend dhe territor jashtë Evropës (OCT) që marrin pjesë në Programin Interreg, mund të vendosin që verifikimet e lidhura me menaxhimin, të përmendura në germën “a” të nenit 74, paragrafi 1, të rregullores (BE) 2021/1060, të kryhen përmes organit ose personit kompetent të caktuar për këtë qëllim nga secili shtet anëtar në territorin e tij (“Kontrollori Kombëtar”).

Shqipëria ka caktuar në funksionin e Kontrollorit Kombëtar një strukturë të kontraktuar nga Autoriteti Kombëtar, e cila do të mbështesë Autoritetin Menaxhues gjatë detyrave të tij të

kontrollit, veçanërisht për kryerjen e verifikimeve të lidhura me menaxhimin në territorin shqiptar.

2. Pas emërimit, Kontrollori Kombëtar kryen verifikimet e lidhura me menaxhimin, në përputhje me paragrafët 3 deri në 9 të nenit 46 të rregullores (BE) 2021/1059.

Neni 12.6

Funksioni i kontabilitetit

Funksioni i kontabilitetit kryhet nga Zyra e Funksionit të Kontabilitetit në Autoritetin Menaxhues në rajonin e Pulias, në përputhje me nenin 47 të rregullores (BE) 2021/1059.

Neni 12.7

Autoriteti i Auditimit dhe Grupi i Audituesve

1. Vendet pjesëmarrëse kanë caktuar “Segreteria Generale della Presidenza - Servizio Controllo e Verifica Politiche Comunitarie” të rajonit të Pulias, si autoritetin e vetëm të auditimit, me vendndodhje në Itali.

2. Një grup audituesish asiston Autoritetin e Auditimit, i cili përbëhet nga përfaqësues nga Italia, Shqipëria dhe Mali i Zi, të cilët do të jenë përgjegjës për auditimet e kryera në territorin e tyre përkatës.

3. Si përfaqësues të saj në Grupin e Audituesve, Shqipëria ka caktuar Agjencinë e Auditimit të Programeve të Asistencës të Akredituar nga Bashkimi Evropian.

4. Funksionet e Autoritetit të Auditimit dhe të Grupit të Audituesve përshkruhen në nenin 48 të rregullores (BE) 2021/1059.

SEKSIONI TRE

DISPOZITAT E LEGJITIMITETIT

Neni 13

Hierarkia e rregullave të legjitimitetit

Legjitimiteti i operacioneve dhe i shpenzimeve, në kuadër të Programit rregullohet nga nenet 63 deri në 68 të rregullores (BE) 2021/1060, nenet 5 dhe 7 të rregullores (BE) 2021/1058 dhe nenet 37 deri në 44 të rregullores (BE) 2021/1059.

Neni 14

Partneriteti i projektit

Partneriteti në operacionet e zbatuara në kuadër të kësaj Marrëveshjeje garantohet në përputhje me nenin 23 të rregullores (BE) 2021/1059.

Neni 15

Përzgjedhja e projektit

Operacionet përzgjidhen në përputhje me rregullat e përcaktuara në nenin 22 të rregullores (BE) 2021/1059.

Komiteti i Monitorimit përcakton dhe zbaton kritere dhe procedura jodiskriminuese dhe transparente, garanton aksesueshmërinë për personat me aftësi të kufizuara dhe barazinë gjinore, si dhe vepron në përputhje me Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe protokollet 1, 4, 6, 7, 12, 13 dhe 16 të saj, si dhe me nenin 14 të Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut dhe në përputhje me Marrëveshjen e Parisit dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm të OKB-së.

Neni 16

**Rregullat e prokurimit të
aplikuara nga subjektet që zbatojnë
operacione në kuadër të Programit**

Në rastet kur zbatimi i një operacioni kërkon prokurimin e shërbimit, lidhjen e kontratave të furnizimit ose të punëve nga një përfitues nga Shqipëria, atëherë zbatohen procedurat e prokurimit të përcaktuara në shtojcën II.

**SEKSIONI KATËR
DISPOZITAT FINANCIARE**

Neni 17

Dispozita të përgjithshme

Në përputhje me parimet e menaxhimit të qëndrueshëm financiar, buxheti i Programit zbatohet në një mënyrë të tillë që garanton ekzekutimin e duhur dhe efikas të masave të financuara nga buxheti, në përputhje me aktet bazë të përmendura në nenin 2, paragrafi 1.

Neni 18

Angazhimet buxhetore

Bazuar në vendimin zbatues të Komisionit C(2022) 6940 që miraton Programin (“vendimi për miratimin e Programit”), Komisioni realizon angazhime buxhetore të fondeve Interreg në këste vjetore për secilin Fond, gjatë periudhës 1 janar 2022–31 dhjetor 2027.

Neni 19

Pagesat

1. Pagesat nga Komisioni do të marrin formën e financimit paraprak, pagesave të përkohshme dhe pagesave të bilancit të llogarive për vitin kontabël.

Në përputhje me nenin 51, paragrafi 3, të rregullores (BE) 2021/1059 dhe nenin 10, paragrafi 3 të rregullores (BE) 2021/1529, niveli financimit paraprak arrin në 50% të tri angazhimeve të para buxhetore të Programit.

Kur realizon një financim paraprak, Komisioni merr në konsideratë nevojat aktuale financiare të Programit.

2. Kontributi nga fondet Interreg për Programin paguhet në një llogari të vetme pa nënlligari kombëtare, e cila menaxhohet nga “Ispettorato Generale per Rapporti Finanziari con l’Unione Europea”.

3. Aplikimet për pagesa dorëzohen pranë Komisionit nga “Ispettorato Generale per Rapporti Finanziari con l’Unione Europea”, i cili është organi përgjegjës për funksionin e kontabilitetit.

4. Zyra e Funksionit të Kontabilitetit në Autoritetin Menaxhues në rajonin e Pulias, i cili është organi përgjegjës për funksionin e kontabilitetit, si rregull i përgjithshëm, i paguan partnerit kryesor ose të vetëm shumat e plota, jo më vonë se 80 ditë nga data e dorëzimit të pretendimit për pagesë nga përfituesi kryesor ose i vetëm, përveç kur Shqipëria është subjekt i masave kufizuese të BE-së.

Megjithatë, afati prej 80 ditësh mund të ndërpritet nëse informacioni i dorëzuar nga përfituesi kryesor ose i vetëm, nuk i krijon mundësinë Zyrës së Funksionit të Kontabilitetit në Autoritetin Menaxhues në rajonin e Pulias, e cila është përgjegjëse për funksionin e kontabilitetit, që të përcaktojë nëse shumat duhet paguar.

Neni 20

Ndërprerja e afateve të pagesave

1. Komisioni mund të ndërpresë afatin e pagesës për një periudhë maksimale prej 6 muajsh nëse përmbushet një nga kushtet në vijim:

a) ka prova që sugjerojnë një mangësi të rëndë për të cilën nuk janë marrë masa korrigjuese;

b) Komisioni duhet të kryejë verifikime shtesë pas marrjes së informacionit se shpenzimi në një aplikim për pagesë mund të jetë i lidhur me një parregullsi.

2. Autoriteti Menaxhues mund të bjerë dakord që ta zgjasë me 3 muaj periudhën e ndërprerjes.

Neni 21

Pezullimi i pagesave

1. Komisioni mund të pezullojë të gjitha pagesat ose një pjesë të tyre pasi t'i ketë dhënë Autoritetit Menaxhues mundësinë për të paraqitur konstatimet e tij, nëse përmbushet një nga kushtet në vijim:

a) Autoriteti Menaxhues nuk ka ndërmarrë veprimet e nevojshme për të korrigjuar situatën që ka shkaktuar një ndërprerje sipas nenit 20;

b) ekziston një mangësi e rëndë;

c) shpenzimi në aplikimet për pagesa është i lidhur me një parregullsi që nuk është korrigjuar;

d) Komisioni ka dhënë një opinion të arsyetuar lidhur me një procedurë shkeljeje (sipas nenit 258 të TFBE-së) për një çështje që vendos në rrezik ligjshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimit.

2. Komisioni i jep fund pezullimit të të gjithë pagesave ose të një pjese prej tyre kur Autoriteti Menaxhues ka marrë masat për të korrigjuar elementet e përmendura në paragrafin 1.

Neni 22

Rimbursimi i asistencës teknike

1. Asistenca teknike në këtë Program rimbursohet nga Komisioni për Autoritetin Menaxhues në formën e një norme të sheshtë duke aplikuar përqindjet e përcaktuara në paragrafin 2 për shpenzimet legjitime të përfshira në çdo aplikim për pagesë (sipas germave “a” ose “c” të nenit 91, paragrafi 3 të rregullores (BE) 2021/1060, sipas rastit).

2. Përqindja e fondeve Interreg që do të rimbursohen për asistencë teknike është 10,91% e shumës së paguar për projektet.

Neni 23

Dorëzimi dhe shqyrtimi i llogarive

Procedura e dorëzimit dhe shqyrtimit të llogarive është në përputhje me rregullat e përcaktuara në kapitullin II të titullit VII të rregullores (BE) 2021/1060.

Neni 24

Anulimet

Komisioni zbaton rregullat për procedurën e anulimeve dhe për përjashtimet nga rregullat për anulimin, siç përcaktohet në nenin 105 deri në 107 të rregullores (BE) 2021/1060.

Neni 25

Dispozitat e këmbimit valutor dhe transferimi i fondeve

1. Në përputhje me nenin 38, paragrafi 5, të rregullores (BE) 2021/1059, shpenzimet e paguara në një monedhë të ndryshme nga euro konvertohen në euro nga çdo partner, duke përdorur normën e këmbimit mujor kontabël të Komisionit, të ditës kur shpenzimi në fjalë është dorëzuar për verifikim.

2. Shqipëria merr masa për t'u mundësuar përfituesve shqiptarë, sipas rastit:

a) që të marrin fondet e ofruara në kuadër të kontributit financiar të BE-së për qëllime të Programit dhe të hapin llogari bankare specifike, duke përfshirë llogaritë në euro;

b) që të bëjnë pagesa në përputhje me kërkesat kontraktuale për zbatimin e të gjitha aktiviteteve të nevojshme për zbatimin e operacionit, duke përfshirë mundësinë e përfituesit kryesor që të rishpërndajë shumën e grantit për përfituesit e tjerë.

SEKSIONI PESË
MENAXHIMI I QËNDRUESHËM
FINANCIAR NË LIDHJE ME ZBATIMIN
E PROGRAMIT

Neni 26

Dispozita të përgjithshme

1. Palët respektojnë parimet e menaxhimit të qëndrueshëm financiar, transparencës dhe mosdiskriminimit, si dhe garantojnë vizibilitetin e veprimeve të BE-së gjatë menaxhimit të fondeve të BE-së. Për këtë qëllim, Palët përmbushin detyrimet e tyre përkatëse të kontrollit dhe auditimit, si dhe marrin përsipër përgjegjësitë përkatëse të përcaktuara në këtë Marrëveshje.

2. Vendet pjesëmarrëse bien dakord për një sistem menaxhimi dhe kontrolli për Programin, në përputhje me nenet 69 deri në 72, 74 deri në 76 dhe 78 deri në 82 të rregullores (BE) 2021/1060 dhe nenet 22, 30, paragrafi 2 dhe 46 deri në 49 të rregullores (BE) 2012/159 dhe me dokumentin “Përshkrim i sistemeve të menaxhimit, financiare dhe të kontrollit”, si dhe garantojnë funksionimin e tij, në përputhje me menaxhimin e qëndrueshëm financiar dhe kërkesat kryesore të renditura në shtojcën XI të rregullores 2021/1060.

3. Për qëllime të zbatimit të këtij seksioni, autoritetet dhe organet e Programit bashkëpunojnë ngushtësisht me Palët, në përputhje me ligjet dhe rregulloret e tyre përkatëse.

4. Gjatë ushtrimit të detyrave të detyrave të tyre në territorin e Shqipërisë, autoritetet e Programit, agjentët e BE-së dhe organet hetimore të BE-së veprojnë në përputhje me legjislacionin shqiptar.

5. Gjatë ekzekutimit të detyrave të lidhura me zbatimin e buxhetit, Palët marrin të gjitha masat e nevojshme dhe të përshtatshme, duke përfshirë masat ligjore, rregullatore dhe administrative, për të mbrojtur me efikasitet interesat financiare të BE-së.

Neni 27

**Qëllimi i verifikimeve
të lidhura me menaxhimin**

Kontrollori Kombëtar shqiptar, me mbështetjen e Autoritetit Kombëtar, kryen verifikime të lidhura me menaxhimin në territorin e tij për të verifikuar, se:

a) produktet dhe shërbimet e bashkëfinancuara janë ofruar;

b) operacionet janë në përputhje me nenin 74, paragrafi 1, germa “a” të rregullores (BE) 2021/1060, me Programin dhe me kushtet për mbështetjen e operacionit.

Autoriteti Menaxhues sigurohet se shpenzimet e përfituesve që marrin pjesë në një operacion janë verifikuar nga Kontrollori Kombëtar.

Neni 28

Procedurat e auditimit dhe shqyrtimit

1. Bashkimi Evropian ka të drejtën të kryejë procedura të përshtatshme teknike, shkencore dhe financiare të lidhura me auditimin dhe shqyrtimin, duke përfshirë për të realizuar kontrolle në terren në përputhje me nenet 48 dhe 49 të rregullores (BE) 2021/1059 dhe nenin 79 të rregullores (BE) 2021/1060, në ambientet e çdo personi fizik që banon në Shqipëri ose të çdo personi juridik të themeluar në Shqipëri dhe që merr fonde të BE-së, si dhe të çdo pale të tretë të përfshirë në zbatimin e fondeve të Bashkimit Evropian që banon në Shqipëri ose të themeluar në Shqipëri.

Këto shqyrtime dhe auditime mund të kryhen nga agjentët e institucioneve dhe organeve të Bashkimit Evropian, në veçanti të Komisionit, Zyrës Evropiane Kundër Mashtrimit (ZEKM), Gjykatës Evropiane të Audituesve, Zyrës së Prokurorit Publik Evropian (ZPPE), ose nga persona të tjerë të mandatuar nga Komisioni, në përputhje me dispozitat e legjislacionit në fuqi të BE-së.

2. Agjentët e institucioneve dhe organeve të BE-së, në veçanti agjentët e Komisionit, të ZEKM-së dhe të Gjykatës Evropiane të Audituesve, si dhe personat e tjerë të mandatuar nga Komisioni, kanë aksesin e duhur në ambiente, punime dhe dokumente (në versionet elektronike, versionet fizike, ose në të dyja), si dhe në të gjithë informacionin e nevojshëm për të realizuar këto auditime, shqyrtime dhe kontrolle, siç përmendet në paragrafin 1, në përputhje me nenin 82 të rregullores (BE) 2021/1060 dhe nenin 40 të kësaj Marrëveshjeje. Ky akses përfshin të drejtën për të marrë kopje fizike ose elektronike dhe ekstrakte të çdo dokumenti ose përmbajtje nga çdo instrument i të dhënave që zotërohet nga personat fizikë ose juridikë të audituar ose nga pala e tretë e audituar.

3. Shqipëria nuk pengon ose nuk krijon pengesa të panevojshme lidhur me zbatimin e së drejtës për të hyrë në Shqipëri dhe për të aksesuar ambientet e personave të audituar që zotërojnë agjentët dhe personat e tjerë të përmendur në paragrafin 2, të cilët janë të mandatuar për të realizuar kontrole në terren për qëllime të ushtrimit të detyrave të tyre të përmendura në këtë nen.

4. Agjentëve dhe personave të tjerë të përmendur në paragrafin 2 u jepet akses në të gjitha informacionet dhe dokumentet e kërkuara, për qëllime të ushtrimit të detyrave të tyre të përmendura në këtë nen, me kusht që të mbrohen sekretet tregtare dhe të ruhet konfidencialiteti i hetimeve lidhur me palët e treta, në përputhje me nenin 72, paragrafi 1, germa “e” dhe shtojcën XII (seksioni 1.5), shtojcën XIV (seksionet 1.1 dhe 2.4), shtojcën XV (seksionet 2.4, germa “g” dhe 2.5) dhe shtojcën XVI (seksioni 4.1.6) të rregullores (BE) 2021/1060 që zbatohet për agjentët dhe personat e tjerë të përmendur në paragrafin 2. Dokumentet duhet të jenë të aksesueshme dhe të regjistruara në një mënyrë të tillë që lejon inspektimin e lehtë të tyre.

5. Agjencia Shqiptare e Auditimit të Programeve të Asistencës të Akredituar nga Bashkimi Evropian dhe, sipas rastit, autoritetet e Programit, njoftohen mbi kontrollin në terren nga agjentët ose audituesit e jashtëm të caktuar ose të mandatuar nga Autoriteti Menaxhues, Autoriteti i Auditimit, Komisioni, ZEKM ose Gjykata Evropiane e Audituesve.

6. Pavarësisht pezullimit ose zgjidhjes së kësaj Marrëveshjeje, sipas neneve 54 dhe 55, shqyrtimet dhe auditimet e parashikuara në këtë nen mund të kryhen edhe për 5 vjet pas datës së hyrjes në fuqi të pezullimit ose zgjidhjes së Marrëveshjes.

Neni 29

Auditimet nga Autoriteti i Auditimit dhe Grupi i Audituesve

Në përputhje me nenet 48 dhe 49 të rregullores (BE) 2021/1059, Autoriteti i Auditimit do të asistohet nga përfaqësuesi shqiptar në Grupin e Audituesve të Programit dhe është përgjegjës për kryerjen e një numri të përshtatshëm auditimesh, duke përfshirë ato mbi operacionet dhe auditimet e llogarive në territorin e tij, për t'i ofruar Komisionit garanci të pavarur se sistemet e menaxhimit dhe

kontrollit funksionojnë me efikasitet dhe se shpenzimet e përfshira në llogaritë e dorëzuara pranë Komisionit janë të ligjshme dhe të rregullta.

Neni 30

Parandalimi dhe zbulimi i parregullsive, mashtimit dhe veprave të tjera penale, që prekin interesat financiarë të Bashkimit Evropian

1. Autoriteti Kombëtar dhe Kontrollori Kombëtar që mbështesin Autoritetin Menaxhues, garantojnë ligjshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimeve të përfshira në llogaritë e dorëzuara pranë Komisionit dhe marrin të gjitha masat e nevojshme për parandalimin, zbulimin dhe raportimin e parregullsive dhe veprimtarive mashtruese lidhur me Programin.

2. Autoriteti Kombëtar, Kontrollori Kombëtar dhe përfaqësuesi shqiptar në Grupin e Audituesve bashkëpunojnë me Komisionin, ZEKM-në, Gjykatën Evropiane të Audituesve (GJEA) dhe autoritetet e Programit për të gjitha çështjet lidhur me zbulimin dhe raportimin e parregullsive, duke përfshirë edhe ato që lidhen me çdo mashtrim të dyshuar apo të konstatuar dhe me rikuperimin e shumave të paguara jo në mënyrën e duhur.

3. Korrigjimet financiare nga Autoriteti Menaxhues ose Komisioni bëhen në përputhje përkatësisht me nenin 33, ose 34.

4. Rikuperimi i shpenzimeve të parregullta, duke përfshirë përmes kompensimit, nga Komisioni, Autoriteti Menaxhues dhe partneri kryesor bëhet siç përcaktohet në nenin 32.

5. Autoritetet dhe organet e renditura në paragrafin 2 vendosin, rast pas rasti, nëse do t'i realizojnë bashkërisht inspektimet dhe kontrollin në terren, duke përfshirë edhe në rastet kur të dyja palët janë kompetente për të realizuar hetime.

6. Kur një përfitues shqiptar ose një tjetër palë e tretë e kundërshton inspektimin ose kontrollin në terren, atëherë Autoriteti Kombëtar ose përfaqësuesi në Grupin e Audituesve, duke vepruar në përputhje me rregullat dhe rregulloret kombëtare, asiston Komisionin ose ZEKM-në, GJEA-në ose autoritetet e Programit, me qëllim që t'u lejojë përmbushjen e detyrës së tyre në realizimin e të gjitha inspektimeve ose kontroleve në terren. Kjo asistencë përfshin marrjen e masave të përkohshme të përshtatshme për të mbrojtur

interesat financiarë të Bashkimit Evropian, të cilët nuk duhet të jenë më pak efikase se masat e zbatueshme në përputhje me legjislacionin e brendshëm për të mbrojtur interesat financiarë kombëtarë, duke përfshirë masat e nevojshme për mbrojtjen e evidencave.

7. Komisioni ose ZEKM, GJEA apo Autoriteti Menaxhues informojnë autoritetet shqiptare mbi rezultatin e këtyre kontrolleve dhe inspektimeve. Në veçanti, Komisioni ose ZEKM i raporton Autoritetit Menaxhues dhe Autoritetit Kombëtar, sa më shpejt të jetë e mundur, çdo fakt ose dyshim në lidhje me ndonjë parregullsi të identifikuar gjatë inspektimit ose kontrollit në terren.

8. Neni 30, paragrafi 2 zbatohet, gjithashtu, për kontrollet dhe inspektimet e parashikuara në paragrafët 4 deri në 6 të këtij neni.

9. Për qëllime të zbatimit të duhur të këtij neni, Komisioni, apo ZEKM-ja, ose autoritetet e Programit dhe Autoriteti Kombëtar, Kontrollori Kombëtar dhe përfaqësuesi shqiptar në Grupin e Audituesve shkëmbejnë rregullisht informacion dhe, me kërkesë të njërës prej Palëve në këtë Marrëveshje, konsultohen me njëri-tjetrin, përveç kur kjo është e ndaluar nga legjislacioni i BE-së ose nga ligjet dhe rregulloret shqiptare.

10. Informacioni i shkëmbyer ndërmjet Komisionit ose ZEKM-së, autoriteteve të Programit dhe Autoritetit Kombëtar, trajtohet në përputhje me nenet 40 dhe 41.

Neni 31

Raportimi i parregullsive

Autoriteti Kombëtar, Kontrollori Kombëtar dhe përfaqësuesi shqiptar në Grupin e Audituesve i raportojnë Autoritetit Menaxhues dhe Autoritetit të Auditimit parregullsitë, duke përfshirë mashtrimin, në përputhje me kriteret për përcaktimin e rasteve të parregullsive që duhen raportuar, të dhënat që duhen siguruar dhe formatin e raportimit të përcaktuar në pikën 1.3 të seksionit 1 të shtojcës III të rregullores (BE) 2021/1060.

Neni 32

Rikuperimi

Autoriteti Menaxhues dhe autoritetet e vendeve pjesëmarrësve respektojnë detyrimet e tyre të rikuperimit, siç përcaktohet në nenin 52 të

rregullores (BE) 2021/1059.

Neni 33

Korrigjimet financiare nga Autoriteti Menaxhues

Në përputhje me nenin 103 të rregullores (BE) 2021/1060, vendet pjesëmarrëse mbrojnë buxhetin e Bashkimit Evropian dhe aplikojnë korrigjime financiare duke anuluar të gjithë ose një pjesë të mbështetjes nga fondet për një operacion ose Program, në rastet kur konstatohen shpenzime të parregullta. Ata duhet të informojnë Komisionin rreth çdo shpenzimi të identifikuar dhe/ose të raportuar si të parregullt nga autoritetet kompetente kombëtare, duke përfshirë edhe rastet e shpenzimeve që thjesht dyshohen si të parregullta.

Neni 34

Korrigjimet financiare nga Komisioni

Në përputhje me rregullat dhe procedurat e përcaktuara në nenin 104 të rregullores (BE) 2021/1060, Komisioni realizon korrigjime financiare, duke reduktuar mbështetjen nga fondet për një Program, në rastet kur del në përfundimin se:

a) ekziston një mangësi e rëndë që ka vënë në rrezik fondet që janë paguar për Programin;

b) shpenzimet në llogaritë e pranuar janë të parregullta dhe nuk janë zbuluar dhe raportuar nga Autoriteti Menaxhues;

c) Autoriteti Menaxhues nuk ka vepruar në përputhje me detyrimet e tij sipas nenit 33 për të zbuluar dhe raportuar shpenzimet e konstatuara apo të dyshuara si të parregullta nga autoritetet kompetente kombëtare, përpara hapjes së procedurës së korrigjimit financiar nga Komisioni.

SEKSIONI GJASHTË

DISPOZITA TË NDRYSHME LIGJORE

Neni 35

Lehtësimi i lëshimit të vizave

1. Shqipëria lehtëson lëshimin e vizave për personelin e autoriteteve dhe organeve drejtuese të Programit, të renditura në nenin 12 të kësaj Marrëveshjeje, si dhe për përfituesit e parashikuar

në nenin 2, paragrafi 9 të rregullores (BE) 2021/1060, për udhëtimet e lidhura me zbatimin dhe menaxhimin e Programit dhe të kësaj Marrëveshjeje. Vizat jepen sa më shpejt që të jetë e mundur.

2. Paragrafi 1 zbatohet, sipas rastit, për personat e tjerë fizikë dhe për personat që përfaqësojnë personat juridikë, të cilët marrin pjesë në zbatimin e operacioneve.

3. Komisioni inkurajon shtetet anëtare pjesëmarrëse që të lehtësojnë, në kushte të barabarta, lëshimin e vizave për të gjithë aktorët e përmendur në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni nga Shqipëria për udhëtimet e lidhura me zbatimin e Programit dhe të kësaj Marrëveshjeje.

Neni 36

TVSH-ja, detyrimet e akcizës, detyrimet doganore dhe tatimet e tjera indirekte

Tatimin mbi vlerën e shtuar (“TVSH”), **detyrimet e akcizës, detyrimet doganore dhe tatimet e tjera indirekte** nuk përfshihen në mbështetjen e Bashkimit Evropian, me përjashtim të fondeve për operacionet, investimet dhe për projektet e vogla të renditura në nenin 64, paragrafi 1, germa “c” të rregullores (BE) 2021/1060.

Neni 37

Lejet dhe autorizimi

1. Autoriteti kompetent shqiptar, në përputhje me legjislacionin e brendshëm, siguron në kohën e duhur të gjitha lejet e nevojshme ose autorizimet e kërkuara për zbatimin e operacioneve në kuadër të kësaj Marrëveshjeje në Shqipëri dhe, në veçanti, për t’i mundësuar Autoritetit Menaxhues që t’i lëshojë përfituesit kryesor dokumentin e përmendur në nenin 22, paragrafi 6 të rregullores (BE) 2021/1059.

2. Për sa kohë që është nën kontrollin e autoriteteve shqiptare, Shqipëria garanton se kushtet për personat e përmendur në nenin 35, paragrafi 1, të lidhura me aksesin në ato shërbime në Shqipëri që janë të lidhura drejtpërdrejt me zbatimin e programeve ose të aktiviteteve, janë të njëjta me kushtet për shtetasit shqiptarë, duke përfshirë ato që kanë të bëjnë me tarifat.

Neni 38

Të drejtat e pronësisë intelektuale (ku përfshihet “Përdorimi i studimeve”)

1. Për sa u përket materialeve të komunikimit dhe vizibilitetit, vendet pjesëmarrëse garantojnë se Autoriteti Menaxhues do të përfshijë në çdo Marrëveshje për Grante, kushtet dhe klauzolat e nevojshme në përputhje me nenin 49, paragrafi 6, të rregullores (BE) 2021/1060.

2. Për sa i përket përfutimit të të gjitha të drejtave të nevojshme të pronësisë intelektuale për teknologjinë e informacionit, studimet, skicat, planet, publikimet, patentat dhe çdo material tjetër të përgatitur për qëllime të lehtësimit të planifikimit, zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit, vendet pjesëmarrëse garantojnë se Autoriteti Menaxhues do të përfshijë në çdo Marrëveshje për Grante, kushtet dhe klauzolat e nevojshme në përputhje me legjislacionin në fuqi të Palëve.

3. Shqipëria garanton se Komisioni, Qeveria e Shqipërisë ose Qeveria e Italisë, apo agjentët përkatës, kanë akses dhe të drejtën për t’i përdorur ose për t’i publikuar këto materiale. Komisioni do t’i përdorë këto materiale vetëm për qëllimet e veta, siç përcaktohet në pikat 2.1 deri në 2.6 të shtojcës IX të rregullores (BE) 2021/1060.

Neni 39

Disponueshmëria e dokumenteve

Shqipëria garanton se përfituesit në Shqipëri, të financuar në kuadër të Programit, i mbajnë të gjitha dokumentet mbështetëse, të lidhura me një operacion, në përputhje me nenin 82 të rregullores (BE) 2020/1060.

Neni 40

Përpunimi, mbrojtja dhe transferimi i të dhënave personale

1. Të dhënat personale të personave fizikë që marrin pjesë në Program mblidhen, regjistrohen, ruhen dhe transferohen në bazat e të dhënave të autoriteteve dhe organeve drejtuese të Programit, në përputhje me ligjin përkatës për përpunimin e të dhënave personale të vendeve pjesëmarrëse.

2. Vendet pjesëmarrëse dhe autoritetet e Programit i përpunojnë të dhënat personale vetëm kur diçka e tillë është e nevojshme për qëllime të

realizimit të detyrimeve të tyre përkatëse, në kuadër të kësaj Marrëveshjeje dhe të akteve bazë të përcaktuara në nenin 2, paragrafi 1, në veçanti për qëllime të publikimit, vlerësimit, menaxhimit financiar, verifikimeve dhe auditimeve dhe, sipas rastit, për të përcaktuar përshtatshmërinë e pjesëmarrësve.

3. Vendet pjesëmarrëse, si dhe autoritetet dhe organet drejtuese të Programit garantojnë mbrojtjen e të dhënave personale, në përputhje me legjislacionin përkatës të vendeve pjesëmarrëse.

4. Këto të dhëna transferohen tek organet e kontrollit të BE-së, të renditura në nenin 12 për qëllime të aktiviteteve të tyre.

Neni 41

Publikimi i informacionit

Me përjashtim të informacionit të mbuluar nga detyrimet për komunikimin dhe vizibilitetin, të përmendura në nenet 44 dhe 45, si dhe pa cenuar nenin 28, paragrafi 4, dhe nenin 40, Palët konsultohen me njëra-tjetrën përpara se të publikojnë dokumente, informacione ose materiale të tjera që janë drejtpërdrejt të lidhura me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje.

SEKSIONI SHTATË MONITORIMI, VLERËSIMI, KOMUNIKIMI DHE VIZIBILITETI

Neni 42

Krijimi, funksionimi dhe funksionet e Komitetit të Monitorimit

Krijimi, funksionimi dhe funksionet e Komitetit të Monitorimit respektojnë nenet 28, 29 dhe 30 të rregullores (BE) 2021/1059 dhe jepen në mënyrë të detajuar në dokumentin e Programit “Rregullorja e brendshme për Komitetin e Monitorimit të Programit”.

Neni 43

Vlerësimi

1. Autoriteti Kombëtar mbështet Autoritetin Menaxhues në kryerjen e detyrave të tij të lidhura me vlerësimet gjatë periudhës së Programit.

2. Në përputhje me nenin 35 të rregullores (BE) 2021/1059, vlerësimet janë të lidhura me një ose disa prej kritereve në vijim: efikasiteti, efienca, rëndësia, koherenca dhe vlera e shtuar e Bashkimit Evropian dhe kanë si qëllim përmirësimin e cilësisë së hartimit dhe zbatimit të programeve.

Vlerësimet mund të mbulojnë edhe kritere të tjera të rëndësishme, si përfshirja, mosdiskriminimi dhe vizibiliteti, si dhe mund të mbulojnë më tepër se një program.

Neni 44

Komunikimi

1. Autoriteti Menaxhues ka përcaktuar një oficer komunikimi për Programin.

2. Autoriteti Kombëtar i Shqipërisë mbështet Autoritetin Menaxhues dhe partnerët në Shqipëri (siç përmendet në nenin 8, paragrafi 1, të rregullores (BE) 2021/1060) lidhur me detyrat e parashikuara në këtë nen.

Oficeri i komunikimit mbështet, gjithashtu, koordinatorin e komunikimit në Itali, për sa u përket detyrave të tij të lidhura me aktivitetet e vizibilitetit, transparencës dhe komunikimit.

3. Shqipëria mbështet Autoritetin Menaxhues në kryerjen e detyrave të tij për të garantuar se materialet e komunikimit dhe vizibilitetit, duke përfshirë ato në nivel përfituesish, vihen në dispozicion të institucioneve, organeve, zyrave apo agjencive të Bashkimit Evropian, Autoritetit Menaxhues dhe përfituesve, me kërkesë dhe pa kosto shtesë ose pa një barrë të konsiderueshme administrative, dhe se Bashkimit Evropian i jepet një licencë falas, jo ekskluzive dhe e parevokueshme për përdorimin e këtyre materialeve dhe të të drejtave paraekzistuese të lidhura me to.

Neni 45

Vizibiliteti

1. Autoritetet e Programit dhe Shqipëria garantojnë:

a) vizibilitetin e mbështetjes në të gjitha aktivitetet e lidhura me operacionet e mbështetura nga Fondet Interreg, duke u kushtuar rëndësi të veçantë operacioneve me rëndësi strategjike;

b) se qytetarëve të vendeve pjesëmarrëse u komunikohet roli dhe arritjet e fondit përmes një

portali të vetëm në internet që ofron akses në të gjitha programet që përfshijnë shtetin anëtar.

Ata mbështesin Autoritetin Menaxhues në përmbushjen e përgjegjësisë së tij të përmendura në nenin 49, paragrafi 2 deri në 6 të rregullores (BE) 2021/1060.

2. Autoritetet e Programit, Shqipëria dhe përfituesit duhet të përdorin termin “Interreg”, në mënyrë të përshtatshme dhe në përputhje me nenin 36 të rregullores (BE) 2021/1059, krahas emblemës së Bashkimit Evropian kur realizojnë aktivitete vizibiliteti, transparence dhe komunikimi.

3. Për sa u përket fondeve për projektet e vogla, përfituesi, përmes kushteve kontraktuale, garanton se marrësit fundorë zbatojnë kërkesat për komunikimin publik të operacioneve Interreg.

PJESA E TRETË TË DREJTAT DHE DETYRIMET E NDËRSJELLA TË LIDHURA ME ZBATIMIN DHE MENAXHIMIN FINANCIAR TË PROGRAMIT

Neni 46 **Marrëveshja ndërmjet Italisë (vendi ku ndodhet Autoriteti Menaxhues) dhe Shqipërisë**

Autoriteti Menaxhues (AM) dhe Autoriteti Kombëtar bien dakord mbi asistencën teknike të Programit “Interreg IPA Adriatiku Jugor”, si dhe mbi marrëveshjen zbatuese që përfshin elementet e të drejtave dhe detyrimeve të ndërsjella të lidhura me zbatimin dhe menaxhimin financiar të Programit, deri në masën që këto elemente nuk rregullohen nga kjo Marrëveshje.

Në veçanti:

1. Masat e detajuara për asistencën teknike;
2. Menaxhimi i financimit paraprak;
3. Detyrimet përkatëse të lidhura me menaxhimin financiar dhe masat e detajuara për pagesat;
4. Detyrimet e Autoritetit Kombëtar të Shqipërisë kundrejt Autoritetit Menaxhues për sa u përket:
 - a) publicitetit, komunikimit dhe krijimit të markës;
 - b) pronësisë, titullit, si dhe të drejtave të pronësisë intelektuale dhe industriale;
 - c) vijueshmërisë ligjore;

d) mbajtjes së rekordeve dhe mbrojtjes së të dhënave;

- e) detyrimeve dhe afateve të raportimit;
- f) verifikimeve, kontrolleve dhe auditit;
- g) parregullsive dhe rikuperimeve;
- h) zgjidhjes dhe rimbursimit; dhe
- i) arsyeve të lidhura me forcën madhore.

PJESA E KATËRT DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 47 **Adresat dhe komunikimi ndërmjet palëve**

Gjuha e punës e Programit do të jetë gjuha angleze.

Të gjitha komunikimet në lidhje me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje do të bëhen me shkrim, do t'i referohen shprehimisht Programit dhe do të dërgohen në adresat e mëposhtme:

Për BE-në:
Komisioni Evropian;
Drejtoria e Përgjithshme për Politikat Rajonale dhe Urbane
1049 Bruksel
Belgjikë
Për Italinë:
Rajoni i Pulias
Dipartimento Sviluppo Economico, i përfaqësuar ligjërisht nga kreu i Autoritetit Menaxhues të Programit,
Corso Sonnino, 177
70121 Bari
Itali
Për Shqipërinë:

Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës
Bulevardi “Dëshmorët e Kombit”
Tiranë, Shqipëri

Neni 48 **Interpretimi i kësaj Marrëveshjeje**

1. Në zbatim të çdo dispozite të qartë që parashikon ndryshe, termat e përdorur në këtë Marrëveshje dhe shtojcat e saj kanë të njëjtin kuptim si ai që iu është dhënë në aktet bazë të përmendura në nenin 2, paragrafi 1.

2. Në rastet kur ka mospërputhje ndërmjet dispozitave në këtë Marrëveshje dhe në shtojcat e saj, mbizotërojnë dispozitat e përfshira në këtë Marrëveshje.

3. Në rastet kur ka mospërputhje ndërmjet dispozitave në këtë Marrëveshje dhe në shtojcat e saj, nga njëra anë, dhe në aktet bazë, nga ana tjetër, mbizotërojnë dispozitat e përfshira në aktet bazë.

4. Në zbatim të çdo dispozite të qartë ku parashikohet ndryshe në këtë Marrëveshje, referencat ndaj kësaj Marrëveshjeje janë referenca për këtë Marrëveshje të ndryshuar, të plotësuar ose të zëvendësuar herë pas here.

5. Çdo referencë e bërë në këtë Marrëveshje dhe në shtojcat e saj për aktet bazë, është referencë ndaj këtyre instrumenteve të ndryshuara, të plotësuara ose të zëvendësuara herë pas here.

6. Titujt në këtë Marrëveshje dhe në shtojcat e saj nuk kanë rëndësi ligjore dhe nuk ndikojnë në interpretimin e saj.

7. Palët konsultohen me njëra-tjetrën për të zgjidhur çdo mosmarrëveshje lidhur me interpretimin e kësaj Marrëveshjeje.

Neni 49

Pavlefshmëria e pjesshme dhe mangësitë e paqëllimshme

1. Nëse ndonjë dispozitë e kësaj Marrëveshjeje është ose bëhet e pavlefshme ose nëse Marrëveshja përmban mangësi të paqëllimshme, kjo nuk ndikon në vlefshmërinë e dispozitave të tjera të saj.

2. Gjatë zbatimit të kësaj Marrëveshjeje, Palët do të plotësojnë çdo dispozitë të pavlefshme apo mangësi të paqëllimshme me një dispozitë që i përshtatet më së miri qëllimit dhe synimit të kësaj Marrëveshjeje, në përputhje me aktet bazë dhe me nenin 54.

Neni 50

Konsultimet ndërmjet Palëve

1. Pa cenuar nenin 41, çdo paqartësi lidhur me ekzekutimin ose interpretimin e kësaj Marrëveshjeje do të jetë objekt konsultimi ndërmjet Palëve në këtë Marrëveshje, duke rezultuar, sipas rastit, në një ndryshim të kësaj Marrëveshjeje.

2. Palët konsultohen edhe me njëra-tjetrën në rast se Komiteti i Monitorimit nuk është në gjendje të marrë një vendim në përputhje me nenin 11.

3. Çdo Palë informon Palët e tjera në rast se ka korrigjime, ndryshime, plotësime ose zëvendësime të legjislacionit të zbatueshëm, që mund të cenojë zbatimin e Programit ose të kësaj Marrëveshjeje.

4. Në rast se njëra nga Palët merr dijeni për problemet në lidhje me zbatimin e Programit ose ekzekutimin e kësaj Marrëveshjeje, ajo vendos të gjitha kontaktet e nevojshme me Palët e tjera dhe Autoritetin Menaxhues për korrigjimin e situatës dhe ndërmarrjen e hapave të nevojshëm.

5. Konsultimet mund të rezultojnë në ndryshime (neni 53), pezullime (neni 54) ose zgjidhje (neni 55) të kësaj Marrëveshjeje ose në një procedurë për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve (neni 51).

6. Paragrafi 1 nuk zbatohet në lidhje me zgjidhjen e mosmarrëveshjeve apo çështjeve të tjera ndërmjet Italisë dhe Komisionit.

Neni 51

Masat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

1. Çdo mosmarrëveshje në lidhje me Marrëveshjen që përfshin Shqipërinë dhe Italinë ose Komisionin, ose të dyja, e cila nuk mund të zgjidhet brenda një periudhe gjashtë mujore përmes konsultimeve ndërmjet Palëve, të parashikuara në nenin 50, mund të zgjidhet me anë të arbitrazhit, me kërkesë të njëres prej Palëve.

Megjithatë, Gjykata e Drejtësisë ka kompetencën ekskluzive lidhur me interpretimin dhe zbatimin e legjislacionit të BE-së.

2. Secila Palë cakton një arbitër brenda 30 ditëve nga kërkesa për arbitrazh. Në pamundësi të kësaj gjëje, secila Palë mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit (Hagë) që të caktojë një arbitër të dytë. Dy arbitrat, nga ana e tyre, caktojnë një arbitër të tretë brenda 30 ditëve. Në pamundësi të kësaj gjëje, secila Palë mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit që të caktojë një arbitër të tretë.

Kur një mosmarrëveshje përfshin Komisionin dhe Italinë, nga njëra anë, si dhe Shqipërinë, nga ana tjetër, dhe kur Komisioni dhe Italia po veprojnë bashkërisht, atëherë Komisioni dhe Italia caktojnë një arbitër të përbashkët.

3. Me përjashtim të rasteve kur arbitrat vendosin ndryshe, zbatohet procedura e përcaktuar në Rregullat e Arbitrazhit, të vitit 1996, të Gjykatës së

Përherëshme të Arbitrazhit për Organizatat Ndërkombëtare dhe Shtetet.

Vendimi i arbitrave merret me shumicë të anëtarëve brenda një periudhe 3-mujore.

Kur gjatë procedurave të arbitrazhit ngrihet një çështje lidhur me interpretimin e legjislacionit të BE-së, arbitrat do të pezullojnë procedurat dhe do t'i kërkojnë një gjykatë në Itali që të referojë një ose disa çështje pranë Gjykatës së Drejtësisë të BE-së, me qëllim marrjen e një vendimi paraprak, në përputhje me nenin 267 të TFBE-së.

4. Secila palë është e detyruar të marrë masat e nevojshme për zbatimin e vendimit të arbitrave.

5. Kërkesa për ndjekjen e procedurave të arbitrazhit, sipas paragrafit 1 nuk përbën dhe nuk interpretohet si heqje dorë nga privilegjet ose imunitetet që iu takojnë Palëve.

6. Paragrafët 1 deri në 4 nuk zbatohen për marrëdhëniet ndërmjet Komisionit dhe Italisë.

Neni 52

Mosmarrëveshjet me palët e treta

1. Pa cenuar juridiksionin e një gjykate të caktuar në një Marrëveshje për Grante, të parashikuar në nenin 22, paragrafi 6 të rregullores (BE) 2021/1059, si gjykata kompetente për mosmarrëveshjet që lindin nga një kontratë ndërmjet Autoritetit Menaxhues dhe përfituesve në Shqipëri, BE-ja gëzon imunitet nga paditë në territorin e Shqipërisë, duke përfshirë nga arbitrazhi, përveç siç parashikohet në nenin 51 të kësaj Marrëveshjeje, si dhe nga proceset ligjore të lidhura me një mosmarrëveshje ndërmjet Komisionit dhe/ose Shqipërisë dhe një pale të tretë, ose ndërmjet palëve të treta, e cila lidhet drejtpërdrejt ose tërthorazi me ofrimin e mbështetjes financiare për Shqipërinë në kuadër të Programit dhe sipas kësaj Marrëveshjeje, me përjashtim të rasteve kur BE-ja ka hequr dorë shprehimisht nga imuniteti përkatës.

2. Shqipëria, në çdo procedurë ligjore ose administrative përpara një gjykate, tribunali ose instance administrative në Shqipëri, duhet ta ruajë këtë imunitet dhe të mbajë një qëndrim që merr plotësisht në konsideratë interesat e BE-së. Kur është e nevojshme, Shqipëria dhe Komisioni vijnë me konsulta më të gjera sipas nenit 50, lidhur me qëndrimin që duhet të mbajnë.

Neni 53

Ndryshimet e kësaj Marrëveshjeje

1. Çdo ndryshim i kësaj Marrëveshjeje, duke përfshirë zëvendësimin e një dispozite të saj, e cila është e pavlefshme ose është shpallur e pavlefshme, si dhe plotësimin e çdo mangësie të paqëllimshme, bëhet me shkrim dhe çdo ndryshim i Marrëveshjes duhet të dakordësohet nga të gjitha Palët.

2. Ndryshimet e paraqitura me shkrim do të marrin formën e një letërkëmbimi, pas dakordësisë së të gjitha Palëve.

3. Pala që kërkon ndryshimin, e dorëzon kërkesën pranë Palëve të tjera, minimumi tre muaj përpara se ndryshimi të parashikohet të hyjë në fuqi, me përjashtim të rasteve që janë të justifikuara siç duhet nga Pala kërkuuese dhe që pranohen nga Palët e tjera.

Neni 54

Pezullimi i kësaj Marrëveshjeje

1. Kjo Marrëveshje mund të pezullohet nga secila Palë:

a) nëse një nga Palët shkel një detyrim në kuadër të kësaj Marrëveshjeje;

b) në rastin e shkeljes së një detyrimi ligjor ndërkombëtar nga njëra prej Palëve, veçanërisht të atyre që lidhen me respektimin e të drejtave të njeriut, parimeve demokratike dhe sundimit të ligjit;

c) në rastet e rënda të korrupsionit me kusht që ato të kenë një ndikim sistematik në zbatimin e Programit apo të projekteve individuale;

d) në rast se BE miraton masa kufizuese kundrejt Shqipërisë;

e) kur Komiteti i Monitorimit nuk ka qenë në gjendje të marrë një vendim në përputhje me nenin 11; ose

f) kur Komiteti i Monitorimit ka rënë dakord për ndërprerjen e Programit në përputhje me nenin 12 të rregullores (BE) 2021/1059;

g) në rastin e një *force majeure* që ndikon në zbatimin e Programit;

“*Force majeure*” është çdo situatë ose ngjarje e paparashikueshme dhe e jashtëzakonshme përtej kontrollit të Palëve që i pengon ato në përmbushjen e detyrimeve të tyre, që nuk i atribuohet një gabimi apo neglizhence nga ana e tyre (ose nga ana e kontraktorëve, agjentëve apo

punonjësve të tyre) dhe që rezulton e pakapërcyeshme pavarësisht të gjithë kujdesit të duhur të ushtruar.

Defektet në pajisje ose materiale apo vonesat në vënien e tyre në dispozicion, mosmarrëveshjet në punë, grevat ose vështirësitë financiare nuk mund të përdoren si *forvë madhore*.

Një Palë që ngre pretendimin për *forvë madhore* duhet të informojë Palën tjetër pa vonesë, duke deklaruar natyrën, kohëzgjatjen e mundshme dhe efektet e parashikueshme të problemit, si dhe të marrë çdo masë për minimizimin e dëmit të mundshëm.

Asnjëra nga palët nuk mund të konsiderohet përgjegjëse për shkelje të detyrimeve të saj sipas kësaj Marrëveshjeje, nëse pengohet në përmbushjen e tyre për shkak të një *forvë madhore*, me kusht që të marrë masat për të minimizuar çdo dëm të mundshëm dhe që Palët e tjera të informohen siç duhet.

Palët e tjera bien dakord se ekziston një situatë e *forvës madhore* ose nisin konsultimet sipas nenit 50, ose bëjnë një njoftim sipas paragrafit 2.

2. Çdo Palë njofton Palët e tjera rreth qëllimit të saj për të pezulluar Marrëveshjen, duke paraqitur justifikimin e duhur. Pezullimi hyn në fuqi 45 ditë pas datës ose njoftimit ose menjëherë pas njoftimit në rastin e aplikimit të masave kufizuese të BE-së. Data e hyrjes në fuqi të pezullimit shërben si datë referencë për qëllimet e këtij neni.

3. Çdo Palë mund të marrë çdo masë të nevojshme paraprake para hyrjes në fuqi të pezullimit.

Përpara njoftimit dhe hyrjes në fuqi të pezullimit, si dhe gjatë periudhës së pezullimit, Palët mund të diskutojnë masat e përshtatshme për të shmangur ose hequr pezullimin.

4. Menjëherë pas hyrjes në fuqi të pezullimit, alokimet financiare të BE-së dhe kontributi i vendit të tretë (kontributi kombëtar), të përmendura në nenin 4, nuk do të jenë më të detyrueshme.

5. Pezullimi mund të hiqet në rastet kur Palët konstatojnë se është rivendosur përputhshmëria me Marrëveshjen.

6. Kur Palët konstatojnë se nuk është rivendosur përputhshmëria me Marrëveshjen, atëherë pezullimi mbetet në fuqi ose marrëveshja mund të zgjidhet në përputhje me nenin 55.

Neni 55

Zgjidhja e kësaj Marrëveshjeje

1. Kur pezullimi i kësaj Marrëveshjeje nuk është hequr brenda një periudhe maksimale prej 180 ditësh, çdo Palë mund të paraqesë qëllimin e saj për zgjidhjen e Marrëveshjes. Zgjidhja e Marrëveshjes hyn në fuqi 45 ditë pas datës së njoftimit, përveç kur bihet dakord ndryshe.

2. Në rastin e ndërprerjes së Programit në përputhje me nenin 11, çdo Palë mund të paraqesë kërkesën e saj për zgjidhjen e kësaj Marrëveshjeje përpara se të përfundojë periudha e ekzekutimit.

3. BE ka të drejtën ta zgjidhë këtë Marrëveshje nëse Shqipëria nuk jep kontributin e saj në përputhje me nenin 4, paragrafi 5 dhe paraqet qëllimin e tij për zgjidhjen e Marrëveshjes. Zgjidhja e Marrëveshjes hyn në fuqi 45 ditë pas datës së njoftimit, përveç kur bihet dakord ndryshe.

Shqipëria ka të drejtën ta zgjidhë këtë Marrëveshje nëse BE nuk përmbush detyrimet e saj të parashikuara në nenin 4, paragrafi 3 të kësaj Marrëveshjeje.

4. Në rastet e përmendura në paragrafët 2 dhe 3, kjo Marrëveshje zgjidhet në datën e rënë dakord nga të tre Palët.

5. Data e zgjidhjes së Marrëveshjes shërben si datë referencë për qëllimet e këtij neni.

6. Pas zgjidhjes së kësaj Marrëveshjeje, alokimi financiar i përmendur në nenin 4 nuk është më i detyrueshëm, përveç kur pezullimi ka ndodhur përpara zgjidhjes. Në këtë rast, data referencë do të jetë data e dhënë në nenin 54, paragrafi 2.

7. Në rast se Palët nuk bien dakord mbi datën e përfundimit të periudhës së ekzekutimit përpara përfundimit të periudhës së parashikuar në nenin 6, atëherë kjo Marrëveshje do të zgjidhet pesë vjet pas datës së një njoftimi të bërë në përputhje me paragrafët 1, 2 dhe 3.

Neni 56

Depozitari

Komisioni është depozitari i kësaj Marrëveshjeje.

Neni 57

Komponentët e kësaj Marrëveshjeje

Shtojcat në vijim janë pjesë përbërëse të kësaj Marrëveshjeje:

- Plani i financimit (shtojca I); dhe
- Rregullat e prokurimit publik (shtojca II).

Neni 58

Lidhja, hyrja në fuqi dhe zbatimi i përkohshëm i kësaj Marrëveshjeje

1. Kjo Marrëveshje konsiderohet e lidhur në datën e nënshkrimit të saj nga të gjitha palët.

2. Kjo Marrëveshje hyn në fuqi në datën e marrjes së njoftimit të fundit me shkrim përmes të cilit Palët njoftojnë njëra-tjetrën, me kanale diplomatike, mbi përfundimin e procedurave të tyre të brendshme ligjore të nevojshme për hyrjen në fuqi të Marrëveshjes.

3. Palët bien dakord që të zbatojnë përkohësisht dispozitat në vijim, duke filluar nga data e lidhjes së Marrëveshjes:

- Nenet 7 deri në 9;
- Neni 12, paragrafët 1 deri në 4;
- Nenet 13 deri në 15;
- Neni 26, paragrafi 2;
- Nenet 35 deri në 41;
- Nenet 47 dhe 50;
- Nenet 57 dhe 58.

Nënshkruar në tri kopje origjinale, nga një për secilin Palë, në gjuhën angleze.

- Nënshkruar për dhe në emër të Komisionit:

Normunds Popens

Drejtor i Përgjithshëm, Drejtoria e Përgjithshme për Politikat Rajonale dhe Urbane

Bruksel, datë
(nënshkrimi)

Nënshkruar për dhe në emër të Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë:

Ilir Beqaj

Drejtor i Përgjithshëm/ Koordinator Kombëtar i IPA-s

Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës

Tiranë, datë
(nënshkrimi)

Nënshkruar për dhe në emër të Republikës së Italisë:

Rajoni i Pulias

Dipartimento Sviluppo Economico

Corso Sonnino, 177

70121 Bari

Itali

përfaqësuar ligjërisht nga kreu i Autoritetit Menaxhues i Programit “Interreg IPA Adriatiku Jugor”, 2021–2027 (vendimi zbatues i KE-së C(2022)6940, 26/09/2022, CCI 2021TC16IPCB008 për (Interreg VI-A) Programin IPA Itali–Shqipëri–Mali i Zi - Adriatico Meridionale).....

Bari, datë
(nënshkrimi)

SHTOJCA I
PLANI I FINANCIMIT

Tabela 1
Fondet e miratuara financiare sipas vitit (në euro)

Fondet Interreg	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totali
Programi BNK në kuadër të IPA III	0,00	11 346 347	11 592 045	11 762 404	11 975 731	10 074 143	10 275 814	67 026 484
TOTALI	0,00	11 346 347	11 592 045	11 762 404	11 975 731	10 074 143	10 275 814	67 026 484

Tabela 2
Totali i fondeve të miratuara financiare të ndara sipas fondit dhe kontributit kombëtar (në euro)

Objektivi i politikës	Prioriteti	Fondi	Baza për llogaritjen e mbështetjes së BE-së (kostoja totale legjitime ose kontributi publik)	Kontributi i BE-së (a)=(a1)+(a2)	Ndarja treguese e kontributit të BE-së		Kontributi kombëtar (b)=(c)+(d)	Ndarja treguese e kontributit kombëtar		Totali (e)=(a)+(b)	Norma e bashkëfinancimit (f)=(a)/(e)	Kontributet nga vendet e treta (për informacion)
					Pa asistencë teknike (AT), në përputhje me nenin 27, paragrafi 1 (a1)	Për asistencë teknike (AT), në përputhje me nenin 27, paragrafi 1. (a2)		Kontributi kombëtar publik (c)	Kontributi kombëtar privat (d)			
1	AP 1	Programi BNK në kuadër të IPA III	Kostoja totale legjitime	14 819 555	13 361 773	1 457 782	3 146 758	3 009 539	137 219	17 966 313	82,48%	0
2	AP 2	Programi BNK në kuadër të IPA III	Kostoja totale legjitime	20 717 886	18 679 892	2 037 994	4 399 199	4 207 366	191 833	25 117 085	82,48%	0
3	AP 3	Programi BNK në kuadër të IPA III	Kostoja totale legjitime	11 327 476	10 213 205	1 114 271	2 405 257	2 300 372	104 885	13 732 733	82,48%	0
4	AP 4	Programi BNK në kuadër të IPA III	Kostoja totale legjitime	13 458 918	12 134 980	1 323 938	2 857 843	2 733 223	124 620	16 316 761	82,48%	0
6	AP 5	Programi BNK në kuadër të IPA III	Kostoja totale legjitime	6 702 649	6 043 317	659 332	1 423 229	1 361 167	62 062	8 125 878	82,48%	0
		Totali Fondet Interreg		67 026 484	60 433 167	6 593 317	14 232 286	13 611 667	620 619	81 258 770	82,48%	0

SHTOJCA II

Prokurimi publik

A. Dispozita të përgjithshme

1. Parimet e zbatueshme për kontratat dhe objekti (pasqyron nenin 160 të Rregullores Financiare⁶)

1. Të gjitha kontratat e financuara nga një kontratë granti respektojnë parimet e transparencës, proporcionalitetit, trajtimit të barabartë dhe mosdiskriminimit.

2. Të gjitha kontratat duhet të jenë pjesë e një procedure konkurruese sa më të gjerë që të jetë e mundur, përveç kur përdoret procedura me negociim. Vlera e përlogaritur e një kontrate nuk duhet të përcaktohet duke pasur si qëllim anashkalimin e rregullave të zbatueshme dhe nuk duhet të ndahet për të anashkaluar rregullat e zbatueshme. Përfituesi i grantit, duke vepruar si autoriteti kontraktor, e ndan një kontratë në lote, kur është e përshtatshme, duke marrë në konsideratë konkurrencën e gjerë.

3. Përfituesit e grantit nuk duhet t'i përdorin kontratat kuadër në mënyrë të gabuar ose në një mënyrë të tillë që qëllimi apo efekti i tyre të jetë të pengojnë, kufizojnë ose shtrembërojnë konkurrencën.

2. Kontratat e përziera dhe fjalori i përbashkët i prokurimit (pasqyron nenin 162 të Rregullores Financiare)

1. Një kontratë e përzier që mbulon dy ose më shumë lloje prokurimi (punët, furnizimet ose shërbimet) jepet në përputhje me dispozitat e zbatueshme, sipas llojit të prokurimit që karakterizon objektin kryesor të kontratës në fjalë.

2. Në rastin e kontratave të përziera për furnizimet dhe shërbimet, objekti kryesor përcaktohet duke krahasuar vlerat e furnizimeve ose të shërbimeve përkatëse.

3. Çdo referencë për nomenklaturat në kontekstin e prokurimit bëhet duke përdorur Fjalorin e Përbashkët të Prokurimit (FPP).

3. Masat e publikimit (pasqyron nenin 163 të Rregullores Financiare, si dhe pragjet e nenit 178.1 dhe pikës 5 të shtojcës I të kësaj rregulloreje)

1. Për procedurat me vlerë të barabartë ose më të madhe se 300 000 euro në rastin e kontratave të shërbimit dhe furnizimit, apo me vlerë të barabartë ose më të madhe se 5 000 000 euro në rastin e kontratave të punëve, përfituesi i grantit publikon në *Gazetën Zyrtare të Bashkimit Evropian*:

a) një njoftim të kontratës me qëllim nisjen e një procedure, përveç në rastin e procedurës me negociim;

b) një njoftim për dhënien e kontratës ku paraqiten rezultatet e procedurës.

2. Sipas rastit, njoftimi paraprak informues për thirrjet për oferta pas procedurës së hapur ose procedurës së kufizuar, siç përmendet përkatësisht në gerrat “a” dhe “b” të pikës 4.1, i dërgohet Zyrës së Publikimeve në mënyrë elektronike, sa më shpejt që të jetë e mundur.

Njoftimi për dhënien e kontratës dërgohet kur kontrata është nënshkruar, me përjashtim të rasteve kur, nëse është ende e nevojshme, kontrata është deklaruar si sekrete ose kur zbatimi i kontratës duhet të shoqërohet nga masa të veçanta sigurie, ose kur diçka e tillë është e nevojshme për të mbrojtur interesat thelbësorë të Bashkimit Evropian apo të vendit përfitues, si dhe në rastet kur publikimi i njoftimit për dhënien e kontratës nuk konsiderohet i përshtatshëm.

3. Procedurat që kanë një vlerë më të ulët se pragjet e përmendura më sipër komunikohen përmes mjeteve të përshtatshme.

4. Krahas komunikimit të parashikuar në paragrafin 1 dhe në pikën 30.2, procedurat e prokurimit mund të komunikohen edhe në një mënyrë tjetër, në veçanti në formë elektronike. Këto komunikime duhet t'i referohen njoftimit të publikuar në *Gazetën Zyrtare të Bashkimit Evropian*, nëse njoftimi është publikuar, dhe nuk duhet t'i paraprijnë publikimit të këtij njoftimi, i cili në vetvete është autentik.

Ky komunikim nuk paraqet asnjë diskriminim ndërmjet kandidatëve apo ofertuesve dhe as nuk përmban detaje të tjera përveç atyre në njoftimin e kontratës, nëse ky njoftim është publikuar.

5. Informacione të caktuara për dhënien e kontratës mund të mos publikohen në rast se publikimi i tyre do të pengonte zbatimin e ligjit ose do të ishte në kundërshtim me interesin publik, do të dëmtonte interesat tregtarë legjitimë të operatorëve ekonomikë ose mund të cenonte konkurrencën e drejtë midis tyre.

⁶ Rregullorja (BE, Euratom) 2018/1046 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 18 korrik 2018, “Për rregullat financiare të zbatueshme për buxhetin e përgjithshëm të Bashkimit Evropian”.

B. Llojet e procedurave**4. Procedurat e prokurimit** (pasqyron nenin 164 të Rregullores Financiare)

1. Procedurat e prokurimit për dhënien e kontratave të koncesionit ose kontratave publike, duke përfshirë kontratat kuadër, marrin një nga format në vijim:

- a) procedurë e hapur;
- b) procedurë e kufizuar;
- c) procedurë me negociim, duke përfshirë pa publikim paraprak;
- d) procedurë konkurruese me negociim;
- e) procedura që përfshijnë një thirrje për shprehje të interesit.

2. Në procedurat e hapura, çdo operator ekonomik i interesuar mund të paraqesë një ofertë.

3. Në procedurat e kufizuara dhe procedurat konkurruese me negociim, çdo operator ekonomik mund të dorëzojë një kërkesë për pjesëmarrje duke dhënë informacionin e kërkuar nga përfituesi i grantit. Përfituesi i grantit fton të gjithë kandidatët, të cilët përmbushin kriteret e përzgjedhjes dhe nuk janë në asnjë prej situatave të përjashtimit ose refuzimit të përmendura në nenin 136, paragrafi 1 dhe nenin 141, paragrafi 1 të Rregullores Financiare⁷, që të paraqesin një ofertë.

Pavarësisht paragrafit të parë, përfituesi i grantit mund të kufizojë numrin e kandidatëve që do të ftohen për të marrë pjesë në procedurë, bazuar në kriteret e përzgjedhjes objektive dhe jodiskriminuese, të cilat bëhen të ditura në njoftimin e kontratës ose në thirrjen për shprehjen e interesit. Numri i kandidatëve të ftuar duhet të jetë i mjaftueshëm për të garantuar një konkurrencë reale.

4. Në të gjitha procedurat që përfshijnë negociim, përfituesi i grantit negocion ofertën fillestare, si dhe çdo ofertë pasuese ose pjesë të tyre me ofertuesit, me përjashtim të ofertës përfundimtare, me qëllim përmirësimin e përmbajtjes së tyre. Kërkesat minimale dhe kriteret e specifikuar në dokumentet e prokurimit nuk janë objekt negociimi. Një përfitues granti mund të japë një kontratë në bazë të ofertës fillestare pa negociim, në rast se ka specifikuar në dokumentet e

prokurimit se rezervon mundësinë për ta bërë diçka të tillë.

5. Përfituesi i grantit mund të përdorë:

a) procedurën e hapur ose të kufizuar për çdo blerje;

b) procedurat që përfshijnë një thirrje për shprehje të interesit për kontratat me vlerë më të ulët se pragjet e përmendura në pikën 3 të kësaj shtojce, për të parazgjedhur kandidatët që do të ftohen për të dorëzuar oferta në përgjigje të ftesave të ardhshme të kufizuara për oferta, ose për të përgatitur një listë me operatorët ekonomikë që do të ftohen për të paraqitur kërkesa për pjesëmarrje ose për dorëzimin e ofertave;

c) procedurën konkurruese me negociim, në rastin e kontratave të shërbimit për shërbimet sociale dhe shërbime të tjera specifike⁸, si dhe në rastet kur kjo justifikohet nga rrethana specifike që janë të lidhura, ndër të tjera, me natyrën ose kompleksitetin e objektit të kontratës apo me llojin specifik të kontratës, siç detajohet më tej në pikën 7.2,

procedurën me negociim pa publikim paraprak për lloje të caktuara blerjesh që nuk bëjnë pjesë në objektin e direktivës 2014/24/BE ose në rrethana të jashtëzakonshme të përcaktuara qartë dhe të parashikuara në këtë shtojcë.

5. Pragjet dhe procedurat (pasqyron pikën 38 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Procedurat e prokurimit në fushën e veprimeve të jashtme janë si në vijim:

a) procedura e kufizuar, siç parashikohet në pikën 4.1.b të kësaj shtojce;

b) procedura e hapur, siç parashikohet në pikën 4.1.a të kësaj shtojce;

c) procedura e hapur lokale;

d) procedura e thjeshtuar.

2. Bazuar në pragjet përkatëse, procedurat e prokurimit përdoren si në vijim:

a) procedura e hapur ose e kufizuar mund të përdoret për:

i. kontratat e shërbimit dhe të furnizimit dhe kontratat e koncesionit të shërbimeve, me vlerë prej të paktën 300 000 eurosh;

ii. kontratat e punëve dhe kontratat e koncesionit të punëve, me vlerë prej të paktën 5 000 000 eurosh;

⁷ Dispozitat e tjera për situatat e përjashtimit dhe refuzimit në këtë dokument duhet të kuptohen duke iu referuar nenit 136, paragrafi 1 dhe nenit 141, paragrafi 1 të Rregullores Financiare.

⁸ Siç përmendet në shtojcën XIV të direktivës 2014/24/BE.

b) procedura e hapur lokale mund të përdoret, për:

i. kontratat e furnizimit me vlerë nga 100 000 euro deri në 300 000 euro;

ii. kontratat e punëve dhe kontratat e koncesionit të punëve, me vlerë nga 300 000 euro deri në 5 000 000 euro;

c) procedura e thjeshtuar mund të përdoret për:

i. kontratat e shërbimit, kontratat e koncesionit të shërbimeve, kontratat e punëve dhe kontratat e koncesionit të punëve, me vlerë nën 300 000 euro;

ii. kontratat e furnizimit, me vlerë nën 100 000 euro;

d) kontratat me vlerë më të ulët ose të barabartë me 20 000 euro mund të jepen mbi bazën e një oferte të vetme;

e) pagesat me vlerë më të ulët ose të barabartë me 2500 euro për zërat e shpenzimeve mund të realizohen thjesht si pagesa faturash, pa qenë e nevojshme të merret një ofertë paraprake.

3. Në procedurën e kufizuar të përmendur në germën “a” të paragrafit 1, njoftimi i kontratës specifikon numrin e kandidatëve që do të ftohen për të paraqitur oferta. Në rastin e kontratave të shërbimeve ftohen të paktën katër kandidatë. Numri i kandidatëve që lejohet të paraqesin oferta duhet të jetë i mjaftueshëm për të garantuar një konkurrencë reale. Lista e kandidatëve të përzgjedhur publikohet në faqen e internetit të përfituesit të grantit.

Nëse numri i kandidatëve që plotësojnë kriteret e përzgjedhjes ose nivelet minimale të kapacitetit është më i ulët se numri minimal, përfituesi i grantit mund të ftojë për të paraqitur oferta vetëm ata kandidatë që përmbushin kriteret për dorëzimin e një oferte.

4. Në kuadër të procedurës së hapur lokale të përmendur në germën “c” të paragrafit 1, njoftimi i kontratës publikohet minimalisht në gazetën zyrtare të shtetit marrës ose në format të barasvlershëm për ftesat lokale për oferta.

5. Në kuadër të procedurës së thjeshtuar të përmendur në germën “d”, të paragrafit 1, autoriteti kontraktor harton një listë me të paktën tre ofertues të përzgjedhur prej tij, pa publikuar një njoftim. Ofertuesit për procedurën e thjeshtuar mund të përzgjidhen nga lista e operatorëve ekonomikë të përmendur në germën “b” të pikës 9. 1, e cila bëhet e ditur përmes një thirrjeje për shprehje të interesit.

Nëse, pas konsultimit të ofertuesve, autoriteti kontraktor merr vetëm një ofertë të vlefshme nga aspekti administrativ dhe teknik, atëherë kontrata mund të jepet me kusht që të përmbushen kriteret për dhënien e saj.

6. Për sa u përket shërbimeve ligjore që nuk mbulohen në germën “g”, të pikës 6.1, autoriteti kontraktor mund të përdorë procedurën e thjeshtuar, pavarësisht vlerës së përlogaritur të kontratës.

6. Përdorimi i procedurës me negociim pa publikim paraprak të njoftimit të kontratës (pasqyron pikën 11 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Kur përfituesi i grantit përdor procedurën me negociim pa publikim paraprak të njoftimit të kontratës, ai respekton masat e negociimit të përcaktuara në pikën 7.1. Përfituesi i grantit mund të përdorë procedurën me negociim pa publikim paraprak të njoftimit të kontratës, pavarësisht vlerës së përlogaritur të kontratës, në rastet në vijim:

a) kur nuk janë dorëzuar oferta, apo oferta të përshtatshme, ose kur nuk janë dorëzuar kërkesa për pjesëmarrje apo kërkesa të përshtatshme për pjesëmarrje, siç parashikohet në paragrafin 2, në përgjigje të një procedure të hapur, ose procedure të kufizuar pas përfundimit të kësaj procedure, me kusht që dokumentet origjinale të prokurimit të mos jenë ndryshuar në mënyrë thelbësore;

b) kur punët, furnizimet ose shërbimet mund të ofrohen nga vetëm një operator ekonomik, sipas kushteve të përcaktuara në paragrafin 3, si dhe për një nga arsyet në vijim:

i. qëllimi i prokurimit është krijimi ose blerja e një veprë arti ose një performance artistike unike;

ii. për arsye teknike, nuk ka konkurrencë;

iii. duhet të garantohet mbrojtja e të drejtave ekskluzive, duke përfshirë të drejtat e pronësisë intelektuale;

c) nëse është jashtëzakonisht e nevojshme në rastet kur, për arsye të urgjencës ekstreme të shkaktuar nga ngjarje të paparashikueshme, është e pamundur të respektohen afatet kohore të përcaktuara në pikën 22 të kësaj shtojce dhe kur argumentimi i kësaj urgjence ekstreme nuk mund t'i atribuohet autoritetit kontraktor;

d) për punët ose shërbimet e reja që kanë të bëjnë me përsëritje të punëve apo shërbimeve të ngjashme që i janë besuar një operatori ekonomik, të cilit i është dhënë një kontratë fillestare nga i

njëti përfitues i grantit, me kusht që këto punë ose shërbime të përputhen me projektin bazë për të cilin është dhënë kontrata fillestare pas publikimit të njoftimit të kontratës, sipas kushteve të përcaktuara në paragrafin 4;

e) për kontratat e furnizimit:

i. për furnizime shtesë, të cilat kanë si qëllim zëvendësimin e pjesshëm të furnizimeve ose instalimeve, apo shtimin e furnizimeve ose instalimeve ekzistuese, në rastet kur një ndryshim i furnizuesit do të detyronte autoritetin kontraktor që të merrte furnizime me karakteristika të ndryshme teknike, të cilat do të rezultojnë në mospërputhshmëri ose në vështirësi teknike joproporcionale në procedurat e shfrytëzimit dhe mirëmbajtjes; në rastet kur institucionet e Bashkimit Evropian japin kontrata për llogari të tyre, kohëzgjatja e këtyre kontratave nuk i tejkalon tre vjet;

ii. kur produktet janë prodhuar vetëm për qëllime kërkimore, eksperimentimi, studimi ose zhvillimi; megjithatë, këto kontrata nuk përfshijnë prodhimin në masë për të arritur sukses tregtar ose për të rikuperuar kostot e kërkimit dhe të zhvillimit;

iii. për furnizimet e kuotuar dhe të blera në tregun e lëndëve të para dhe produkteve primare;

iv. për blerjet e furnizimeve me kushte veçanërisht të favorshme nga një operator ekonomik që po likuidon përfundimisht veprimtaritë e tij tregtare, ose nga likuiduesit në një procedurë falimentimi, një marrëveshje me kreditorët, ose një procedurë e ngjashme sipas legjislacionit të brendshëm;

f) për kontratat e ndërtimit, pas studimit të tregut lokal;

g) për kontratat për një nga rastet e mëposhtme:

i. përfaqësimin ligjor nga një avokat në procedurat e arbitrazhit ose pajtimit ose procedurat gjyqësore;

ii. konsulencën ligjore që jepet në përgatitjen e procedurave të përmendura në pikën “f”, ose kur ka një tregues të qartë dhe probabilitet të lartë që çështja me të cilën lidhet konsulenca të bëhet subjekt i këtyre procedurave, me kusht që konsulenca të jepet nga një avokat;

iii. shërbimet e arbitrazhit dhe pajtimit;

iv. shërbimet e certifikimit dhe autentifikimit të dokumenteve, të cilat duhet të ofrohen nga noterët;

2. Një ofertë konsiderohet e papërshtatshme, kur ajo nuk lidhet me objektin e kontratës, ndërsa

kërkesa për pjesëmarrje konsiderohet e papërshtatshme, kur operatori ekonomik është në një situatë përjashtuese, ose nuk përmbush kriteret e përzgjedhjes.

3. Përjashtimet e përcaktuara në germën “b”, pikat “ii” dhe “iii” të paragrafit 1 zbatohen vetëm kur nuk ekziston asnjë alternativë ose zëvendësim i arsyeshëm dhe mungesa e konkurrencës nuk vjen si rezultat i një ngushtimi artificial të parametrave gjatë përcaktimit të prokurimit.

4. Në rastet e përmendura në germën “d” të paragrafit 1, projekti bazë duhet të tregojë nivelin e punëve ose shërbimeve të mundshme të reja dhe kushtet sipas të cilave do të jepen. Sapo projekti bazë të shpallet pjesë e prokurimit duhet të njoftohet përdorimi i mundshëm i procedurës me negociim dhe kostoja e përgjithshme e përlllogaritur e punëve ose e shërbimeve vijuese duhet të merret në konsideratë gjatë zbatimit të pragjeve të përmendura në pikën 3 të kësaj shtojce.

7. Përdorimi i procedurës konkurruese me negociim (pasqyron pikën 12.1, germa “b” të shtojcës I dhe nenin 164.4 të Rregullores Financiare)

1. Kur përfituesi i grantit përdor procedurën konkurruese me negociim, ai duhet të marrë në konsideratë masat e negociimit në vijim:

a) përfituesi i grantit negocion ofertën fillestare, si dhe çdo ofertë pasuese ose pjesë të tyre me ofertuesit, me përjashtim të ofertës përfundimtare, me qëllim përmirësimin e përmbajtjes së tyre. Kërkesat minimale dhe kriteret e specifikuar në dokumentet e prokurimit nuk janë objekt negociimi;

b) Një përfituesi granti mund të japë një kontratë në bazë të ofertës fillestare pa negociim në rast se ka specifikuar në dokumentet e prokurimit se rezervon mundësinë për ta bërë diçka të tillë.

2. Autoriteti kontraktor mund ta përdorë këtë procedurë, pavarësisht vlerës së përlllogaritur të kontratës, në lidhje me punët, furnizimet ose shërbimet që përmbushin një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

a) kur nevojat e autoritetit kontraktor nuk mund të përmbushen pa përshtatur një zgjidhje të gatshme;

b) punët, furnizimet ose shërbimet përfshijnë projektimin ose zgjidhjet novatore;

c) kontrata nuk mund të jepet pa negociim paraprak, për shkak të rrethanave specifike që

lidhen me natyrën, kompleksitetin ose përbërjen juridike dhe financiare të kontratës ose për shkak të rreziqeve të lidhura me objektin e kontratës;

d) specifikimet teknike nuk mund të përcaktohen me përpikëri të mjaftueshme nga autoriteti kontraktor, duke iu referuar një standardi.

8. Përdorimi i procedurës me negociim për kontratat e shërbimit, furnizimit dhe punëve (pasqyron pikën 39 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Përfituesit e grantit mund të përdorin procedurën me negociim me një ofertë të vetme, në rastet në vijim:

a) kur shërbimet u janë besuar organeve të sektorit publik ose shoqatave apo institucioneve jofitimprurëse dhe kanë lidhje me aktivitete të natyrës institucionale ose janë të projektuara për të ofruar asistencë për personat në fushën sociale;

b) kur procedura e dorëzimit të ofertave ka rezultuar e pasuksesshme, pra kur nuk janë marrë oferta cilësore dhe/ose të përshtatshme nga pikëpamja financiare. Në këtë rast, pas anulimit të procedurës së dorëzimit të ofertave, përfituesi i grantit mund të negociojë me një ose disa ofertues të përzgjedhur prej tij nga grupi i ofertuesve që morën pjesë në ftesën për dorëzimin e ofertave, me kusht që dokumentet e prokurimit të mos jenë ndryshuar në mënyrë thelbësore;

c) kur duhet lidhur një kontratë e re pas zgjidhjes së parakohshme të një kontrate ekzistuese.

2. Për qëllime të pikës 6.1, germa “c”, operacionet e kryera gjatë një krize konsiderohen se përmbushin kushtin e urgjencës ekstreme. Përfituesi i grantit përcakton ekzistencën e një situatë të urgjencës ekstreme dhe shqyrton rregullisht vendimin e tij/saj duke marrë në konsideratë parimin e menaxhimit të qëndrueshëm financiar.

3. Aktivitetet e natyrës institucionale të përmendura në germën “a” të pikës 8.1 përfshijnë shërbimet e lidhura drejtpërdrejt me misionin statutor të organeve të sektorit publik.

9. Procedura që përfshin një thirrje për shprehje interesi (pasqyron pikat 13.1 dhe 13.2 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Për kontratat me vlerë më të ulët se pragjet e përmendura në pikën 3 të kësaj shtojce, si dhe pa cenuar pikat 6 dhe 7 të kësaj shtojce, përfituesi i grantit mund të përdorë një thirrje për shprehje të

interesit për të kryer një nga procedurat e mëposhtme:

a) për të parazgjedhur kandidatët që do të ftohen për të dorëzuar oferta në përgjigje të ftesave të ardhshme të kufizuara për oferta;

b) për të përgatitur një listë me operatorët ekonomikë që do të ftohen për të dorëzuar kërkesa për pjesëmarrje ose oferta.

2. Lista e hartuar në vijim të një thirrjeje për shprehje interesi është e vlefshme për maksimumi katër vjet nga data e publikimit të njoftimit. Lista e përmendur në paragrafin e parë mund të përfshijë nënlistë. Çdo operator ekonomik mund të shprehë interes në çdo kohë gjatë periudhës së vlefshmërisë së listës, me përjashtim të tre muajve të fundit të kësaj periudhe.

10. Përdorimi i ankandeve elektronike (pasqyron pikën 22 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Përfituesi i grantit mund të përdorë ankandet elektronike ku paraqiten çmime të reja, çmime të ndryshuara me ulje dhe/ose vlera të reja në lidhje me elemente të caktuara të ofertave.

Përfituesi i grantit e strukturon ankandin elektronik si një proces elektronik përsëritës, që ndodh pas një vlerësimi të plotë fillestar të ofertave, duke mundësuar renditjen e tyre nëpërmjet metodave automatike të vlerësimit.

2. Në procedurat e hapura ose të kufizuara ose në procedurat konkurruese me negociim, përfituesi i grantit mund të vendosë që dhënia e një kontrate publike të paraprihet nga një ankand elektronik, kur dokumentet e prokurimit mund të përcaktohen me saktësi.

Një ankand elektronik mund të organizohet për të rihapur konkurrimin ndërmjet palëve në një kontratë kuadër, siç përmendet në germën “b” të nënparagrafit të dytë të pikës 1.3 të shtojcës I të Rregullores Financiare.

Ankandi elektronik bazohet në një nga metodat e dhënies së kontratës të përcaktuara në pikën 17.4 të kësaj shtojce.

3. Autoriteti kontraktor që vendos të zhvillojë një ankand elektronik e deklaron këtë fakt në njoftimin e kontratës. Dokumentet e prokurimit përfshijnë të dhënat e mëposhtme:

a) vlerat e zërave që do të jenë subjekt i një ankandi elektronik, me kusht që këta zëra të jenë të matshëm dhe të mund të shprehen në shifra ose përqindje;

b) çdo kufi për vlerat që mund të paraqiten, sipas specifikimeve në lidhje me objektin e kontratës;

c) informacionin që u vihet në dispozicion ofertuesve gjatë ankandit elektronik dhe sipas rastit, kohën se kur do t'u vihet në dispozicion;

d) informacionin përkatës në lidhje me procesin e ankandit elektronik, duke përfshirë faktin nëse është i ndarë në faza dhe mënyrën e mbylljes së procesit, siç përcaktohet në pikën 10.7;

e) kushtet sipas të cilave ofertuesit do të jenë në gjendje të paraqesin një ofertë dhe në veçanti, diferencat minimale që do të nevojiten kur të dorëzohet oferta, sipas rastit;

f) informacionin përkatës në lidhje me pajisjet elektronike të përdorura, si dhe masat dhe specifikimet teknike për lidhjen.

4. Të gjithë ofertuesit që kanë dorëzuar oferta të pranueshme ftohen në të njëjtën kohë, në mënyrë elektronike, që të marrin pjesë në ankandin elektronik, duke përdorur lidhjet në përputhje me udhëzimet. Ftesa specifikon datën dhe orën e fillimit të ankandit elektronik.

Ankandi elektronik mund të zhvillohet në disa faza të njëpasnjëshme. Ankandi elektronik fillon minimalisht dy ditë pune pas datës së dërgimit të ftesave.

5. Ftesa shoqërohet me rezultatin e një vlerësimi të plotë të ofertës përkatëse. Ftesa specifikon, gjithashtu, formulën matematike që do të përdoret në ankandin elektronik për të përcaktuar rirenditjet automatike, në bazë të çmimeve të reja dhe/ose vlerave të reja të paraqitura. Kjo formulë përfshin peshën që u është dhënë të gjitha kriterëve të përzgjedhura për të përcaktuar ofertën më të favorshme nga pikëpamja ekonomike, siç tregohet në dokumentet e prokurimit. Megjithatë, për këtë qëllim, kufijtë reduktohen paraprakisht në një vlerë specifike.

Në rastet kur autorizohen variante, për çdo variant parashikohet një formulë e veçantë.

6. Gjatë çdo faze të një ankandi elektronik, autoriteti kontraktor u komunikon menjëherë të gjithë ofertuesve të paktën informacionin e mjaftueshëm me qëllim që të verifikojnë renditjet e tyre përkatëse në çdo moment. Kur kjo është treguar paraprakisht, ai mund të komunikojë informacione të tjera që lidhen me çmime ose vlera të tjera që janë paraqitur, si dhe të bëjë të ditur numrin e ofertuesve në çdo fazë specifike të

ankandit. Megjithatë, autoriteti kontraktor nuk zbulon identitetet e ofertuesve gjatë asnjë faze të ankandit elektronik.

7. Përfituesi i grantit e mbyll një ankand elektronik në një ose disa nga mënyrat e mëposhtme:

a) në datën dhe orën e caktuar më parë;

b) kur nuk merr më çmime të reja ose vlera të reja që plotësojnë kërkesat në lidhje me diferencat minimale, me kusht që të ketë përcaktuar paraprakisht kohën që do të lejojë të kalojë pas marrjes së ofertës së fundit përpara se të mbyllë ankandin elektronik;

c) kur është arritur numri i caktuar më parë i fazave të ankandit.

8. Pas mbylljes së një ankandi elektronik, autoriteti kontraktor shpall kontratën fituese në bazë të rezultateve të ankandit elektronik.

11. Katalogët elektronikë (pasqyron pikën 27 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Kur kërkohet përdorimi i mjeteve elektronike të komunikimit, autoriteti kontraktor mund të kërkojë që ofertat të paraqiten në formatin e një katalogu elektronik ose të përfshijnë një katalog elektronik.

2. Kur pranohet ose kërkohet paraqitja e ofertave në formën e katalogëve elektronikë, autoriteti kontraktor:

a) e konstaton diçka të tillë në njoftimin e kontratës;

b) specifikon në dokumentet e prokurimit të gjithë informacionin e nevojshëm në lidhje me formatin, pajisjet elektronike të përdorura, si dhe masat për lidhjen teknike dhe specifikimet për katalogun.

3. Në rastet kur, pas dorëzimit të ofertave në formën e katalogëve elektronikë, është lidhur një kontratë kuadër e shumëfishtë, atëherë autoriteti kontraktor mund të parashikojë që të bëhet rihapja e konkurrimit për disa kontrata të caktuara, mbi bazën e katalogëve të përditësuar, duke përdorur një nga metodat në vijim:

a) autoriteti kontraktor fton kontraktorët që të ridorëzojnë katalogët e tyre elektronikë, të përshtatur sipas kërkesave të kontratës specifike në fjalë;

b) autoriteti kontraktor njofton kontraktorët se synon të mbledhë nga katalogët elektronikë të dorëzuar, informacionin e nevojshëm për të përgatitur oferta të përshtatura me kërkesat e

kontratës specifike në fjalë, me kusht që përdorimi i kësaj metode të jetë shprehur në dokumentet e prokurimit për kontratën kuadër.

4. Kur përdor metodën e përmendur në germën “b” të pikës 11.3, autoriteti kontraktor njofton kontraktorët rreth datës dhe orës kur synon të mbledhë informacionin e nevojshëm për të përgatitur oferta të përshtatura me kërkesat e kontratës specifike në fjalë dhe u jep kontraktorëve mundësinë për ta refuzuar këtë mbledhje të informacionit.

Autoriteti kontraktor lejon një periudhë të përshtatshme ndërmjet njoftimit dhe mbledhjes së informacionit.

Përpara se të japë një kontratë specifike, autoriteti kontraktor i paraqet kontraktorit të interesuar informacionin e mbledhur, në mënyrë që t'i japë mundësinë të kundërshtojë ose të konfirmojë se oferta e përgatitur nuk përmban asnjë gabim material.

C. Përgatitja

12. Përgatitja e procedurës së prokurimit (pasqyron nenin 166 të Rregullores Financiare)

1. Përpara nisjes së një procedure prokurimi, përfituesi i grantit mund të realizojë një studim paraprak të tregut, me qëllim që të përgatisë procedurën.

2. Në dokumentet e prokurimit, përfituesi i grantit identifikon objektin e prokurimit duke ofruar një përshkrim të nevojave të tij dhe të karakteristikave të nevojshme të punëve, furnizimeve ose shërbimeve që do të prokurohen, si dhe specifikon kriteret e zbatueshme të përjashtimit, përzgjedhjes dhe dhënies së kontratës. Përfituesi i grantit specifikon, gjithashtu, elementet të cilat përcaktojnë kërkesat minimale që duhet të plotësojnë të gjitha ofertat. Kërkesat minimale përfshijnë respektimin e detyrimeve të legjislacionit në fuqi për çështjet mjedisore, sociale dhe të punës, të përcaktuara nga legjislacioni i BE-së, legjislacioni i brendshëm, marrëveshjet kolektive ose nga konventat ndërkombëtare në fuqi për çështjet sociale dhe mjedisore të renditura në shtojcën X të direktivës 2014/24/BE.

13. Prokurimi i përbashkët (përshtatje e thjeshtuar e nenit 165 të Rregullores Financiare)

1. Kur një kontratë ose një kontratë kuadër është në interes të dy ose më shumë përfituesve të grantit në të njëjtën veprimtari, si dhe kur ekziston mundësia për të arritur përfitime në aspektin e

eficiencës, përfituesit përkatës të grantit mund ta realizojnë procedurën dhe menaxhimin e kontratës apo të kontratës kuadër vijuese në baza ndërinstitucionale, nën udhëheqjen e njërit prej përfituesve të grantit.

Kushtet e kontratës kuadër zbatohen vetëm ndërmjet atyre autoriteteve kontraktore që janë identifikuar për atë qëllim në dokumentet e prokurimit dhe atyre operatorëve ekonomikë që janë palë në kontratën kuadër.

2. Kur një kontratë ose kontratë kuadër është e nevojshme për zbatimin e një veprimi të përbashkët ndërmjet një ose disa përfituesve të grantit nga vendet partnere dhe një ose disa përfituesve të grantit nga shtetet anëtare, atëherë procedura e prokurimit mund të realizohet bashkërisht. Dispozitat procedurale që do të zbatohen do të jenë ato të përfituesit të grantit që udhëheq procedurën e prokurimit.

14. Dokumentet e prokurimit (pasqyron pikën 16 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Dokumentet e prokurimit përfshijnë:

- a) sipas rastit, njoftimin e kontratës ose masa të tjera komunikimi, siç parashikohet në pikën 3.4;
- b) ftesën për ofertë;
- c) specifikimet e ofertës, duke përfshirë specifikimet teknike dhe kriteret përkatëse;
- d) draftin e kontratës bazuar në kontratën tip.

Germa “d” e paragrafit të parë nuk zbatohet në rastet kur, për shkak të rrethanave të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet, kontrata tip nuk mund të përdoret.

2. Në ftesën për ofertë:

a) specifikohen rregullat për paraqitjen e ofertave, duke përfshirë në veçanti kushtet që garantojnë konfidencialitetin e tyre deri në momentin e shpalljes, datën dhe orën e afatit përfundimtar të pranimit, si dhe adresën ku duhet të dërgohet apo të dorëzohet ose adresën në internet, në rastin e dorëzimit elektronik;

b) deklarohet se dorëzimi i një oferte nënkupton pranimin e kushteve të përgjithshme të parashikuara në dokumentet e prokurimit dhe se ky dorëzim e bën subjekt të detyrimeve kontraktorin e shpallur fitues, gjatë zbatimit të kontratës;

c) specifikohet periudha e vlefshmërisë së ofertës, e cila nuk mund të jetë subjekt i asnjë ndryshimi;

d) ndalohet çdo lloj komunikimi ndërmjet autoritetit kontraktor dhe ofertuesit gjatë zhvillimit

të procedurave, me përjashtim të rasteve të jashtëzakonshme, kur sipas kushteve të parashikuara në pikën 23 të kësaj shtojce, si dhe kur parashikohet një vizitë në terren, specifikohen kushtet e kësaj vizite;

e) specifikohen dëshmitë që vërtetojnë përmbushjen e afatit kohor për pranimin e ofertave;

f) përcaktohet se dorëzimi i një oferte nënkupton pranimin e marrjes së njoftimit të rezultatit të procedurës përmes mjeteve elektronike.

3. Specifikimet e ofertës përmbajnë:

a) kriteret e përzgjedhjes dhe të përjashtimit;

b) kriteret për dhënien e kontratës dhe ponderimin e tyre relativ, ose kur ponderimi nuk është i mundur për shkaqe objektive, paraqitjen e kriterëve sipas rëndësisë në rend zbritës, që zbatohet edhe për variantet, nëse janë autorizuar në njoftimin e kontratës;

c) specifikimet teknike të përmendura në pikën 16 të kësaj shtojce;

d) kërkesat minimale që duhet të përmbushin variantet, nëse janë të autorizuar;

e) dëshmitë e hyrjes në procedurat e prokurimit;

f) detyrimin për të treguar vendin ku janë të vendosur ofertuesit dhe paraqitjen e dëshmimeve mbështetëse gjerësisht të pranueshme, sipas legjislacionit të vendit përkatës;

g) në rastin e katalogëve elektronikë, informacionin për pajisjet elektronike të përdorura, si dhe masat për lidhjen teknike dhe specifikimet e nevojshme.

4. Drafti i kontratës:

a) specifikon dëmet e likuidueshme në rastin e mospërmbushjes së klauzolave të saj;

b) specifikon të dhënat që duhen përfshirë në fatura dhe në dokumentacionin mbështetës përkatës;

c) specifikon gjykatën kompetente për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve;

d) specifikon se kontraktori respekton detyrimet në fuqi në fushën e legjislacionit mjedisor, social dhe të punës, siç përcaktohet nga legjislacioni i BE-së, legjislacioni i brendshëm, marrëveshjet kolektive ose nga konventat ndërkombëtare në fuqi për çështjet sociale dhe mjedisore të renditura në shtojcën X të direktivës 2014/24/BE;

e) specifikon nëse do të jetë i nevojshëm transferimi i të drejtave të pronësisë intelektuale;

f) deklaron se çmimi i kuotuar në ofertë është fiks dhe i pandryshueshëm, ose parashikon kushtet apo formulat për rishikimin e çmimeve gjatë kohëzgjatjes së kontratës.

Për qëllimet e pikës “P”, nëse kontrata parashikon rishikimin e çmimeve, përfituesi i grantit merr në konsideratë të veçantë:

a) objektin e prokurimit dhe rrethanat ekonomike në të cilat kryhet kjo gjë;

b) llojin e kontratës, detyrat dhe kohëzgjatjen e saj;

c) interesat financiarë të autoritetit kontraktor.

15. Aksesi në dokumentet e prokurimit dhe afati kohor për dhënien e informacioneve shtesë (pasqyron pikën 25.1 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

Përfituesi i grantit ofron akses të drejtpërdrejtë dhe pa pagesë përmes mjeteve elektronike në dokumentet e prokurimit, që nga data e publikimit të njoftimit të kontratës ose, në rastin e procedurave pa njoftim kontrate apo në përputhje me pikën 9 të kësaj shtojce, që nga data e dërgimit të ftesës për paraqitjen e ofertave.

Në raste të arsyetuara, përfituesi i grantit mund t'i përcjellë dokumentet e prokurimit përmes mjeteve të tjera të specifikuara nga ai, nëse akses i drejtpërdrejtë përmes mjeteve elektronike nuk është i mundur për shkaqe teknike ose nëse dokumentet e prokurimit përmbajnë informacione konfidenciale.

Përfituesi i grantit mund të përcaktojë kërkesa për operatorët ekonomikë, të cilat kanë si qëllim të mbrojnë natyrën konfidenciale të informacionit që përmbajnë dokumentet e prokurimit. Ai i bën të ditura kërkesat, duke përfshirë edhe mënyrën e aksesimit të dokumenteve të prokurimit në fjalë.

D. Specifikimet teknike dhe kriteret e vlerësimit

16. Specifikimet teknike (pasqyron pikën 17.1, 17.2 dhe 17.8 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Specifikimet teknike duhet të mundësojnë trajtim të barabartë për operatorët ekonomikë në procedurat e prokurimit dhe nuk duhet të përbëjnë pengesa të pajustificuara për konkurrencën e hapur në procedurat e prokurimit.

Specifikimet teknike përfshijnë karakteristikat e nevojshme për punët, furnizimet ose shërbimet, duke përfshirë kërkesat minimale, në mënyrë që të

përmbushin qëllimin e tyre, siç kërkohet nga autoriteti kontraktor.

2. Karakteristikat e përmendura në paragrafin 1 mund të përfshijnë, sipas rastit:

- a) nivelet e cilësisë;
- b) pasojat në mjedis dhe klimë;
- c) për blerjet e synuara për përdorim nga personat fizikë, kriteret e aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara ose projektimin për të gjithë përdoruesit, me përjashtim të rasteve të justifikuara siç duhet;
- d) nivelet dhe procedurat e vlerësimit të përputhshmërisë;
- e) rendimentin ose përdorimin e furnizimit;
- f) siguria dhe dimensionet, duke përfshirë emrin tregtar dhe manualin e përdorimit sa u takon furnizimeve, si dhe terminologjinë, simbolet, testimet dhe metodat e testimit, ambalazhin, shënjimin ose etiketimin, proceset dhe metodat e prodhimit, sa u takon të gjitha kontratave;
- g) në rastin e kontratave të punëve, procedurat lidhur me garantimin e cilësisë dhe rregullat lidhur për projektimin dhe llogaritjen e kostove, kushtet e testimit, inspektimit dhe pranimit të punëve, si dhe teknikat ose metodat e ndërtimit dhe të gjitha kushtet e tjera teknike që autoriteti kontraktor është në gjendje të specifikojë, në zbatim të rregulloreve të përgjithshme ose specifike, në lidhje me punët e përfunduara dhe me materialet ose pjesët që ato përmbajnë.

3. Në specifikimet teknike, nëse nuk e justifikon objekti i kontratës, nuk duhet të përmendet asnjë markë prodhimi ose burim specifik apo proces i veçantë, që karakterizon produktet ose shërbimet e ofruara nga një operator ekonomik specifik, si dhe asnjë markë tregtare, patentë, lloj ose origjinë apo prodhim specifik, me qëllim favorizimin ose eliminimin e disa produkteve ose operatorëve ekonomikë.

Një gjë e tillë lejohet vetëm në raste përjashtimore kur objekti i kontratës nuk mund të përshkruhet në mënyrë mjaftueshëm të detajuar apo të kuptueshme. Referime të tilla duhet të shoqërohen nga fjalët “ose e barasvlershme”.

17. Dhënia e kontratave (pasqyron nenin 167 të Rregullores Financiare)

1. Kontratat jepen në bazë të kriterëve për dhënien e kontratës, me kusht që autoriteti kontraktor të ketë verifikuar sa më poshtë:

a) oferta përmbush kërkesat minimale të specifikuara në dokumentet e prokurimit;

b) kandidati ose ofertuesi nuk është i përjashtuar apo i refuzuar;

c) kandidati ose ofertuesi përmbush kriteret e përzgjedhjes të specifikuara të dokumentet e prokurimit dhe nuk është subjekt i konflikteve të interesit, të cilat mund të kenë ndikim negativ në zbatimin e kontratës.

2. Përfituesi i grantit zbaton kriteret e përzgjedhjes për të vlerësuar kapacitetin e kandidatit apo të ofertuesit. Kriteret e përzgjedhjes përfshijnë vetëm kapacitetin ligjor dhe rregullator për ushtrimin e veprimtarisë profesionale, kapacitetin ekonomik dhe financiar, si dhe kapacitetin teknik dhe profesional.

3. Përfituesi i grantit zbaton kriteret e dhënies së kontratës për të vlerësuar ofertuesin.

4. Përfituesi i grantit e bazon dhënien e kontratës në parimin e ofertës më të favorshme ekonomikisht, që konsiston në një prej tri metodave të dhënies: çmimi më i ulët, kostoja më e ulët ose raporti më i mirë çmim-cilësi. Sa i takon metodës së koston më të ulët, përfituesi i grantit ndjek qasjen e bazuar në efikasitetin e koston, duke përfshirë llogaritjen e koston së ciklit jetësor. Ndërsa, lidhur me raportin më të mirë çmim-cilësi, autoriteti kontraktor merr në konsideratë çmimin ose koston dhe kriteret e tjera të cilësisë lidhur me objektin e kontratës.

18. Kriteret e përjashtimit dhe të përzgjedhjes (pasqyron pikën 18 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Për qëllime të deklarimit dhe të vërtetimit se nuk është objekt i rrethanave të përjashtimit, në përputhje me nenin 137 të Rregullores Financiare, përfituesi i grantit pranon një deklaratë ligjore, të nënshkruar dhe datuar.

2. Përfituesi i grantit paraqet në dokumentet e prokurimit kriteret e përzgjedhjes, nivelet minimale të kapacitetit dhe dëshmitë e nevojshme për ta vërtetuar këtë kapacitet. Të gjitha kërkesat duhet të jenë të lidhura dhe proporcionale me objektin e kontratës. Përfituesi i grantit specifikon në dokumentet e prokurimit mënyrën se si grupet e operatorëve ekonomikë duhet të përmbushin kriteret e përzgjedhjes, duke marrë parasysh pikën 18.6.

3. Kur kontrata ndahet në lote, përfituesi i grantit mund të përcaktojë nivelet minimale të

kapacitetit për secilin lot. Ai mund të caktojë nivele minimale të kapacitetit, në rast se të njëjti kontraktor i jepen disa lote.

4. Lidhur me kapacitetin për ushtrimin e veprimtarisë profesionale, autoriteti kontraktor mund t'i kërkojë një operatori ekonomik që të përmbushë të paktën një prej kushteve të mëposhtme:

a) të jetë i regjistruar në një regjistër profesional ose tregtar të vlefshëm, me përjashtim të rasteve kur operatori ekonomik është një organizatë ndërkombëtare;

b) për kontratat e shërbimit, të disponojë një autorizim të posaçëm që dëshmon se ai është i autorizuar të zbatojë kontratën në vendin ku është vendosur ose të jetë anëtar i një organizate profesionale specifike.

5. Në momentin e marrjes së kërkesave për pjesëmarrje ose oferta, autoriteti kontraktor pranon një deklaratë ligjore ku shprehet se kandidati ose ofertuesi përmbush kriteret e përzgjedhjes. Kërkesa për dorëzimin e një deklaratë ligjore mund të hiqet për kontratat me vlerë shumë të ulët, domethënë për ato kontrata që nuk i kalojnë 15 000 euro.

6. Përfituesi i grantit mund t'u kërkojë ofertuesve dhe kandidatëve në çdo kohë gjatë procedurës që të paraqesin një deklaratë të përditësuar ose të gjitha apo një pjesë të dokumenteve mbështetëse, kur kjo është e nevojshme për të garantuar kryerjen e procedurës në mënyrën e duhur.

7. Përfituesi i grantit mund t'u kërkojë kandidatëve ose ofertuesve të përzgjedhur që të dorëzojnë dokumente mbështetëse të përditësuara, me përjashtim të rastit kur i ka marrë ato, ndërkohë për qëllimet e një procedure tjetër dhe me kusht që dokumentet të jenë ende të përditësuara, ose mund t'i aksesojë ato në një bazë të dhënash kombëtare pa pagesë.

8. Në varësi të vlerësimit të risqeve, përfituesi i grantit mund të vendosë që të mos kërkojë dëshmi të kapacitetit ligjor, rregullator, financiar, ekonomik, teknik dhe profesional të operatorëve ekonomikë në rastet e mëposhtme:

a) procedurat për kontratat e dhëna, me një vlerë që nuk i kalon pragjet e përmendura në pikën 3 të kësaj shtojce;

b) procedurat për kontratat e dhëna, në përputhje me germat “b”, “d”, “e”, nën-pikat “i” dhe “iv”, si dhe germën “g” të pikës 6.1.

Në rastet kur përfituesi i grantit vendos që të mos kërkojë dëshmi të kapacitetit ligjor, rregullator, financiar, ekonomik, teknik dhe profesional të operatorëve ekonomikë, nuk bëhet asnjë financim paraprak, me përjashtim të rasteve të arsyetuara siç duhet.

9. Një operator ekonomik, sipas rastit dhe për një kontratë të veçantë, mund të mbështetet në kapacitetet e subjekteve të tjera, pavarësisht natyrës ligjore të lidhjeve që ka me to. Ai duhet të provojë në këtë rast përfituesin e grantit, që do të ketë në dispozicion burimet e nevojshme për zbatimin e kontratës, duke paraqitur një angazhim të këtyre subjekteve për këtë qëllim.

10. Në lidhje me kriteret teknike dhe profesionale, një operator ekonomik mbështetet në kapacitetet e subjekteve të tjera, vetëm kur këto të fundit do të realizojnë punën ose shërbimet për të cilat nevojiten ato kapacitete.

11. Kur një operator ekonomik mbështetet në kapacitetet e subjekteve të tjera, për sa u përket kriterëve që lidhen me gjendjen ekonomike dhe financiare, autoriteti kontraktor mund të kërkojë që operatori ekonomik dhe këto subjekte të mbajnë përgjegjësi të përbashkët për zbatimin e kontratës.

12. Përfituesi i grantit mund të kërkojë informacion nga ofertuesi për çdo pjesë të kontratës që ofertuesi synon të nënkontrakttojë, si dhe për identitetin e secilit nënkontraktor.

13. Për punët dhe shërbimet që ofrohen në një ambient nën mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë të përfituesit të grantit, ky i fundit i kërkon kontraktorit të bëjë të ditur emrat, kontaktet dhe përfaqësuesit e autorizuar të të gjithë nënkontraktorëve të përfshirë në zbatimin e kontratës, duke përfshirë edhe ndryshimet e nënkontraktorëve.

14. Përfituesi i grantit verifikon nëse subjektet, në kapacitetin e të cilëve synon të mbështetet operatori ekonomik dhe nëse nënkontraktorët e parashikuar, kur nënkontraktimi përbën një pjesë të rëndësishme të kontratës, përmbushin kriteret përkatëse të përzgjedhjes.

15. Përfituesi i grantit kërkon që operatori ekonomik të zëvendësojë një subjekt, apo nënkontraktor, që nuk përmbush një kriter të caktuar të përzgjedhjes.

16. Në rastin e kontratave për punë, kontratave për shërbime dhe operacioneve të vendosjes ose të instalimit në kontekstin e një kontrate furnizimi,

përfituesi i grantit mund të kërkojë që disa detyra kritike të kryhen drejtpërsëdrejti nga vetë ofertuesi, ose, kur oferta dorëzohet nga një grup operatorësh ekonomikë, nga një anëtar i atij grupi.

17. Përfituesi i grantit nuk kërkon që, në mënyrë që të paraqesë një ofertë apo kërkesë për pjesëmarrje, grupi i operatorëve ekonomikë të ketë një formë juridike të caktuar, por pas përzgjedhjes mund t'i duhet të ndërmarrë një formë juridike konkrete, nëse ky ndryshim është i nevojshëm për zbatimin e duhur të kontratës.

19. Kapaciteti ekonomik dhe financiar (pasqyron pikën 19 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Për t'u siguruar që operatorët ekonomikë zotërojnë kapacitetin ekonomik dhe financiar të nevojshëm për realizimin e kontratës, autoriteti kontraktor mund të kërkojë, në veçanti që:

a) operatorët ekonomikë të kenë një xhiro vjetore minimale të caktuar, duke përfshirë një xhiro minimale të caktuar në fushën që mbulon kontrata;

b) operatorët ekonomikë të japin informacion mbi bilancet e tyre vjetore, ku përfshihet raporti ndërmjet aktiveve dhe pasiveve;

c) operatorët ekonomikë të mundësojnë një nivel të përshtatshëm të sigurimit ndaj rreziqeve profesionale.

Për qëllimet e germës “a”, xhiroja vjetore minimale nuk duhet të kalojë dyfishin e vlerës vjetore të parashikuar në kontratë, me përjashtim të rasteve të justifikuara siç duhet, të lidhura me natyrën e blerjes, të cilën përfituesi i grantit e shpjegon në dokumentet e prokurimit.

Për qëllimet e germës “b”, përfituesi i grantit shpjegon metodat dhe kriteret për këto raporte në dokumentet e prokurimit.

2. Përfituesi i grantit specifikon në dokumentet e prokurimit të dhënat që duhet të jepen nga operatori ekonomik, për të demonstruar kapacitetin e tij ekonomik dhe financiar. Veçanërisht, mund të kërkojë një ose disa prej dokumenteve të mëposhtme:

a) deklaratat e duhura nga bankat, ose sipas rastit, vërtetimin përkatës për sigurim ndaj rreziqeve profesionale;

b) pasqyrat financiare ose ekstraktet e tyre për një periudhë të barabartë me ose më të shkurtër se tre vitet financiare të fundit, për të cilat llogaritë janë mbyllur;

c) një deklaratë të xhiros totale të operatorit ekonomik dhe, sipas rastit, të xhiros në fushën që mbulon kontrata për një periudhë që nuk i kalon tri vitet financiare të fundit të disponueshme.

Nëse operatori ekonomik, për çfarëdolloj arsyeje të vlefshme, nuk është në gjendje të japë referencat e kërkuara nga përfituesi i grantit, ai mund të vërtetojë gjendjen e tij ekonomike dhe financiare përmes një dokumenti tjetër, të cilin përfituesi i grantit e konsideron të përshtatshëm.

20. Kapaciteti teknik dhe profesional (pasqyron pikën 20, me përjashtim të pikës 20.4, të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Përfituesi i grantit verifikon nëse kandidatët ose ofertuesit përmbushin kriteret minimale të përzgjedhjes lidhur me kapacitetin teknik dhe profesional, në përputhje me pikat 20.2 deri në 20.4 të kësaj shtojce.

2. Përfituesi i grantit specifikon në dokumentet e prokurimit të dhënat që duhet të jepen nga operatori ekonomik, për të demonstruar kapacitetin e tij teknik dhe profesional. Mund të kërkojë një ose disa prej dokumenteve të mëposhtme:

a) për punët, furnizimet e të cilave kërkojnë operacione ose shërbime të vendosjes apo instalimit, informacion mbi kualifikimet profesionale, aftësitë, përvojën dhe ekspertizën e personave përgjegjës për zbatimin;

b) një listë që përfshin:

i. shërbimet kryesore të ofruara dhe furnizimet e dërguara gjatë tre viteve të fundit, ku përfshihen shumat, datat dhe klientët, publikë ose privatë, duke i shoqëruar me deklaratat e lëshuara nga klientët, sipas kërkesës;

ii. punët e kryera gjatë pesë viteve të shkuara, shoqëruar me vërtetime për realizimin e kënaqshëm të punëve më të rëndësishme;

c) një deklaratë të pajisjeve teknike, mjeteve ose të impianteve të disponueshme për operatorin ekonomik për zbatimin e një kontrate të punëve ose shërbimeve;

d) përshkrimin e mjeteve dhe të masave teknike të disponueshme për operatorin ekonomik për të siguruar cilësinë dhe një përshkrim të ambienteve të kerkimit dhe studimit;

e) informacion për teknikët ose organet teknike në dispozicion të operatorit ekonomik, në varësi të drejtpërdrejtë të tij ose jo, veçanërisht ata që janë përgjegjës për kontrollin e cilësisë;

f) në lidhje me furnizimet: mostra, përshkrime ose fotografi autentike apo certifikata të hartuara nga institute zyrtare të kontrollit të cilësisë ose agjenci të njohura që vërtetojnë përputhshmërinë e produkteve të identifikuara qartë me anë të referencave në specifikime ose standarde teknike;

g) për punët ose shërbimet, një deklaratë të fuqisë punëtore mesatare vjetore dhe të numrit të personelit drejtues të operatorit ekonomik gjatë tre viteve të fundit;

h) një informacion për zinxhirin e drejtimit të furnizimit dhe sistemet e gjurmimit që operatori ekonomik do të jetë në gjendje të përdorë gjatë zbatimit të kontratës;

i) një informacion për masat e menaxhimit mjedisor që operatori ekonomik do të jetë në gjendje të zbatojë gjatë realizimit të kontratës.

Për qëllimet e germës “b”, pika “i”, të paragrafit të parë, kur është e nevojshme për të garantuar një nivel të përshtatshëm konkurrimi, përfituesi i grantit mund të përcaktojë nëse do të merren në konsideratë provat për furnizime ose shërbime të ngjashme të kryera edhe përpara tre viteve të fundit.

Për qëllimet e germës “b”, pika “ii”, të paragrafit të parë, kur është e nevojshme për të garantuar një nivel të përshtatshëm konkurrimi, përfituesi i grantit mund të përcaktojë nëse do të merren në konsideratë provat për punë të ngjashme të kryera edhe përpara pesë viteve të fundit.

3. Në rastet kur furnizimet ose shërbimet janë komplekse ose, në raste të veçanta, kërkohen për një qëllim specifik, kapaciteti teknik dhe profesional mund të vërtetohet përmes një kontrolli të kryer nga autoriteti kontraktor ose, për llogari të tij, nga një organ kompetent zyrtar në vendin ku është vendosur operatori ekonomik, me pëlqimin e atij organi. Këto kontrole vlerësojnë kapacitetin teknik dhe kapacitetin e prodhimit të furnizuesit dhe, nëse është e nevojshme, ambientet e studimit dhe të kërkimit, si dhe masat për kontrollin e cilësisë.

4. Nëse përfituesi i grantit kërkon certifikata të hartuara nga organet e pavarura, që vërtetojnë se operatori ekonomik është në përputhje me sisteme ose standarde të caktuara të menaxhimit mjedisor, ato i referohen Skemës së Bashkimit Evropian për Menaxhimin Ekologjik dhe Auditimin ose sistemeve të tjera të njohura të menaxhimit mjedisor, në përputhje me nenin 45 të rregullores (KE) nr. 1221/2009 të Parlamentit Evropian dhe

të Këshillit, ose standardeve të tjera të menaxhimit mjedisor që bazohen në standardet përkatëse evropiane ose ndërkombëtare nga organe të akredituara. Kur është e qartë se një operator ekonomik nuk ka pasur akses në këto certifikata, ose asnjë mundësi për t'i marrë ato brenda afateve kohore përkatëse, për arsye që nuk varen prej tij, autoriteti kontraktor pranon edhe prova të tjera për masat e menaxhimit mjedisor, me kusht që operatori ekonomik të vërtetojë se këto masa janë të njëjta me ato që kërkohen në zbatim të sistemit ose standardit të zbatueshëm të menaxhimit mjedisor.

5. Përfituesi i grantit mund të konstatojë se një operator ekonomik nuk ka kapacitetin e kërkuar profesional për zbatimin e kontratës sipas një standardi cilësie të përshtatshëm, kur autoriteti kontraktor ka dalë në përfundimin se operatori ekonomik ka konflikte interesi që mund të ndikojnë negativisht në zbatimin e kontratës.

21. Kriteret për dhënien e kontratës (pasqyron pikën 21 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Kriteret e cilësisë mund të përfshijnë elemente të tilla, si: cilësitë teknike, karakteristikat estetike dhe funksionale, aksesueshmëria, dizajni për të gjithë përdoruesit, karakteristikat novatore, mjedisore dhe sociale, prodhimi, ofrimi dhe procesi i tregtimit dhe çdo proces tjetër specifik në secilën fazë të ciklit të kohëzgjatjes së punëve, furnizimeve ose shërbimeve, organizimi i personelit të ngarkuar me zbatimin e kontratës, shërbimi pas shitjes, asistenca teknike ose kushtet e realizimit, të tilla si data e dorëzimit, procesi i dorëzimit dhe periudha e dorëzimit ose periudha e përfundimit.

2. Përfituesi i grantit specifikon në dokumentet e prokurimit ponderimin relativ që i jep çdo kriteri të zgjedhur për të përcaktuar ofertën ekonomikisht më të favorshme, me përjashtim të rasteve kur përdoret vetëm metoda e çmimit më të ulët. Këto ponderime mund të shprehen në formën e një diapazoni vlerash me një hendeq të përshtatshëm minimal dhe maksimal. Ponderimi i zbatuar për çmimin ose koston në raport me kriteret e tjera nuk rezulton në neutralizimin e kriterit të çmimit ose të koston. Nëse ponderimi nuk është i mundur për shkaqe objektive, autoriteti kontraktor i paraqet kriteret sipas rëndësisë në rend zbritës.

3. Përfituesi i grantit mund të përcaktojë nivelet minimale të cilësisë. Ofertat nën nivelet e përcaktuara të cilësisë refuzohen.

4. Llogaritja e kostos gjatë ciklit jetësor mbulon, nëse është e mundur, të gjitha ose një pjesë të kostove të mëposhtme përgjatë ciklit jetësor të punëve, furnizimeve ose shërbimeve:

a) kostot që mbulohen nga autoriteti kontraktor ose nga përdorues të tjerë, si:

i. kostot që lidhen me blerjen;

ii. kostot e përdorimit, të tilla si konsumi i energjisë dhe i burimeve të tjera;

iii. kostot e mirëmbajtjes;

iv. kostot pas daljes nga përdorimi, si për shembull kostot për grumbullim dhe riciklim;

b) kostot e shkaktuara nga pasojat mjedisore, në lidhje me punët, furnizimet ose shërbimet gjatë ciklit të tyre të jetës, me kusht që vlera e tyre monetare të mund të përcaktohet dhe verifikohet.

5. Kur përfituesi i grantit i vlerëson kostot, duke përdorur metodën për llogaritjen e kostove të ciklit jetësor, ai specifikon në dokumentet e prokurimit të dhënat që duhet të jepen nga ofertuesit dhe metodën që do të përdorë për të përcaktuar kostot e ciklit jetësor, mbi bazën e këtyre të dhënave.

Metoda që përdoret për të llogaritur kostot e shkaktuara nga pasojat mjedisore duhet të përmbushë kushtet e mëposhtme:

a) të bazohet mbi kritere objektivisht të verifikueshme dhe jodiskriminuese;

b) të jetë e aksesueshme për të gjitha palët e interesuara;

c) operatorët ekonomikë të mund të japin të dhënat e kërkuara, me anë të përpjekjeve të arsyeshme.

Sipas rastit, autoriteti kontraktor përdor metodat e zakonshme të detyrueshme për llogaritjen e kostove gjatë ciklit jetësor, siç parashikohet në aktet ligjore të BE-së, të renditur në shtojcën XIII të direktivës 2014/24/BE.

E. Dorëzimi, vlerësimi dhe vendimi për dhënien e kontratës

22. Afatet kohore për procedurat (pasqyron pikën 41 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Për kontratat e shërbimit, afati minimal ndërmjet ditës pas datës së dërgimit të ftesës për ofertë dhe datës përfundimtare për pranimin e ofertave do të jetë 50 ditë. Megjithatë, në raste urgjente mund të autorizohen afate të tjera.

2. Ofertuesit mund të paraqesin pyetjet e tyre me shkrim, përpara datës përfundimtare të pranimin të ofertave. Përfituesi i grantit jep përgjigje për pyetjet përpara datës përfundimtare të pranimin të ofertave.

3. Për procedurat e kufizuara, afati minimal për pranimin e kërkesave për pjesëmarrje është 30 ditë nga data në të cilën publikohet njoftimi i kontratës. Periudha ndërmjet datës që pason datën e dërgimit të ftesës për ofertë dhe datës përfundimtare të marrjes së ofertave nuk duhet të jetë më pak se 50 ditë. Megjithatë, në raste të tjera përjashtimore mund të autorizohen afate të tjera.

4. Në procedurat e hapura, afatet kohore për marrjen e ofertave, të cilat fillojnë një ditë pas datës së publikimit të njoftimit të kontratës, janë të paktën:

a) 90 ditë për kontratat e punëve;

b) 60 ditë për kontratat e furnizimit.

Megjithatë, në raste të tjera përjashtimore mund të autorizohen afate të tjera.

5. Në procedurat e hapura lokale, afatet kohore për marrjen e ofertave, të cilat fillojnë një ditë pas datës së publikimit të njoftimit të kontratës, janë të paktën:

a) 60 ditë për kontratat e punëve;

b) 30 ditë për kontratat e furnizimit.

Megjithatë, në raste të tjera përjashtimore mund të autorizohen afate të tjera.

6. Në rastin e procedurave të thjeshtuara të përmendura në germën “d” të pikës 5.1, kandidatët kanë të paktën 30 ditë kohë për të dorëzuar ofertat e tyre, duke filluar nga data e dërgimit të ftesës për ofertë.

23. Komunikimet gjatë procedurës së prokurimit (pasqyron nenin 169 të Rregullores Financiare)

1. Përpara përfundimit të afatit kohor për pranimin e kërkesave për pjesëmarrje apo për oferta, përfituesi i grantit mund të komunikojë informacion shtesë lidhur me dokumentet e prokurimit, nëse zbulon ndonjë gabim apo mungesë të dhënash në tekst, ose sipas kërkesës nga kandidatët ose ofertuesit. Informacioni i dhënë vihet në dispozicion të të gjithë kandidatëve ose ofertuesve.

2. Pas përfundimit të afatit kohor të kërkesave për pjesëmarrje ose për oferta, çdo rast ku ka pasur komunikime dhe çdo rast tjetër i justifikuar siç duhet ku nuk ka pasur komunikime, siç

parashikohet në nenin 151 të Rregullores Financiare, shënohet në dosjen e prokurimit.

24. Dorëzimi, komunikimi elektronik dhe vlerësimi (pasqyron nenin 168 të Rregullores Financiare)

1. Përfituesi i grantit përcakton afatet kohore për marrjen e ofertave dhe kërkesave për pjesëmarrje, duke marrë në konsideratë kompleksitetin e blerjes dhe duke u lënë operatorëve ekonomikë një periudhë të përshtatshme kohe që të përgatisin ofertat e tyre.

2. Nëse konsiderohet e përshtatshme dhe proporcionale, përfituesi i grantit mund t'u kërkojë ofertuesve që të depozitojnë një garanci për t'u siguruar se ofertat e dorëzuara nuk do të tërhiqen përpara nënshkrimit të kontratës. Garancia e kërkuar përfaqëson 1 deri në 2% të vlerës totale të përlogaritur të kontratës. Përfituesi i grantit lëshon garanci:

a) për ofertuesit ose ofertat e refuzuara të përmendura në pikën 26, paragrafi 2, gjerat "b" ose "c", pasi ka dhënë informacion rreth rezultatit të procedurës;

b) për ofertuesit e renditur, siç përmendet në pikën 26, paragrafi 2, gjerat "e", pas nënshkrimit të kontratës.

3. Përfituesi i grantit hap të gjitha ofertat dhe kërkesat për pjesëmarrje. Megjithatë, përfituesi i grantit refuzon:

a) ofertat dhe kërkesat për pjesëmarrje që nuk respektojnë afatet kohore të dorëzimit dhe nuk i hap ato;

b) ofertat që janë të hapura në momentin e marrjes dhe nuk e shqyrton përmbajtjen e tyre.

4. Një ofertë konsiderohet e parregullt në një nga rastet e mëposhtme:

a) kur nuk përmbush kërkesat minimale të specifikuara në dokumentet e prokurimit;

b) kur nuk përmbush kërkesat e dorëzimit të përcaktuara në pikën 24.3 të kësaj shtojce;

c) kur ofertuesi refuzohet për arsyet në vijim:

i. nuk ka paraqitur informacionin e kërkuar si kusht për të marrë pjesë në procedurë ose ka dhënë informacion të gabuar;

ii. ka qenë i përfshirë më parë në përgatitjen e dokumenteve të përdorura në procedurën e dhënies së kontratës, në rastet kur diçka e tillë përbën shkelje të parimit të trajtimit të barabartë, duke përfshirë shtrembërim të konkurrencës, të cilat nuk mund të korrigjohen në mënyra të tjera.

d) kur përfituesi i grantit ka deklaruar se oferta është anomalisht e ulët.

5. Një ofertë konsiderohet e papranueshme në një nga rastet e mëposhtme:

a) kur çmimi i ofertës tejkalon buxhetin maksimal të përfituesit të grantit, të përcaktuar dhe të dokumentuar përpara nisjes së procedurës së prokurimit;

b) kur oferta nuk përmbush nivelet minimale të cilësisë të parashikuara në kriteret për dhënien e kontratës.

6. Ofertat dhe kërkesat për pjesëmarrje, të cilat janë të përshtatshme sipas pikës 6.2 dhe të cilat nuk janë as të parregullta, sipas paragrafit 4 dhe as të papranueshme sipas paragrafit 5 të kësaj pike, konsiderohen të pranueshme.

7. Duke deroguar nga pika 14.3, për të gjitha procedurat që përfshijnë një kërkesë për pjesëmarrje, specifikimet e ofertës mund të ndahen sipas dy fazave të procedurës dhe faza e parë mund të përmbajë vetëm informacionin e përmendur në gjerat "a" dhe "e" të pikës 14.3.

8. Përfituesi i grantit vlerëson të gjitha ofertat dhe kërkesat për pjesëmarrje që nuk janë refuzuar gjatë fazës së hapjes, siç parashikohet në paragrafin 3, bazuar në kriteret e specifikuara në dokumentet e prokurimit, me qëllim dhënien e kontratës ose fillimin e një ankandi elektronik.

9. Përfituesi i grantit mund të heqë dorë nga caktimi i një komiteti vlerësimi për procedurat që kanë një vlerë më të ulët ose të barabartë me 20 000 euro.

10. Ofertat dhe kërkesat për pjesëmarrje që nuk përmbushin të gjitha kërkesat minimale të përcaktuara në dokumente do të refuzohen.

25. Ofertat anomalisht të ulëta (pasqyron pikën 23 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Nëse, për një kontratë të caktuar, çmimi ose kostot e propozuara në një ofertë duket se janë anomalisht të ulëta, përfituesi i grantit kërkon me shkrim detaje të elementeve përbërëse të çmimit, apo të kostove, të cilat i konsideron të rëndësishme, si dhe i jep ofertuesit mundësinë që të paraqesë komentet e tij. Në veçanti, përfituesi i grantit mund të marrë në konsideratë konstatimet që lidhen me:

a) aspektin ekonomik të procesit të prodhimit, të ofrimit të shërbimeve ose të metodës së ndërtimit;

b) zgjidhjet teknike të përzgjedhura ose kushtet tejet favorizuese në dispozicion të ofertuesit;

c) origjinalitetin e ofertës;

d) pajtueshmërinë e ofertuesit me detyrimet e zbatueshme të legjislacionit mjedisor, social dhe të punës;

e) pajtueshmërinë e nënkontraktorëve me detyrimet e zbatueshme në fushën e legjislacionit mjedisor, social dhe të punës;

f) mundësinë e ofertuesit për të përftuar ndihmë shtetërore në përputhje me rregullat e zbatueshme.

2. Autoriteti kontraktor e refuzon ofertën vetëm kur provat e dhëna nuk justifikojnë në një masë të kënaqshme kostot ose çmimin e ulët të propozuar.

Autoriteti kontraktor e refuzon ofertën kur konstaton se oferta është anomalisht e ulët sepse nuk përmbush detyrimet e zbatueshme të legjislacionit mjedisor, social dhe të punës.

26. Rezultatet e vlerësimit dhe vendimi për dhënien e kontratës (pasqyron nenin 170.1 të Rregullores Financiare dhe pikën 30 të shtojcës I)

1. Rezultati i vlerësimit është një raport vlerësimi që përmban propozimin për dhënien e kontratës. Raporti i vlerësimit datohet dhe nënshkruhet nga personi apo personat që kanë realizuar vlerësimin ose nga anëtarët e komitetit të vlerësimit. Ky raport mund të nënshkruhet në një sistem elektronik që siguron identifikim të mjaftueshëm të nënshkruesit.

Nëse komitetit të vlerësimit nuk i është dhënë përgjegjësia për të verifikuar ofertat në raport me kriteret e përjashtimit dhe të përzgjedhjes, atëherë raporti i vlerësimit nënshkruhet, gjithashtu, nga personat që u është dhënë kjo përgjegjësi nga nëpunësi përgjegjës autorizues.

2. Raporti i vlerësimit përmban informacionin e mëposhtëm:

a) emrin dhe adresën e autoritetit kontraktor, si dhe objektin dhe vlerën e kontratës, ose objektin dhe vlerën maksimale të kontratës kuadër;

b) emrat e kandidatëve ose ofertuesve të refuzuar dhe arsyet për refuzimin e tyre duke iu referuar kriterëve të përzgjedhjes;

c) referencat me ofertat e refuzuara dhe arsyet për refuzimin e tyre, duke iu referuar njërit prej aspekteve në vijim:

i. mosrespektimit të kërkesave minimale siç përmendet në germën “a” të pikës 17.1 të kësaj shtojce;

ii. mospërmbushjes së niveleve minimale të cilësisë të përcaktuara në pikën 21.3 të kësaj shtojce;

iii. ofertat e konstatuara si anomalisht të ulëta, siç përmendet në pikën 25 të kësaj shtojce;

d) emrat e kandidatëve ose ofertuesve të përzgjedhur dhe arsyet për përzgjedhjen e tyre;

e) emrat e ofertuesve që do të renditen sipas rezultateve të marra dhe justifikimet përkatëse;

f) emrat e kandidatëve të propozuar ose ofertuesve të suksesshëm dhe arsyet e përzgjedhjes;

g) nëse dihet, pjesa e kontratës apo kontratës kuadër që kontraktori i propozuar synon të nënkontrakttojë te palët e treta.

3. Autoriteti kontraktor e merr vendimin për dhënien e kontratës duke paraqitur:

a) një miratim të raportit të vlerësimit që përmban të gjithë informacionin e renditur në pikën 26.2, të shoqëruar nga informacioni në vijim:

i. emri i ofertuesit të suksesshëm dhe arsyet për zgjedhjen e tij duke iu referuar kriterëve të publikuara paraprakisht për përzgjedhjen dhe dhënien e kontratës, duke përfshirë, sipas rastit, arsyet për mosndjekjen e rekomandimit të dhënë në raportin e vlerësimit;

ii. në rastin e procedurës me negocim pa publikim paraprak dhe të procedurës konkurruese me negocim, rrethanat e përmendura në pikat 6, 7 dhe 8 që justifikojnë përdorimin e tyre;

b) sipas rastit, arsyet se pse përfituesi i grantit ka vendosur të mos japë një kontratë.

4. Përfituesi i grantit mund të bashkojë përmbajtjen e raportit të vlerësimit dhe të vendimit për dhënien e kontratës në një dokument të vetëm dhe ta nënshkruajë atë në një nga rastet në vijim:

a) për procedurat nën pragjet e përmendura në pikën 3 të kësaj shtojce, në rastet kur është marrë vetëm një ofertë;

b) kur rihap procedurën e konkurrimit bazuar në një kontratë kuadër dhe kur nuk është caktuar një komitet vlerësimi;

c) për rastet e përmendura në pikën 6.1, germën “c”, germën “d”, germën “e”, nënpika “i”, germën “f”, nënpika “iii”, dhe germën “g”, kur nuk është caktuar një komitet vlerësimi.

5. Për një procedurë prokurimi të nisur bashkërisht, vendimi i përmendur në pikën 26.3 merret nga përfituesi i grantit që është përgjegjës për procedurën e prokurimit.

6. Përfituesi i grantit vendos se kujt do t'i jepet kontrata, në përputhje me kriteret e përzgjedhjes dhe dhënies së kontratës të specifikuara në dokumentet e prokurimit.

27. Informacion për kandidatët ose ofertuesit (pasqyron nenin 170 të Rregullores Financiare dhe pikën 31 të shtojcës I)

1. Përfituesi i grantit njofton të gjithë kandidatët ose ofertuesit, të cilëve u janë refuzuar ofertat ose kërkesat për pjesëmarrje, rreth arsyeve për marrjen e vendimit, si dhe rreth kohëzgjatjes së periudhës së pezullimit. Periudha e pezullimit zgjat 10 ditë në rastin e përdorimit të mjeteve elektronike të komunikimit dhe 15 ditë në rastin e përdorimit të mjeteve të tjera.

Për dhënien e kontratave të caktuara bazuar në një kontratë kuadër me rihapje të procedurës së konkurrimit, autoriteti kontraktor informon ofertuesit për rezultatin e vlerësimit.

2. Përfituesi i grantit informon çdo ofertues që nuk është në situatë përjashtimi, që nuk është i përjashtuar, që ka dorëzuar ofertë në përputhje me dokumentet e prokurimit dhe që bën një kërkesë me shkrim, për cilindo prej aspekteve të mëposhtme:

a) emrin e ofertuesit, ose ofertuesve në rastin e një kontrate kuadër, të cilit/të cilëve u është dhënë kontrata dhe, përveç rastit të një kontrate të caktuar bazuar në një kontratë kuadër me rihapje të procedurës së konkurrimit, karakteristikat dhe avantazhet relative të ofertës së suksesshme, çmimin e paguar ose vlerën e kontratës, cilado qoftë më e përshtatshme;

b) ecurinë e negociatave dhe të dialogut me ofertuesit.

Megjithatë, përfituesi i grantit mund të vendosë të mos publikojë informacione në rast se publikimi i tyre do të pengonte zbatimin e ligjit, do të ishte në kundërshtim me interesin publik ose do të cenonte interesat tregtarë legjitimë të operatorëve ekonomikë ose mund të shtrembëronte konkurrencën e drejtë midis tyre.

3. Përfituesi i grantit informon të gjithë kandidatët ose ofertuesit, njëkohësisht dhe individualisht, në mënyrë elektronike, rreth vendimit të arritur lidhur me rezultatin e procedurës, sa më shpejt që të jetë e mundur:

a) pas fazës së hapjes për rastet e përmendura në pikën 24.3 të kësaj shtojce;

b) pasi është marrë një vendim në bazë të kritereve të përjashtimit dhe të përzgjedhjes në procedurat e prokurimit të organizuara në dy faza të veçanta;

c) pas dhënies së vendimit.

Në çdo rast, përfituesi i grantit tregon arsyet se pse nuk është pranuar oferta ose kërkesa për pjesëmarrje, si dhe zgjidhjet ligjore të disponueshme.

Kur informon ofertuesin e suksesshëm, përfituesi i grantit specifikon faktin se vendimi i njoftuar nuk përbën një angazhim nga ana e tij.

4. Përfituesi i grantit komunikon informacionin e parashikuar në pikën 27.2, sa më shpejt që të jetë e mundur dhe në çdo rast, brenda 15 ditëve nga marrja e një kërkesë me shkrim. Kur jep kontrata për llogari të tij, përfituesi i grantit duhet të përdorë mjete elektronike. Ofertuesi mund ta dërgojë, gjithashtu, kërkesën në mënyrë elektronike.

5. Kur përfituesi i grantit e komunikon informacionin në mënyrë elektronike, atëherë informacioni konsiderohet se është marrë nga kandidatët ose ofertuesit nëse përfituesi i grantit mund të vërtetojë se e ka dërguar në adresën elektronike të përmendur në ofertë ose në kërkesën për pjesëmarrje.

Në këtë rast, informacioni konsiderohet se është marrë nga kandidati ose ofertuesi në datën e dërgimit nga përfituesi i grantit.

28. Anulimi i procedurës së prokurimit (pasqyron nenin 171 të Rregullores Financiare)

Përfituesi i grantit mund ta anulojë procedurën e prokurimit, përpara nënshkrimit të kontratës, dhe në këtë rast kandidatët ose ofertuesit nuk gëzojnë të drejtën të kërkojnë asnjë kompensim. Vendimi për anulimin duhet justifikuar dhe sjellë në vëmendjen e kandidatëve apo ofertuesve, sa më shpejt që të jetë e mundur.

29. Periudha e pezullimit përpara nënshkrimit të kontratës (pasqyron pikën 35 të shtojcës I të Rregullores Financiare)

1. Periudha e pezullimit fillon nga një prej datave të mëposhtme:

a) në ditën pas dërgimit të njëkohshëm, në mënyrë elektronike, të njoftimeve për ofertuesit e suksesshëm dhe të pasuksesshëm;

b) kur kontrata ose kontrata kuadër është dhënë në përputhje me germën “b” të pikës 6.1, në ditën pas publikimit të njoftimit për dhënien e kontratës në *Gazetën Zyrtare të Bashkimit Evropian*.

Nëse është e nevojshme, përfituesi i grantit mund të pezullojë nënshkrimin e kontratës për të realizuar shqyrtime shtesë nëse diçka e tillë justifikohet nga kërkesat apo komentet e bëra nga kandidatët e pasuksesshëm ose të dëmtuar, nga

ofertuesit, ose si pasojë e informacioneve të tjera të rëndësishme të marra gjatë periudhës së përcaktuar në pikën 27.1 të kësaj shtojce. Në rast pezullimi, të gjithë kandidatët ose ofertuesit informohen brenda tri ditësh pune pas vendimit të pezullimit.

Kur kontrata ose kontrata kuadër nuk mund të nënshkruhet me ofertuesin e suksesshëm të parashikuar, autoriteti kontraktor mund t'ia japë kontratën ofertuesit më të mirë të radhës.

2. Periudha e përcaktuar në pikën 29.1 nuk zbatohet në rastet e mëposhtme:

a) për procedurat ku është dorëzuar vetëm një ofertë;

b) për kontratat e bazuara në një kontratë kuadër;

c) për procedurën me negociim pa publikime paraprake, të përmendur në pikën 6, me përjashtim të kontratave të dhëna në përputhje me germën “b” të pikës 6.1.

F. Zbatimi i kontratës

30. Zbatimi dhe modifikimet e kontratës (pasqyron nenin 172 të Rregullores Financiare dhe pikën 2.5 të shtojcës I)

1. Zbatimi i kontratës nuk fillon përpara nënshkrimit të saj.

2. Përfituesi i grantit mund ta modifikojë një kontratë apo kontratë kuadër pa procedurë prokurimi vetëm në rastet e parashikuara në paragrafin 3 dhe me kusht që modifikimi të mos ndryshojë objektin e kontratës apo të kontratës kuadër. Përfituesi i grantit publikon në Gazetën Zyrtare të Bashkimit Evropian një njoftim mbi modifikimin e kontratës gjatë kohëzgjatjes së saj, në rastet e përcaktuara në gerrat “a” dhe “b” të pikës 30.4, kur vlera e modifikimit është e barabartë ose më e lartë se kufijtë e përmendur në pikën 3 të kësaj shtojce.

3. Një kontratë, një kontratë kuadër, ose një kontratë specifike e bazuar në një kontratë kuadër, mund të modifikohet pa një procedurë të re prokurimi në rastet e mëposhtme:

a) për punët, furnizimet ose shërbimet shtesë nga kontraktori fillestar, të cilat janë bërë të nevojshme dhe të cilat nuk ishin përfshirë në prokurimin fillestar, kur përmbushen kushtet në vijim:

i. ndryshimi i kontraktorit nuk mund të bëhet për arsye teknike të lidhura me kërkesat e zëvendësimit apo ndërveprueshmërisë me pajisjet, shërbimet ose instalimet ekzistuese;

ii. ndryshimi i kontraktorit do të shkaktoje dublikime të konsiderueshme të kostove për autoritetin kontraktor;

iii. çdo rritje e çmimit, duke përfshirë vlerën e grumbulluar neto të modifikimeve pasuese, nuk tejkalon 50% të vlerës së kontratës fillestare;

b) kur përmbushen të gjitha kushtet e mëposhtme:

i. nevoja për modifikim ka lindur nga rrethana të cilat nuk mund të parashikoheshin nga një përfitues granti i kujdesshëm;

ii. çdo rritje e çmimit nuk tejkalon 50% të vlerës së kontratës fillestare;

c) kur vlera e modifikimit është më e ulët se pragjet në vijim:

i. pragjet e përmendura në pikën 3 të kësaj shtojce, të zbatueshme në momentin e modifikimit; dhe

ii. 10% të vlerës së kontratës fillestare për kontratat e shërbimit publik dhe furnizimit dhe për kontratat e punëve dhe të koncesionit të shërbimeve dhe nën 15% të vlerës së kontratës fillestare për kontratat e punëve publike;

d) kur përmbushen të dy kushtet në vijim:

i. kërkesat minimale të procedurës fillestare të prokurimit nuk ndryshohen;

ii. çdo modifikim pasues i vlerës është në përputhje me kushtet e përcaktuara në germën “c” të këtij paragrafi, përveç kur ky modifikim i vlerës rezulton nga zbatimi i rreptë i dokumenteve të prokurimit apo dispozitave kontraktuale.

Vlera e kontratës fillestare nuk merr në konsideratë rishikimet e çmimit. Vlera e grumbulluar neto e disa modifikimeve pasuese, sipas germës “c” të paragrafit të parë, nuk tejkalon asnjë prej pragjeve të përmendura aty. Autoriteti kontraktor aplikon masat e publikimit *ex post* të përcaktuara në pikën 3 të kësaj shtojce.

31. Garancitë e performancës dhe garancitë e mbajtjes së parave (pasqyron deklamimin 115 dhe nenin 173 të Rregullores Financiare)

1. Përfituesi i grantit mund të kërkojë një garanci performace në lidhje me punët, furnizimet dhe shërbimet komplekse për të garantuar pajtueshmërinë me detyrimet thelbësore kontraktuale, si dhe për të garantuar performancën e duhur gjatë kohëzgjatjes së kontratës. Përfituesi i grantit mund të kërkojë, gjithashtu, një garanci të mbajtjes së parave për të mbuluar periudhën e detyrimeve të kontratës.

2. Garancia e performancës ka vlerë maksimale prej 10% të vlerës totale të kontratës. Kjo garanci lëshohet pas pranimit përfundimtar të punëve, furnizimeve ose shërbimeve komplekse, brenda një periudhe të specifikuar në kontratë. Lëshimi i garancisë bëhet brenda:

a) 90 ditëve kalendarike për shërbimet teknike ose për veprimet që janë veçanërisht komplekse për t'u vlerësuar dhe për të cilat pagesa varet nga miratimi i një raporti apo një certifikate;

b) 60 ditëve kalendarike për të gjitha kontratat e tjera, për të cilat pagesa varet nga miratimi i një raporti apo një certifikate;

c) 30 ditëve kalendarike për të gjitha kontratat e tjera.

Garancia mund të lëshohet pjesërisht apo plotësisht pas pranimit të përkohshëm të punëve, furnizimeve ose shërbimeve komplekse.

3. Garancia e mbajtjes së parave, e cila ka një vlerë maksimale prej 10% të vlerës totale të kontratës, mund të përbëhet nga zbritjet nga pagesat e përkohshme, në momentin që ato kryhen, ose nga zbritjet nga pagesa përfundimtare.

Përfituesi i grantit përcakton shumën e garancisë së mbajtjes së parave, e cila është proporcionale me risqet e identifikuara në lidhje me zbatimin e kontratës, duke marrë në konsideratë objektin e saj dhe kushtet e zakonshme tregtare të zbatueshme në sektorin përkatës.

Garancia e mbajtjes së parave nuk përdoret në një kontratë në rastet kur është kërkuar dhe nuk është lëshuar një garanci e performancës.

4. Pas miratimit nga përfituesi i grantit, kontraktori mund të kërkojë zëvendësimin e garancisë së mbajtjes së parave me një garanci të lëshuar nga një bankë ose nga një institucion i autorizuar financiar, apo me një garanci të përbashkët dhe individuale të një kontraktori dhe një pale të tretë.

5. Përfituesi i grantit lëshon garancinë e mbajtjes së parave pas përfundimit të periudhës së detyrimeve të kontratës, brenda një periudhe që është në përputhje me afatet kohore të përcaktuara në paragrafin 2 dhe që do të specifikohet në kontratë.

Programi INTERREG SFC2021

CCI	2021TC16IPCB008
Titulli	(Interreg VI-A) IPA Itali Shqipëri Mali i Zi (Adriatiku Jugor)
Versioni	1.2
Viti i parë	2021
Viti i fundit	2027
E vlefshme nga	01 Janar 2021
E vlefshme deri më	31 Dhjetor 2029
Numri i vendimit të KE-së	
Data e vendimit të KE-së	
Rajonet NUTS të mbuluara nga programi	AL - Shqipëria AL0 - Shqipëria AL01 - Veri AL011 - Dibër AL012 - Durrës AL013 - Kukës AL014 - Lezhë AL015 - Shkodër AL02 - Qendër AL021 - Elbasan AL022 - Tiranë AL03 - Jug AL031 - Berat AL032 - Fier AL033 - Gjirokastrë AL034 - Korçë AL035 - Vlorë ALZ - Extra-Regio NUTS 1 ALZZ - Extra-Regio NUTS 2 ALZZZ - Extra-Regio NUTS 3 ME - Црна Гора ME0 - Црна Гора ME00 - Црна Гора ME000 - Црна Гора MEZ - Extra-Regio NUTS 1 MEZZ - Extra-Regio NUTS 2 MEZZZ - Extra-Regio NUTS 3 ITF2 - Molise ITF21 - Isernia ITF22 - Campobasso

	ITF4 - Pulia ITF43 - Taranto ITF44 - Brindisi ITF45 - Lecce ITF46 - Foggia ITF47 - Bari ITF48 - Barletta-Andria-Trani
Grupi	Grupi A: Programi i Bashkëpunimit Ndërkufitar NK (ETC, IPA III BNK, NDICI -BNK)

Tabela e Përmbajtjes

- 1.Strategjia e përbashkët e programit: sfidat kryesore të zhvillimit dhe përgjigjet ndaj politikave
 - 1.1. Zona e programit (nuk nevojitet për programet Interreg C)
 - 1.2 Strategjia e përbashkët e programit: Përmbledhje e sfidave kryesore të përbashkëta, duke marrë në konsideratë ndryshimet ekonomike, sociale dhe territoriale, dhe pabarazitë; nevojat e përbashkëta për investime, instrumentat plotësuese dhe sinergjitë me programet dhe instrumentet e tjera të financimit; mësimet e nxjerra nga përvojat e mëparshme; strategjitë makrorajonale; dhe strategjitë e baseneve ujore, ku zona e programit ka mbulim të plotë ose të pjesshëm nga një ose më shumë strategji
 - 1.3. Arsyetimi për përzgjedhjen e objektivave të politikave dhe objektivave specifike Interreg, prioritetet korresponduese, objektivat specifike dhe format e mbështetjes, adresimit, dhe sipas nevojës, lidhjeve të munguara në infrastrukturën ndërkufitare

Tabela 1**2.Prioritetet**

- 2.1. Prioriteti: PA 1- Një zonë programi e Adriatikut Jugor më inteligjente, përmes promovimit të transformimit novator dhe inteligjent ekonomik

2.1.1. Objektivi specifik: RSO1.3. Përmirësimi i zhvillimit të qëndrueshëm dhe konkurrueshmërisë së NVM-ve dhe krijimit të vendeve të punës në NVM-të, përfshirë këtu edhe përmes investimeve produktive

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e tyre të pritshme në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar përfituesish, dhe procedurat për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Tabela 3- Treguesit e rezultateve

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes . 46

Tabela 4 - DimENSIONI 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - DimENSIONI 2- Forma e financimit

Tabela 6 - DimENSIONI 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

- 2.1. Prioriteti: PA 2- Një zonë programi më e gjelbër për Adriatikut Jugor, përmes promovimit të tranzicionit drejt energjisë së pastër dhe të drejtë, investimeve të gjelbra dhe blu, ekonomisë cirkulare, politikave për përshtatjen ndaj ndryshime klimatike dhe menaxhimit të rrezikut

2.1.1. Objektivi specifik: RSO2.1. Promovimi i efikasitetit të energjisë dhe ulja e emetimeve të gazrave serë

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre për objektivat specifike, për strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Tabela 4 - Dimensioi 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - Dimensioi 2- Forma e financimit

Tabela 6 - Dimensioi 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

2.1.1. Objektivi specifik: RSO2.4. Promovimi i përshtatjes për ndryshimet klimatike dhe parandalimi i rrezikut të fatkeqësive, aftësia rimëkëmbëse duke marrë në konsideratë qasjet e mbështetura në ekosistem

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre për objektivat specifike, për strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së, kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Tabela 4 - Dimensioi 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - Dimensioi 2- Forma e financimit

Tabela 6 - Dimensioi 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territoria

2.1.1. Objektivi specifik: RSO2.7. Rritja e mbrojtjes dhe ruajtjes së natyrës, biodiversitetit dhe infrastruktura e gjelbër, duke përfshirë zonat urbane; si dhe ulja e të gjitha formave të ndotjes

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre për objektivat specifike, për strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së, kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Tabela 4 - Dimensioi 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - Dimensioi 2- Forma e financimit

Tabela 6 - Dimensioi 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

2.1. Prioriteti: PA 3- Një zonë programi më e lidhur e Adriatikut Jugor përmes rritjes së mobilitetit dhe konektivitetit rajonal

2.1.1. Objektivi specifik: RSO3.2. Zhvillimi dhe rritja e mobilitetit kombëtar, rajonal dhe vendor, i qëndrueshëm, me aftësi përtëritëse ndaj klimës, inteligjent dhe intermodal, dhe ku përfshihet akseset i përmirësuar në mobilitetin TEN-T dhe atë ndërkufitar

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre për objektivat specifike, për strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Tabela 3- Treguesit e rezultatit .

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale .

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - Dimensioni 2- Forma e financimit

Tabela 6 - Dimensioni 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

2.1. Prioriteti: PA 4 - Një zonë programi më sociale e Adriatikut Jugor

2.1.1. Objektivi specifik: RSO4.2. Përmirësimi i aksesit të barabartë në shërbime cilësore dhe gjithëpërfshirëse në arsim, formim dhe të nxënës gjatë jetës, përmes zhvillimit të infrastrukturave të aksesueshme, duke përfshirë nxitjen e aftësisë rimëkëmbëse për edukimin dhe formimin në distancë dhe online

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre për objektivat specifike, për strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve .

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së, kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - Dimensioni 2- Forma e financimit

Tabela 6 - Dimensioni 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

2.1.1. Objektivi specifik: RSO4.6. Rritja e rolit të kulturës dhe turizmit të qëndrueshëm në zhvillimin ekonomik, përfshirjen dhe novacionin social

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre për objektivat specifike, për strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së, kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - Dimensioni 2- Forma e financimit

Tabela 6 - Dimensioni 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

2.1. Prioriteti: PA 5 - Një qeverisje më e mirë në zonën e programit të Adriatikut Jugor

2.1.1. Objektivi specifik: ISO6.1. Rritja e kapacitetit institucional të autoriteteve publike, në mënyrë të veçantë për ato autoritete që menaxhojnë një territor specifik, dhe të palëve të interesit (të gjithë grupet)

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre për objektivat specifike, për strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për dhënien e grantit

2.1.1.2. Treguesit

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Tabela 5 - Dimensioni 2- Forma e financimit

Tabela 6 - Dimensioni 3 – Mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

3. Plani i financimit

3.1. Alokimet financiare sipas viteve

Tabela 7

3.2. Alokimet totale financiare sipas fondeve dhe bashkëfinancimit kombëtar

Tabela 8

4. Masat e marra për përfshirjen e partnerëve përkatës të programit në përgatitjen e Programit Interreg dhe roli i tyre në zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e programit

5. Qasja ndaj komunikimit dhe vizibilitetit për programin Interreg (objektivat, audiencat e synuara, kanalet e komunikimit, përfshirë mbulimin në media sociale, ku është e mundur, buxheti i planifikuar, dhe treguesit përkatës për monitorim dhe vlerësim)

6. Mbështetja e treguar për projektet e vogla, duke përfshirë projektet e vogla brenda fondeve të vogla të projektit

7. Dispozitat zbatuese

7.1. Autoritetet e programit

Tabela 9

7.2. Procedura për ngritjen e sekretariatit të përbashkët

7.3. Shpërndarja e detyrimeve midis Vendeve Anëtare pjesëmarrëse, dhe kur ka, vendeve të treta ose partnere dhe OCT-ve, në rast të korrigjimeve financiare të vendosura nga autoriteti menaxhues ose Komisioni

8. Përdorimi i kostove të njësisë, shumave të përgjithshme, tarifave fikse dhe financimit, që nuk lidhen me kostot

Tabela 10: Përdorimi i kostove të njësisë, shumave të përgjithshme, tarifave fikse dhe financimit, që nuk lidhen me kostot

Shtojca 1

A. Përmbledhje e elementeve kryesore

B. Detajet sipas llojit të veprimit

C. Përlllogaritja e shkallës standarde të kostove për njësi, shumave të përgjithshme ose tarifave fikse 140

1. Burimi i të dhënave të përdorura për llogaritjen e shkallës standarde të kostove për njësi, shumave të përgjithshme ose tarifave fikse (kush i përgatiti, mbledhi dhe regjistroi të dhënat, ku ruhen të dhënat, datat e ndërprerjes, vlefshmëria, etj)

2. Ju lutem specifikoni arsyen pse metoda dhe llogaritja e propozuar bazuar në nenin 94 (2) janë të rëndësishme për llojin e veprimtarisë

3. Ju lutem specifikoni se si janë bërë llogaritjet, veçanërisht duke përfshirë çdo supozim që është bërë për sa i përket cilësisë ose sasisë. Sipas nevojave, duhet të përdoren evidencat statistikore dhe standardet dhe, nëse kërkohet, të ofrohen në një format që është i përdorshëm nga Komisioni:

4. Ju lutem shpjegoni se si jeni siguruar që vetëm shpenzimet e pranueshme të përfshihen në llogaritjen e shkallës standarde të kostos për njësi, shumës së përgjithshme ose tarifës fikse

5. Vlerësimi i autoritetit ose autoriteteve audituese për metodologjinë e llogaritjes, shumat dhe masat për të siguruar verifikimin, cilësinë, mbledhjen dhe ruajtjen e të dhënave

Shtojca 2

APërmbledhje e elementeve kryesore

BDetajet sipas llojit të veprimit

Shtojca 3 Lista e veprimtarive të planifikuara me rëndësi strategjike me një plan kohor - Neni 22 (3) CPR

DOKUMENTET

1. Strategjia e përbashkët e programit: sfidat kryesore të zhvillimit dhe përgjigjet ndaj politikave

1.1. Zona e programit (nuk nevojitet për programet Interreg C)

Referencë: pika (a) e Nenit 17(3), pika (a) e Nenit 17(9)

Zona ndërkufitare është e njëjtë me atë të Periudhës së Programimit 2014-20, që mbulon një zonë prej 66.562 km² (24.002 në Itali, 28.748 në Shqipëri, dhe 13.812 në Malin e Zi). Zona ndërkufitare përfshin rajonet e Molise dhe Pulia në Itali, dhe të gjithë territorin e Shqipërisë dhe Malit të Zi. Shqipëria zë pjesën më të madhe të Zonës së Programit (më shumë se 40%), ndërsa Molise zë pjesën më të vogël (4.460 km²). Territorët e Italisë ndajnë me Shqipërinë dhe Malin e Zi rreth 760 km të kufirit detar në jug të Detit të Adriatikut, ndërsa Shqipëria ndan një kufi tokësor prej 172 km me Malin e Zi.

Zonat kryesore urbane përfshijnë qytetet: Bari, Taranto, Foggia, Podgorica, Tirana, Durrës, Fier dhe Shkodra. Edhe qytetet e Campobasso, Lecce, Brindisi, Niksic, Vlora dhe Elbasan kanë dendësi të përqendruar të popullsisë, ndërsa zonat e brendshme kanë një popullim më të rrallë.

Në aspektin gjeomorfologjik, zona ndërkufitare karakterizohet kryesisht nga: a) zona të gjera bregdetare, b) fusha me shtrirje të madhe në Pulia, c) zona të mëdha malore në Malin e Zi, Shqipëri dhe Molise.

Zona bregdetare ka një shtrirje prej 1651 km në vijë bregdetare (903 km Pulia, 36 km Molise, 418 km Shqipëri, 294 km Mali i Zi), përfshirë këtu Ishujt Tremiti (6 ishuj), 13 ishuj në Shqipëri dhe 8 ishuj në Mal të Zi. Territorët e Shqipërisë, Malit të Zi dhe Molises karakterizohen nga burime të shumta ujore, ndërsa topografia e Pulia-s është kryesisht karstike me burime të pakta ujore. Liqenet më të rëndësishme të Ballkanit janë liqenet ndërkufitare të Shkodrës (Shqipëri-Mali i Zi) dhe Ohrit (Shqipëri-Maqedoni e Veriut), teksa Pulia karakterizohet nga liqene bregdetare.

Pozicioni i rëndësishëm gjeopolitik i zonës vjen edhe si rrjedhojë e EUSAIR-it dhe TAP-it (Gazsjellësi Trans Adriatik), gazsjellësit të gazit natyror. Zona bën pjesë në basenin mesdhetar dhe ndodhet në zemër të makro-rajonit Adriatiko-Jonian. Edhe Mali i Zi i përket makro-rajonit të Danubit. Nëse lindin nevoja funksionale, përfituesit italianë që ndodhen jashtë Pulia-s/Molises mund të marrin pjesë në tema të caktuara.

1.2 Strategjia e përbashkët e programit: Përmbledhje e sfidave kryesore të përbashkëta, duke marrë në konsideratë ndryshimet ekonomike, sociale dhe territoriale; pabarazitë, nevojat e përbashkëta për investime, faktorët plotësues, dhe sinergjitë me programet dhe instrumentet e tjera të financimit, mësimet e nxjerra nga përvojat e mëparshme, strategjitë makro-rajonale dhe strategjitë e baseneve ujore, në të cilat zona e programit mbulohet tërësisht ose pjesërisht nga një ose më shumë strategji.

Referencë: pika (b) e Nenit 17(3), pika (b) e Nenit 17(9)

1 SFIDA TË PËRBASHKËTA

Pas analizës së sfidave të përbashkëta kryesore, duke marrë parasysh kontrastet dhe pabarazitë ekonomike, sociale dhe territoriale, si dhe nevojat për investime të përbashkëta, vjen një përmbledhje e analizës territoriale, e cila përfshihet në shtojcë.

Përmbledhje e Analizës Territoriale:

a) SFIDAT KRYESORE TË NËNVIZUARA NË ANALIZË

PA 1

- Hendek i gjerë i PBB-së në territor;
- Investime të ulëta në Kërkim & Zhvillim dhe teknologji;
- Ekonomia blu ende e nënzhvilluar;
- Sektor i dobët i shëndetit publik dhe norma të larta të popullsisë, që merr shërbime shëndetësore jashtë zonës.

PA 2

- Rrezik i rritjes së ndotjes së mjedisit për shkak të rritjes së turizmit dhe shtimit të aktiviteteve turistike përgjatë vijës bregdetare;
- Rritje e erozionit të bregdetit, degradimit të dheut, gjenerimit të mbetjeve dhe mbetjeve të rrezikshme;

PA 3

- Aksesueshmëri e kufizuar në zona të thella; nivel i lartë trafiku në zonat turistike bregdetare;

PA 4

- Rënie e demografisë dhe popullsi në plakje;
- Shkallë e lartë papunësie, sidomos te NEET;
- Hendek gjinor;
- Nivel i lartë i braktisjes së hershme të shkollës;
- Pandemia e Covid-19 mund të zgjerojë hendekun e pasurisë ndërmjet territoreve, midis zonave rurale dhe atyre urbane, si dhe mund të shkaktojë humbjen e vendeve të punës, sidomos te personat në moshë më të madhe.
- Nivelet e larta të papunësisë të rinjtë rritin rrezikun e përjashtimit social dhe shkallën e personave në rrezik varfërie dhe përjashtimi social;
- Sezonaliteti i turizmit;

PA 5

- Mungesë të dhënash të bashkërenduara statistikore;

b) NEVOJAT DHE POTENCIALET KRYESORE TË NËNVIZUARA NË ANALIZË

PA 1

- Rritje e fluksit të turistëve, cilësi e lartë e ujit dhe ujit për larje, turizmi si sektor ndërsektorial ekonomik, së bashku me kulturën dhe aktivitetet në rritje, që kanë potencial të lartë novator;
- Rritje e përqindjes së njerëzve që kanë përfunduar arsimin e lartë ose një nivel barasvlerës arsimor në Shqipëri;
- Potencial i lartë i sektorëve tradicionalë përmes industrisë 4.0;
- Specializim më i lartë në sektorë që kanë potencial për risi, si: mekatronika, bioteknologjia, biomjekësia dhe farmaceutika;

PA 2

- Trashëgimi kulturore dhe vijë bregdetare e diversifikuar, prani e një diversiteti të lartë destinacionesh kulturore dhe biodiversitet i pasur;
- Potencial për zhvillimin e burimeve të energjisë së ripërtëritshme;
- Zhvillim i turizmit ekologjik që respekton zonat me interes natyror;
- Shkenca e rreziqeve dhe fatkeqësive natyrore mund të jetë shumë interesante për të rekrutuar hulumtues dhe studentë të rinj;
- Plane të përbashkëta për të zbutur rreziqet e pandemisë;
- Forcimi i administrimit të ujit do të jetë një mënyrë dhe mundësi e mirë për të trajtuar dhe për të parandaluar pandemi në të ardhmen;
- Ndërgjegjësim rreth mjedisit dhe interes për rritjen blu;

PA 3

- Rritje e trafikut ajror nga pasagjerët dhe krijim i itinerareve të reja (përpara Covid-19);
- Zhvillim i zgjidhjeve të qëndrueshme elektronike në transportin publik dhe urban;

PA 4

- Në Malin e Zi, shkalla e braktisjes së hershme të shkollës nga të rinjtë është më e ulët sesa ajo në BE27;
- Mundësi të reja në lidhje me sigurinë kibernetike;
- Arsimi profesional dhe të nxënit gjatë gjithë jetës mund të ofrojnë pikëpamje të reja për personat e papunë për një kohë të gjatë, si dhe për personat që kanë humbur vendin e punës për shkak të krizës së Covid-19;

PA 5

- Potencial për informacione dhe sisteme statistikore të përbashkëta.

1.1 Demografia

Ndër territoret e zonës së Programit 2021-2027 të Adriatikut Jugor (Itali-Shqipëri-Mali i Zi) Interreg IPA (këtej e tutje referuar si Programi), rajoni i Pulia-s mbulon më shumë se 50% të popullsisë totale. Sipas EUROSTAT (2020), gjatë periudhës 2009 - 2019, të gjitha territoret (me përjashtim të Malit të Zi) kanë pësuar rënie të popullsisë së përgjithshme, ndonëse dendësia e popullsisë nuk ka shënuar ndryshime të veçanta me kalimin e kohës. Të gjitha territoret në zonën e programit janë prekur nga migrimi, sidomos në Shqipëri, ku kjo dukuri është goxha e rëndësishme. Megjithatë, një nga të dhënat më të rëndësishme lidhet me rritjen e numrit të popullsisë së moshuar; në fakt, sipas të dhënave, në të njëjtën periudhë popullsia e moshës 65 vjeç e lart shënoi një rritje prej +21,2% në Pulia, +8,4% në Molise, +18,1% në Mal të Zi dhe +31,8% në Shqipëri. Fluksi i migrantëve drejt zonës së programit mbetet problem, pasi është rritur vazhdimisht gjatë viteve të fundit. Shqiptarët ende përfaqësojnë komunitetin e dytë më të rëndësishëm të huaj në Pulia (pas rumunëve).

1.2 Makroekonomia

Pas krizës së vitit 2008, që preku rëndë të gjitha vendet si përgjatë detit Adriatik, ashtu edhe atij Jon, gjatë viteve të fundit territoret e zonës së Programit kanë filluar të shfaqin një rritje të lehtë. Në fakt, ndonëse Molise pësoi një rënie të ndjeshme për sa i përket rritjes së PBB-së, partnerët e tjerë shfaqin shenja nxitëse të rimëkëmbjes në lidhje me PBB-në. Megjithatë, këto vlera janë ende nën mesataren e BE-së. Këto territore kanë histori zhvillimi në bujqësi, turizëm dhe prodhimtari tradicionale, ndonëse, veçanërisht në rastin e Pulia-s, aktivitetet novatore, si: hapësira ajrore, mekanika, automjetet, mekatronika, etj., janë gjithashtu në rritje.

Nga të gjithë partnerët, Shqipëria ka nivelin më të ulët të PBB-së për frymë. Nga ana tjetër, Mali i Zi kohët e fundit ka shënuar një rritje të PBB-së (kryesisht në turizëm, më pas në ndërtim dhe prodhim industrial), me rritje të ndjeshme në vitin 2019 edhe për sa i përket PBB-së për frymë.

Shumica e bizneseve të zonës së Programit janë NVM; ndërsa njësitë vendore përqendrohen kryesisht në aktivitete tregtare. Ky sektor siguron më shumë se 30% të totalit të njësive në zonë.

Kriza e vazhdueshme e pandemisë dhe izolimi pasues ndikuan ndjeshëm në strukturën ekonomike të zonës së Programit, në lidhje me humbjen e prodhimit dhe uljen e PBB-së. Nuk ka ende të dhëna gjithëpërfshirëse për ndikimin e krizës së pandemisë, por sipas vlerësimeve kombëtare, në vitin 2020 ka pasur rënie të konsiderueshme të PBB-së në të gjithë zonën.

Në Pulia, bujqësia përbën ende një nga burimet më të rëndësishme të pasurisë për rajonin, ndërsa Molise karakterizohet kryesisht nga prania e NVM-ve dhe një pjesë shumë e vogël e sipërmarrjeve të mëdha. Gjatë vitit 2018, Shqipëria pati një normë reale të rritjes vjetore të PBB-së me +10.5%, por pritet që kjo prirje të ndikohet negativisht nga tërmeti shkatërrues dhe nga pasojat e masave të marra për të frenuar përhapjen e Covid-19. Sektorët që kanë rezistuar janë Bujqësia, Pylltaria dhe Peshkimi, Aktiviteti i Pasurive të Paluajtshme dhe Artet, shërbimet argëtuese dhe rekreative, si dhe shërbime të tjera. Gjatë viteve të fundit, Mali i Zi pati një rritje të shpejtë ekonomike për vitin 2018, ndërsa norma e rritjes vjetore të PBB-së për frymë ka qenë 8.7%. Ekonomia e vendit orientohet drejt shërbimeve dhe turizmi është sektori dhe burimi kryesor i të ardhurave.

1.3 Punësimi

Pavarësisht se shkalla e papunësisë ra në nivelet më të ulëta historike në Shqipëri dhe Mal të Zi, në tërësi në zonën e programit papunësia vazhdon të jetë më e lartë se mesatarja e BE-së. Pas pikut të arritur në vitin 2014, Pulia dhe Molise nisën të reduktonin shkallën e papunësisë, por me një ritëm të ngadaltë krahasuar me mesataren kombëtare. Gjithashtu, papunësia e të rinjve vë në dukje një problem strukturor por edhe pjesëmarrjen e grave në tregun e punës, të cilat vazhdojnë të jenë në minorancë. Përqindja e të rinjve as në punësim, as në arsim dhe as në trajnim (NEET) është dukshëm më e lartë se në BE. Izolimi nga Covid-19 përkeqësoi edhe më tej situatën pasi rriti papunësinë horizontalisht në të gjithë sektorët. Opsione të hollësishme të politikave janë të nevojshme në mbështetje të të papunëve në zonën e programit, kryesisht drejtuar grupeve sociale më vulnerabël. Ndikim të konsiderueshëm pritet të ketë gjithashtu në shkallën e papunësisë së personave më të vjetër në moshë, si pasojë e një numri të lartë të Ndërmarrjeve të Vogla dhe të Mesme (NVM) të mbyllura gjatë pandemisë.

1.4 Pabarazitë

Kritike në zonën e programit është gjithashtu dhe përqindja vazhdimisht e ulët e pjesëmarrjes së femrave në tregun e punës: shkalla e papunësisë së femrave është kudo më e lartë se mesatarja përkatëse në BE. Duke marrë parasysh diferencën mes nivelit të papunësisë së meshkujve dhe vlerës përkatëse të papunësisë së femrave dhe përveç Shqipërisë prej disa vitesh, është i dukshëm se sa më i madh është ky hendek, sidomos në Pulia. Përqindja e grave në pozicione të larta dhe të mesme drejtuese nuk e kalon 30%. Struktura shoqërore dhe mungesa e strukturave mbështetëse publike efikase për gratë që punojnë në zonën e programit mund të luajë një rol të madh në këto trende.

Rrjedhimisht, për të gjitha boshtet prioritare të programit të ardhshëm është e nevojshme të përfshihet një kriter për përzgjedhjen e projektit dhe për vlerësimin, në lidhje me respektimin e parimeve horizontale të nenit 9 të rregullores (BE) 2021/1060 (CPR). Gjithashtu, projektet në të gjitha boshtet prioritare, pritet të

promovojnë në mënyrë aktive edhe të drejtat e Kartës së të Drejtave Themelore të BE-së, në përputhje me nenin 9 të Rregullores CPR (BE) 2021/1060, si dhe të drejtat për dinjitet, liri, barazi, solidaritet, drejtësi dhe të drejtat e qytetarëve, por edhe specifikimeve të tyre, si p.sh. barazia midis burrave dhe grave dhe parandalimi i çdo lloji diskriminimi me bazë gjinore, moshe, kombësie, përkatësie etnike, kushtet shëndetësore (përfshirë aftësinë e kufizuar), barazia dhe mosdiskriminimi, feja ose besimi dhe orientimi seksual. Kriteria specifike do të zbatohen në fazën e përzgjedhjes, monitorimit dhe vlerësimit të projektit.

Në të gjitha Objektivat Specifike të Programit, përfituesit inkurajohen që të mbledhin të dhëna të vazhdueshme në të gjitha vendet në fjalë, në mënyrë që të vlerësojnë dhe adresojnë me efikasitet nevojat e grupeve specifike më vulnerabël, si personat me aftësi të kufizuara, njerëzit në zona të izoluar ose grupe të tjera sociale në rrezik varfërie dhe përjashtimi social, për sa i përket aksesit në punësim, arsim, kujdes shëndetësor dhe social, kulturë dhe shërbimeve të tjera sociale.

1.5 Tregtia e jashtme

Të dhënat mbi tregtinë ndërmjet dy anëve të Adriatikut të përfshira në zonën e programit tregojnë se aty ka shumë fusha të tregtisë ende të pashfrytëzuara plotësisht. Deri tani, kryesisht sektorët e produkteve bujqësore, përpunimit të ushqimit dhe tekstil-veshje-këpucë kanë parë përqendrimin më të madh të kontakteve tregtare ndërmjet dy brigjeve të Adriatikut të përfshira në Program.

1.6 Novacioni / Dixhitalizimi

Territoret e përfshira në zonën e programit, ndonëse kanë arritur përmirësime vendimtare, vazhdojnë të mos tregojnë performancë novatore të ndonjë rëndësie të veçantë. Sidoqoftë, Pulia ka praktika shumë të mira, veçanërisht në zgjerimin e marrëdhënieve kërkim-industri. Mali i Zi duket se është në një rrugë rritjeje bazuar në novacion si nga pikëpamja rregullatore, ashtu edhe nga ajo e dizajnit.

Përveç Pulia-s, shpenzimet e brendshme për Kërkimin dhe Zhvillimin në zonën e programit u rritën nga viti 2013 në vitin 2018, por vazhdojnë të jenë të ulëta krahasuar me EU27.

Zonat rurale dhe të dizavantazuara në të gjithë Evropën, përfshirë këtu territoret e Zonës së Programit, janë prekur veçanërisht nga shtrirja e dobët e TIK-ut dhe lidhja me internetin, që po shfaqet si një nga pengesat e rëndësishme drejt zhvillimit ekonomik.

Për shkak të pandemisë Covid-19, përdorimi i internetit dhe teknologjive dixhitale u bë thelbësor, prandaj ato duhet të kenë një rol të rëndësishëm për axhendën e ardhshme të zonës ndërkufitare. Kjo kërkon rritjen e përpjekjeve për të shtuar investimet në Kërkim dhe Zhvillim dhe për të ndërtuar kapacitete në fusha të ndryshme teknologjike. Përcaktuese për të gjitha territoret do të jetë disponueshmëria e ekspertizës TIK.

1.7 Arsimi

Gjatë viteve të fundit, sistemet arsimore dhe universitare kanë shfaqur përmirësim të vazhdueshëm, si në lidhje me numrin e studentëve të regjistruar, ashtu edhe në aspektin e cilësisë së organizimit. Megjithatë, Pulia dhe Molise shfaqin ende përqindje më të ulëta pjesëmarrjeje në edukim dhe formim (grupmosha 25-64) krahasuar me EU27 dhe Italinë. Në Mal të Zi këto përqindje janë larg mesatareve të EU8.

Gjithashtu për sa i përket popullsisë së moshës 30-34 vjeç që ka përfunduar arsimin tretësor (niveli 5-8) përqindjet janë më të ulëta se EU27 për të gjitha territoret e Zonës së Programit.

1.8 AFP

Sistemet e Arsimit dhe Formimit Profesional në zonën e programit janë ende relativisht të reja. Nëse Pulia ka ecuri të mirë, territoret e tjera duhet të konsolidojnë dhe forcojnë strategjitë e tyre të AFP-së. Për sa i përket Shqipërisë dhe Malit të Zi, vitet e fundit janë zbatuar përpjekje të konsiderueshme për të përmbushur objektivat e BE-së për vitin 2020 të përcaktuara nga Përfundimet e Rigës. Ka një hapësirë të madhe bashkëpunimi, në trajtën e ofertës së përbashkët dhe të koordinuar të AFP-së, në një përpjekje të përgjithshme për të plotësuar nevojat e stafit të kualifikuar dhe për të rritur kapacitetin sipërmarrës në zonën e programit. Si pasojë ekonomike e krizës Covid-19, shumë NVM dhe mikrondërmarrje u

mbyllën, me një rritje të qartë të papunësisë. Nevoja për rikualifikimin e fuqisë së re punëtore të papunësuar po rritet dukshëm.

1.9 Turizmi

Zona e Programit karakterizohet nga një potencial i jashtëzakonshëm për zhvillimin e turizmit dhe mundësi të konsiderueshme rritjeje për zinxhirin industrial në tërësi. Përveç Molise-s, të gjitha territoret e zonës së bashkëpunimit ndërkuftar kanë shënuar rritje të dukshme si në drejtim të ardhjes të të huajve ashtu edhe në atë të qëndrimit me fjetje, por edhe në drejtim të rritjes së punësimit. Megjithatë, oferta e turizmit vazhdon të jetë sezonale dhe bregdetare, ndërsa sistemi i konektivitetit/aksesueshmërisë ndërmjet dy pjesëve të detit Adriatik (dhe jashtë zonës) vazhdon të jetë një problem, dhe infrastruktura ekzistuese dhe kapacitetet akomoduese pengojnë një zhvillim të qëndrueshëm të turizmit. Duke qenë një nga sektorët më të rëndësishëm në zonë, turizmi është ende i përqendruar në zonat bregdetare dhe vetëm disa vende kryesore kulturore dhe natyrore në brendësi.

Për të ofruar një zhvillim më dinamik në zonat e brendshme, është e nevojshme të krijohen shërbime të përshtatshme turistike. Zona ndërkuftare mund të ndërtohet edhe mbi ato destinacione që kanë një reputacion të mirë me udhëtarët dhe turistët.

Edhe pse turizmi i qëndrueshëm dhe i ngadalhtë po bëhet pjesë e Strategjiave Kombëtare dhe Vendore, këto territore vuajnë mungesën e një vizioni të përbashkët afatgjatë, i cili kërkon marrëveshje të reja institucionale.

Pasojat e krizës së Covid-19 në vitin 2020 për sektorin e turizmit janë veçanërisht të rënda për shkak se kufizimet në pranverë dhe vjeshtë 2020-2021, kur turizmi kulturor ka kulmin e tij, dhe pjesërisht në verë për Shqipërinë dhe Malin e Zi, të kombinuara me ndërprerjen e disa lidhjeve ajrore ndërkombëtare me aeroportet e zonës çuan në një ulje dramatike të qëndrimeve me fjetje dhe të kërkesës për shërbime turistike. Është gjithashtu e mundshme që situata shëndetësore në mbarë botën t'i shndërrojë pjesërisht destinacionet turistike në shtigje turistike novatore, duke përfshirë turizmin e gjelbër, kulturor, të kuzhinës, verës, mirëqenies, përvojës, turizmin e vendeve të afërta dhe shumë forma të tjera të synuara të turizmit.

Dihet që turizmi është një burim i qartë ndërsektorial për zonën e programit, prandaj ai duhet të përfshihet në sfera të tjera të politikave. Kjo është e vërtetë veçanërisht për sa i përket zhvillimit të transportit dhe atij kulturor; në fakt, zhvillimi i transportit jo vetëm që përmirëson aksesin e individëve nga jashtë, por gjithashtu stimulon dhe rrit mobilitetin e brendshëm, pasi konsiderohet strategjik për vlerësimin e aseteve të ndryshme turistike. Rajoni i Pulia-s është duke provuar nisma të turizmit social që synojnë lehtësimin e aksesit në turizëm për njerëzit më pak të avantazhuar ekonomikisht, duke u përpjekur të kuptojë se si mund të përshtaten sipas nevojave të përfituesve këto produkte të ndryshme turistike, duke përfshirë gjithashtu dhe personat me aftësi të kufizuara dhe të moshuarit. Lehtësimi i udhëtimit për personat me aftësi të kufizuara dhe të moshuarit është një mundësi biznesi e jashtëzakonshme. Për shkak të numrit në rritje të personave të moshuar, do të jetë gjithashtu thelbësore që e gjithë zona e bashkëpunimit ta konsiderojë si vendimtar turizmin e të moshuarve për ripërkufizimin e turizmit ose gamën e produkteve dhe destinacioneve të disponueshme, duke rritur kështu mundësitë e reja të tregut.

1.10 Biodiversiteti

E gjithë zona e bashkëpunimit shquhet për zona të gjera dhe të pasura natyrore dhe biodiversitet. Shumëllojshmëria e trashëgimisë natyrore si dhe ndryshimet në lidhje me planifikimin dhe menaxhimin ndërmjet dy anëve të detit Adriatik kërkon më shumë strategji dhe plane veprimi të ndërlidhura.

Prania e pasurive të rëndësishme natyrore është ende larg të qenit arsyeja kryesore për tërheqjen e vizitorëve. Kjo varet nga njëra anë nga imazhi dhe reputacioni i dobët ndërkombëtar dhe nga ana tjetër nga strategjitë e ngadalta të marketingut territorial. Kufizimet më të rëndësishme i referohen edhe faktit se zonat që kanë një vlerë të veçantë natyrore nuk janë ende të mirëorganizuara ose të pajisura për të ofruar një qëndrim me standard cilësor për një numër të madh klientësh.

Gjatë dy dekadave të fundit, e gjithë zona e programit është prekur nga ndikimi i madh i aktiviteteve njerëzore në biodiversitetin tokësor dhe detar, gjë që ngadalëson edhe më tej zhvillimin sektorial, ndërsa Shqipëria në veçanti, është ndikuar nga gjuetia e paligjshme dhe peshkimi i pakontrolluar.

1.11 Kultura / Industritë krijuese

Kultura dhe industria krijuese në zonat e programit janë ende të pazhvilluara sa duhet; sidoqoftë, qeveritë vendore dhe kombëtare po investojnë në këtë sektor specifik, duke u përpjekur të tërheqin kapitalet vendase dhe të huaja. Zona e programit karakterizohet nga një trashëgimi e pasur historike dhe kulturore, siç tregohet dhe nga numri i vendndodhjeve historike dhe kulturore dhe nga Vendet e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s që ndodhen në zonë.

Edhe pse industria krijuese konsiderohet si një motor me rëndësi në rritje për ekonominë vendore, buxheti total dhe numri i burimeve njerëzore të kualifikuara nuk janë të mjaftueshme.

Duke pasur parasysh natyrën ndërsektoriale dhe mbështetjen e bazuar në ide, burimet kulturore duhet të shfrytëzohen përmes përfshirjes së institucioneve dhe shoqërisë civile në procesin e politikëbërjes.

Pandemia e COVID-19 është duke pasur një ndikim të fortë në sektorin e kulturës dhe industrisë krijuese, veçanërisht për teatrot, muzetë, ekspozitat e artit, auditoret, arenat dhe ngjarjet publike në përgjithësi, të cilat do të vuajnë nga një reformim i ashpër tërësor dhe një proces i gjatë rikuperimi në vitet e ardhshme.

Për sa i përket trashëgimisë kulturore dhe historike, që territoret e zonës së programit ndajnë mes tyre, ekzistojnë komunitete të rëndësishme që ruajnë traditat dhe gjuhën e vendit të origjinës në të gjitha territoret, veçanërisht ato që rrjedhin nga migrimet historike. Përafërsisht 50 komunitete shqiptare të Italisë janë të shpërndara në rajonet: Abruzzo, Molise, Campania, Basilicata, Pulia, Calabria dhe Sicilia.

1.12 Sektorë të tjerë

Për zonën e programit, bujqësia, ushqimi dhe peshkimi kanë një rol të rëndësishëm social dhe ekonomik për zhvillimin e ardhshëm të rajonit. Territoret e zonës ndërkufitare do të përballen me sfida të përbashkëta si niveli i ulët ose mungesa e novacionit dhe produktivitetit, kontrollet e cilësisë dhe sigurisë ushqimore (veçanërisht për Shqipërinë dhe Malin e Zi), por edhe me vështirësi në promovimin e prodhimeve ushqimore tipike dhe strategjike, të cilat rezultojnë në një prirje më të ulët për eksport, që përkeqësohet më tej nga efektet e pandemisë Covid-19.

Prapëseprapë, pandemia ka forcuar ripozicionimin strategjik të të gjithë zinxhirit të furnizimit agroushqimor, përfshirë këtu peshkimin, duke dëshmuar kështu natyrën e saj kundërciklike krahasuar me zinxhirët e tjerë të furnizimit. Nga kjo rrjedh se përmirësimet në cilësi, gjurmueshmëri dhe standarde të përgjithshme janë të nevojshme për t'u përballur ndryshimet e kërkesës, si rezultat i ngadalësimeve të tregtisë. Pandemitë e tjera që prekin perimet dhe kafshët kanë një ndikim të fortë në sektorin e bujqësisë, ushqimit dhe peshkimit, si p.sh. Xylella Fastidiosa për kultivimin e ullirit, speciet e huaja të peshqve që shkatërrojnë ekosistemet detare ose gripi i shpendëve që prek rregullisht bujqësinë industriale, kanë nevojë të adresohen.

Në rajonet italiane të Pulia dhe Molise, sektori i modës ka rënë në vitet e fundit nga ana sasiore, por cilësia e prodhimit është ruajtur. Industria e modës në Shqipëri është gjithashtu e rëndësishme dhe mund të mbështetet edhe në marrëdhëniet e shtrira tregtare hyrëse dhe dalëse me Italinë. Në territoret italiane të mbuluara nga Programi, fusha e mekanikës është e rëndësishme për sa i përket punësimit. Edhe për Shqipërinë mbetet gjithashtu një nga sektorët strategjikë, pasi lejon avancimin teknik dhe teknologjik edhe në sektorët e tjerë të prodhimit për të cilët prodhon pajisje dhe impiante.

1.13 Ndryshimet/rreziqet klimatike

Gjatë viteve të fundit, territoret e zonës së programit kanë rritur ndjeshëm veprimet dhe masat në përpjekjen për të ulur nivelin e emetimeve. Rritja e temperaturave dhe ndotësve të ajrit mbeten një shqetësim i madh, sidomos në zonat industriale, si p.sh. ato pranë impiantit industrial të çelikut në Taranto dhe veçanërisht në Shqipëri, për shkak të procesit në rritje të industrializimit dhe urbanizimit. Në

të njëjtën kohë, Mali i Zi, në kuadër të procesit paraanëtarësimit, po përpiket të zbatojë masa për ngrohjen globale në përputhje me standardet e BE-së. Një prioritet kryesor për zonën e programit do të mbetet rikthimi i ekuilibrave natyrorë dhe i habitateve të degraduara. Rivendosja e habitateve natyrore dhe sistemeve të saj është vendimtare për të ruajtur funksionimin e gjithë mekanizmave të biosferës.

Ndryshimet klimatike kanë një lidhje të drejtpërdrejtë me rrezikun për katastrofa natyrore, si zjarret e egra, përmytjet, rrëshqitjet e dheut, erozioni bregdetar dhe dëmet nga kushtet ekstreme të motit. Për më tepër, lidhja midis cilësisë së ajrit dhe sëmundjeve është e njohur. Ekspozimi ndaj rreziqeve natyrore dhe artificiale vë në dukje probleme të ndryshme në territoret e zonës së programit. Është i dukshëm rreziku i lartë për rrëshqitje dheut, përmytje dhe tërmete në Shqipëri, për shkak të morfologjisë së terrenit dhe rritjes së përdorimit të tokës. Në Pulia, rreziku sizmik, i përmytjeve dhe rrëshqitjeve të dheut është më i ulët; megjithatë, zona me rrezik më të lartë është pjesa veriore në afërsi të kufirit me Molise-n.

Ndërhyrjet janë të nevojshme për t'u përshtatur me kriteret sizmike moderne, duke pasur një planifikim urban të shëndoshë, në mënyrë që të kontrastohet vulnerabiliteti i rritur në lidhje me migrimin masiv nga zonat rurale në ato urbane dhe lëvizshmëria turistike. Këto çështje kritike kërkojnë plane të reja dhe të qëndrueshme strehimi dhe rregullore të përbashkëta në lidhje me menaxhimin e turizmit dhe shtrirjen urbane.

Një shqetësim i përbashkët është dhe përdorimi i tokës. Toka e degraduar lidhet ngushtësisht me erozionin bregdetar të shkaktuar nga shfrytëzimi i pakontrolluar i vijës bregdetare për të nxitur fluksin turistik dhe ndërtimin e banesave; veçanërisht, në Shqipëri dhe Mal të Zi kjo ndodh edhe për shkak të ndërtimeve abuzive dhe banesave të paligjshme. Në të njëjtën kohë, shpopullimi dhe braktisja e disa zonave të thella, veçanërisht në zonat malore, çon në braktisjen e tokës bujqësore, pyjeve dhe rrjedhave ujore që mund të shndërrohet në kërcënim për zonat më të populluara nëpër rrafshnalta dhe brigje.

Nevoja për një kontroll më të mirë të fatkeqësive natyrore lidhet ngushtësisht edhe me krizën pandemike. Fatkeqësitë natyrore mund të ndikojnë drejtpërdrejtë në pandemi, pasi ato mund të përkeqësojnë përdorimin e shërbimeve dhe infrastrukturës shëndetësore, duke e vështirësuar distancimin social mes njerëzve, si dhe shfrytëzimin e zinxhirit të shërbimeve të ndërlidhura, si energjia dhe furnizimi me ujë.

Rreziqet artificiale në lidhje me dimensionin detar kanë të bëjnë me sigurinë e transportit detar dhe rrjedhimisht rrezikun e derdhjeve të naftës, por edhe me shkarkimet e paligjshme, si dhe me tubacionet nënujore, si p.sh. rreziku i rrjedhjes së gazit në rastin e tubacionit TAP.

Në vitin 2020, pandemia Covid-19 ofroi njohuri të mëtejshme mbi masat dhe veprimet e pritshme që do të zbatohen.

1.14 Mbetjet

Në kuadrin e *acquis* mjedisor të BE-së, mbetjet janë një nga sektorët më sfidues në lidhje me burimet, si njerëzore ashtu dhe financiare, që nevojiten për transpozimin e legjislacionit të BE-së.

Veçanërisht për zonën e programit, menaxhimi i mbetjeve është një gur themeli i menaxhimit të qëndrueshëm mjedisor dhe ruajtjes së habitateve natyrore. Menaxhimi i mbetjeve lidhet edhe me dimensionin detar të këtij Programi, pasi mbeturinat detare janë një nga problemet kyçe që prekin hapësirën e përbashkët detare, prandaj parandalimi nga çdo formë ndotjeje, përfshirë ndotjet plastike, është një prioritet ndërkuftar duke qenë se ndotja e detit nuk ndalet në kufirin mes tre vendeve.

1.15 Uji

Menaxhimi i burimeve ujore është një aset strategjik për zonën e programit, pasi karakteristikat cilësore dhe sasiore të masave për menaxhimin e ujit ndikohen në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe të tërthortë nga pasojat e aktiviteteve njerëzore si ato që lidhen me turizmin, strehimin, flukset e migrimit dhe rritjen e popullsisë, si dhe bujqësia intensive.

Zona ndërkuftare është e pasur me rezerva uji, me përjashtim të Pulia-s ku natyra karstike pengon një grumbullim dhe ruajtje efikase. Në fakt, në Pulia, klima e nxehtë dhe e thatë dhe ndryshueshmëria në

rritje e karakteristikave të shirave krijon probleme serioze në përdorimin në mënyrë konkurruese të burimeve ujore.

Arritja e një ekuilibri të qëndrueshëm mes kërkesës për ujë dhe përdorimit të qëndrueshëm afatgjatë të burimit lidhet me planifikimin dhe zbatimin e rregulloreve dhe ligjit, si nga ana e menaxhimit institucional ashtu edhe nga kontrolli i burimeve.

Pavarësisht copëzimit relativisht të lartë, diversitetit dhe sistemit të pamjaftueshëm të rregullave në territoret e zonës së programit (veçanërisht në Shqipëri dhe Mal të Zi), Autoriteti Rajonal i Pulia-s duket se tregon interes të veçantë për mbrojtjen e burimeve ujore. Prandaj, bëhet edhe më e rëndësishme që të zhvillohen qasje dhe metodologji ndërsektoriale dhe ndërkufitare që mund të integrohen në procesin e hartimit të politikave. Ky aspekt mund të mbështetë në mënyrë të ndërsjellë planifikuesit dhe vendimmarrësit në përfshirjen e strategjive të përshtatjes, si pjesë e planeve tradicionale të menaxhimit dhe mbrojtjes së ujit, duke reduktuar barrën ndërmjet përshtatjes së domosdoshme të praktikave të reja dhe prioriteteve që lindin.

Këto sfida janë në përputhje me objektivat e Direktivës Kuadër të Ujërave 2000/60, e cila hodhi themelet për thyerjen e parimit të përgjithshëm të detyrimit për të kënaqur kërkesën në rritje me shtimin e sasisë së ujit.

1.16 Ekonomia e Gjelbër dhe Blu

Në zonën e programit, por sidomos në Pulia dhe Molise, për shkak të politikës së konsoliduar kombëtare për menaxhimin e energjisë elektrike, stimuj të ndryshëm nxitën investimet për energjinë e rinovueshme si në sektorin publik ashtu edhe në atë privat.

Në kuadër të përafrimit me *acquis*, Qeveria e Shqipërisë po punon për incentiva politikash dhe rritjen e larmshmërisë së burimeve të rinovueshme të energjisë. Aktualisht, burimi më i rëndësishëm i energjisë së rinovueshme janë hidrocentralet, të cilat nuk janë në gjendje të sigurojnë uljen e varësisë nga importi i energjisë.

Mali i Zi po përfiton kuadrin e tij rregullator në lidhje me të gjithë sektorin e energjisë, ndërsa prodhimi i energjisë nga burimet e rinovueshme është i konsiderueshëm. Efiçenca e energjisë së ndërtesave publike të zonës ndërkufitare vazhdon të ketë nevojë për përmirësim, bazuar edhe në zhvillimin e përvojave të mira në vitet e fundit. Shumë ndërtesa publike janë të ndërtuara në kohët kur përdorej termoizolimi i dobët dhe për këtë arsye janë ende tepër joefikase dhe shumë të varura nga energjia.

Rrjedhimisht, rëndësia e një strategjie të gjelbër tani perceptohet si thelbësore për zonën e bashkëpunimit ndërkufitar. U bëhet thirrje të gjitha territoreve që të luajnë një rol vendimtar dhe më aktiv në zhvillimin e teknologjive të gjelbra që karakterizohen nga një ndikim më i ulët në mjedis.

Pavarësisht qëllimeve, strategjia e gjelbër në Shqipëri është ende mjaft e dobët. Gjatë periudhës së tranzicionit, sektorët tradicionalë pothuajse janë zhdukur dhe duhet të zhvillohen produkte të reja.

KE me “Raportin e BE-së për Ekonominë Blu 2020” thekson zhvillimet e sektorëve ekonomikë të BE-së që lidhen me oqeanet dhe mjedisin bregdetar. Sektori i ekonomisë blu të BE-së tregon një qarkullim prej 750 miliardë eurosh dhe rreth 5 milionë njerëz të punësuar në vitin 2018, me një rritje prej më shumë se 11% krahasuar me vitin 2017.

Ekonomia blu mbetet një koncept i ri për zonën e programit. Ndërsa ekonomia e gjelbër synon të parandalojë degradimin dhe çekuilibrimin mjedisor, ekonomia blu thekson më shumë përdorimin e frytshëm të burimeve detare për zhvillim të qëndrueshëm.

Veçoria kryesore e një programi bashkëpunimi detar është deti, ku ndodhet kufiri shtetëror dhe që ndan dhe bashkon vendet pjesëmarrëse. Si i tillë, deti është një burim kyç mjedisor, ekonomik dhe kulturor për të gjitha territoret e zonës së programit nga njëra anë, por edhe një nga pengesat kryesore të bashkëpunimit nga ana tjetër.

Në rastin e territoreve ndërkufitare, sektorë të tillë si ekonomia detare duken shumë të rëndësishëm, pasi konsiderohen si një nga fushat kryesore me potencialin më të mirë për novacion që kërkon ndërveprime nga publiku dhe privati për t'u përfshirë në mënyrë aktive në një proces rritjeje.

Mekanizmi i sipërpërmendur i rrjeteve mund të identifikojë edhe punonjës të kualifikuar në sektorë të ndryshëm që formojnë agregatin e ekonomisë blu. Në fakt, territoret e Zonës së Programit i janë përkushtuar historikisht bujqësisë, prodhimit tradicional, turizmit dhe peshkimit, dhe mungesa e kompetencave shfaqet në pjesën e prodhimit të zinxhirit të vlerës, si dhe në furnizimin e sektorit të shërbimeve të specializuara.

Ky aspekt fokusohet edhe në problemin e politikave publike në lidhje me detin, historikisht të ndara në sektorë, dhe jo të orientuara drejt qasjeve që synojnë të kapin sinergjitë mes sektorëve të ndryshëm, si turizmi bregdetar dhe peshkimi, mbrojtja e bregdetit dhe lundrimi, ose mes kultivimit të algave, peshkimit, turizmit dhe akuakulturës.

Është thelbësore që investimet në ekonominë blu të gjenerojnë përfitime sociale dhe ekonomike afatgjata.

1.17 Portet

Në Bari dhe Brindisi, portet janë të pozicionuar në një rrjet intermodal, të aftë për të vëzhguar trafikun e autostradës së Adriatikut dhe rrjetin hekurudhor që është i lidhur mirë me Italinë Qendrore dhe Veriore, si dhe me Aeroportin e Bari-t. Në terminalin në Costa Morena, në Portin e Brindisi-t, është ndërtuar një hekurudhë dhe së shpejti do të vihet në funksion në mënyrë që të sigurojë rrjetin intermodal hekurudhë-det.

Porti i Durrësit, më i madhi në Shqipëri, është i lidhur mirë si me qendrën e qytetit ashtu edhe me rrjetin hekurudhor. Sa i përket portit të Tivarit në Mal të Zi, ai është i lidhur me sistemin hekurudhor i cili siguron lidhje me Podgoricën dhe Beogradin (Serbi).

Gjatë viteve të fundit, rrjeti i porteve në zonën e programit ka shënuar një zhvillim të rëndësishëm kryesisht në drejtim të lëvizjes së pasagjerëve. Në veçanti, porti i Bari-t dhe portet shqiptare shfaqën një rritje të qëndrueshme të fluksit të turizmit të kroçerave dhe të pasagjerëve.

Durrës-Bari dhe Vlorë-Brindisi përfaqësojnë lidhjet kryesore midis Italisë dhe Shqipërisë falë lidhjeve që kanë këto porte përmes Ro-Ro (Roll on – Roll off) Pax dhe Ro-Ro për mallra, si dhe me zonat greke dhe kroate (midis Bari-t, Brindisi-t dhe Patras, Igumenicë, Dubrovnik).

Porti i Tivarit, i cili është më i rëndësishmi në Mal të Zi, është i lidhur mirë me Italinë (Bari – edhe pse vetëm sezonal – dhe Ancona-n). Megjithatë, ndërkohë që lëvizja e mallrave pësoi rritje në portin malazez, fluksi i pasagjerëve nga dhe drejt porteve malazeze u ul në mënyrë të vazhdueshme.

1.18 Aeroportet

Në dekadën e fundit, e gjithë zona e programit (përveç Molise-s) pati një rritje të konsiderueshme të trafikut ajror të pasagjerëve, si dhe hapjen e linjave të reja ajrore brenda Evropës dhe më gjerë. Kjo dinamikë pozitive mund të jetë e lidhur me zhvillimin e njëkohshëm të sektorit të turizmit. Gjithashtu, janë të parashikuara investime në infrastrukturën e aeroporteve ekzistuese dhe në ndërtimin e të rinjve (veçanërisht në Shqipëri dhe Mal të Zi).

Megjithatë, lidhjet ndërkufitare mbeten të dobëta, duke pasur parasysh se lidhjet e vetme ajrore të disponueshme janë Bari-Tiranë dhe Brindisi-Tiranë.

Kriza e mëvonshme socio-ekonomike e shkaktuar nga Covid-19 goditi fortë sektorët e transportit dhe turizmit (të cilët janë të lidhur ngushtë), dhe do të ketë pasoja të rënda në muajt dhe vitet e ardhshme.

1.19 Hekurudhat

Rrjetet hekurudhore nuk janë të zhvilluara mirë në Shqipëri dhe Mal të Zi, veçanërisht për sa i përket kapilaritetit në territor. Në të gjithë zonën e programit mungojnë hekurudhat e shpejtësisë së lartë dhe

pjesa më e madhe e sistemit përbëhet nga linja të paelektrifikuara me një binar. Megjithatë, në të gjitha territoret parashikohen investime në infrastrukturë.

Aktualisht ka një linjë hekurudhore midis Tiranës dhe Podgoricës, por i dedikohet vetëm transportit të mallrave. Sidoqoftë, një projekt për rikonstruksionin e kësaj linje hekurudhore për të mundësuar trafikun e pasagjerëve po vlerësohet nga të dyja vendet.

Me buxhetin e kufizuar të programit, nuk janë të mundshme investime në infrastrukturën hekurudhore, por vetëm disa masa të buta që përmirësojnë gjendjen e strukturës ose që mbështetin investime të mëtejshme në sistemin hekurudhor.

1.20 Rrugët

Rrjeti rrugor në zonën e programit ka ende një zhvillim të mundshëm që synon së pari të nxisë lëvizshmërinë nëpërmjet rritjes së aksesit në autostrada dhe rrugë kryesore nga zonat e izoluara. Në hapësirën italiane, pushtetet vendore po punojnë në këtë drejtim nëpërmjet investimit të fondeve të BE-së.

Sistemi rrugor në anën italiane përbëhet kryesisht nga rrugë provinciale dhe rurale, ndërsa rrugët kombëtare dhe autostradat ndodhen kryesisht përgjatë vijës bregdetare.

Në Mal të Zi dhe Shqipëri janë duke u zbatuar strategjitë kombëtare, në përputhje me standardet evropiane. Të dy vendet lidhen përmes rrugës Vlorë-Tiranë-Durrës-Shkodër-Podgoricë, ndërkohë që Podgorica lidhet drejtpërdrejt me Beogradin (Serbi) dhe Dubrovnikun (Kroaci). Është shumë i rëndësishëm zhvillimi i autostradës (expressway) Adriatiko-Jonian. Qeveria e Malit të Zi ka planifikuar të zhvillojë një rrjet autostradash përgjatë vijës bregdetare, për t'u zbatuar në kuadrin e korridorit Adriatiko-Jonian që do të lidhë Kroacinë dhe Shqipërinë (Ministria e Transportit dhe Çështjeve Detare të Malit të Zi, 2019).

Me buxhetin e kufizuar të programit, nuk mund të financohet asnjë infrastrukturë rrugore, por vetëm masa të buta që mbështetin politika të qëndrueshme lidhur me përmirësimin e efikasitetit të sistemeve të transportit rrugor.

1.21 Kujdesi shëndetësor dhe social

Edhe nëse sistemi shëndetësor i zonës së programit ka pasur përmirësime në menaxhim, duhet bërë edhe më shumë punë për cilësinë dhe shërbimet. Rritja dhe kompleksiteti i udhëheqjes së sistemeve shëndetësore kërkon më shumë efikasitet, organizim dhe efektshmëri, por edhe fuqi punëtore të re e më të shumtë për të reduktuar shkallën e lartë të migrimit spitalor. Falë rritjes së dixhitalizimit dhe përdorimit të teknologjive (si p.sh. me telemjekësinë dhe *e-shëndetin*), edhe në një zonë detare ndërkufitare, ka shumë hapësirë bashkëpunimi midis sistemeve shëndetësore.

Vitet e fundit, Shqipëria dhe Mali i Zi kanë filluar të përafrojnë politikën e tyre shëndetësore në një linjë me *acquis* e BE-së, duke u përpjekur të përmirësojnë menaxhimin e fondeve publike të dedikuara dhe të garantojnë personel të kualifikuar.

Në anën italiane të zonës së programit, migrimi spitalor është ende mjaft i lartë, veçanërisht në Molise.

Pandemia e Covid-19 ka prekur rëndë edhe kujdesin shëndetësor të zonave në fjalë, duke krijuar nevojën e një ndërgjegjësimi të ri për sa i përket kërkesës për modernizim dhe dinamizëm të ri të të gjithë sistemit shëndetësor.

Për shërbimet e tjera shëndetësore (p.sh. shëndeti dentar, kirurgjia estetike, etj.), ekziston një treg i rëndësishëm ndërkufitar, i cili po rritet për shkak të avantazhit konkurrues të disa shërbimeve shëndetësore private përtej kufirit.

Të dhënat për kujdesin dhe mbrojtjen sociale tregojnë se është bërë njëfarë përmirësimi për t'iu përgjigjur nevojave lokale të njerëzve në rrezik varfërie dhe përjashtimi social. Megjithatë, përqindja e njerëzve në rrezik varfërie dhe përjashtimi social është ende relativisht e lartë krahasuar me përqindjen e BE27. Kjo kërkon ndërhyrje më të shpejta dhe të qëndrueshme nga institucionet e zonës së programit,

duke pasur parasysh ndikimin e pandemisë Covid-19 që ka përkeqësuar edhe më tej kushtet sociale dhe ka zgjeruar hendekun mes grupeve të caktuara të popullsisë.

Ka hapësirë për bashkëpunim edhe brenda kujdesit social: p.sh. popullsia në rritje e të moshuarve të disa rajoneve të caktuara mund të ketë nevojë për më shumë shërbime nga punonjësit e kujdesit social, të cilët mund të jenë të pranishëm edhe në një rajon apo vend tjetër të zonës së programit.

1.22 Parimi mos shkakto dëm madhor

Parimi “mos shkakto dëm madhor (në mjedis)” (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim udhëheqës për përfituesit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

2 ELEMENTËT PLOTËSUES & SINERGJITË

Në vijim të treguesve të dhënë nga Komisioni Evropian në Dokumentin Orientues për Kufirin, Task Forca e programimit ka nisur diskutimet teknike me Autoritetet Menaxhuese të ADRION (shih gjithashtu Shtojcën për Përfshirjen në Partneritet), si dhe me aktorët e EUSAIR-it. Qëllimi i përgjithshëm është krijimi i një koordinimi të strukturuar dhe të vazhdueshëm ndërmjet programeve Interreg dhe EUSAIR, duke qenë se kryejnë veprimtaritë e tyre në të njëjtën zonë bashkëpunimi. Si fazë paraprake, një bashkëpunim i tillë do të mbështetet në objektiva/tema/tematika të përbashkëta të identifikuar, të cilat, nëse trajtohen me një qasje të përbashkët, mund të kenë ndikim më të madh në territor. Tabela e përgjithshme e prodhuar nga Interact e bën të qartë se të gjitha programet dhe objektivat specifike të EUSAIR-it janë gjerësisht të përafëruara, me vëmendje të veçantë kushtuar objektivave specifike që lidhen me P.O. 2 Evropë më e Gjellbër, me objektiva specifike, si: menaxhimi i rrezikut dhe biodiversiteti, si dhe me P.O. 1 dhe 4 Evropë më Inteligjente dhe Sociale, me objektiva specifike që lidhen me përmirësimin e aftësive, trajnimin dhe promovimin e trashëgimisë kulturore në dobi të turizmit të qëndrueshëm.

Modalitetet e koordinimit ndër-programor do të përcaktohen sipas planit të zbatimit të programeve të ndryshme përmes:

- a. Mjeteve të zakonshme të monitorimit (të njëjtat modele aplikimi, raportimi dhe monitorimi, pra HIT, përdorimi i sistemeve të njëjta të monitorimit, të tilla si Jems);
- b. Aktiviteteve të përbashkëta të mundshme (aktivitete të përbashkëta komunikimi sipas temës/ politikës së synuar, aktivitete për të shfrytëzuar përvojën e programeve të ndryshme, si me ADRION, përafrim me kriteret e përzgjedhjes së projektit dhe udhëzime drejt shfrytëzimit të përvojës dhe EUSAIR për aplikantët e projektit);
- c. Zona e programit ndodhet në qendër të zonës së EUSAIR-it, por sigurisht, si BNK-ja mbulohet vetëm një pjesë e EUSAIR-it dhe objektivat specifike janë në përputhje me shtyllat, veprimet dhe projektet kryesore makro-rajonale, siç theksohen më poshtë.

Programi 2021-2027 mbështetet gjerësisht në përvojën e programit 2014-2020 edhe për koordinimin me programet e tjera, veçanërisht Interreg (ADRION, MED, Danube, IT-HR, GR-IT, Interreg Europe) dhe Interreg IPA dhe ENI (GR-AL, HR-BiH-ME, EuroMed). Programet transnacionale që mbulojnë të njëjtën fushë plotësohen në nivelin e qeverisjes territoriale të fokusuar (NUTS II për nivelin transnacional, NUTS III për BNK-në), dhe fokusin e ndërhyrjeve (p.sh. politikëbërja për tokën/detin në lidhje me ndërhyrjet detare transnacionale, të orientuara nga praktika për BNK-në). Gjatë përzgjedhjes dhe monitorimit të projektit, pjesë të formularit të aplikimit në projekt dhe të raportit përfundimtar të projektit, ku përfituesit e projektit shpjegojnë sinergjitë dhe pikëpamjet plotësuese me programet e tjera dhe financimin, do të vlerësohen me kujdes dhe do të gjejnë zbatim kriteret specifike të përzgjedhjes dhe pyetjet e vlerësimit. Do të përdoren disa mjete koordinimi joformale, si: rrjetet e krijuara nga qeveria italiane (ACT dhe DIPCOE, si p.sh. grupi i koordinimit strategjik 2014-2020 ETC, grupi i punës MA/JS

Adriatik-Jonian 2014-2020), komiteti kombëtar italian Interact, rrjetet e programit Interact Mediterranean, Rrjeti Njohuri për Detin, rrjeti ETC juglindor dhe qendror i BE-së, platformat e EUSAIR-it dhe çdo rrjet i ri i krijuar gjatë periudhës 2021-2027, në të cilin JS/MA do të marrë pjesë aktive.

Sikundër po del nga zhvillimi i vazhdueshëm i Marrëveshjes së Partneritetit për Italinë dhe në përcaktimin e prioritetëve për programet kombëtare IPA, edhe programet kombëtare dhe rajonale do të përqendrohen fort te marrëveshja e gjelbër dhe axhendat dixhitale, ashtu siç do të vijojë të bëjë Programi me P.A. 2 dhe si çështje ndërsektoriale në të gjitha P.A-të e tjera. E njëjta gjë ndodh me programet e BE-së të menaxhuara drejtpërdrejt nga Komisioni i Bashkimit Evropian. Partnerët e projektit do të marrin udhëzime që të kërkojnë plotësimin e veprimeve të financuara. Në veçanti, kriteret dhe udhëzimet e përzgjedhjes së projekteve do të vlerësojnë të gjitha projektet që kanë sinergji të shëndoshë me veprimtaritë e financuara në kuadër të programeve strategjike kombëtare-rajonale dhe programeve të Komisionit të Bashkimit Evropian, si: punime të mëdha infrastrukturore dhe investime që lidhen me kërkimin, mjedisin, lëvizshmërinë e qëndrueshme, çështjet sociale, etj.

Krahas kësaj, përfaqësuesit e Rajonit të Pulia-s dhe Rajonit të Molise-s në Komisionin e Monitorimit kanë një lidhje dhe rol të qartë edhe me Programet Rajonale përkatëse (ERDF, ESF). Qeveria italiane gjithashtu merr pjesë në punimet e Komisionit të Monitorimit si me kryesinë e këshillit, ashtu edhe me Ministrinë e Punëve të Jashtme. Ngjashmërisht, Autoritetet Kombëtare të Shqipërisë dhe Malit të Zi ndodhen në të njëjtin institucion të NIPAC-ut, ndaj lidhja me programet kombëtare IPA dhe programet BNK IPA-IPA është e garantuar (konkretisht AL-MK, AL-XK, AL-ME, ME-RS, ME-XK). Lidhjet e ngushta dhe shkëmbimi i njohurive sigurohen veçanërisht nga personat që marrin pjesë në programe të ndryshme me funksione të ngjashme monitorimi, dhe që shërbejnë si lehtësues të sinergiave dhe pikëpamjeve plotësuese ndërmjet programeve të ndryshme.

Në përputhje me Nenin 22 të Rregullores (BE) Nr. 2021/241, përfituesve do t'u kërkohej të shmangin mbivendosjet dhe të sigurojnë plotësinë me veprimet e financuara nëpërmjet Planit Kombëtar për Rimëkëmbjen dhe Qëndrueshmërinë e Italisë (NRRP) dhe Institucionit për Rimëkëmbje dhe Qëndrueshmëri, veçanërisht në prioritetet e përbashkëta me këto instrumente, si: tranzicioni i energjisë së pastër, investimet e gjelbra dhe blu, ekonomia cirkulare, përshtatja me klimën dhe menaxhimin e riskut, lëvizshmëria dhe konektiviteti rajonal.

Plotësimi me nismat e Ministrisë së Jashtme italiane do të sigurohet edhe në projektet e ardhshme, veçanërisht në lidhje me nismat e vazhdueshme të Bashkëpunimit Italian për NVM-të (projekti “Connect Albania”), mbrojtjen civile, intermodalitetin, formimin profesional, dixhitalizimin dhe ngritjen e kapaciteteve të administratës publike në Shqipëri dhe Mal të Zi.

Veç kësaj, objektivat specifike të përzgjedhura kanë sinergji të shëndosha me Planin Ekonomik dhe të Investimeve për Ballkanin Perëndimor, Axhendën e Konektivitetit, veçanërisht me projektet kryesore Nr. 1 për Korridorin VIII dhe 3 për Hekurudhën 2/Autostradën Blu, Nr. 2 për centralet e energjisë së qëndrueshme, Nr. 7 për cilësinë e ujit, Nr. 8 për dixhitalizimin, dhe Nr. 9 për NVM-të, si dhe shtyllat e Axhendës së Gjelbër: (i) energjia, (iii) biodiversiteti, (iv) ndotja e ujit, dhe (iv) sistemet ushqimore. Objektivi i ri specifik 5.1 (ISO 1) dhe siguria e çështjeve ndërsektoriale (ISO 2) mund të kontribuojnë ndjeshëm në reformën e administratës publike të vendeve të IPA-s, e cila është përcaktuar si prioritet i Komunikimit 2020 për politikën e zgjerimit të BE-së dhe për luftën kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar, sipas kërkesave të Përfundimeve të Këshillit për Procesin e Zgjerimit dhe Stabilizim-Asociimit me Shqipërinë. Në përgjithësi, përputhshmëria e objektiveve specifike është verifikuar kundërt Kuadrove të Koherencës Strategjike (SCF) të BE-së. 8 objektivat specifike të programit do të reduktohen edhe në kuadrin e prioritetëve të Axhendës Territoriale 2030, pra një zhvillim territorial social, i balancuar dhe konvergjent, integrimi përtej kufijve kombëtarë, një mjedis i shëndetshëm, ekonomi të qëndrueshme vendore, si dhe lidhje dixhitale dhe fizike, duke iu kushtuar vëmendje të veçantë zonave detare dhe rurale, të cilat përputhen edhe me Vizionin Afatgjatë të BE-së për Zonat Rurale.

Sinergjitë dhe elementet plotësuese në nivel projekti do të monitorohen përmes fokusit specifik edhe me Erasmus+, Seal of Excellence, Programin e Evropës Dixhitale ose Connecting Europe Facility 2 Digital.

Veprime, si: Prokurimi Publik i Gjellbër, zgjidhjet e bazuara në natyrë, kriteret e kostimit të ciklit të jetës, standardet që shkojnë përtej kërkesave rregullatore, dhe shmangia e ndikimeve negative mjedisore do të nxiten në fazën e përzgjedhjes së projektit në të gjitha Objektivat Specifike.

Programi synon të kontribuojë në objektivat e nismës së Bauhaus-it të Ri Evropian, ndërkohë që nxit projektet e saj për të bashkuar qytetarët, ekspertët, bizneset dhe institucionet, si dhe për të lehtësuar bisedat, në mënyrë që hapësirat e jetesës së të nesërme të bëhen më të përballueshme dhe më të aksesueshme dhe të ripërfytyrohet jetesa e qëndrueshme. Përgjithësisht, projektet do të synojnë të përmirësojnë cilësinë e jetesës së qytetarëve, duke nxjerrë në pah vlerën e thjeshtësisë, funksionalitetit dhe cirkularitetit të materialeve pa cenuar nevojën për rehati dhe tërheqje. Idetë dhe produktet novatore do të shpërblehen gjatë të gjitha procedurave të përzgjedhjes.

Siç shpjegohet tërësisht në të gjithë kapitujt e këtij Programi (shih Dixhitalizimi dhe Qëndrueshmëria), objektivat e strategjive të tranzicionit dixhital dhe të gjellbër të BE-së duhet t'i udhëheqin përfituesit përmes të gjitha veprimeve në të gjitha Objektivat Specifike.

3 MËSIMET E NXJERRA GJATË PERIUdhËS 2014-2020

Programi i krijuar për periudhën 2014-2020 ishte një program i ri, ndonëse u mbështet te përvojat e mëparshme të bashkëpunimit dhe rrjetet partnere, si programi IPA Adriatik 2007-2013 dhe programi Itali-Shqipëri 2000-2006.

Më poshtë gjeni mësimet kryesore të nxjerra nga programi 2014-2020, të cilat janë analizuar nga Sekretariati i Përbashkët:

3.1 Alokimi dhe ndikimet e pritshme

- Ka pasur një interes përgjithësisht të gjerë, çka u vërtetuar nga numri i lartë i projektpropozimeve të dorëzuara, ku buxhetet e kërkuara i tejkalonin shumë fondet e disponueshme. Me thirrjen e synuar dhe falë masave të miratuara, shkalla e suksesit në lidhje me projektet e financuara dhe buxhetin u përmirësua ndjeshëm, pra pothuajse u dyfishua.

- Mungesa e balancave të alokimeve financiare midis territoreve si rrjedhojë e thirrjeve, është një pasojë e drejtpërdrejtë e përmasave të ndryshme të territoreve dhe kërkesave të përcaktuara te thirrjet. Në thirrjen e parë, kërkesa ishte të paktën një partner projekti për çdo vend, në thirrjen e dytë një partner për territor (pra, duke përfshirë NUTS II italian, Pulia dhe Molise), në projektet tematike u vendos një ndarje e barabartë e përgjegjësi midis territoreve. Për këtë arsye, territoret me pak popullsi, si Molise dhe Mali i Zi, mund të përfitojnë më shumë nga financimi i Programit sesa territoret me dendësi të lartë të popullsisë, si Pulia, pavarësisht llojit të përzgjedhjes (thirrje e hapur ose nga lart-poshtë), si pasojë kryesore e zbatimit të parimit të trajtimit të barabartë dhe të vendimmarrjes së bazuar në konsensus në JMC. Njëkohësisht, për të arritur rezultatet e pritshme, territoret e vogla duhet të forcojnë kapacitetet e tyre për të menaxhuar shumat e konsiderueshme, duke pasur parasysh edhe numrin më të kufizuar të partnerëve të mundshëm.

3.2 Përbërja e partneriteteve

- Në nivel botëror, pjesëmarrja nuk pasqyron vetëm përmasat e territoreve për sa i përket popullsisë, por edhe kapacitetin e përgjithshëm administrativ dhe përvojën e mëparshme të bashkëpunimit të aplikantëve të përfshirë (p.sh. shumica e LP-ve nga Italia). Një nga arsyet lidhet edhe me kapacitetin e kufizuar të kostove paraprake (parimi i rimbursimit), që është një çështje e rëndësishme si për partnerët shqiptarë dhe malazezë, më pak për partnerët italianë.

- Është interesante të vërehet se ka një përsëritje prej 41% të partnerëve të njëjtë, pra njëlloj si në programet e tjera Interreg, ka një specializim të caktuar të Interreg, veçanërisht në Mal të Zi dhe në Itali. Megjithatë, falë qasjes së Projekteve në shkallë të vogël, thirrja e synuar ka edhe shumë partnerë të rinj, të cilët nuk kanë marrë pjesë kurrë më parë në Interreg. Projektet tematike kanë 27 nga 51 partnerë të rinj (52,94%), ndërsa projektet e thirrjes së dytë shënojnë 33 nga 69 partnerë të rinj (47,83%), dhe së fundi, 25 nga 40 ishin partnerë të rinj të shkallës së vogël (62,50%).

- Si rrjedhojë e vëmendjes së synuar të thirrjes së dytë dhe kufizimeve të thirrjes, të përcaktuara për të ekuilibruar pjesëmarrjen e çekuilibruar të OJF-ve dhe ministrive/organeve rajonale në thirrjen e parë dhe projekteve tematike, në thirrjen e synuar pjesëmarrja e ministrive/ organeve rajonale u ul me prej 12%, e universiteteve me 5% dhe e OJF-ve/shoqatave u rrit me 14%. Në lidhje me projektet tematike, shumica dërrmuese e partnerëve vijnë nga administratat qendrore, ministritë apo organet rajonale në Itali, çka është pasojë e drejtpërdrejtë e përgjegjësisë ligjore të këtyre administratave publike në temat e përzgjedhura.

- Shumica e Partnerëve ndodhen në qytetet kryesore të zonës së programit (Bari, Tiranë, Podgoricë/ Cetinje, Campobasso). Shumica e ndërveprimeve (numri i rasteve kur një partner në këto qytete merr pjesë në një projekt) ndodh në këto qytete kryesore. Ka disa zona specifike, të cilat mbeten prapa me pjesëmarrjen, si Pulia Veriore/Foggia, bashkitë lindore të Shqipërisë dhe Malit të Zi (zona të izoluar malore), pjesa jugore e Shqipërisë.

3.3 Përzgjedhja e tematikave

- Në përgjithësi, gjatë thirrjes së parë, e cila ishte e hapur për të gjitha boshtet prioritarë pa kufizime, palët territoriale të interesit ishin më të interesuara për P.A. 1 Konkurrueshmëria (+8,44% e kërkuar, krahasuar me alokimin e buxhetit të programit), interesi i konfirmuar me zgjedhjen e bërë me projektet tematike, si dhe për P.A. 2 (+10,4%). Ndërkaq, ata treguan një interes më të ulët për P.A. 3 (-6,55% krahasuar me buxhetin e disponueshëm), veçanërisht për S.O. 3.2 Energjia, e cila duhej të ekuilibrohej me thirrjen e synuar me përjashtim të S.O. 3.1. Gjithashtu në thirrjen e synuar, aplikantët u përqendruan te P.A. 2, veçanërisht S.O. 2 Turizmi, ndërsa P.A. 1 Konkurrueshmëria pati pak interes, për shkak të buxhetit të kufizuar në dispozicion (vetëm 100.000 € për një projekt në shkallë të vogël).

- Në të dyja thirrjet e hapura, aplikantët treguan interes më të ulët edhe për P.A. 4, pasi projektet tematike nga lart-poshtë me buxhet të lartë janë më të përshtatshme për projektet e Transportit, siç tregohet nga P.A. 4 projekt tematik, i cili me 7 milionë € është projekti më i madh.

- Temat të cilat spikasin në projekte si të përsëritura, janë: Sektori i industrisë agro-ushqimore dhe i ekonomisë blu; dixhitalizimi i shërbimeve për NVM-të dhe qytetarët; menaxhimi i riskut; mbetjet detare dhe ekonomia cirkulare (qarkulluese); lidhjet e transportit detar dhe multimodal. Kjo mund të merret parasysh për potencialin e shfrytëzimit të përvojës gjatë periudhës 2021-2027, si dhe për përcaktimin e projekteve me rëndësi strategjike.

Sekretariati i Përbashkët kreu një vlerësim cilësor të fokusit të çdo aktiviteti të projektit në lidhje me prioritetin e ri dhe objektivat specifike të propozuara nga Rregulloret 2021-2027 për Interreg (ERDF/ETC). U vlerësua me pikë niveli i përafrimit të aktiviteteve të secilit projekt me prioritetin dhe objektivin specifik 2021-2027 (shumë i dobët = 1; shumë i fortë = 5):

- Të gjitha aktivitetet e projektit zakonisht përqendrohen në disa P.O. dhe S.O. në varësi të natyrës, llojit të veprimeve dhe grupeve të synuara, pavarësisht Boshtit Prioritar të projektit. Për shembull, projektet e transportit nën P.A. përfshijnë shpesh veprime mjedisore, projektet e turizmit nën P.A. 2 shpesh përqendrohen te konkurrueshmëria për NVM-të turistike. Ngritja e kapaciteteve dhe trajnimet e përbashkëta përfshihen në të gjitha boshtet, etj. Aktivitetet e projekteve të periudhës 2014 - 2020 përgjithësisht përqendroheshin tek objektivat e P.O. 1 BE më Inteligjente (29.9%), si dhe BE më e Gjelbër (22,2%), ndërsa I.S.O. 2 BE më e Sigurt (1% me vetëm një projekt që kishte aktivitete të përqendruara te një BE më e Sigurt) dhe I.S.O. 1 Qeverisja Interreg (5,3%) janë më pak të fokusuara. Është interesante se shumë aktivitete (14,3%) kishin një qasje të fortë sociale, që lidhej me shëndetin dhe ngritjen e kapaciteteve (sidomos trajnimi i përbashkët i PO 5), ndonëse asnjë bosht prioritar i Programit

nuk i kushtojë çështjeve sociale. Brenda secilit objektiv specifik, është interesante të theksohet se disa aktivitete të projektit në PO 1 përqendrohen te NVM-të dhe dixhitalizimi, në PO 2 përqendrohen tek efienca e energjisë, biodiversiteti dhe menaxhimi i riskut, në PO 3 kryesisht te multimodaliteti, në PO 4 te trajnimet e përbashkëta, në PO 5 te strategjitë vendore për promovimin e trashëgimisë kulturore dhe në I.S.O. 1 tek administrimi efikas. Këto prirje janë tregues i rëndësishëm i interesit dhe kapacitetit kryesor për të ofruar shërbime në terriore. Ky tregues duhet të merret parasysh edhe për sa iu përket aktiviteteve të shfrytëzimit të përvojës me programin 2021-2027, si dhe për projektet e mundshme me rëndësi strategjike.

Në vijim të Programit 2014-2020, Programi 2021-2027 synon të përdorë sistemin elektronik të monitorimit të zhvilluar përmes programit Interact, në mënyrë që të garantojë se të gjitha shkëmbimet ndërmjet përfituesve dhe të gjitha autoriteteve të programit kryhen me anë të shkëmbimit elektronik të të dhënave, në përputhje me parimin e kohezionit elektronik (*e-cohesion*) dhe Shtojcën XIV të CPR (BE) 2021/1060.

Gjatë zbatimit të Programit, Autoriteti Menaxhues synon të promovojë përdorimin strategjik të prokurimit publik për të mbështetur Objektivat e Politikave (duke përfshirë përpjekjet e profesionalizimit për të trajtuar hendeqet në kapacitete). Përfituesit duhet të nxiten që të përdorin më shumë kritere që lidhen me cilësinë dhe koston e ciklit të jetës, kur është e realizueshme, konsideratat mjedisore (p.sh. kriteret e prokurimit të gjelbër publik) dhe sociale, si dhe stimujt e novacioneve duhet të përfshihen në procedurat e prokurimit publik.

4 STRATEGJITË MAKRO-RAJONALE

Ndonëse nuk mbulon një makro-rajon të tërë, zona e programit është plotësisht e përfshirë dhe është gjerësisht e lidhur dhe kontribuon në arritjen e qëllimeve, veprimeve dhe objektivave të Strategjisë së BE-së për Rajonin Adriatiko-Jonian (EUSAIR). Mali i Zi është i përfshirë në makro-rajonin e Danubit dhe e gjithë zona përfshihet në kontekstin mesdhetar, prandaj veprimet e projektit mund të kontribuojnë edhe në arritjen e qëllimeve të EUSDR-it në Mal të Zi dhe Strategjisë WestMed në Itali.

Në veçanti, EUSAIR-i është një kuadër strategjik për programin, pasi ofron drejtim strategjik për përzgjedhjen e objektivave. Ai do të ofrojë kritere kyç për përzgjedhjen e projekteve, si dhe për monitorimin dhe vlerësimin e tyre. Programi plotëson EUSAIR-in, sepse EUSAIR-i përqendrohet te politikëbërja strategjike kryesisht në nivelet e qeverisjes kombëtare/nënkombëtare (NUTS I/II), ndërsa Programi përqendrohet kryesisht te nevojat e nivelit vendor (NUTS III), teksa financon shërbimet, si investimet e vogla.

Konkretisht, kjo është mënyra se si çdo S.O. e përzgjedhur bashkërendohet me qëllimet dhe veprimet e EUSAIR-it:

1.1 NVM-të: Kontributi për shtyllën 1 të EUSAIR është i dukshëm me mbështetjen që i ofrohet NVM-ve të zonës së programit, të përqendruara te teknologjitë blu, peshkimi dhe akuakultura, si dhe qeverisja dhe shërbimet detare, ndërsa në të njëjtën kohë ofrohet më shumë mbështetje në novacione dhe investime në Kërkim dhe Zhvillim për NVM-të. Në mënyrë të veçantë, projektet e ardhshme sigurisht që do të mbështetnin zbatimin e pjesëve të projekteve kryesore të sapozhvuilluara EUSAIR Nr. 1.1 Teknologjitë blu, Nr. 1.2 Peshkimi dhe Nr. 1.3 Rritja blu, pasi mund të shfrytëzojnë edhe rezultatet dhe partneritetet e projekteve 2014-2020, si: 3C4SME, SMART ADRIA, ADRINET, FOOD4HEALTH dhe FILA.

2.1 Risku: Kontributi në shtyllën 3 të EUSAIR-it është i dukshëm me projektin kryesues të EUSAIR-it Nr. 3.1 Rreziku i Derdhjes së Naftës, i cili mund të përfitojë nga rrjetet partnere të projekteve të mbrojtjes civile, si: FLAT, TOBEREADY dhe 3WATCHOUT.

2.2 Biodiversiteti: Kontributi për Shtyllën 3 do të mundësohet përmes mbështetjes për masat e buta si për mjedisin detar, ashtu edhe për habitatet tokësore dhe biodiversitetin (me përjashtim të masave të renditura në Shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Do të kryhen veprime konkrete në kuadër të projekteve kryesore Nr. 3.2 Habitatet, të cilat mund të shfrytëzojnë përvojën e projektit LASPEH, dhe Nr. 3.3 ICZM dhe MSP, që mund të shfrytëzojnë përvojën e projekteve, si: BLUE LAND dhe WELCOME.

2.3 Energjia: Kontributi për Shtyllën 2 të EUSAIR-it garantohej përmes veprimeve për efikasitetin e rrjeteve të Energjisë, përmes projektit kryesor Nr. 2.2 Rrjetet e Energjisë Elektrike, duke përfutur edhe nga rrjeti partner i projektit REEHUB.

3.1 Intermodaliteti: Një kontribut i qartë për shtyllën 2 të EUSAIR-it ofrohet veçanërisht përmes veprimeve për transportin detar dhe për lidhjet intermodale brenda vendit. Në mënyrë të veçantë, projektet e ardhshme do të mbështetnin zbatimin e komponentëve të projekteve kryesore të sapozhvuilluara të EUSAIR-it, si projekti Nr. 2.1 Korridoret, duke shfrytëzuar rezultatet e projekteve gjatë periudhës 2014-2020, si: ALMONIT-MTC, SAGOV dhe PORTS.

4.1 Aftësitë: Kontributi për Shtyllat 1 dhe 4 të EUSAIR-it do të jetë ndërsektorial, dhe shumica e projekteve do të përqendrohen te përmirësimi i aftësive dhe kompetencave. Kjo vlen në veçanti për Shtyllën 1, e cila parashikon aktivitete që përqendrohen tek aftësitë e nevojshme për ekonominë blu dhe dixhitalizimin dhe turizmin.

4.2 Turizmi gjithëpërfshirës: Kontributi për Shtyllën 4 të EUSAIR-it shihet veçanërisht te veprimet që përqendrohen tek oferta e diversifikuar turistike (produkte dhe shërbime) dhe te menaxhimi i qëndrueshëm dhe i përgjegjshëm i turizmit (novacion dhe cilësi). Konkretisht kemi kontributin drejt projektit kryesor Nr. 4.1 Grupimet Turistike, që shfrytëzon rezultatet dhe partneritetet e projekteve të zhvilluara gjatë periudhës 2014-2020, si: COCOTOUR, HAMLET dhe PAST4Future, por edhe për projektin kryesor Nr. 4.2 CULTOURAIR, që shfrytëzon përvojën e projekteve, si: NEST, INNOTOURCLUST, 3C dhe 3DIMPACT, si dhe drejt projektit kryesor Nr. 4.3 RRUGËT KULTUORE AJRORE, duke u mbështetur te rezultatet e projekteve, si DUEMARI, TOURNEE, CROSSBORDEROL, ADNICH, MONET. Përgjithësisht, çështja ndërsektoriale e turizmit dhe kulturës është në përputhje me Shtyllën 4 të EUSAIR-it.

5.1 Administrimi efikas: Do të jepet edhe kontribut në çështjen ndërsektoriale të EUSAIR “Ngritja e kapaciteteve”, krahas mbështetjes për ushtrimin e paraanëtarësimit për të miratuar Acquis-në e BE-së, që është një çështje ndërsektoriale për programin.

1.3. Arsytimi për përzgjedhjen e objektivave të politikave dhe objektivave specifike Interreg, prioritetet korresponduese, objektivat specifike dhe format e mbështetjes, adresimit, dhe sipas nevojës, lidhjeve të munguara në infrastrukturën ndërkufitare

Referencë: pika (c) e Nenit 17(3)

Tabela 1

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsytimi për përzgjedhjen
1. Evropë më konkurruese dhe inteligjente, përmes promovimit të transformimit novator dhe inteligjent ekonomik, dhe konektivitetin rajonal TIK	RSO1.3. Përmirësimi i zhvillimit të qëndrueshëm dhe konkurrueshmërisë së NVM-ve, dhe krijimit të vendeve të punës në NVM-të, duke përfshirë edhe përmes investimeve produktive	PA 1. Një zonë programi më inteligjente e Adriatikut Jugor përmes promovimit të transformimit novator dhe inteligjent ekonomik	Territoret brenda zonës së programit përballen me sfida/mundësi të përbashkëta ekonomike, të cilat mund të adresohen me më shumë efikasitet së bashku përtej kufijve kombëtarë. Dimensionin ndërkufitar i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (NVM-të përfshirë ndërmarrjet mikro) në sektorin blu, dhe në të gjithë sektorët që nuk lidhen drejtpërdrejt me profilin detar, si p.sh. Turizmi, përpunimi i produkteve ushqimore, industritë krijuese, akuakultura, peshkimi etj., nuk shfrytëzohen plotësisht si një mundësi për rritjen e përbashkët të territoreve. NMVM-të janë thelbi i zinxhirit të furnizimit dhe tregut të zonës së programit, në mënyrë të veçantë në disa sektorë strategjikë si sektorët e mekatronikës, hapësirës ajrore, dhe produktet agro-ushqimore. Kufiri detar e bën më të vështirë për NVM-të që të përfitojnë plotësisht nga mundësitë e përbashkëta përtej kufijve. Aktualisht, territoret e programit importojnë dhe eksportojnë mallra

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsytimi për përzgjedhjen
			dhe shërbime kryesisht jashtë zonës së programit. Masat e përbashkëta në favor të NMVM-ve vendore do të luftonin papunësinë dhe migrimin e popullsisë në moshë të re drejt vendeve më tërheqëse. Programi ka shumë potencial që të përmirësojë kushtet kuadër për rritjen e NMVM-ve. Ai mund t'i ofrojë mbështetje që të plotësojnë boshllëqet e caktuara si p.sh. investimet e kufizuara në kërkim dhe zhvillim (R&D), aksesin në kërkime dhe staf shumë të kualifikuar, ose NMVM-të turistike, kulturore dhe krijuese mund t'i mbështetë që të rimëkëmben nga krizat e fundit dhe të rriten. Operatorët turistikë, kulturorë dhe krijues mund të përfitojnë shumë nga një menaxhim efikas i trashëgimisë natyrore dhe kulturore të zonës së programit. Kjo mund të plotësojë edhe strategjitë e specializimit smart (inteligjent) të miratuara. NMVM-të luajnë një rol kyç në sistemet shëndetësore dhe të kujdesit afatgjatë të territoreve, të cilat do të përfitonin nga shërbime më të koordinuara, në mënyrë të veçantë përmes zhvillimit të dixhitalizimit/shëndetit elektronik. Gjithashtu ekziston edhe një potencial i madh për një treg ndërkufitar për shërbimet private të kujdesit shëndetësor (p.sh. shërbimet kozmetike, të kujdesit afatgjatë).

Objektivi i përgjeshur i politikave ose objektivi specifik i përgjeshur Interreg	Objektivi specifik i përgjeshur	Prioriteti	Arsyetime për përzgjedhjen
			Një shumicë e konsiderueshme e partnerëve të konsultuar gjatë fazës së programimit u përqendruan në përmirësimin e kushteve kuadër për rritjen e NMVM-ve. Mësimet e nxjerra në periudhën 2014-2020 tregojnë se partneritetet e realizuara për këto fusha arritën të kishin rezultate të qëndrueshme, të tilla si heliksi i katërfishtë, përmirësimi i kushteve për industrinë agro-ushqimore, blu, NMVM-të, dhe atë turistike. Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1).
2. Një tranzicion më i gjelbër (ekologjik) dhe me emetime të ulëta karboni drejt një ekonomie me karbon neto zero dhe drejt Evropës rimëkëmbëse, duke promovuar tranzicionin e pastër dhe të drejtë të energjisë, investimet e gjelbra dhe blu, ekonominë cirkulare, politikën e zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimin dhe menaxhimin e rrezikut të përshtatjes, dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme urbane	RSO2.1. Promovimi i efikasitetit të energjisë dhe ulja e emetimeve të gazrave serë	PA 2. Një zonë më e gjelbër e programit të Adriatikut Jugor, përmes promovimit të tranzicionit të energjisë së pastër dhe të drejtë, investimeve të gjelbra dhe blu, ekonominë cirkulare, politikave të përshtatjes klimatike dhe menaxhimit të rrezikut	Ndryshimet klimatike janë një sfidë botërore që nuk ndalet përballë kufijve kombëtarë. Vendet mund të sjellin ndryshimin në uljen e emetimeve globale të CO2 vetëm duke punuar së bashku. Nevojitet një përpjekje e përbashkët për rritjen e efikasitetit të energjisë dhe përdorimin e burimeve alternative të energjisë, veçanërisht duke u mbështetur mbi praktikën e suksesshme ekzistuese. Ekonomia e gjelbër lidhur me energjinë ofron edhe një potencial të madh socio-ekonomik, p.sh. përmes përdorimit të teknologjive novatore të gjelbra dhe blu në të gjithë sektorët e ekonomisë, si në ndërtim, ndërtesat publike, bujqësi, turizëm, etj. Partnerët të ndryshëm të konsultuar gjatë fazës së programimit theksuan se

Objektivi i përgjeshur i politikave ose objektivi specifik i përgjeshur Interreg	Objektivi specifik i përgjeshur	Prioriteti	Arsyetime për përzgjedhjen
			bashkëpunimi për një konsum më eficient të energjisë është një nevojë kyçe. Mësimet e nxjerra në periudhën 2014-2020 tregojnë se partneritetet e realizuara për këto fusha arritën të kishin rezultate të qëndrueshme, ku rrjetet partnere testonin masat novatore për efikasitetin e energjisë me qëllim uljen e CO2 dhe fuqizimin e burimeve alternative dhe të pastra të energjisë. Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1).
2. Një tranzicion më i gjelbër dhe me emetime të ulëta karboni drejt një ekonomie me karbon neto zero dhe drejt Evropës rimëkëmbëse, duke promovuar tranzicionin e pastër dhe të drejtë të energjisë, investimet e gjelbra dhe blu, ekonominë cirkulare, politikën e zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimin dhe menaxhimin e rrezikut të përshtatjes, dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme urbane	RSO2.4. Promovimi i përshtatjes për ndryshimet klimatike dhe parandalimi i rrezikut të fatkeqësive, rimëkëmbja duke marrë në konsideratë qasjet e mbështetura në ekosistemet	PA 2. Një zonë më e gjelbër e programit të Adriatikut Jugor, përmes promovimit të tranzicionit të energjisë së pastër dhe të drejtë, investimeve të gjelbra dhe blu, ekonominë cirkulare, politikave të përshtatjes klimatike dhe menaxhimit të rrezikut	Zona e programit përballet me rreziqe natyrore dhe artificiale të përbashkëta, të cilat nuk ndalojnë në kufijtë kombëtarë. Siç vërehet nga analiza territoriale, pasojat direkte ose indirekte të ndryshimeve klimatike kanë prekur shumë të gjithë territorin e zonës së programit, dhe mund të jetë më efektive nëse adresohet bashkërisht. E gjithë zona e programit ka prirje të preket nga katastrofat natyrore dhe ato të shkaktuara nga njeriu. Disa nga kërcënimet më të mëdha janë erozioni bregdetar, përmbytjet, zjarret, thatësira, tërmetet, rrëshqitjet e dherave, derdhjet e naftës, pandemitë që prekin njerëzit/kafshët/bimët. Teknologjitë dhe praktikën novatore mund të testohen për zbulimin, monitorimin dhe zbutjen e këtyre rreziqeve, dhe për një qasje më efektive përtej kufijve kombëtarë.

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetimi për përzgjedhjen
			Partnerë të ndryshëm të konsultuar gjatë fazës së programimit theksuan se bashkëpunimi në menaxhimin e riskut është një nevojë kyçe e këtyre territoreve, ku janë të dukshme përfitimet që vijnë nga bashkëpunimi. Mësimet e nxjerra në periudhën 2014-2020 tregojnë se partneritetet e realizuara për këto fusha arritën të kishin rezultate të qëndrueshme, të tilla si: komunitetet vendore mund të rrisnin me efikasitet kapacitetet e tyre në parashikimin, monitorimin, parandalimin dhe përgjigjen ndaj rreziqeve, edhe përmes projekteve strategjike dhe investimeve të përbashkëta, dhe investimeve dixhitale dhe fizike (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1).
2. Një tranzicion më i gjelbër dhe me emetime të ulëta karboni drejt një ekonomie me karbon neto zero dhe drejt Evropës së qëndrueshme, duke promovuar tranzicionin e pastër dhe të drejtë të energjisë, investimet e gjelbra dhe blu, ekonominë cirkulare, politikën e zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimin dhe menaxhimin e riskut të përshtatjes,	RSO2.7. Përfundimi i mbrojtjes dhe ruajtjes së natyrës, biodiversitetit dhe infrastrukturës së gjelbër, duke përfshirë zonat urbane, si dhe ulja e të gjitha formave të ndotjes	PA 2. Një zonë më e gjelbër e programit të Adriatikut Jugor, përmes promovimit të tranzicionit të energjisë së pastër dhe të drejtë, investimeve të gjelbra dhe blu, ekonominë cirkulare, politikave të përshtatjes klimatike dhe menaxhimit të riskut	Mjedisi në zonën e programit përballet me sfida të përbashkëta, të cilat nuk ndalojnë në kufijtë kombëtarë. Deti i përbashkët, aty ku ndodhet dhe kufiri detar, mund të mbrohet në mënyrë efektive vetëm duke punuar së bashku. Siç vërehet nga analiza territoriale, pasojat direkte ose indirekte të ndryshimeve klimatike dhe aktiviteteve të njeriut në ekosisteme kanë prekur shumë të gjithë territoret. Nevojitet një përpjekje e

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetimi për përzgjedhjen
dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme urbane			përbashkët për të mbrojtur peizazhet e brishta bregdetare, rurale dhe natyrore, dhe zonat e gjelbra urbane, p.sh. me zbatimin e ICZM-së & MSP-së. Disa nga elementët e rëndësishëm që prekin mjedisin janë rritja e sasisë së mbeturinave detare, peshkimi me mjete të palejuara, peshkimi i paligjshëm, trajtimi i mbetjeve dhe ujërave të zeza, abuzimi me pesticidet, dhe plehrat azotike në bujqësi. Në të njëjtën kohë, territoret ndajnë asete të pasura natyrore, të cilat ofrojnë edhe potenciale të mëdha socio-ekonomike nëse shfrytëzohen në mënyrë të qëndrueshme, p.sh. përmes teknologjive të gjelbra. Partnerë të ndryshëm të konsultuar gjatë fazës së programimit theksuan se bashkëpunimi në çështjet mjedisore, veçanërisht në mbrojtjen e habitateve natyrore, është një nevojë kyçe. Format e reja të zhvillimit ekonomik të gjelbër dhe shërbimeve turistike kanë potencialin të zbusin ose ndryshojnë ndikimin e aktiviteteve të njeriut në mjedis. Mësimet e nxjerra në periudhën 2014-2020 tregojnë se partneritetet e realizuara për këto fusha arritën të kishin rezultate të qëndrueshme si: në rastet kur përmes masave të lehta komunitetet vendore arritën të adresonin shqetësimin e mbetjeve detare/menaxhimin e habitateve natyrore, ose përmes modeleve të menaxhimit të

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetimi për përzgjedhjen
3. Një Evropë më e lidhur përmes rritjes së mobilitetit	RSO3.2. Zhvillimi dhe rritja e mobilitetit kombëtar, rajonal dhe vendor që është i qëndrueshëm, me aftësi rimëkëmbëse ndaj klimës, inteligjent dhe intermodal, ku përfshihet edhe akses i përmirësuar në mobilitetin TEN-T dhe atë ndërkufitar	PA 3. Një zonë programi më e lidhur për Adriatikut Jugor përmes rritjes së mobilitetit dhe konektivitetit rajonal	përbashkët për menaxhimin e ujërave/turizmin e qëndrueshëm. Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1). Konektiviteti i territoreve të programit përtej kufijve detarë është një sfidë dhe pengesë madhore, pasi ekzistenca e një rrjeti efikas transporti është një parakusht për çdo ndërvëprim ekonomik dhe social. Në zonën ndërkufitare të Adriatikut Jugor, lidhjet detare dhe ajrore nuk janë shumë të zhvilluara ose janë vetëm sezonale. Shumë zona kanë një aksesueshmëri të dobët, veçanërisht disa zona të brendshme të izoluara ose disa komunitete bregdetare, si dhe qytete, që kanë një lidhje joefikase me qendrat kryesore të transportit. Lidhjet e qëndrueshme ajrore, rrugore dhe detare me nyjat e rrjeteve TEN-T, si dhe me zonat e brendshme territoriale me nyjat TEN-T, janë të prapambetura. Krahas kësaj duhen adresuar edhe pasojat afatmesme të krizave të fundit në trafikun ajror, rrugor, hekurudhor dhe detar. Programi ka një potencial të madh për të vënë masa të përshtatshme administrative/ligjore dhe strategji transporti për të kapërcyer këto pengesa madhore, për të pasur më shumë transporte të gjelbra dhe të qëndrueshme, por

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetimi për përzgjedhjen
			edhe për të financuar masa të buta për përmirësimin e kushteve kuadër për funksionimin e infrastrukturave të transportit ekzistues, të cilat janë strategjike për zonën. Kjo konfirmohet edhe nga rezultatet e arritura nga projektet 2014-2020 në këto çështje, ku u mundësuan kushtet për një përmirësim të qëndrueshëm të lidhjeve të transportit detar, dhe këto kushte duhet të vazhdojnë. Partnerët e konsultuar gjatë programimit theksuan se bashkëpunimi ka shumë potencial për të kontribuar në një konektivitet më të efektshëm të territoreve. Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1).
4. Një Evropë më sociale dhe gjithëpërfshirëse që zbaton Shtyllën Evropiane të të Drejtave Sociale	RSO4.2. Përmirësimi i aksesit të barabartë në shërbime cilësore dhe gjithëpërfshirëse në arsim, formim dhe të nxëniet gjatë gjithë jetës, përmes zhvillimit të infrastrukturave të aksesueshme, duke përfshirë nxitjen e qëndrueshmërisë për arsimin dhe formimin në distancë dhe online	PA 4. Një zonë programi më sociale për Adriatikut Jugor	Analizuar nga këndvështrimi i kohezionit social, zona e programit përballlet me sfida të përbashkëta, të cilat mund të adresohen me efikasitet së bashku. Siç vërehet nga analiza territoriale, pasojat direkte ose indirekte të krizave të fundit ekonomike dhe pandemike kanë prekur shumë të gjithë territoret. Rrjedhimisht, pritet të rritet shkalla e papunësisë dhe problemet që lidhen me përfshirjen sociale. Analiza territoriale ka vënë në dukje se formimi profesional dhe njohja e kualifikimeve profesionale nuk kanë avancuar në zonën e programit, veçanërisht në vendet e IPA-s. Në të gjithë sektorët e

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetime për përzgjedhjen
			ekonomisë ka mundësi të personave të specializuar dhe të aftë, duke pasur parasysh edhe transformimin progresiv social, për shkak të tranzicionit teknologjik në të gjithë sektorët e ekonomisë. Në mënyrë të veçantë, vendet e BE-së në zonën e programit vuajnë nga plakja e popullsisë. Grupet sociale vulnerabël, si të rinjtë, NEET, të papunët mbi 40 vjeç, personat me aftësi të kufizuara, gratë, banorët e zonave të izoluar, etj., do të përfitonin shumë nga mundësitë e formimit, si në aspektin e aksesit të barabartë në arsim/formim të strukturuar, ashtu edhe në një formim të synuar cilësor. Kjo mund të kontribuojë edhe në ndryshimin e migrimit të popullsisë së kualifikuar dhe të re, veçanërisht në ato zona të prekura nga shpopullimi. Partnerë të ndryshëm të konsultuar gjatë fazës së programimit theksuan se shumë masa bashkëpunimi duhet të synojnë rritjen e aftësive të grupeve specifike të qytetarëve apo sektorë të caktuar ekonomikë si turizmi, industritë krijuese, sektorët dixhitalë apo fusha specifike, dhe ata vunë në dukje se trajnimi në përgjithësi është thelbësor për kohezionin social. Mësimet e nxjerra në periudhën 2014-2020 tregojnë se në të gjitha fushat e bashkëpunimit, partneritetet arritën të rrisnin me efikasitet kapacitetet e grupeve të

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetime për përzgjedhjen
			synuara përmes shumë mundësive formuese. Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1).
4. Një Evropë më sociale dhe gjithëpërfshirëse që zbaton Shtyllën Evropiane të të Drejtave Sociale	RSO4.6. Rritja e rolit të kulturës dhe turizmit të qëndrueshëm në zhvillimin ekonomik, përfshirjen dhe novacionin social	PA 4. Një zonë më sociale programi për Adriatikun Jugor	Siç vërehet nga analiza territoriale, kultura dhe turizmi janë shtytës kryesor të zhvillimit ekonomik të zonës ndërkufitare, dhe investimet në këto sektorë mund të sjellin vlera të shtuara për të gjithë zinxhirin e vlerave. Gjatë krizës së Covid-19, këto sektorë u përballën me pezullime të gjata të aktiviteteve, të cilat sigurisht do të kenë ndikime të rënda socio-ekonomike afatmesme dhe afatgjata, veçanërisht në punësim. Nga ana tjetër, kriza mund të shndërrohet edhe në një mundësi për transformimin e këtyre sektorëve, nëse investimet udhëhiqen në mënyrë strategjike. Siç u theksua nga disa partnerë gjatë konsultimeve, këta sektorë kanë nevojë për mundësi dhe shërbime të reja si p.sh. për grupet sociale më vulnerabël, siç janë të papunët, të rinjtë, të moshuarit, grupet vulnerabël, gratë, personat me aftësi të kufizuara, etj. Si rrjedhojë, lind nevoja që të investohet tek aftësitë e njerëzve dhe të krijimi i mundësive të reja për një zhvillim të qëndrueshëm dhe dixhital të turizmit, industrive krijuese dhe sektorit kulturor, duke angazhuar në të njëjtën kohë edhe

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetimi për përzgjedhjen
			komunitetet vendore dhe grupet sociale vulnerabël. Një numër i madh projektsh gjatë viteve 2014-2020 dhanë rezultate të qëndrueshme në këta sektorë, siç ishin strategjitë dhe modelet novatore dhe të qëndrueshme që përfshijnë komunitetet vendore, përfshirja e turistëve me nevoja të veçanta shëndetësore ose të komuniteteve të marginalizuara në zonat periferike. Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1).
6. Interreg: Një qeverisje më e mirë e bashkëpunimit	ISO6.1. Rritja e kapaciteteve institucionale të autoriteteve publike, në mënyrë të veçantë për ato autoritete që menaxhojnë një territor specifik, dhe të palëve të interesit (të gjithë grupet).	PA 5. Një qeverisje më e mirë në zonën e programit të Adriatikut Jugor	Krahës barrierave natyrore dhe gjuhësore të kufirit detar, në kufijtë midis Shteteve Anëtare dhe vendeve të Paraanëtarësimit ekziston edhe një barrierë administrative lidhur me kushtet ende të ndryshme administrative të vendeve jo anëtare të BE-së, të cilat, në funksion të anëtarësimit, po i përshtaten aktualisht ligjeve dhe praktikave administrative të Bashkimit Evropian. Miratimi i legjislacionit të BE-së lidhur me politikën e kohezionit është një pjesë kyçe e ushtrimit të anëtarësimit. Kjo pengesë duket qartazi jo vetëm në ndryshimet midis rregullave të shkruara, por edhe në qasjet e pashkruara administrative, kryesisht për shkak të kushteve të ndryshme institucionale dhe politike të historisë së kohëve të fundit dhe asaj më të hershme. Përveç kësaj,

Objektivi i përzgjedhur i politikave ose objektivi specifik i përzgjedhur Interreg	Objektivi specifik i përzgjedhur	Prioriteti	Arsyetimi për përzgjedhjen
			administratat publike të të gjitha territoreve, përfshirë këtu rajonet e BE-së të zonës së programit, kanë një potencial të madh për përmirësimin e efikasitetit të tyre, p.sh. përmes thjeshtimit dhe harmonizimit më të madh të procedurave dhe nëpërmjet dixhitalizimit të zgjeruar në të mirën e qytetarëve dhe NVM-ve. Projektet e periudhës 2014-2020 kanë arritur shpesh rezultate të konsiderueshme në thjeshtimin dhe harmonizimin e procedurave administrative, si p.sh. në regjistrat e bizneseve apo në modelet e zakonshme të menaxhimit të vendeve natyrore/kulturore. Disa partnerë të konsultuar gjatë programimit përmenden qartë disa masa që synojnë efikasitetin administrativ në çështje të ndryshme. Forma e mbështetjes është përmes granteve, shih shtojcën 9 (1).

2. Prioritetet

Referencë: pika (d) dhe (e) e Nenit 17(3)

2.1. Prioriteti: PA 1- Një zonë programi më inteligjente e Adriatikut Jugor përmes promovimit të transformimit novator dhe inteligjent ekonomik

Referencë: pika (d) e Nenit 17(3)

2.1.1. Objektivi specifik: RSO1.3. Përmirësimi i zhvillimit të qëndrueshëm dhe konkurrueshmërisë së NVM-ve dhe krijimit të vendeve të punës në NVM-të, duke përfshirë edhe përmes investimeve produktive

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

S.O. 1.1 Fuqizimi i rritjes dhe konkurrueshmërisë së NVM-ve përmes veprimeve të përbashkëta ndërkufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (c)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve që janë zhvilluar gjatë periudhës 2014-2020 shpie drejt një klasifikimi të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Aplikime eksperimentale risiprurëse; 5) Marrëveshje; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngritje kapacitetesh/trajtime (me përjashtim të masave të parashikuara në Shtojcat I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë ofrohet përkufizimi indikativ.

Veprimet do të përqendrohen tek:

Objektivi specifik 1.1. (NVM), veprimet do të synojnë **përmirësimin e kushteve kuadër për rritjen dhe konkurrueshmërinë e NVM-ve**, duke përfshirë edhe mikro-NVM-të. Kjo përfshin rritjen e NMVM-ve turistike, duke synuar veçanërisht format e gjelbra/të qëndrueshme të turizmit, NMVM-ve kulturore dhe krijuese, si: përmes prodhimeve të përbashkëta artistike, NMVM-ve në sektorët e kujdesit shëndetësor dhe afatgjatë, veçanërisht përmes shërbimeve të shëndetit elektronik, NMVM-ve në ekonominë blu dhe cirkulare (duke përmirësuar NVM-të në fushën e ekonomisë cirkulare përmes veprimeve pilot/planeve të përqendruara te reduktimi/valorizimi i mbetjeve/burimeve të mbetura bio), agro-ushqimi, etj. Ekonomia e qëndrueshme blu do të luajë një rol të rëndësishëm edhe në përputhje me qasjen e re të BE-së, siç përcaktohet versionin përfundimtar të COM(2021) 240, më 17 maj 2021.

Krahas kësaj, këtu mund të përfshihen veprime të përbashkëta për të rritur kapacitetet novatore të NMVM-ve, si veprimet e Kërkimit & Zhvillimit që përfshijnë NMVM-të, duke përfshirë bizneset e reja (start-up), zbatimin e strategjive S3 & S4, mundësitë për këshilla biznesi ose ngritje kapacitetesh (novacioni blu), veprimet për efikasitetin e procedurave të kalimit të kufirit për NMVM-të, si dhe veprimet që NMVM-të të shfrytëzojnë bio-teknologjinë detare dhe kërkimin. Këtu mund të përfshihen edhe veprimet që synojnë mbrojtjen e markave tregtare, patentave ose sigurinë kibernetike të NMVM-ve, luftën kundër falsifikimit, si dhe veprimet që lidhen me financimin blu Adriatiko-Jonian dhe Rrjetin Evropian të Ndërmarrjeve dhe COSME. Veprimet mund të synojnë edhe miratimin e rregullave të BE-së për NMVM-të, tranzicionin e gjelbër të BE-së dhe axhendën dixhitale për NMVM-të.

Do të promovohen gjerësisht mësimet e nxjerra nga projektet e zhvilluara gjatë periudhës 2014 - 2020 të P.A. 1, grupimet ekzistuese dhe të reja, platformat, rrjetet dhe shkëmbimi i praktikave të mira me NMVM-të, organet publike, partnerët socialë dhe qendrat kërkimore. Kjo veprimtari mbështetet te potenciali i identifikuar për të financuar nismat dhe veprimet e përbashkëta në fushat e specializimit inteligjent të ekonomisë së gjelbër dhe blu (duke përfshirë prodhimin/përpunimin e ushqimit, akuakulturën/peshkimin), industritë krijuese, turizmin e qëndrueshëm, sektorin aerohapësinor dhe sektorë të tjerë të specializuar industrialë, si dhe ekonominë dixhitale. Sektorët e turizmit të qëndrueshëm, kulturor dhe krijues do të jenë prioritet ndërsektorial në të gjitha boshtet e tjera prioritare, për sa kohë që sigurohet koherenca me boshtin prioritar. Do të promovohet shfrytëzimi i rrjeteve të periudhës 2014-2020 në turizëm, krijimtari dhe aktivitete kulturore.

Në veçanti për këtë S.O., përfituesit do të nxiten që të përdorin dhe të promovojnë teknologjitë gjuhësore të bazuara në Inteligjencë Artificiale midis NVM-ve, autoriteteve publike dhe universiteteve/qendrave kërkimore të zonës së programit të Adriatikut Jugor, si shërbimi i përkthimit automatik të BE-së, eTranslation.

Parimi “mos shkakto dëm madhor” (DNSH), që përshkon zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të tëra S.O-ve, në përputhje me Rregulloren (BE) Nr. 2020/852, është një parim udhëheqës për përfituesit, i cili do të monitorohet në të gjitha fazat e zbatimit të programit.

EUSAIR: Shtylla 1, veçanërisht për teknologjitë blu në NVM dhe aktivitetet e Kërkimit & Zhvillimit për NVM-të, por edhe Shtylla 4, shërbime të reja për NVM-të turistike përmes promovimit të pasurive kulturore.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

--

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 1	RSO1.3	RCO116	Zgjidhjet e zhvilluara bashkërisht	zgjidhjet	1	20
PA 1	RSO1.3	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	20

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 1	RSO1.3	RCR104	Zgjidhjet e ndërmarra ose të zhvilluara nga organizatat	zgjidhjet	40.00	2021	72.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 1	RSO1.3	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmarra nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	12.00	2021	24.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Duke ndërtuar dhe duke përfutur nga mësimet e nxjerra në periudhën 2014-2020, programi 2021-2027 ndjek një qasje të ngjashme me llojin kryesor të përfutësve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë sipas llojit të veprimeve të zbatuara:

Për veprimet e zakonshme, si: 1) Shërbimet publike, 2) Shërbimet dixhitale, 3) Investimet e vogla, dhe 7) Ngritja e kapaciteteve, synohen kryesisht NVM-të (duke përfshirë NMVM-të), organizatat publike dhe private, autoritetet dhe agjencitë vendore, rajonale dhe kombëtare, partnerët socialë, OJF-të dhe organizatat e vogla, universitetet dhe qendrat kërkimore, prandaj ato mund të përdorin dhe të përfitojnë nga shërbimet/investimet/masat e reja publike/ngritja e kapaciteteve, por edhe qytetarët e zonës ndërkufitare mund t'i përdorin dhe të përfitojnë nga këto veprime.

Për veprime, të tilla si: 4) Aplikime pilot eksperimentale novatore; 5) Marrëveshje ndërmjet autoriteteve publike; 6) Modele dhe procese të përbashkëta, zakonisht synohen kryesisht NVM-të, organizatat publike dhe private, autoritetet dhe agjencitë vendore, rajonale dhe kombëtare, partnerët socialë, OJF-të dhe organizatat e vogla, universitetet dhe qendrat kërkimore, prandaj mund të përdorin dhe të përfitojnë nga këto veprime, por edhe qytetarët e zonës ndërkufitare mund të përfitojnë tërthorazi nga efikasiteti i rritur i sistemeve.

Përfutësve do t'u kërkohet të specifikojnë nëse sektorë të veçantë të ekonomisë ose grupe shoqërore synohen me veprimet e tyre të projektit sipas objektivave specifike të projektit, p.sh. NMVM-të turistike, qendrat kërkimore që merren me teknologjitë blu, ose grupe sociale vulnerabelë me nevoja të veçanta, si të papunët, të rinjtë dhe të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara, grupet vulnerabelë, personat e shtruar në spital, etj. Ndonëse numri i njësive të grupeve të synuara mund të përcaktohet saktësisht si në fazën e planifikimit ashtu edhe në fazën e raportimit, faktorë të jashtëm mund të ndikojnë ndjeshëm në të, sikundër tregohet qartë nga pandemia e vitit 2020, prandaj përfutësve do t'u kërkohet ta vlerësojnë saktësisht, por jo të japin prova për çdo njësi të arritur.

Ngjashmërisht, përfutësve do t'u kërkohet të shpjegojnë nëse për një temë specifike duhet të përfshihet një përfutës italian me vendndodhje jashtë Pulia/Molise, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit.

Qasja ndaj Ndhmës Shtetërore e miratuar nga programi 2014-2020 ishte e efektshme në kufizimin e barrës administrative dhe parregullsive që lidhen me menaxhimin e ndihmës shtetërore. Për këtë arsye, përqendrimi te sektori publik, pra shërbimet për qytetarët dhe të gjitha shoqëritë, avantazhi ekonomik jopërzgjedhës, i ofruar nga organet publike ose organet e rregulluara nga e drejta publike nëpërmjet të ashtuquajturave SGEI, ka efekt më të madh në këtë program bashkëpunimi krahasuar me ndihmën shtetërore që i jepet vetëm një operatori ekonomik specifik. Nëse në kuadër të veprimeve të projektit ofrohet ndonjë ndihmë e drejtpërdrejtë ose e tërthortë për NVM-të, do të jetë ndihmë de-minimis.

Gjatë përzgjedhjes së projektit, do të zbatohen kritere specifike për të promovuar partnerët e projekteve duke krijuar lidhjet e duhura në nivel qeverisjeje dhe duke siguruar qëndrueshmërinë dhe shfrytëzimin e rezultateve brenda procesit normal të vendimmarrjes politike të administratës në fjalë. Kriteret që lidhen me kontributin në strategjitë kombëtare/rajonale të specializimit inteligjent dhe kontributi në EUSAIR do të luajnë një rol kyq në përzgjedhje.

Një kriter përzgjedhjeje për zhvillimin e qëndrueshëm do të zbatohet në vlerësimin e projektit (kontrolli mjedisor), në bazë të masave të miratuara nga aplikantët, të cilat mund të ulin ndikimet negative mjedisore, dhe për të përjashtuar masat e renditura në Shtojcat I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE ose që kërkojnë vlerësim mjedisor.

Propozimet e projektit do të përfshijnë edhe vlerësimin e rreziqeve dhe faktorëve që mund të ndikojnë në kapacitetin e aplikantëve për të dhënë rezultate në planin afatgjatë dhe masat që synojnë të aplikojnë për të zburuar problematikat e mundshme, të cilat do të vlerësohen sipas procedurës së miratuar të vlerësimit.

Në lidhje me S.O. 1.1 grupet e synuara kryesore të veprimeve që kërkojnë rritjen e NVM-ve të zonës ndërkufitare (duke përfshirë mikro-NVM-të) janë organizatat e NVM-ve të përfshira ose të synuara në mënyrë specifike për sektorë, si: turizmi, kultura, ekonomia blu, agroushqimi, shëndetësia dhe kujdesi afatgjatë, etj., të cilat përfitojnë nga përmirësimi i kushteve kuadër për rritje dhe konkurrencë, por tërthorazi edhe organizatat publike dhe private dhe qytetarët e zonës ndërkufitare mund të përfitojnë nga rritja e NVM-ve, me më shumë mundësi punësimi, rritje ekonomike dhe kohezion social.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Në përputhje me qasjen e Bashkëpunimit Territorial Evropian, ndikimet kryesore priten në territoret e zonës përfutëse të tre vendeve bashkëpunuese. Analiza territoriale nxori në pah nevojat specifike të territoreve, mbi të cilat u bazuan zgjedhjet strategjike gjatë fazës së programimit, dhe do të orientojnë përbajtjen e thirrjeve gjatë zbatimit të programit. Duke mësuar nga rezultatet pozitive të thirrjes së synuar për periudhën 2014-2020, thirrjet mund të adresojnë edhe boshllëqe specifike. Për këtë arsye, ndonëse veprimet e projektit priten të zhvillohen kryesisht në zonën e programit, disa veprimtari mund të zhvillohen edhe jashtë zonës së programit, nëse janë në dobi të zonës së programit dhe nëse miratohen nga autoritetet e programit në përputhje me nenin 37 (1) dhe nenin 22 të Rregullores (BE) 2021/1059 (Rregullorja ETC). Për rrjedhojë, Autoriteti Menaxhues mund të përmbushë funksionet e tij të menaxhimit dhe të kontrollit ndaj përfutësve të vendosur jashtë zonës së programit, gjë që është e mundur brenda territorit të Italisë, pra në të gjitha rajonet përveç Pulia-s dhe Molise-s. Kjo mund të vlejë edhe për ministrinë italiane dhe agjencitë e tyre që ndodhen p.sh. në Romë, të cilat, nga ana funksionale, mund të jenë thelbësore për arritjen e objektivave të programit. Për përfutësit që ndodhen në vende të tjera përveç Italisë, si në Shqipëri dhe Mal të Zi, në vend të kësaj, përpara çdo miratimi duhet të merren masa specifike ligjore në lidhje me detyrimin suplementar të vendit, masat e kontrollit dhe auditimit, si dhe bashkëfinancimin kombëtar.

Nuk planifikohet përdorimi i mjeteve specifike territoriale, kryesisht sepse këto nuk janë ende në përdorim në vendet e paraanëtarësimit pjesëmarrëse në program, dhe për rrjedhojë, ato nuk njihen mjaftueshëm në këtë kontekst. Megjithatë, qasja e programit është shumë territoriale. Ai bazohet në nevojat specifike të territoreve të përfshira në zonën ndërkufitare detare, si dhe synon qartazi palët territoriale të interesit në nivel vendor NUTS III. Dimensionet detare dhe territoriale do të merren parasysh gjatë përzgjedhjes së projektit. Më konkretisht, kriteret e përzgjedhjes të përdorura në thirrje do të përqendrohen edhe në dimensionet detare, dhe ato vendore.

Përveç kësaj, në thirrje, aplikantët do të orientojnë që të kërkojnë sinergji dhe të mësojnë nga përvojat e grupeve vendore të veprimtari në Itali, nismat e tipit LEADER të zbatuara në Shqipëri, Rrjetit për Zhvillim Rural në Mal të Zi (ALTER), si dhe Eurorajoni Adriatiko-Jonian.

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Nuk planifikohet asnjë instrument financiar specifik për shkak të kontekstit specifik të programit.

Megjithatë, programi do të promovojë gjerësisht metodat e thjeshtuara të financimit, të tilla si opsionet e kostos së thjeshtuar dhe projektet e vogla, në mënyrë që përfituesit të përqendrohen te rezultatet, dhe jo tek administrimi. Krahas kësaj, thirrjet mund të përfshijnë shembuj të metodave novatore të financimit, të tilla si *voucher* (sistem për ndarje dijesh me bizneset) novacioni, skemat e trajnimit, garancitë, si p.sh. në rastin e projektit 2014-2020 3C4SME, që përfituesit mund ta përdorin dhe promovojnë për grupet e tyre specifike të synuara, si NVM-të, grupet sociale vulnerabël, etj.

Gjatë zbatimit të programit, autoriteti menaxhues dhe autoritetet kombëtare do të promovojnë përdorimin strategjik të prokurimit publik në mbështetje të objektivave të politikave (përfshirë përpjekjet për rritjen e profesionalizimit për të adresuar boshllëqet në kapacitete). Përfituesit duhet të nxiten të përdorin më shumë kriteret që lidhen me cilësinë dhe koston e ciklit të jetës. Kur është e mundur, procedurat e prokurimit publik duhet të parashikojnë edhe rekomandime mjedisore (p.sh. kriteret e prokurimit të gjelbër publik) dhe sociale, si dhe shtysat e novacionit.

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (e)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 1	RSO1.3	IPA III	027. Proceset novatore në NVM-të (procese, aspekti organizativ, marketing, bashkëkrijimi, përdoruesit, dhe novacione si rrjedhojë e kërkesës)	13,361,773.00

Tabela 5 - Dimensioni 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 1	RSO1.3	IPA III	01. Grant	13,361,773.00

Tabela 6 - Dimensioni 3 – mekanizmi i lëvrimin territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 1	RSO1.3	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	13,361,773.00

2.1. Prioriteti: PA 2- Një zonë më e gjelbër e programit të Adriatikut Jugor, përmes promovimit të tranzicionit drejt energjisë së pastër dhe të drejtë, investimeve të gjelbra dhe blu, ekonomisë cirkulare, politikave të përshtatjes klimatike dhe menaxhimit të rrezikut.

Referencë: pika (d) e Nenit 17(3)

2.1.1. Objektivi specifik: RSO2.1. Promovimi i efikasitetit të energjisë dhe ulja e emetimeve të gazrave serë

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

S.O. 2.3 Promovimi i efikasitetit të energjisë përmes veprimeve të përbashkëta ndërkufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (e)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve 2014-2020 çon në një klasifikim të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi, i cili ruhet edhe për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Zbatime novatore eksperimentale; 5) Marrëveshjet; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngritja e kapaciteteve/trajnimeve (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë jepet një përkufizim indikativ. Veprimet do të përqendrohen në:

Në kuadër të **Objektivit Specifik 2.3. (Energjia), masat do të kontribuojnë në promovimin e efikasitetit të energjisë**. Kjo përfshin rritjen e ndërgjegjësimit për emetimet e dyoksidit të karbonit përmes zgjidhjeve për të dekarbonizuar mobilitetin detar (si flotar e peshkimit), për shembull përmes furnizimit novator/të qëndrueshëm me energji elektrike për anijet, masat e efikasitetit të energjisë që synojnë sektorë të caktuar (si kultura/turizmi, ndërtimi, godinat publike, etj.), por edhe efica dhe siguria e rrjeteve dhe tubacioneve ndërkufitare të energjisë, mjetet/proceset dixhitale për efica dhe energjisë, planet e integruara të efikasitetit të energjisë në kuadër të strategjive/veprimeve RES, si dhe miratimi i rregullave të BE-së për energjinë. Zakonisht projektet e bashkëpunimit duhet të zbatohen edhe masa të buta, p.sh. modele të përbashkëta, aplikime/instrumente novatore, qasje të përbashkëta, plane dhe strategji, komunitetet e energjisë etj., që synojnë rritjen e efikasitetit të energjisë, si dhe përdorimin e burimeve të diversifikuara të rinovueshme.

Që në fazën e përzgjedhjes së projektit do të inkurajohen praktikata si “përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike” dhe “parimi i parë efikasitetit të energjisë”.

Duke qenë se parimi “mos shkakton dëm madhor (në mjedis)” (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim udhëheqës për përfituesit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

Veprimet e këtij objekti specifik pritet të kontribuojnë në mënyrë aktive për synimet e BE-së për klimën.

EUSAIR*: në Shtyllën 2, veçanërisht në lidhje me një rrjet më eficient dhe të gjelbër të energjisë.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfituesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfituesve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 2	RSO2.1	RCO116	Zgjidhjet e zhvilluara bashkërisht	zgjidhjet	0	6
PA 2	RSO2.1	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	11

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 2	RSO2.1	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmarrë nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	4.00	2021	7.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 2	RSO2.1	RCR104	Zgjidhjet e ndërmarrë ose të zhvilluara nga organizatat	zgjidhjet	12.00	2021	15.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Siç shpjegohet për S.O. 1.1 (shih 2.1.1.3 për S.O. 1.1), e njëjta qasje zbatohet për S.O. 2.1 -2.2-2.3 në lidhje me tipin kryesor të përfituesve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë në varësi të llojit të veprimit që po zbatohet. Përfituesve do t'u kërkohej të specifikojnë nëse veprimet e projektit të tyre synojnë sektorë të veçantë ekonomikë apo grupe të caktuara shoqërore, në përputhje me objektivat specifike të projektit, si dhe të përcaktojnë saktë sasinë, por ata nuk duhet të japin prova për çdo njësi të arritur. Në mënyrë të ngjashme, përfituesve do t'u kërkohej të shpjegojnë nëse për një temë të caktuar duhet të përfshihet një përfitues italian jashtë zonës së Pulia-s/ Molise-s, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit. E njëjta qasje për ndihmën shtetërore, ku zbatohet kriteri i përzgjedhjes mjedisore, qëndrueshmëria e rezultateve dhe rreziqeve, siç shpjegohet në 2.1.4 për S.O. 1.1.

Në lidhje me S.O. 2.1, 2.2, dhe 2.3: target grupi kryesor i veprimeve të projektit që synojnë përmirësimin e menaxhimit dhe zbutjes së rrezikut, biodiversitetin dhe efikasitetin e energjisë, janë organizatat publike dhe private, ku përfshihen edhe qendrat kërkimore dhe universitetet, të cilat merren me këto çështje, dhe përfitojnë nga procedura efikase dhe mjete/aplikacione të reja, por edhe qytetarët ose grupi i caktuar i synuar i tyre mund të përfitojnë nga masat mjedisore të miratuara në zonën ndërkufitare.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.4 për S.O. 1.1

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.5 për S.O. 1.1

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (c)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.1	IPA III	044. Rinovimi i efikasitetit të energjisë ose masat e efikasitetit të energjisë në lidhje me infrastrukturën publike, projektet demonstruese dhe masat mbështetëse	3,946,286.00

Tabela 5 - Dimensioni 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.1	IPA III	01. Grant	3,946,286.00

Tabela 6 - Dimensioni 3 – mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.1	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	3,946,286.00

2.1.1. Objektivi specifik: RSO2.4. Promovimi i përshtatjes për ndryshimet klimatike dhe parandalimi i rrezikut të fatkeqësive, rimëkëmbja duke marrë në konsideratë qasjet e mbështetura në ekosistem

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

S.O. 2.1 Promovimi i përshtatjes për ndryshimet klimatike, parandalimi i rreziqeve dhe rimëkëmbja nga fatkeqësitë përmes masave të përbashkëta ndërkufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (c)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve 2014-2020 çoi në një klasifikim të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi, i cili ruhet edhe për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Zbatime novatore eksperimentale; 5) Marrëveshjet; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngrija e kapaciteteve/trajtimeve (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë jepet një përkufizim indikativ. Veprimet do të përqendrohen në:

Në kuadër të **Objektivit Specifik 2.1. (Risku), masat e zakonshme do të synojnë promovimin e përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimit të riskut dhe aftësinë rimëkëmbëse nga fatkeqësitë**. Veprimet mund të kenë në qendër të tyre rreziqet natyrore (përmytjet, rrëshqitjet e dherave, tërmetet, zjarret, erozionin bregdetar, pandemitë që prekin njerëzit/kafshët/bimët, etj.), dhe rreziqet e shkaktuara nga njeriu (derdhjet e naftës, fatkeqësitë detare, etj.). Kjo përfshin masat e menaxhimit të riskut që synojnë grupe të caktuara si industritë turistike, kulturore etj., ose synojnë zbutjen e risqeve në kalimet kufitare, ose mbështetjen e miratimit të rregullave të BE-së për menaxhimin e riskut, ose rritjen e dixhitalizimit në menaxhimin e rrezikut, p.sh. për monitorimin dhe planifikimin e mjedisit bregdetar/detar.

Duke qenë se parimi “mos shkakto dëm madhor” (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim udhëheqës për përfutuesit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

Veprimet e këtij objekti specifik priten të kontribuojnë në mënyrë aktive për synimet e BE-së për klimën.

EUSAIR*: *Masat për këtë çështje kanë një potencial të madh që të kontribuojnë me efektshmëri në veprimet e përcaktuara nga EUSAIR në planin e veprimit* në Shtyllën 3, veçanërisht lidhur me përgatitjen më të mirë për risqet artificiale si derdhjet e naftës, që është identifikuar si një projekt i spikatur.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfutuesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfutuesve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

--

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 2	RSO2.4	RCO116	Zgjidhjet e zhvilluara bashkërisht	Zgjidhjet	1	11
PA 2	RSO2.4	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	11

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 2	RSO2.4	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmara nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	7.00	2021	13.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 2	RSO2.4	RCR104	Zgjidhjet e ndërmara ose të zhvilluara nga organizatat	zgjidhjet	22.00	2021	29.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Siç shpjegohet për S.O. 1.1 (shih 2.1.1.3 për S.O. 1.1), e njëjta qasje zbatohet për S.O. 2.1 -2.2-2.3 në lidhje me tipin kryesor të përfituesve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë në varësi të llojit të veprimit që po zbatohet. Përfituesve do t'u kërkohej të specifikojnë nëse veprimet e projektit të tyre synojnë sektorë të veçantë ekonomikë apo grupe të caktuara shoqërore, në përputhje me objektivat specifike të projektit, si dhe të përcaktojnë saktë sasinë, por ata nuk duhet të japin prova për çdo njësi të arritur. Në mënyrë të ngjashme, përfituesve do t'u kërkohej të shpjegojnë nëse për një temë të caktuar duhet të përfshihet një përfitues italian jashtë zonës së Pulia-s/ Molise-s, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit. Zbatohet e njëjta qasje për ndihmën shtetërore, kriterin e përzgjedhjes mjedisore, qëndrueshmërisë së rezultateve dhe rreziqeve, siç shpjegohet në 2.1.4 për S.O. 1.1.

Në lidhje me S.O. 2.1, 2.2, dhe 2.3: target grupi kryesor i veprimeve të projektit që synojnë përmirësimin e menaxhimit dhe zbutjes së rrezikut, biodiversitetin dhe efikasitetin e energjisë, janë organizatat publike dhe private, ku përfshihen edhe qendrat kërkimore dhe universitetet, të cilat merren me këto çështje, dhe përfitojnë nga procedura efikase dhe mjete/aplikime të reja, por edhe qytetarët ose grupi i synuar i tyre mund të përfitojnë nga masat mjedisore të miratuara në zonën ndërkufitare.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.4 për S.O. 1.1

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.5 për S.O. 1.1

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (c)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.4	IPA III	061. Parandalimi i riskut dhe menaxhimi i rreziqeve natyrore që nuk lidhen me klimën (për shembull tërmetet) dhe rreziqeve që lidhen me aktivitetet e shkaktuara nga njeriu (për shembull aksidentet teknologjike), përfshirë këtu rritjen e ndërgjegjësimit, mbrojtjen civile dhe sistemet e menaxhimit të fatkeqësive, infrastrukturat dhe qasjet e bazuara në ekosistem	7,366,803.00

Tabela 5 - Dimensioni 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.4	IPA III	01. Grant	7,366,803.00

Tabela 6 - Dimensioni 3 – mekanizmi i lëvrimin territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.4	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	7,366,803.00

2.1.1. Objektivi specifik: RSO2.7. Përforcimi i mbrojtjes dhe ruajtjes së natyrës, biodiversitetit dhe infrastrukturës së gjelbër, duke përfshirë zonat urbane, si dhe ulja e të gjitha formave të ndotjes

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

S.O. 2.2 Rritja e biodiversitetit, infrastruktura e gjelbër në mjedise urbane dhe reduktimi i ndotjes përmes veprimeve të përbashkëta ndërkufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (c)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve 2014-2020 çoi në një klasifikim të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi, i cili ruhet edhe për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Zbatime novatore eksperimentale; 5) Marrëveshjet; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngritja e kapaciteteve/trajnimeve (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë jepet një përkufizim indikativ.

Veprimet do të përqendrohen:

Në kuadër të Objektivit Specifik 2.2. (Biodiversitetit), masat do të synojnë rritjen e biodiversitetit, infrastrukturën e gjelbër në mjediset urbane dhe reduktimin e ndotjes, përfshirë ndotjen e ujërave, dherave dhe ajrit (si emetimet e grimcave (PM). Kjo përfshin veprime për të menaxhuar në mënyrë të efektshme trashëgiminë natyrore/kulturore për turizmin e gjelbër ose burimet ujore dhe peizazhet, ku përfshihen veprime për miratimin e ICZM-së dhe MSP-së (p.sh. për uljen e trysnisë mbi mjedisin detar përmes planifikimit hapësinor dhe kontrollimit të kohës së aktivitetit të ushtruar nga njeriu, duke bërë që përdorimi socio-ekonomik i burimeve detare të jetë në përputhje me mbrojtjen e zonave me rëndësi të lartë mjedisore). Sërisht, në kuadër të qëllimit fundor të mbrojtjes së habitateve natyrore dhe reduktimit të ndotjes, dhe vetëm për këtë funksionalitet, mund të zbatohen edhe masa që lidhen me ekonominë cirkulare ose menaxhimin dhe monitorimin e efikas të ujërave, përfshirë mbetjet dhe ujërat e zeza. Këto veprime mund të mbështetën edhe miratimin e rregullave mjedisore të BE-së (p.sh. ku përfshihet tranzicioni i gjelbër, Axhenda e Gjelbër e Ballkanit Perëndimor, etj.) dhe masat e dixhitalizimit.

Duke qenë se parimi “mos shkakto dëm madhor” (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim udhëheqës për përfutjesit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

Veprimet e këtij objektivi specifik pritet të kontribuojnë në mënyrë aktive në objektivat klimatike të BE-së, si dhe në objektivat e biodiversitetit, siç specifikohen në nenin 11 të CPR (BE) 2021/1060.

EUSAIR*: Në Shtyllën 3, veçanërisht në lidhje me mbrojtjen e habitateve natyrore, ekosistemeve dhe zonave të mbrojtura detare ose në zbatim të ICZM-së & MSP-së, që janë pjesë kryesore e EUSAIR.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfutjesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfutjesve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

--

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 2	RSO2.7	RCO116	Zgjidhjet e zhvilluara bashkërisht	zgjidhjet	1	11
PA 2	RSO2.7	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	11

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 2	RSO2.7	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmara nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	7.00	2021	13.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 2	RSO2.7	RCR104	Zgjidhjet e ndërmara ose të zhvilluara nga organizatat	zgjidhjet	22.00	2021	29.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Siç shpjegohet për S.O. 1.1 (shih 2.1.1.3 për S.O. 1.1), e njëjta qasje zbatohet për S.O. 2.1 -2.2-2.3 në lidhje me tipin kryesor të përfituesve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë në varësi të llojit të veprimit që po zbatohet. Përfituesve do t'u kërkohej të specifikojnë nëse veprimet e projektit të tyre synojnë sektorë të veçantë ekonomikë apo grupe të caktuara shoqërore, në përputhje me objektivat specifike të projektit, si dhe të përcaktojnë saktë sasinë, por ata nuk duhet të japin prova për çdo njësi të arritur. Në mënyrë të ngjashme, përfituesve do t'u kërkohej të shpjegojnë nëse për një temë të caktuar duhet të përfshihet një përfitues italian jashtë zonës së Pulia-s/ Molise-s, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit. E njëjta qasje për ndihmën shtetërore, ku zbatohet kriteri i përzgjedhjes mjedisore, qëndrueshmëria e rezultateve dhe rreziqeve, siç shpjegohen në 2.1.4 për S.O. 1.1.

Në lidhje me S.O. 2.1, 2.2, dhe 2.3: target grupi kryesor i veprimeve të projektit që synojnë përmirësimin e menaxhimit dhe zbutjes së rrezikut, biodiversitetin dhe efikasitetin e energjisë, janë organizatat publike dhe private, ku përfshihen edhe qendrat kërkimore dhe universitetet, të cilat merren me këto çështje, dhe përfitojnë nga procedura efikase dhe mjete/aplikime të reja, por edhe qytetarët ose grupi i synuar i tyre mund të përfitojnë nga masat mjedisore të miratuara në zonën ndërkufitare.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.4 për S.O. 1.1

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.5 për S.O. 1.1

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (c)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensioi 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.7	IPA III	079. Mbrojtja e natyrës dhe biodiversitetit, trashëgimia dhe burimet natyrore, infrastruktura e gjelbër dhe blu	7,366,803.00

Tabela 5 - Dimensioi 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.7	IPA III	01. Grant	7,366,803.00

Tabela 6 - Dimensioi 3 – mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 2	RSO2.7	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	7,366,803.00

2.1. Prioriteti: PA 3- Një zonë programi më e lidhur e Adriatikut Jugor përmes rritjes së mobilitetit dhe konektivitetit rajonal

Referencë: pika (d) e Nenit 17(3)

2.1.1. Objektivi specifik: RSO3.2. Zhvillimi dhe rritja e mobilitetit kombëtar, rajonal dhe vendor që është i qëndrueshëm, me aftësi përtëritëse ndaj klimës, inteligjent dhe intermodal, ku përfshihet edhe akses i përmirësuar në mobilitetin TEN-T dhe atë ndërkufitar

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

3.1. Zhvillimi i mobilitetit kombëtar, rajonal dhe vendor që është i qëndrueshëm, me aftësi përtëritëse ndaj klimës, inteligjent dhe intermodal, ku përfshihet edhe akses i përmirësuar në mobilitetin TEN-T dhe atë ndërkufitar, përmes veprimeve të përbashkëta ndërkufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (c)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve 2014-2020 çoi në një klasifikim të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi, i cili ruhet edhe për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Zbatime novatore eksperimentale; 5) Marrëveshjet; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngritja e kapaciteteve/trajnimave (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë jepet një përkufizim indikativ. Veprimet do të përqendrohen:

Në kuadër të Objektivit Specifik 3.1. (Intermodaliteti), përmes masave të buta, veprimet do të synojnë zhvillimin e mobilitetit kombëtar, rajonal dhe vendor, që është i qëndrueshëm, me aftësi përtëritëse ndaj klimës, inteligjent dhe intermodal, ku përfshihet edhe akses i përmirësuar në mobilitetin TEN-T dhe mobilitetin ndërkufitar. Këtu përfshihet transporti detar, ajror, hekurudhor dhe rrugor, i cili përmes masave të buta synon edhe turizmin, si me lidhje të përmirësuar të transportit publik me vendet e trashëgimisë kulturore/natyrore. Gjithashtu, përfshihen edhe masa të përbashkëta që synojnë konektivitetin efikas si për: mobilitetin aktiv (soft), lidhjet multimodale të transportit, sigurinë e porteve dhe portet ekologjike (të gjelbra) (si p.sh. gjatë testimit të teknologjisë së re, mjeteve dixhitale, zgjidhjeve TIK në porte, p.sh. për të rritur ndërveprimin midis porteve, për të mbështetur zinxhirin e furnizimit, ose për të përmirësuar konektivitetin me ishujt, ku përfshihen zgjidhjet ekologjike për transportin detar për distanca të shkurtra, etj.), ose procedurat e sigurisë në kalimin kufitar dhe doganor. Këto veprime mund të mbështetnin edhe miratimin e rregullave të BE-së për transportet, dhe të përfshijnë dixhitalizimin e menaxhimit/monitorimit të transportit. Krahas kësaj, në të përfshihen edhe veprime që përqendrohen tek aksesueshmëria e zonave periferike, të brendshme, të largëta, dhe zonave urbane-bregdetare dhe nismave nga lart-poshtë p.sh. projekte të një rëndësie strategjike.

Për mobilitet vendor dhe urban të qëndrueshëm, nxitet zbatimi i veprimeve që synojnë përgatitjen/përditësimin e Planeve të Mobilitetit të Qëndrueshëm Urban për qytetet e zonës, duke u bazuar në të dhënat e treguesve të mobilitetit urban (përfshirë këtu kufirin bazë dhe objektivat).

Duke qenë se parimi “mos shkakto dëm madhor” (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim kryesor për përfutjesit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

EUSAIR*: në Shtyllën 2, duke kontribuar në mënyrë të veçantë të korridoret multimodale në zonën e programit, të cilat janë të përfshira gjithashtu në një projekt të spikatur.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfutjesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfutjesve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

--

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 3	RSO3.2	RCO116	Zgjidhjet e zhvilluara bashkërisht	zgjidhjet	1	15
PA 3	RSO3.2	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	15

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 3	RSO3.2	RCR104	Zgjidhjet e ndërmarra ose të zhvilluara nga organizatat	zgjidhjet	31.00	2021	40.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 3	RSO3.2	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmarra nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	9.00	2021	18.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Siç shpjegohet për S.O. 1.1 (shih 2.1.1.3 për S.O. 1.1), e njëjta qasje zbatohet për S.O. 3.1 në lidhje me tipin kryesor të përfituesve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë në varësi të llojit të veprimit që po zbatohet. Përfituesve do t'u kërkohej të specifikojnë nëse veprimet e projektit të tyre synojnë sektorë të veçantë ekonomikë apo grupe të caktuara shoqërore, në përputhje me objektivat specifike të projektit, si dhe të përcaktojnë saktë sasinë, por ata nuk duhet të japin prova për çdo njësi të arritur. Në mënyrë të ngjashme, përfituesve do t'u kërkohej të shpjegojnë nëse për një temë të caktuar duhet të përfshihet një përfitues italian jashtë zonës së Pulia-s/ Molise-s, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit. E njëjta qasje për ndihmën shtetërore, ku zbatohet kriteri i përzgjedhjes mjedisore, qëndrueshmëria e rezultateve dhe rreziqeve, siç shpjegohet në 2.1.4 për S.O. 1.1.

Në lidhje me S.O. 3.1: grupi kryesor i synuar i veprimeve me qëllim përmirësimin e aksesueshmërisë dhe konektivitetit të zonës janë organizatat private dhe publike të zonës ndërkufitare që përfitojnë nga më shumë transporte eficientë falë shërbimeve, investimeve ose masave të marra, por edhe qytetarët mund të përfitojnë nga mundësitë e një zone ndërkufitare më të lidhur.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.4 për S.O. 1.1

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.5 për S.O. 1.1

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (c)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensio 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 3	RSO3.2	IPA III	108. Transporti multimodal (TEN-T)	10,213,205.00

Tabela 5 - Dimensio 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 3	RSO3.2	IPA III	01. Grant	10,213,205.00

Tabela 6 - Dimensio 3 – mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 3	RSO3.2	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	10,213,205.00

2.1. Prioriteti: PA 4 - Një zonë më sociale e programit të Adriatikut Jugor

Referencë: pika (d) e Nenit 17(3)

2.1.1. Objektivi specifik: RSO4.2. Përmirësimi i aksesit të barabartë në shërbime cilësore dhe gjithëpërfshirëse në arsim, formim dhe të nxënës gjatë gjithë jetës, përmes zhvillimit të infrastrukturave të aksesueshme, duke përfshirë nxitjen e qëndrueshmërisë për arsimin dhe formimin në distancë dhe online

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

S.O. 4.1 Përmirësimi i aksesit në shërbime cilësore dhe gjithëpërfshirëse në arsim, formim dhe të nxënës gjatë gjithë jetës, përmes masave ndërkufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (e)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve 2014-2020 çoi në një klasifikim të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi, i cili ruhet edhe për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Zbatime novatore eksperimentale; 5) Marrëveshjet; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngritja e kapaciteteve/trajimeve (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë jepet një përkufizim indikativ. Veprimet do të përqendrohen:

Në kuadër të Objektivit Specifik 4.1. (Aftësitë), masat do të synojnë përmirësimin e aksesit dhe cilësisë në trajnime dhe të nxënës gjatë gjithë jetës përtej kufijve me qëllim rritjen e nivelit të aftësive përkatëse që të njihen përtej kufijve. Kjo përfshin trajnime profesionale ose ngritjen e kapaciteteve në sektorët turistikë, kulturorë dhe krijues; përmirësimin e aftësive profesionale, sipërmarrëse dhe dixhitale; aftësive të gjetja dhe ato të qëndrueshmërisë që nevojiten për ekonominë e gjetja; përmirësimin e efikasitetit të tregjeve ndërkufitare të punës me synim arritjen e një përfshirje më të gjerë të grupeve sociale vulnerabël (përfshirë të papunët, grupet vulnerabël, NEET, etj.); ngritjen e kapaciteteve për efektshmëri më të lartë të kalimit kufitar dhe doganave; veprimet për njohjen e kualifikimit profesional; dhe mbështetjen e miratimit të rregullave të BE-së për mirëqenien, punën, kualifikim, si p.sh. përmes një rrjeti të Qendrave të Karrierës Blu (profilet detare). Mundësitë e trajnimeve të synuara dhe aksesit i barabartë në arsim/formim të strukturuar duhet të adresojnë në mënyrë të veçantë grupet sociale vulnerabël. Përfutësve u kërkohet që të sigurohen se trajnimi i synuar për grupet vulnerabël të mos ketë efektin anësor që t'i marginalizojë ato, të cilët duhet të gëzojnë gjithashtu nga aksesit i barabartë në arsim/formim të mirëorganizuar.

Përfutësit duhet të adresojnë edhe programet plotësuese të programeve Rajonale ESF dhe programeve kombëtare përkatëse IPA, që të shmangët mbivendosja me aktivitetet e njëjta trajnuese, por të plotësohen përmes aktiviteteve trajnuese që kanë në fokusin e tyre bashkëpunimin ndërkufitar.

Duke qenë se parimi “mos shkakto dëm madhor” (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim udhëheqës për përfutësit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

Në këtë S.O. të veçantë, projektet priten të kontribuojnë në zbatimin e Kartës së të Drejtave Themelore të Bashkimit Evropian, për gjininë, moshën, kombësinë, përkatësinë etnike, kushtet shëndetësore (përfshirë aftësinë e kufizuar), barazinë dhe mosdiskriminimin, fenë ose besimin dhe orientimin seksual.

EUSAIR*: në Shtyllën 1 për aftësitë dhe kapacitetet në ekonominë blu, dhe në Shtyllën 4 për rritjen e aftësive përmes formimit profesional në sektorin turistik, të cilat janë gjithashtu projekte të spikatura.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfutësi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfutësve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 4	RSO4.2	RCO85	Pjesëmarrjet në skemat e përbashkëta të trajnimit	pjesëmarrjet	4	70
PA 4	RSO4.2	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	9

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 4	RSO4.2	RCR81	Realizimi i skemave të përbashkëta të trajnimit	pjesëmarrës	42.00	2021	84.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 4	RSO4.2	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmarrë nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	5.00	2021	11.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Siç shpjegohet për S.O. 1.1 (shih 2.1.1.3 për S.O. 1.1), e njëjta qasje zbatohet për S.O. 4.1-4.2 në lidhje me tipin kryesor të përfituesve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë në varësi të llojit të veprimit që po zbatohet. Përfituesve do t'u kërkohej të specifikojnë nëse veprimet e projektit të tyre synojnë sektorë të veçantë ekonomikë apo grupe të caktuara shoqërore, në përputhje me objektivat specifike të projektit, si dhe të përcaktojnë saktë sasinë, por ata nuk duhet të japin prova për çdo njësi të arritur. Në mënyrë të ngjashme, përfituesve do t'u kërkohej të shpjegojnë nëse për një temë të caktuar duhet të përfshihet një përfitues italian jashtë zonës së Pulia-s/ Molise-s, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit. E njëjtë me qasje për ndihmën shtetërore, zbatohet kriteri i përzgjedhjes mjedisore, qëndrueshmëria e rezultateve dhe rreziqeve, siç shpjegohen në 2.1.4 për S.O. 1.1.

Në lidhje me S.O. 4.1, 4.2: grupet kryesore të synuara për aktivitetet e projektit që kanë si qëllim përmirësimin e aftësive, rolin e turizmit dhe kulturës në përfshirjen sociale dhe novacionin në zonën ndërkufitare janë kryesisht qytetarët e zonës ndërkufitare, të cilët përfitojnë më shumë mundësi përmes kualifikimit profesional, në veçanti grupet vulnerabël ose të marginalizuara. Grupe të tjera të synuara janë organizatat private dhe publike, përfshirë shkollat ose ofruesit e AFP-së në përgjithësi që mund të përfitojnë nga procedura efikase dhe mjete të reja, veçanërisht në sektorët turistikë dhe kulturorë. Objektivi janë grupe sociale vulnerabël, si të papunët, të rinjtë dhe të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara ose të shtruar në spital, NEET, të papunët mbi 40 vjeç, gratë dhe qytetarët e zonave të izoluara, etj.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.4 për S.O. 1.1

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.5 për S.O. 1.1

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (c)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensio 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 4	RSO4.2	IPA III	151. Mbështetje për arsimin e të rriturve (përfshihet infrastruktura)	5,998,026.00

Tabela 5 - Dimensio 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 4	RSO4.2	IPA III	01. Grant	5,998,026.00

Tabela 6 - Dimensio 3 – mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 4	RSO4.2	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	5,998,026.00

2.1.1. Objektivi specifik: RSO4.6. Rritja e rolit të kulturës dhe turizmit të qëndrueshëm në zhvillimin ekonomik, përfshirjen dhe novacionin social

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

S.O. 4.2 Rritja e rolit të kulturës dhe turizmit në zhvillimin ekonomik, përfshirjen dhe novacionin social përmes masave ndërkufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (e)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve 2014-2020 çoi në një klasifikim të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi, i cili ruhet edhe për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Zbatime novatore eksperimentale; 5) Marrëveshjet; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngritja e kapaciteteve/trajnimeve (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë jepet një përkufizim indikativ. Veprimet do të përqendrohen në:

Në kuadër të Objektivit Specifik 4.2 (Turizmi dhe përfshirja sociale), masat do të synojnë **rritjen e rolit të kulturës dhe turizmit në zhvillimin ekonomik, përfshirje sociale dhe novacion social**. Veprimet që synojnë ta bëjnë turizmin dhe kulturën më sociale dhe me aftësi ripërtëritëse ekonomike do të synojnë kryesisht grupet sociale vulnerabël dhe komunitetet vendore. Menaxhimi i aseteve kulturore dhe natyrore do të bëhet më i qëndrueshëm, do të jetë në përputhje me parimet e tranzicionit të gjelbër, më i diversifikuar, dhe me vlera strategjike, p.sh. përmes hartëzimit/ promovimit/diversifikimit të rrugëve kulturore dhe tematike, ose përmes miratimit të standardeve të BE-së për turizmin e qëndrueshëm. Veprimet mund të përqendrohen në rritjen e dixhitalizimit, veçanërisht duke marrë parasysh hapësirat e ardhshme të të dhënave mbi trashëgiminë kulturore dhe turizmin, aftësitë, në mënyrë të veçantë aftësitë dixhitale të operatorëve kulturorë, krijues dhe turistikë, ngritjen e kapaciteteve, shërbimet dhe mundësitë e reja për grupet vulnerabël të sektorit, duke plotësuar ndërhyrjet e tjera si ESF, dhe për të mbështetur miratimin e rregullave të BE-së. Padyshim, mosdiskriminimi dhe të drejtat e barabarta janë parimet kyçe në këtë S.O.

Veprimet e propozuara nga përfutuesit duhet të përqendrohen edhe në zhvillimin e menaxhimit më të qëndrueshëm, gjithëpërfshirës, të diversifikuar, dhe me vlera strategjike të pasurive kulturore dhe natyrore, gjë që arrihet duke valorizuar destinacionet më pak të njohura me potencial të lartë turistik, dhe duke mbështetur ofrimin e shërbimeve turistike gjatë gjithë vitit, me qëllim uljen e sezonalitetit dhe rritjen e aftësisë ripërtëritëse të sektorit të turizmit. Duke i marrë këto masa, mund të zbuten ndikimet e krizave të fundit në sektorin turistik.

Qëndrueshmëria e investimeve tek objektet kulturore do të jetë një kërkesë kryesore, e cila do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit. Për këtë arsye, përfutuesit duhet të shpjegojnë/ japin prova se si investimi do të jetë i vetëqëndrueshëm edhe pas përfundimit të projektit, si dhe p.sh. të zhvillojnë modele të partneritetit institucional, si ai publik-privat.

Shih 4.1. për elementët plotësues me ESF-në.

Duke qenë se parimi “mos shkakto dëm madhor” (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim udhëheqës për përfutuesit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

Në rastet e impakteve të mundshme në trashëgiminë kulturore, përfutuesit duhet të zbatojnë Parimet Evropiane të Cilësisë për Ndërhyrjet e financuara nga BE-ja me impakt të mundshëm në Trashëgiminë Kulturore (EYCH 2018).

EUSAIR*: Veprimet e Shtyllës 4 përqendrohen në rritjen e kapaciteteve të sektorit turistik, veçanërisht me projektet e spikatura që i kushtohen aftësive dhe rrugëve tematike.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfutuesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfutuesve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

--

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 4	RSO4.6	RCO116	Zgjidhjet e zhvilluara bashkërisht	zgjidhjet	1	9
PA 4	RSO4.6	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	9

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 4	RSO4.6	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmarrë nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	6.00	2021	11.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 4	RSO4.6	RCR104	Zgjidhjet e ndërmarrë ose të zhvilluara nga organizatat	zgjidhjet	18.00	2021	24.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Siç shpjegohet për S.O. 1.1 (shih 2.1.1.3 për S.O. 1.1), e njëjta qasje zbatohet për S.O. 4.1-4.2 në lidhje me tipin kryesor të përfituesve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë në varësi të llojit të veprimit që po zbatohet. Përfituesve do t'u kërkohej të specifikojnë nëse veprimet e projektit të tyre synojnë sektorë të veçantë ekonomikë apo grupe të caktuara shoqërore, në përputhje me objektivat specifike të projektit, si dhe të përcaktojnë saktë sasi, por ata nuk duhet të japin prova për çdo njësi të arritur. Në mënyrë të ngjashme, përfituesve do t'u kërkohej të shpjegojnë nëse për një temë të caktuar duhet të përfshihet një përfitues italian jashtë zonës së Pulia-s/ Molise-s, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit. E njëjta qasje për ndihmën shtetërore, ku zbatohet kriteri i përzgjedhjes mjedisore, qëndrueshmëria e rezultateve dhe rreziqeve, siç shpjegohet në 2.1.4 për S.O. 1.1.

Në lidhje me S.O. 4.1, 4.2: grupet kryesore të synuara për aktivitetet e projektit që kanë si qëllim përmirësimin e aftësive, rolin e turizmit dhe kulturës në përfshirjen sociale dhe novacionin në zonën ndërkufitare janë kryesisht qytetarët e zonës ndërkufitare, të cilët përfitojnë më shumë mundësi përmes kualifikimit profesional, në veçanti grupet vulnerabël ose të marginalizuara. Grupe të tjera të synuara janë organizatat private dhe publike, përfshirë shkollat ose ofruesit e AFP-së në përgjithësi që mund të përfitojnë nga procedura efikase dhe mjete të reja, veçanërisht në sektorët turistikë dhe kulturorë. Objektivi janë grupe të caktuara vulnerabël, si të papunët, të rinjtë dhe të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara ose të shtruar në spital, etj.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.4 për S.O. 1.1

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.5 për S.O. 1.1

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (c)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 4	RSO4.6	IPA III	166. Mbrojtja, zhvillimi dhe promovimi i trashëgimisë kulturore dhe shërbimeve kulturore	6,136,954.00

Tabela 5 - Dimensioni 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 4	RSO4.6	IPA III	01. Grant	6,136,954.00

Tabela 6 - Dimensioni 3 – mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 4	RSO4.6	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	6.136.954,00

2.1. Prioriteti: PA 5 - Një qeverisje më e mirë në zonën e programit të Adriatikut Jugor

Referencë: pika (d) e Nenit 17(3)

2.1.1. Objektivi specifik: ISO6.1. Rritja e kapacitetit institucional të autoriteteve publike, në mënyrë të veçantë për ato autoritete që menaxhojnë një territor specifik, dhe të palëve të interesit (të gjithë grupimet).

Referencë: pika (e) e Nenit 17(3)

S.O. 5.1 Zhvillimi i administratës publike të efektshme përmes promovimit të bashkëpunimit ligjor dhe administrativ, dhe, në veçanti, bashkëpunimin midis qytetarëve dhe institucioneve me qëllim zgjidhjen e pengesave ligjore dhe pengesave të tjera në rajonet kufitare

2.1.1.1 Llojet përkatëse të veprimit dhe kontributet e pritshme prej tyre në objektivat specifike, në strategjitë makro-rajonale dhe në strategjitë e baseneve ujore, sipas nevojave

Referencë: pika (e)(i) e Nenit 17(3), pika (c)(ii) e Nenit 17(9)

Analiza e llojeve të veprimeve të projekteve 2014-2020 çoi në një klasifikim të llojeve kryesore të veprimeve të financuara nga Programi, i cili ruhet edhe për periudhën 2021-2027: 1) Shërbimet publike; 2) Shërbimet dixhitale; 3) Investimet e vogla; 4) Zbatime novatore eksperimentale; 5) Marrëveshjet; 6) Modele/procese të përbashkëta; 7) Ngritja e kapaciteteve/trajnimeve (me përjashtim të masave të renditura në shtojcën I dhe II të Direktivës Nr. 2011/92/BE). Në shtojcë jepet një përkufizim indikativ. Veprimet do të përqendrohen në:

Në kuadër të Objektivit Specifik 5.1. (Administratë e efektshme), veprimet do të synojnë zhvillimin e administratës publike të efektshme duke promovuar bashkëpunimin ligjor dhe administrativ. dhe, në veçanti, bashkëpunimin midis qytetarëve dhe institucioneve, me qëllim zgjidhjen e pengesave ligjore dhe pengesave të tjera në rajonet kufitare. Kjo përfshin kapacitetin institucional për të menaxhuar dhe promovuar trashëgiminë kulturore dhe natyrore, industrinë krijuese, por edhe për të rritur besimin reciprok, përmirësimin e menaxhimit institucional të pikave të kalimit kufitar, miratimin e rregullave administrative të BE-së, ose përmirësimin e mbledhjes/aksesueshmërisë së të dhënave elektronike qeveritare & statistikore, dhe identifikimi dhe zbutja e pengesave administrative/ligjore. Përfshihen ndërhyrjet e kapitalizimit dhe integritit (lidhja me programet kombëtare, rajonale, transnacionale dhe makro-rajonet). Këtu përfshihen edhe veprimet për përmirësimin e kuadrit ligjor dhe financiar për bashkëpunimin ndërkufitar, të tilla si kapaciteti për bashkëfinancim, aktivitetet e bashkëpunimit të paraфинancimit brenda Interreg, dhe lloje të tjera programesh. Krahas tyre, veprimet do t'i bëjnë flukset financiare më efektive, p.sh. ngritjen e skemave specifike kombëtare etj., si dhe veprime të tjera që synojnë thellimin e bashkëpunimit, shkëmbimit dhe mundësitë të një administrate ndërkufitare, si p.sh. përmes procedurave të përbashkëta administrative ndërkufitare të strukturuar ose strukturave të qëndrueshme të bashkëpunimit etj.

Në kuadër të kësaj S.O., përfutjesit do të nxiten të punojnë për elementë plotësues dhe sinergjitë me Programin e Evropës Dixhitale dhe Strukturën për Lidhjen Dixhitale të Evropës 2, për çështjet që lidhen me të dhënat, veçanërisht me vendosjen e ardhshme të Hapësirave Evropiane të të Dhënave, siç është planifikuar edhe në komunikimin për Strategjinë e të Dhënave të BE-së, dhe në funksion të vënies së të dhënave të disponueshme si për sektorin privat ashtu edhe për atë publik, bazuar në marrëveshje vullnetare ose detyrime ligjore, në formë të sigurta. Vëmendje e veçantë mund t'i kushtohet Hapësirës së të

Dhënave Turistike. Tërësia e të dhënave që rezultojnë nga veprimi duhet të vihen në dispozicion si të dhëna të hapura sipas kushteve të përcaktuara në Direktivën e të Dhënave të Hapura (Direktiva e BE-së) 2019/1024 e datës 20/6/2019) si "tërësi të dhënash me vlerë të lartë".

Duke qenë se parimi "mos shkakto dëm madhor" (DNSH) vlen për zbatimin e të gjithë programit në të gjitha veprimet e të gjitha S.O-ve, në përputhje me Rregulloren e (BE) Nr. 2020/852, ky është një parim udhëheqës për përfutjesit, i cili do të monitorohet gjatë të gjitha fazave të zbatimit të programit.

EUSAIR*: EUSAIR përfshin çështjen e rritjes së kapaciteteve të administratës publike si një çështje horizontale për të gjitha shtyllat.

2.1.1.1b. Përcaktimi i një përfutjesi të vetëm ose një liste të kufizuar të përfutjesve, dhe procedurave për miratimin e grantit

Referencë: pika (c)(i) e Nenit 17(9)

--

2.1.1.2. Treguesit

Referencë: pika (e)(ii) e Nenit 17(3), pika (c)(iii) e Nenit 17(9)

Tabela 2 - Treguesit e produkteve

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Etapa (2024)	Synimi (2029)
PA 5	ISO6.1	RCO87	Organizatat që bashkëpunojnë përtej kufijve	organizatat	1	18
PA 5	ISO6.1	RCO83	Strategjitë dhe planet e veprimit të hartuara së bashku	strategjia/plani i veprimit	1	9

Tabela 3- Treguesit e rezultatit

Prioriteti	Objektivi specifik	ID	Treguesi	Njësia e matjes	Kufiri bazë	Viti i referencës	Synimi (2029)	Burimi i të dhënave	Komente
PA 5	ISO6.1	RCR84	Organizatat që bashkëpunojnë përtej kufijve pas përfundimit të projektit	organizatat	11.00	2021	21.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit
PA 5	ISO6.1	RCR79	Strategjitë dhe planet e veprimit të përbashkëta të ndërmarrë nga organizatat	strategjia/plani i veprimit i përbashkët	5.00	2021	11.00	sistemi elektronik i monitorimit	Shih shtojcën për treguesit

2.1.1.3. Grupet kryesore të synuara

Referencë: pika (e)(iii) e Nenit 17(3), pika (c)(iv) e Nenit 17(9)

Siç shpjegohet për S.O. 1.1 (shih 2.1.1.3 për S.O. 1.1), e njëjta qasje zbatohet për S.O. 5.1 në lidhje me tipin kryesor të përfituesve dhe grupeve të synuara. Grupet kryesore të synuara ndryshojnë në varësi të llojit të veprimet që po zbatohet. Përfituesve do t'u kërkohej të specifikojnë nëse veprimet e projektit të tyre synojnë sektorë të veçantë ekonomikë apo grupe të caktuara shoqërore, në përputhje me objektivat specifike të projektit, si dhe të përcaktojnë saktë sasisë, por ata nuk duhet të japin prova për çdo njësi të arritur. Në mënyrë të ngjashme, përfituesve do t'u kërkohej të shpjegojnë nëse për një temë të caktuar duhet të përfshihet një përfitues italian jashtë zonës së Pulia-s/ Molise-s, si një nevojë funksionale për arritjen e objektivave të projektit. E njëjta qasje për ndihmën shtetërore, ku zbatohet kriteri i përzgjedhjes mjedisore, qëndrueshmëria e rezultateve dhe rreziqeve, siç shpjegohen në 2.1.4 për S.O. 1.1.

Në lidhje me S.O. 5.1: grupet kryesore të synuara me veprimet e projektit, që synojnë një administrim më efikas të zonës ndërkufitare, janë kryesisht autoritetet publike kombëtare/vendore që mund të përfitojnë nga procedura dhe mjete të reja efikase, por edhe qytetarët mund të përfitojnë nga procedura më efikase, të harmonizuara dhe të thjeshtuara.

2.1.1.4. Të dhëna rreth territoreve specifike të synuara, përfshirë këtu edhe përdorimin e planifikuar të ITI, CLLD apo mjeteve të tjera territoriale

Referencë: Pika (e)(iv) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.4 për S.O. 1.1

2.1.1.5. Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Referencë: pika (e)(v) e Nenit 17(3)

Shih 2.1.1.5 për S.O. 1.1

2.1.1.6. Zbërthim indikativ i burimeve të programit të BE-së kategorizuar sipas llojit të ndërhyrjes

Referencë: pika (e)(vi) e Nenit 17(3), pika (c)(v) e Nenit 17(9)

Tabela 4 - Dimensioni 1- Fusha e ndërhyrjes

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 5	ISO6.1	IPA III	173. Rritja e kapaciteteve institucionale të autoriteteve publike dhe palëve të interesit për të zbatuar projekte dhe nisma të bashkëpunimit territorial në një kontekst ndërkufitar, transnacional, detar dhe ndër-rajonal	6,043,317.00

Tabela 5 - Dimensioni 2- forma e financimit

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 5	ISO6.1	IPA III	01. Grant	6,043,317.00

Tabela 6 - Dimensioni 3 – mekanizmi i lëvrimit territorial dhe fokusi territorial

Prioriteti	Objektivi specifik	Fondi	Kodi	Shuma (në Euro)
PA 5	ISO6.1	IPA III	33. Qasje të tjera - Asnjë target territorial	6,043,317.00

3. Plani i financimit

Referencë: pika (f) e Nenit 17(3)

3.1. Alokimet financiare sipas viteve

Tabela 7

Referencë: pika (g)(i) e Nenit 17(3), pika (a) deri te (d) e Nenit 17(4)

Fondi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totali
IPA III BNK	0.00	11,346,347.00	11,592,045.00	11,762,404.00	11,975,731.00	10,074,143.00	10,275,814.00	67,026,484.00
Totali	0.00	11,346,347.00	11,592,045.00	11,762,404.00	11,975,731.00	10,074,143.00	10,275,814.00	67,026,484.00

3.2. Alokimet totale financiare sipas fondeve dhe bashkëfinancimit kombëtar

Referencë: pika (f)(ii) e Nenit 17(3), pika (a) deri te (d) e Nenit 17(4)

Tabela 8

Objektivi i politikës	Prioriteti	Fondi	Baza për llogaritjen e ndarjes sipas BE-së (qinto e ligjeshme totale ose kontributi publik)	Kontributi i BE-së (a)=(a1)+(a2)	Zërtimi indikator i kontributit të BE-së		Kontributi kombëtar (b)=(c)+(d)	Zërtimi indikator i vlerës së palës kombëtare		Totali (e)=(a)+(b)	Norma e bashkëfinancimit (f)=(d)/(e)	Kontributi nga vendet treta
					pa TA në përputhje me Nenin 17(1) (a1)	për TA në përputhje me Nenin 17(1) (a2)		Publik kombëtar (c)	Privat kombëtar (d)			
1	PA 1	IPA III ENK	Totali	14,819,555.00	13,361,773.00	1,457,782.00	3,146,758.00	3,009,539.00	137,219.00	17,966,313.00	82.4852322232%	0.00
2	PA 2	IPA III ENK	Totali	20,717,886.00	18,679,892.00	2,037,994.00	4,399,199.00	4,207,366.00	191,833.00	25,117,085.00	82.4852326614%	0.00
3	PA 3	IPA III ENK	Totali	11,327,416.00	10,213,205.00	1,114,271.00	2,405,257.00	2,300,372.00	104,885.00	13,732,733.00	82.4852270848%	0.00
4	PA 4	IPA III ENK	Totali	13,458,918.00	12,134,980.00	1,323,938.00	2,857,843.00	2,733,223.00	124,620.00	16,316,761.00	82.4852309843%	0.00
6	PA 5	IPA III ENK	Totali	6,702,649.00	6,043,317.00	659,332.00	1,423,229.00	1,361,167.00	62,062.00	8,125,878.00	82.4852280578%	0.00
		IPA III ENK		67,026,484.00	60,433,167.00	6,593,317.00	14,232,286.00	13,611,667.00	620,619.00	81,258,770.00	82.4852308249%	0.00
	Totali i përgjithshëm			67,026,484.00	60,433,167.00	6,593,317.00	14,232,286.00	13,611,667.00	620,619.00	81,258,770.00	82.4852308249%	0.00

4. Masat e marra për përfshirjen e partnerëve përkatës të programit në përgatitjen e Programit Interreg dhe roli i tyre në zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin

Referencë: pika (g) e Nenit 17(3)

Në përputhje me Nenin 16 (3) të Rregullores ETC dhe Nenit 8 të Rregullores CPR, Task Forca e Interreg IPA të Adriatikut Jugor pranoi të përfshinte në mënyrë efikase edhe partnerët gjatë fazës së programimit. Për shkak të kufizimeve të Covid-19, mund të realizoheshin vetëm konsultime online:

a) Konsultimet publike online:

a.1) Konsultimi i parë u organizua midis janarit dhe marsit të vitit 2020 (me 88 pjesëmarrës).

a.2) Një tjetër konsultim u zhvillua online dhe ishte i hapur nga data 18/01/2021 deri më 15/02/2021, për të konfirmuar prioritetet e përzgjedhura (112 pjesëmarrës).

a.3) Një konsultim i të gjithë përfituesve 2014-2020 u mbajt përmes ushtrimit të vlerësimit të programit 2014-20, ku të gjithë përfituesit dhe një numër i përzgjedhur i grupeve/përdoruesve fundorë të synuar u intervistuan mbi prioritetet 2021-2027 (475 persona të intervistuar).

b) 8 takime të posaçme partneriteti për autoritetet kompetente rajonale/kombëtare dhe autoritetet vendore. (101 persona): këto takime përfshinin disa ekspertë/nëpunës publikë, dhe u organizuan në tremujorin e dytë dhe të tretë të vitit 2020 nën përgjegjësinë e Autoriteteve Rajonale/Kombëtare përkatëse dhe me mbështetjen e JS-së. Për Shqipërinë dhe Malin e Zi u përfshinë edhe ministrinë e linjës përgjegjëse për këto çështje.

c) Takime plotësuese dhe sinergjike me aktorët kryesorë të EUSAIR, ADRION, programeve rajonale etj.:

c.1) Pjesëmarrja ADRION në mbledhjen e Task Forcës 16/9/2020.

c.2) Tryezë e rrumbullakët ndërmjet përfaqësuesve të EUSAIR dhe Autoriteteve Administruese Italiane të Programeve ETC Adriatiko-Jonian 16/10/2020.

c.3) Rrjete Interact të programeve dhe Grupi i Punës italian Adriatiko-Jonian.

d) Një takim i partneritetit të zgjeruar për autoritetet publike urbane/vendore, partnerët socio-ekonomikë, OJF-të u mbajt, pasi u përcaktua skica e programit dhe prioritetet e tij, më 18 janar 2021, me qëllim përfshirjen e palëve të interesit në mënyrën më efikase (136 persona).

Organet përkatëse që përfaqësonin shoqërinë civile, OJF-të, dhe përgjegjësit për promovimin e përfshirjes sociale, të drejtave themelore, përfshirjen e personave me aftësi të kufizuara, barazi gjinore dhe mosdiskriminim, u ftuan në të gjitha konsultimet publike dhe disa prej tyre morën pjesë në takimin e partneritetit të zgjeruar. Autoritetet e programit zbatuan parimet e trajtimit të barabartë dhe të transparencës, ndaj çdo kontribut i dhënë nga përfaqësuesit e këtyre grupeve u përfshi në analizë.

Rezultatet e takimeve dhe konsultimeve janë analizuar në shtojcë dhe përmbledhen si më poshtë:

- Pavarësisht kufizimeve të Covid-19, të cilat ndaluan të gjitha takimet me prezencë fizike, me 101 pjesëmarrës në takimet e fokusuara, 136 në aktivitetin e konsultimit publik, 88 dhe 112 persona në konsultimet publike online, 475 të anketuar në pyetjet e vlerësimit, si dhe falë 10 takimeve në lidhje me sinergjitë dhe elementët plotësues, rezultatet e përfshirjes së partneritetit japin një orientim të fortë strategjik.

- Prioritetet më të rëndësishme për Programin 2021-2027 janë në përputhje me orientimin strategjik të Task Forcës 2021, duke u ngritur kështu gjerësisht mbi prioritetet e periudhës 2014-2020. Prioritetet kryesore janë BE më e gjelbër dhe inteligjente, me fokus në mbështetjen e turizmit/kulturës dhe dixhitalizimit. Një BE më e lidhur dhe sociale janë prioritetet shumë të rëndësishme edhe për partnerët e përfshirë.

- Në përgjithësi, partnerët mbështetin gjerësisht objektivat, veprimet dhe grupet specifike të synuara përzgjedhur nga Task Forca 2021-2027.

Për monitorimin e zbatimit të programit, duke përfshirë vlerësimin e nevojshëm të programit në vazhdimësi, Komisioni i Monitorimit do të përbëhet nga përfaqësues të autoriteteve kompetente kombëtare dhe rajonale, siç përcaktohet në nenin 29 (1) të Rregullores ETC. Për më tepër, Komisioni Monitorues do të përfshijë në mënyrën më efikase autoritetet publike urbane dhe vendore, partnerët ekonomikë e socialë, dhe organet përkatëse që përfaqësojnë shoqërinë civile, duke zbatuar njëkohësisht edhe parimet e trajtimit të barabartë, proporcionalitetit dhe shmangies së konfliktit të interesit. Duke u mbështetur në punën efikase të KPM-së 2014-2020, përbërja e Komisionit të Monitorimit do të vendoset në përpjesëtim me madhësinë dhe numrin e territoreve të përfshira, dhe rregullat e procedurave të tij do të sigurojnë një proces efikas vendimmarrjeje. Nga ana tjetër, çdo anëtar që përfaqëson një territor angazhohet të konsultohet, ftojë dhe informojë përfaqësuesit e partnerëve socialë dhe vendorë të territorit përkatës, të cilët pranojnë që ta ndjekin si vëzhgues sesionin vendimmarrës të mbledhjeve të Komisionit të Monitorimit. Përveç kësaj, këta partnerë do të përfshihen gjerësisht në procesin e vlerësimit dhe në proceset e ardhshme të programimit. Përfaqësuesi i Komisionit Evropian, duke marrë pjesë në cilësi këshilluesi, do të monitorojë përfshirjen e partnerëve socialë dhe vendorë.

5. Qasja ndaj komunikimit dhe vizibilitetit për programin Interreg (objektivat, audiencat e synuara, kanalet e komunikimit, përfshirë mbulimin në media sociale, ku është e mundur, buxheti i planifikuar, dhe treguesit përkatës për monitorim dhe vlerësim).

Referencë: pika (h) e Nenit 17(3)

1. Objektivat

Komunikimi nuk është thjesht çështje vizibiliteti, por ai është filli që bashkon njerëzit dhe territoret, i jep vlerë veprimeve, dhe krijon një kulturë bashkëpunimi.

Komunikimi ndodhet kudo. Komunikimi është punë që i takon të gjithëve. Për këtë arsye, ai do të adresojë objektivat e brendshëm dhe të jashtëm, dhe do të ketë lidhje të fortë me objektivat e programit, në mënyrë që të krijojë një komunitet ndërkufitar të Adriatikut Jugor. Objektivat e përgjithshme janë:

- 1) Informimi i qytetarëve rreth rolit të BE-së në promovimin e bashkëpunimit përtej kufirit detar, kohezionit dhe zhvillimit të qëndrueshëm;
- 2) Rritja e ndërgjegjësimit rreth mundësive për financim të programit, dhe nxitja e pjesëmarrjes së gjerë;
- 3) Ofrimi i mbështetjes për përfituesit, komunikimi i rezultateve të projekteve, dhe ndikimin e tyre në territore;
- 4) Përmirësimi i reputacionit të programit ndaj institucioneve të BE-së dhe vendeve partnere, dhe ofrimi i ndihmës për vendet kandidate në procesin e përafrimit me standardet e BE-së.

2. Audiencat e synuara dhe qasja

Të gjitha veprimet e komunikimit do të arrijnë tek një audiencë e madhe nga zona e programit:

- Përfituesit (potencialë) (organizatat private/publike);
- Komuniteti (publiku i përgjithshëm, partnerët ekonomikë/socialë, vendimmarrësit, ndikuesit);
- Shumëfishuesit (media, autoritetet publike, NIP, institucionet/rrejetet e BE-së, programet e tjera);
- Qeverisja (Vendet Partnere, DG Regio, MA, Stafi i programit).

Duke marrë parasysh sfidat e komunikimit ndërkufitar, strategjia do të bazohet në:

- qasje të posaçme, dialog me palët e interesit;
- gjuhë të thjeshtë, mesazhe kyçe që respektojnë dallimet;
- transparencë, interaktivitet, autenticitet;
- veprime krijuese, të prekshme, online dhe offline;
- kanale novatore komunikimi;
- veprime të integruara ndërkufitare, dhe sinergjike;
- përhapjen e gjerë të rezultateve.

Mesazhet do t'u drejtohen audiencave specifike dhe do të lidhen me Politikën e Kohezionit dhe Politikën Interreg të BE-së: thjeshtësimi dhe orientimi drejt rezultateve. Qëllimi përfundimtar është përhapja e vizibilitetit të arritjeve të programit përtej kufirit. Anglishtja do të përdoret si gjuhë programi, por mund të jetë e nevojshme komunikim i synuar në gjuhët kombëtare.

3. Kanalet dhe mjetet

Komunikimi i programit ndjek tre linja veprimi:

1) Komunikimi institucional

- Branding i harmonizuar i programit/projekteve
- Materiale informuese dhe të komunikimit
- Materiale audiovizive, podkaste, publikime dixhitale
- Portali në internet (faqet e programeve/projekteve në internet)
- Komunikimi online (media sociale, platformat e BE-së)
- Komunikimi i brendshëm (trajnime, ngritja e ekipit)

2) Marrëdhëniet me publikun

- Marrëdhëniet me mediat (deklarata për shtyp, konferenca për shtyp)
- Aktivitete PR (dialog me palët e interesit, studentët, qytetarët)
- Evente (takime, ditë informuese, workshop, ekspozita)
- Rrjetet (ngjarjet rajonale/kombëtare/BE, dhe ngjarjet e përbashkëta Interreg)

3) Promovimi

- Fushata të integruara komunikimi (online/offline)
- Materiale promovuese (artikuj miqësorë me mjedisin)

Sa i përket mediave sociale, do të përdoren kanalet e mëposhtme: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, LinkedIn. Në varësi të zhvillimeve të reja të TI-së, kombinimi i mediave sociale mund të evoluojë gjatë ciklit të jetës së Programit. Prioritet do t'i jepet medias që mund ta sjellë Evropën më afër qytetarëve.

“Komunikimi i gjelbër” do të jetë lajtmotivi i të gjitha nismave, që nënkupton zgjedhjen e teknologjive të komunikimit dhe rrjeteve me efikasitet në energji, dhe minimizimin e përdorimit të burimeve sa herë të jetë e mundur (komunikim pa letër, publikime elektronike, materiale të ricikluara, evente të gjelbërta).

Autoriteti Menaxhues do të emërojë një Punonjës për Komunikimin, i cili do të jetë përgjegjës për të gjitha veprimet e komunikimit dhe vizibilitetit, dhe do të punojë ngushtë me Koordinatorin Kombëtar të Komunikimit, nën mbikëqyrjen e JMC-së.

4. Buxheti, monitorimi dhe vlerësimi

Një buxhet prej përafërsisht 1.%, ose 950 000 € (600 000 € të jashtëm + 350 000 € personel në varësi të buxhetit 21-27) është caktuar për qëllime komunikimi. Burimet do të shpërndahen gjatë gjithë kohëzgjatjes së programit, me një kulm në fazat fillestare, të ndërmjetme dhe përfundimtare.

Të gjitha veprimet e komunikimit dhe vizibilitetit do të vlerësohen rregullisht, duke përdorur vlerësues të jashtëm dhe të brendshëm. Të dhënat do të vijnë nga sistemet e monitorimit, sondazhet, fokus grupet, intervistat, analitikat e faqeve të internetit, matjet e mediave sociale, monitorimi i shtypit, analiza në zyrë. Do të përcaktohet një grup i detajuar treguesish sasiorë dhe cilësorë për vlerësimin e të gjitha veprimeve të komunikimit dhe për të përmirësuar performancën e tyre. Vlerësimi i strategjisë së komunikimit do të jetë pjesë e vlerësimit të programit.

Shih edhe shtojcën.

6. Mbështetja e treguar për projektet e vogla, duke përfshirë projektet e vogla brenda fondeve të vogla të projektit

Referencë: pika(i) e Nenit 17(3), Neni 24

Me objektivin për të thjeshtuar dhe ulur barrën administrative (shih shtojcën), programi mbështet edhe projekte në shkallë të vogël (SSP). Siç u theksua më sipër në mësimet e nxjerra, të dhënat mbi pjesëmarrjen tregojnë se përmes thirrjes së synuar për SSP, Programi 2014-2020 arriti të tërhiqte partnerë të rinj dhe të nxiste pjesëmarrjen e organizatave më të vogla, në vend të autoriteteve publike qendrore/rajonale, d.m.th. shumë OJF të reja, shoqëri civile, shoqata dhe bashki të vogla morën pjesë në SSP. Këto organizata nuk kanë kapacitete administrative, financiare dhe burime njerëzore për të menaxhuar projekte të ndërlikuara bashkëpunimi, prandaj, një element i rëndësishëm për suksesin e SSP-ve ishte se i gjithë projekti u menaxhua përmes kostove të thjeshtuara. Kjo thjeshtoi jashtë mase raportimin dhe kontrollin, uli barrën dhe kostot administrative, dhe uli rrezikun e gabimit. Pavarësisht reagimit dhe pjesëmarrjes së shkëlqyer të palëve të interesit, pandemia e Covid-19 ndikoi shumë në zbatimin e SSP-ve, të cilat nuk mundën t'i arrinin rezultatet e planifikuara për më shumë se një vit, për shkak të kufizimeve në lëvizje dhe masave të distancimit social. Gjithashtu, koha e shkurtër që nevojitet për fillimin e projekteve dhe kohëzgjatjet e shkurtra mundësojnë një zbatim më efikas dhe një arritje në kohë të rezultateve, prandaj programi mund të arrijë në kohë objektivat e kuadrit të performancës për vitin 2024.

Duke pasur parasysh këtë, Programi 2021-2027 mbështetet mbi këtë përvojë, teksa:

- komunikon në mënyrë efektive me partnerët e rinj potencialë dhe organizatat e vogla të thirrjeve SSP;
- alokon fonde të mjaftueshme programi për SSP-të;
- ruan të njëjtën qasje të thjeshtuar, d.m.th. kostot e thjeshtuara vetëm për raportimin e projektit;
- vlerëson disponueshmërinë e të dhënave statistikore për llogaritjen e shumave të përgjithshme shtesë, nuk përqendrohet në rezultatet e takimeve me prezencë fizike;
- thirrja e parë e SSP-ve duhet të publikohet në vitin 2022, në mënyrë që të shihen rezultatet e para në vitin 2024, për të realizuar kështu objektivat e kuadrit të performancës së programit.

Mbështetur në përvojën e viteve 2014-2020, këto mund të jenë veçoritë kryesore të thirrjes SSP:

ALOKIMI SIPAS TEMATIKAVE:

S.O. 1.1 NVM-të, 4.1 Aftësitë, 4.2 Turizmi dhe përfshirja sociale, dhe 5.1 Administratë efektive, të cilat kanë nevojë për masa të veçanta për ngritjen e kapaciteteve, janë më të përshtatshme për SSP-të sesa për S.O. 3.1 Multimodaliteti, 2.1 Menaxhimi i riskut, dhe 2.3 Energjia, për të cilat mund të nevojiten masa të tjera të buta. Për rrjedhojë edhe alokimet financiare mund të jenë proporcionalisht më të mëdha për të parën sesa për të dytën.

PARAFINANCIMI DHE PAGESAT:

Një parafinancim i konsiderueshëm mund t'u ofrohet përfituesve dhe kompensimi i tij mund të mbahet në pagesën përfundimtare, për të siguruar fluks të mjaftueshëm monetar. Mund të nevojiten garanci financiare për të zbutur rrezikun e rekuperimeve. Pagesat e SSP-ve mund të bazohen në arritjen e etapave kyçe, të cilat korrespondojnë me ofrimin e një produkti specifik, për të cilin është llogaritur shuma e përgjithshme. Dorëzimi i produktit mund të konsiderohet si i përfunduar pasi të ketë përfunduar edhe ndjekja e produktit përkatës, përfshirë këtu ofrimin e dokumentacionit të mjaftueshëm në lidhje me arritjen e objektivave të parashikuara të produktit.

SHUMAT E PËRGJITHSHME (LUMP SUMS):

SSP-të mund të marrin ekskluzivisht formën e rimbursimit të kostove të lejueshme të deklaruara nga përfituesit në bazë të një shume të përgjithshme. Mund të kombinohen disa shuma të përgjithshme për të mbuluar disa aktivitete të ndryshme, dhe për të kontribuar në shumën totale të projektit. Çdo shumë e përgjithshme mund të mbulojë të gjitha kostot që lidhen me të gjitha aktivitetet dytësore që nevojiten për ofrimin e produktit specifik, mbi të cilin llogaritet shuma e përgjithshme. Përveç dokumentacionit që vërteton produktin specifik dhe ekzistencën e tij, mund të mos kërkohen dokumente mbështetëse për kostot reale gjatë raportimit.

Shumat e përgjithshme bazuar në metodologjinë e drejtë, të barabartë, dhe të verifikueshme të përdorura në periudhën 2014-2020 janë:

1. Kosto e përgatitjes;
2. Workshop, seminare dhe konferenca;
3. Misionet hyrëse dhe takimet B2B (biznes me biznes).

Gjithashtu, në vitin 2021, me mbylljen e projekteve standarde 2014-2020, JS analizoi të dhënat e projektit lidhur me shpenzimet dhe llojet e aktiviteteve, në mënyrë që të përgatiste një shumë të përgjithshme shtesë. Kjo mund të bazohet në të dhënat statistikore historike mbi aktivitetet tipike të projektit 2014-2020, që nuk lidhen me takimet me prezencë fizike, si p.sh. mjetet e përbashkëta, të cilat mund të jenë metodologjia e përbashkët, modeli i menaxhimit teknik, aplikimi, studimi dhe marrëveshja etj.

Karakteristikat kryesore minimale të produkteve, bazuar në llojin e produkteve të analizuara, do të përcaktohen qartë për përfituesit, si p.sh. numri i pjesëmarrësve, numri i përdoruesve fundorë, numri i grupeve të synuara të arritura, numri dhe llojet e rezultateve të parashikuara, etj. Mund të përdoren njëkohësisht edhe metoda të përshtatshme për të vlerësuar nëse objektivat e parashikuara janë arritur në një nivel të kënaqshëm.

VERIFIKIMET E MENAXHIMIT:

Në rastin e SSP-ve, objektivi i verifikimeve të menaxhimit është verifikimi i produkteve të dorëzuara në realitet, d.m.th. që produkti ekziston, përfshirë këtu konfirmimin dhe vlerësimin përkatës. Zakonisht dëshmia e dorëzimit të produktit merret nga përfituesit dhe dorëzohet përmes procedurës së raportimit.

Në vend të Kontrolluesve Kombëtarë, Autoriteti Menaxhues dhe Autoritetet Kombëtare, me mbështetjen e JS dhe Pikave Kombëtare të Informacionit, mund të kryejnë dhe konfirmojnë verifikimin e realitetit dhe ekzistencën.

Verifikimet e menaxhimit mund të bëhen në terren për të verifikuar ekzistencën e një produkti, në momentin e dorëzimit të tij, por edhe nga zyra, për të verifikuar nëse ofrohen prova të mjaftueshme dhe të qëndrueshme të ekzistencës së tij.

SHUMAT DHE MADHËSIA E PROJEKTIT:

Shumat llogariten sipas një metodologjie të drejtë, të barabartë dhe të verifikueshme, të diskutuar paraprakisht me Autoritetin e Auditimit. Për shumatat e përgjithshme ekzistuese, metodologjia mund të bazohet në të dhënat e përdorura në periudhën 2014-2020.

Për të marrë në konsideratë kostot e ndryshme të jetesës në të tre vendet, mund të nevojiten disa rregullime duke përdorur koeficientë korrigjues për vendin.

E marrë në total, siç përcaktohet nga neni 53 (2) i Rregullores CPR, i gjithë buxheti i projektit mund të kufizohet në vlerën maksimale 200.000 €, dhe çdo partner i projektit mund të ketë një buxhet të kufizuar maksimal prej 100.000 € (përfshirë bashkëfinancimin e BE-së dhe atë kombëtar). Nuk mund të kërkohet asnjë buxhet minimal për partner, por secili partner duhet të jetë përgjegjës për të paktën një nga rezultatet, për të cilat është parashikuar një shumë e përgjithshme.

PARTNERËT E PROJEKTIT:

Në proporcion me shumën totale të pranueshme, numri i përgjithshëm i partnerëve mund të kufizohet në tre, duke përfshirë Partnerin Udhëheqës. Partnerët shoqërues mund të pranohen, pa mbështetje financiare.

Një pjesëmarrje e kufizuar mund t'u jepet organeve më të mëdha, si universitetet, qendrat/organet kërkimore, si dhe ministritë kombëtare ose autoritetet rajonale italiane, në mënyrë që të nxiten organizatat e vogla të përfitojnë nga kjo mundësi.

KOHËZGJATJA E PROJEKTIT:

Zbatimi i projektit mund të kufizohet në 18 muaj, duke filluar nga data e fillimit të projektit, të caktuar gjatë procedurës së kontraktimit, me mundësinë e kërkesës për zgjatjen e projektit.

7. Dispozitat zbatuese

7.1. Autoritetet e programit

Referencë: pika (a) e Nenit 17(6)

Tabela 9

Autoritetet e programit	Emri i institucionit	Emri i personit të kontaktit	Pozicioni	E-mail
Autoriteti menaxhues	Rajoni Pulia	Crescenzo Antonio Marino	Autorità di Gestione del Programma Interreg IPA BNK Itali, Shqipëri, Mali i Zi	ma@italy-albania-montenegro.eu
Autoriteti auditues	Rajoni Pulia	Mauro Calogiuri	Segreteria Generale della Presidenza - Servizio Controllo e Verifica Politiche Comunitarie	mauro.calogiuri@regione.Pulia.it
Autoriteti kombëtar (për programet me vende të treta pjesëmarrëse ose partnere)	Qeveria e Malit të Zi Kryeministria Zyra e Integrimit Evropian	Zorka Kordić	Departamenti për Bashkëpunimin Territorial Evropian	zorka.kordic@gsv.gov.me
Autoriteti kombëtar (për programet me vende të treta pjesëmarrëse ose partnere)	Presidenza del Consiglio dei Ministri	Paolo Galletta	Dipartimento per le politiche di coesione/ Agenzia per la Coesione Territoriale	paolo.galletta@agenziacoesione.gov.it
Autoriteti kombëtar (për programet me vende të treta pjesëmarrëse ose partnere)	Kryeministria	Ilir Beqaj	Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës (ASHPSKN)	info@saspac.gov.al
Grupi i përfaqësuesve të audituesve	Autoriteti Auditues i Malit të Zi	Stana Gačević	Departamenti për auditimin e programit të bashkëpunimit rajonal dhe territorial	stana.gacevic@revizorskotijelo.me
Grupi i përfaqësuesve të audituesve	Drejtoria e Auditimit për Programet IPA	Alba Qirjazi	Agjencia e Auditimit për Programet e Asistencës së Akredituar të Bashkimit Evropian	Alba.Qirjazi@aapaa.gov.al
Organi tek i cili Komisioni duhet të bëjë pagesat	MIN ECONOMIA FINANZE FONDO ROTAZIONE ATTUAZIONE POLITICHE COMUNITARIE	Paolo Zambuto	Ispettorato Generale per Rapporti Finanziari con l'Unione Europea	paolo.zambuto@mef.gov.it

7.2. Procedura për ngritjen e sekretariatit të përbashkët

Referencë: pika (b) e Nenit 17(6)

Ndërkohë që Autoriteti Menaxhues ka përgjegjësi të plotë për menaxhimin dhe kontrollin mbi Programin, në përputhje me nenet 72 të CPR dhe 46 të Rregulloreve ETC, në vazhdimësi me periudhën 2014-2020, Sekretariati i Përbashkët (JS) është një njësi që i raporton drejtpërdrejt Drejtorit të Departamentit/Shërbimit të Rajonit Pulia, emëruar ligjërisht nëpërmjet dekreteve rajonale si Kryetar i Autoritetit Menaxhues.

Parimet udhëheqëse në përzgjedhjen e stafit të JS janë:

- a) Publikimi, transparenca dhe trajtimi i barabartë: Personat janë përzgjedhur përmes një thirrjeje të hapur, ku përfshihen kriteret e kualifikimit, të publikuara në mbarë BE-në. Sipas parimeve të konkurrencës publik të përcaktuara nga ligji italian, përzgjedhja bëhet nëpërmjet vlerësimit të kualifikimeve, aftësive profesionale/personale, testimit teknik dhe intervistave, duke rezultuar në një listë publike me renditjen. Janë zbatuar parimet e trajtimit të barabartë dhe jodiskriminimit;
- b) Kompetenca dhe vazhdimësia: Kompetencat e personave vlerësohen/fuqizohen përmes trajnimeve dhe ngritjes së kapaciteteve. Shpërblimi është konkurrencës dhe në përputhje me standardet e programeve Interreg. Në përputhje me legjislacionin përkatës të punës dhe rregullat administrative, kompetencat e fituara dhe stafi i JS do të qëndrojnë sa më larg, për të garantuar vazhdimësinë, për të shmangur ndërprerjet në menaxhimin e programit, si dhe për të garantuar menaxhim të efektshëm dhe të shëndoshë;
- c) Baraspesha dhe efienca: thirrjet e hapura publikohen në vendet pjesëmarrëse dhe në mbarë BE-në, për të siguruar që personat e interesuar nga vendet pjesëmarrëse të kenë mundësi të aplikojnë, (d.m.th. parimet e publikimit dhe konkurrencës së hapur). Numri i vendeve përcaktohet sipas nevojave specifike dhe në përputhje me standardet e programeve Interreg. Kombësitë e të tre vendeve kanë përfaqësinë e tyre te Pikat Kombëtare të Informacionit dhe JS-ja.

Për përmirësimin e shërbimit për vendet pjesëmarrëse, dhe duke marrë në konsideratë disponueshmërinë e fondeve, në periudhën 2021-2027 dy punonjës shtesë, që përqendrohen në fushat ku janë të nevojshme përmirësimet, sipas rezultateve të vlerësimit dhe auditimit: a) Thjeshtimi administrativ dhe verifikimi i rezultateve për projektet në shkallë të vogël; b) Këshilla dhe trajnime financiare për Autoritetet Kombëtare, Kontrolluesit dhe përfituesit. Sekretariati i Përbashkët përbëhet nga: 1 Koordinator, 1 Zyrtar Sekretariati, 1 Zyrtar për Komunikimin, 3 Zyrtarë Finance, 2 Zyrtarë të Projektit, 1 Zyrtar Ligjor. Për të siguruar një tranzicion të lehtë nga periudha 2014-20 në periudhën 2021-27, planifikohet punësimi i dy zyrtarëve të tjerë në gjysmën e dytë të 2022. Deri në gjysmën e parë të vitit 2023, zyrtarët e rinj do të mbështetnin mbylljen e programit 2014-2020, por kryesisht do të përqendrohen në ngritjen e programit 2021-2027, ndërsa zyrtarët aktualë do të mbështetnin vlerësimin e projektit, por duke u përqendruar tek aktivitetet përmbyllëse. Nga gjysma e dytë e vitit 2023, pjesa më e madhe e ngarkesës së punës së stafit të JS-së do të jetë për programin 2021-2027, me vetëm disa aktivitete përmbyllëse.

Në të njëjtën kohë, në Shqipëri dhe Mal të Zi, Pikat Kombëtare të Informimit, të ngritura nën përgjegjësinë e Autoriteteve Kombëtare, si dhe Autoritetet dhe Kontrolluesit Kombëtarë do të rrisin kapacitetet e tyre. Autoriteti Menaxhues do të forcojë kapacitetet me mbështetje shtesë të TA/personel të brendshëm, për pagesa efikase, funksione të reja kontabël dhe për sigurimin e cilësisë.

7.3. Shpërndarja e detyrimeve midis Vendeve Anëtare pjesëmarrëse, dhe kur ka, vendeve të treta ose partnere dhe OCT-ve, në rast të korigjimeve financiare të vendosura nga autoriteti menaxhues ose Komisioni

Referencë: pika (c) e Nenit 17(6)

Siç konfirmohet në përmbajtjen e nenit 16 (5) marrëveshjen e Rregullores ETC, Autoritetet Kombëtare (NA) që përfaqësojnë vendet pjesëmarrëse, të cilat për Italinë përfaqësojnë edhe rajonet italiane të zonës së Programit,

- bien dakord për tekstin e Programit Interreg;

- angazhohen të sigurohen që përfituesit publikë dhe privatë të vendit përkatës janë në gjendje të bashkëfinancojnë veprimtaritë, sipas sistemit përkatës kombëtar;

- angazhohen të ndihmojnë përfituesit publikë dhe privatë të vendit përkatës, që të jenë në gjendje të parafinancojnë shpenzimet, në pritje të rimbursimit, pavarësisht shumës së parafinancuar që u jepet përfituesve nga Programi, si dhe ata angazhohen të parafinancojnë aktivitetet e tyre të Asistencës Teknike (TA), pavarësisht shumës së parafinancimit të ofruar nga Programi;

- angazhohen të sigurohen që stafi është në gjendje të përmbushë funksionin e tij, dhe se kompetencat e stafit janë ndërtuar dhe ruajtur sa më shumë që të jetë e mundur, të NA-të dhe Pikat e Informacionit, homologët kombëtarë dhe rajonalë përkatës, si dhe për të gjitha organet e programit;

- të caktojë (ose të angazhohet që të caktojë përpara veprimtarive kontraktuese) zyrat përgjegjëse për zbatimin e verifikimeve të menaxhimit në territorin përkatës (që quhen kontrolli i nivelit të parë në përputhje me nenin 46 (3) të Rregullores ETC), zyrat përgjegjëse për sigurimin dhe monitorimin e cilësisë së tij, në përputhje me përgjegjësitë e përcaktuara në nenin 69 të Rregullores CPR, si dhe në rastet e sistemeve të decentralizuara, zyra e ngarkuar me lëshimin/tërheqjen e autorizimeve të kontrolluesit;

- angazhohen të asistojnë MA-në dhe Partnerët Drejtues në rastin e rikuperimit të shumave të paguara në mënyrë jo të rregullt në lidhje me përfituesit e vendosur në territorin përkatës, në përputhje me nenin 52 të Rregullores ETC, si dhe të identifikojnë zyrën, e cila i përgjigjet MA-së në rast të korigjimeve financiare që nuk lidhen me një përfitues të vetëm të territorit përkatës, pasi konsultohet me NA dhe autoritetet e tjera përkatëse me anë të një procedure të dakordësuar që do të përcaktohet në rregullat e programit, në përputhje me procedurat kombëtare përkatëse të parashikuara në rastin e rikuperimit të fondeve në lidhje me parregullsitë dhe me rregullat përkatëse në Marrëveshjen e Financimit, sipas rastit;

- angazhohen për të gjetur zgjidhjet e duhura për çdo financim të nevojshëm në rast të mosangazhimit që prek përfituesit e vendit ose rajonit përkatës, ose për çdo mbiangazhim që vendoset nga Komisioni i Monitorimit, p.sh. si masë për të zbutur rrezikun e mosangazhimit;

Asistenca Teknike paguhet mbi bazën e një tarife fikse prej 10% të shpenzimeve të certifikuar nga IPA, në përputhje me nenin 27 (3) (b) të Rregullores ETC për MA-në nga Komisioni i BE-së:

- 80,6% e TA-së së paguar nga Komisioni i alokohet MA-së, JS-së dhe AA-së (në bazë të detyrave, përgjegjësisë dhe ngarkesave të punës së menaxhimit, kontrollit dhe auditimit në përmbushje të funksioneve), dhe 9,7% për NA shqiptare dhe 9,7% për atë malazeze (në bazë të detyrave, përgjegjësisë dhe ngarkesave të vlerësuara për përmbushjen e funksioneve të NA-ve/Pikave Informuese, Kontrollit të centralizuar dhe Grupit të Audituesve). MA i paguan këto tarifa fikse për NA-të sipas afateve të përcaktuara në kontratat e subvencionit të TA, e cila rregullon edhe shumën e parafinancimit që duhet të paguhet në nënshkrim, që arrijnë në 1,94% të programit IPA - TA për vend (20% nga 9, 7% e IPA TA);

- në rast parregullsish në vendin përkatës, të paguajë shumën TA-së, e cila rimbursohet në bazë të tarifës fikse të zbatuar për ato shpenzime të parregullta, dhe pas konsultimit me NA-në përmes një procedure të dakordësuar që do të përcaktohet në rregullat e Programit;

- përshkrimi i Sistemit të Kontrollit të Menaxhimit 2021-2027, manuali i programit dhe procedurave do të zhvillohen mbi 2014-2020 dhe do të përshihet: përshkrimin e ndarjes së funksionit të kontabilitetit brenda MA; procedurat për pagesat nga EC në një llogari të vetme, neni 51 (1) ETC; sigurimi i cilësisë, përfshirë thjeshtimin dhe ngritjen e kapaciteteve brenda TA; procedurat për rikuperimet, neni 52 (3) / (5) ETC (detyrimet e vendeve pjesëmarrëse), në përputhje me nenin 69 (8) & Shtojca XIV e CPR dhe neni 32(1) i Rregullores së ETC, MA i përmbahet JeMS nga Interact (pjesë e grupit bazë), p.sh të gjitha shkëmbimet e të dhënave midis përfutësve dhe programit përmes mjeteve elektronike.

8. Përdorimi i kostove të njëjësive, shumave të përgjithshme, tarifave fikse dhe financimit, që nuk lidhen me kostot

Referencë: Nenet 94 dhe 95 të Rregullores (BE) 2021/1060 (CPR)

Tabela 10: Përdorimi i kostove të njëjësive, shumave të përgjithshme, tarifave fikse dhe financimit, që nuk lidhen me kostot

Përdorimi i synuar i Neneve 94 dhe 95 CPR	Po	Jo
Që nga miratimi i tij, programi do të përdorë rimbursimin e kontributit të Bashkimit bazuar në financimin e kostos për njësi, shumat e përgjithshme dhe tarifave fikse nën prioritet, sipas nenit 94 të CPR	☐	☒
Që nga miratimi i tij, programi do të përdorë rimbursimin e kontributit të Bashkimit bazuar në financimin që nuk lidhet me kostot sipas nenit 95 CPR	☐	☒

Shtojca 1

A. Përmbledhje e elementeve kryesore

Prioriteti	Fondi	Objektivi specifik	Përquaja e vlerësuar e alokimit total financiar brenda prioritetit për të cilin do të shatohet oporoni i koston të thyeshuar nën	Lloji (t) e veprimtarive të mbuluar		Treguesi që aktivizon rimbursimin		Niveli maksimale për treguesin që aktivizon rimbursimin	Lloji i oporoni të koston të thyeshuar (shkalla standarde e kostove për njësi, shumat të përgjithshme ose tarifave fikse)	Shuma (në euro) ose përquaja (në mil të tarifave fikse) e oporoni të koston të thyeshuar
				Kodi (1)	Përshkrimi	Kodi (2)	Përshkrimi			

(1) Ky i referohet kodit për dimensionin e shprehjes së ndërtues në Tabelën 1 të Shtojcës 1 CPR.

(2) Ky i referohet kodit të një treguesi të përshkruar, nëse ka.

Shtojca 1

B. Detajet sipas llojit të veprimit

C. Përllogaritja e shkallës standarde të kostove për njësi, shumave të përgjithshme ose tarifave fikse

1. Burimi i të dhënave të përdorura për llogaritjen e shkallës standarde të kostove për njësi, shumave të përgjithshme ose tarifave fikse (kush i përgatiti, mbledhi dhe regjistroi të dhënat, ku ruhen të dhënat, datat e ndërprerjes, vlefshmëria, etj.):

2. Ju lutem specifikoni arsyen pse metoda dhe llogaritja e propozuar bazuar në nenin 94 (2) është i rëndësishëm për llojin e veprimtarisë:

3. Ju lutem specifikoni se si janë bërë llogaritjet, veçanërisht duke përfshirë çdo supozim që është bërë për sa i përket cilësisë ose sasisë. Sipas nevojave, duhet të përdoren evidencat statistikore dhe standardet dhe, nëse kërkohet, të ofrohen në një format që është i përdorshëm nga Komisioni:

4. Ju lutem shpjegoni se si jeni siguruar që vetëm shpenzimet e pranueshme të përfshihen në llogaritjen e shkallës standarde të kostos për njësi, shumës së përgjithshme ose tarifës fikse:

5. Vlerësimi i autoritetit ose autoriteteve audituese për metodologjinë e llogaritjes, dhe shumat dhe masat për të siguruar verifikimin, cilësinë, mbledhjen dhe ruajtjen e të dhënave:

Shtojca 2

A. Përmbledhje e elementeve kryesore

Prioriteti	Fondi	Objekti i specifik	Shuma e mbuluar nga financimi, që nuk lidhet me koston	Lloji (1) e veprimtarisë të mbuluar		Kushtet që duhen përmbushur/ rezultatet që duhen arritur për të aktivizuar rimbursimin nga Komisioni	Treguesi		Njensat më të mëdha për kushtet që duhen përmbushur/ rezultatet që duhen arritur për të aktivizuar rimbursimin nga Komisioni	Lloji i parashikuar i metodës së rimbursimit të përdorur për të rimbursuar performancën ose perfuksionin
				Kodi (1)	Përshkrimi		Kodi (2)	Përshkrimi		

(1) Ky i referohet kodit për dimensionin e fushës së ndërhjës në Tabelën 1 të Shtojcës I CPE dhe Shtojcës IV të Rregullores EMFAF.

(2) Ky i referohet kodit të një treguesi të përballë, nëse ka.

B. Detajet sipas llojit të veprimit

Shtojca 3 Lista e veprimtarive të planifikuara me rëndësi strategjike me një plan kohor - Neni 22 (3) CPR

Nr. 1.1 Adriatik Jugor KRIJUES: Përmirësimi i kushteve kuadër për NVM-të e turizmit të qëndrueshëm kulturor, krijues, dhe social, përmes dixhitalizimit, dhe restaurimit të vendeve të trashëgimisë kulturore për t'i ripërdorur ato si qendra krijuese/atraksione turistike. Përqendrimi i vëmendjes te të rinjtë, gratë, dhe sektori krijues, përfshirë këtu politikat dhe mjete për krijimin e start-up.

Nr. 2.1 Adriatik Jugor ME AFTËSI RIPËRTËRITËSE: Adresimi i përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimi i rrezikut dhe aftësia rimëkëmbëse nga fatkeqësitë, duke mbrojtur mjedisin detar dhe ulur ndotjen me veprime të përbashkëta ndërkufitare, menaxhimin e emergjencave, ndëroperueshmërinë e sistemit, koordinimin e mbrojtjes civile.

Nr. 3.1 Adriatik Jugor MË I LIDHUR: Përmirësimi i sistemeve të transportit detar dhe multimodal, me investime të vogla (si masat e buta në porte, portet e peshkatarëve, pikat e kalimit kufitar), dekarbonizimi i porteve dhe lidhjeve qytet-port, përmirësimi i skemave detare, rrugore, ajrore, hekurudhore për sigurinë dhe mirëmbajtjen, përgjatë konektivitetit të Axhendës dhe Korridoreve Evropiane, përfshirë lëvizshmërinë ekologjike ndërkufitare.

Nr. 4.1 Adriatik Jugor MË INTELIGJENT DHE KONKURRUES: Përmirësimi i aftësive të njerëzve, duke kontribuar në rritje dhe konkurrencë, përmes trajnimeve në ekonominë blu, dixhitalizimin ose fusha të tjera, si peshkimi, akuakultura, turizmi bregdetar, ndërtimi i anijeve etj., fokus te start-up-et novatore, NVM-të, S3-të.

Nr. 5.1 Adriatik Jugor i MIRËQEVERISUR: administratë publike më efikase, përmes asistencës për paraanëtarësimin, rritje e kompetencave operationale në Kohezionin e BE-së për institucionet publike, axhendën dixhitale dhe trajnimin në TIK, qeverisjen elektronike në fushën e kontrollit/monitorimit të territoreve.

Për t'i filluar në kohë këto operatione komplekse, do të krijohet një strukturë bazë në kuadër të përgatitjes, neni 32 (1) IPA IR 2014-20 TA, pra ky afat kohor:

- 1.1. Dorëzimi i I.P-së tek EC-ja. Tremujori i parë i 2022
- 1.2. Njoftim për autoritetet përgjegjëse: Tremujori i parë i 2022
- 1.3. Ngritja e Strukturës Bazë (Seed Facility): Tremujori i parë i 2022
- 1.4. Ngritja e partneritetit: Tremujori i dytë i 2022
- 2.1 Analiza e nevojave dhe potencialet e përbashkëta: Tremujori i dytë i 2022
- 2.2 Drafti i parë i objektivave + veprimeve: Tremujori i tretë i 2022
- 2.3 Arritja e dakordësisë mbi draftprojektet: Tremujori i katërt i 2022
- 2.4 Kontrolli i përshtatshmërisë së partnerëve nga JS: Tremujori i parë i 2023
- 3.1 Krijimi i planeve të punës dhe buxheteve të hollësishme: Tremujori i parë i 2023
- 3.2 Dorëzimi i projekteve përfundimtare: Tremujori i parë i 2023
- 3.3 Vendimi i MC & kontraktimi: Tremujori i parë i 2023
- 3.4 Takimet prezantuese të projektit: Tremujori i parë i 2023

DOKUMENTET

Titulli i dokumentit	Lloji i dokumentit	Data e dokumentit	Referenca vendore	Referenca e Komisionit	Dosjet	Data e dërgimit	Dërguar nga
----------------------	--------------------	-------------------	-------------------	------------------------	--------	-----------------	-------------

DEKRET
Nr. 80, datë 23.2.2024

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1 dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 8/2024, “Për ratifikimin e marrëveshjes së financimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë, Republikës së Italisë dhe Komisionit Evropian, i cili përfaqëson Bashkimin Evropian, për programin e bashkëpunimit (Interreg VI-A) IPA Itali–Shqipëri–Mali i Zi (Adriatiku Jugor) 2021–2027”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS SË
SHQIPËRISË**
Bajram Begaj

UDHËZIM
Nr. 2, datë 26.1.2024

**MBI PARAQITJEN E DEKLARATËS
DHE RAPORTIT VJETOR PËR
FUNKSIONIMIN E SISTEMIT TË
KONTROLLIT TË BRENDSHËM NË
NJËSITË PUBLIKE**

Në mbështetje të nenit 100, pika 4, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe në zbatim të nenit 6 dhe nenit 18, të ligjit nr. 10296, datë 8.7.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar,

UDHËZOJ:

I. TË PËRGJITHSHME

1.1 Qëllimi i këtij udhëzimi është përcaktimi i rregullave e procedurave që duhet të ndiqen në procesin e hartimit dhe miratimit të deklaratës dhe raportit vjetor mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm, sipas kërkesave të ligjit nr. 10296, datë 8.7.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme dhe shoqëritë, të cilat zotërohen, kontrollohen, financohen ose garantohen financiarisht nga një njësi e qeverisjes së

përgjithshme, së bashku me formatet standarde që duhet të përdoren.

1.2 Nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme dhe i shoqërisë tregtare, të cilat zotërohen, kontrollohen, financohen ose garantohen financiarisht nga një njësi e qeverisjes së përgjithshme, kanë detyrimin e përgatitjes dhe nënshkrimit të deklaratës së cilësisë dhe të raportit vjetor mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm për vitin e mëparshëm buxhetor për njësinë publike që mbulon, e cila përfshin organin qendror të njësisë, njësitë e vartësisë dhe njësitë e kontrolluara.

**II. DEKLARATA PËR CILËSINË E
SISTEMIT TË KONTROLLIT TË
BRENDSHËM**

2.1 Nëpërmjet deklaratës për cilësinë e sistemit të kontrollit të brendshëm, nëpunësi autorizues merr përsipër përgjegjësinë për menaxhimin me efikasitet, efektivitet dhe ekonomi të burimeve financiare dhe jofinanciare të njësisë, si dhe pohon se sistemi i kontrollit të brendshëm mbështet arritjen e objektivave, politikave dhe qëllimeve të njësisë së tij.

2.2 Deklarata përbën një element të raportit vjetor të performancës dhe i nënshtrohet shqyrtimit të auditimit të brendshëm të njësisë dhe Kontrollit të Lartë të Shtetit.

2.3 Format i deklaratës së cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm gjendet në aneksin 1, bashkëlidhur udhëzimit dhe që është pjesë përbërëse e tij.

2.4 Deklarata së bashku me raportin vjetor i paraqitet paraprakisht titullarit⁹ të njësisë publike dhe brenda muajit shkurt të çdo viti i paraqitet nëpunësit të parë autorizues në ministrinë përgjegjëse për financat.

2.5 Nëpunësi i parë autorizues përgjigjet përpara ministrit përgjegjës për financat për monitorimin e zbatimit të kontrollit të brendshëm dhe raportin brenda muajit maj të çdo viti mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm, si dhe mbi çdo të metë dhe masat e ndërmarra nga njësitë e publike për zgjidhjen e tyre, nëpërmjet “Raportit vjetor mbi funksionimin

⁹ Kreu i organit qendror të njësisë publike sipas nenit 4, pika 22, të ligjit nr. 10296, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar.

e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik”.

2.6 Gjatë procesit të monitorimit të sistemit dhe hartimit të raportit vjetor, nëpunësi i parë autorizues mbështetet nga struktura përgjegjëse për harmonizimin e kontrollit të brendshëm financiar publik.

2.7 Struktura përgjegjëse e harmonizimit të menaxhimit financiar, kontrollit dhe kontabilitetit harton dhe shpërndan pyetësin e vetëvlerësimit mbi sistemet e menaxhimit financiar dhe kontrollit brenda muajit nëntor të çdo viti, në njësitë publike, sipas formatit standard në aneksin nr. 3 së bashku me mënyrën e plotësimit dhe vlerësimit të pyetësit të vetëvlerësimit që është bashkëlidhur udhëzimit dhe është pjesë përbërëse e tij.

Nëpërmjet vetëvlerësimit, një përdorues i buxhetit ka nevojë për të përcaktuar nëse ka apo jo një sistem të përshtatshëm të MFK-së, me rregullat dhe procedurat që sigurojnë se operacionet janë duke u kryer rregullisht, në mënyrë etike, ekonomike, efikase dhe efektive. Titullari i njësisë publike/nëpunësi autorizues duhet të shpërndajë këtë pyetësor te drejtuesit e strukturave të varësisë, me qëllim plotësimin e tij dhe marrjen e një informacioni të plotë nga këto njësi, proces i cili duhet të evidentohet në përmbajtjen e raportit të cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm sipas formatit standard në aneksin nr. 4 së bashku me mënyrën e plotësimit dhe vlerësimit të pyetësit të vetëvlerësimit që është bashkëlidhur udhëzimit dhe është pjesë përbërëse e tij. Në këtë mënyrë, institucioni epror do t'i përdorë rezultatet për të paraqitur në pyetësor një përgjigje të konsoliduar mbi ecurinë e sistemit të kontrollit të brendshëm.

2.8 Së bashku me deklaratën dhe raportin vjetor, pyetësin e vetëvlerësimit plotësohet dhe dërgohet në ministrinë përgjegjëse për financat edhe plani i zhvillimit të menaxhimit financiar dhe kontrollit sipas formatit në aneksin 5, bashkëlidhur udhëzimit dhe është pjesë përbërëse e tij.

2.9 Struktura përgjegjëse e harmonizimit të auditimit të brendshëm harton pjesën e dytë të raportit, e cila përfshin informacionin e përmbledhur mbi monitorimin e veprimtarisë së strukturave audituese, aktivitetet për ngritjen e kapaciteteve të audituesve të brendshëm dhe gjetjet dhe rekomandimet mbi fushën.

2.10 Raporti i konsoliduar vjetor paraqitet për diskutim në Bordin e Kontrollit të Brendshëm

Financiar Publik në ministrinë përgjegjëse për financat para miratimit nga ministri përgjegjës për financat.

2.11 Ministri përgjegjës për financat miraton dhe i paraqet Këshillit të Ministrave dhe Kontrollit të Lartë të Shtetit çdo vit, brenda muajit qershor, raportin e konsoliduar vjetor mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik.

III. RAPORTI VJETOR MBI FUNKSIONIMIN E SISTEMIT TË KONTROLLIT TË BRENDSHËM FINANCIAR PUBLIK DHE RAPORTI VJETOR MBI FUNKSIONIMIN E SISTEMIT TË KONTROLLIT TË BRENDSHËM I NJËSIVE PUBLIKE RAPORTUESE

3.1 Raporti vjetor mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik përmban një vlerësim të përgjithshëm të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit në njësinë e qeverisjes së përgjithshme dhe shoqëritë të cilat zotërohen, kontrollohen, financohen ose garantohen financiarisht nga një njësi e qeverisjes së përgjithshme, informacione mbi gjetjet e auditimit të brendshëm, si dhe masat që janë marrë ose do të ndërmerren, në kuadër të koordinimit dhe harmonizimit në sektorin publik, për përmirësimin e këtij sistemi.

Lidhur me vlerësimin e sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit, raporti duhet të përfshijë të paktën në përmbajtje të tij:

a) një vlerësim të përgjithshëm të sistemit të MFK-së në sektorin publik;

b) një vlerësim specifik të komponentëve të MFK-së me fokus te përgjegjshmëria menaxheriale;

c) një vlerësim të performancës së njësive publike sipas përcaktimit të nenit 18 të ligjit të MFK-së të ndryshuar dhe rezultateve në terren mbi vlerësimin e cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm.

Lidhur me vlerësimin e auditimit të brendshëm, raporti duhet të përfshijë të paktën në përmbajtje të tij:

a) një analizë të veprimtarisë së auditimit të brendshëm;

b) kryerjen e veprimtarisë audituese, mbulimi me shërbimet e AB-së krahasuar me objektivat e parashikuara në Planin Vjetor dhe Strategjik;

c) adresimin e çështjeve në fokus të identifikuara në nivel sistemi për periudhën raportuese;

ç) opinionet mbi vlerësimin e jashtëm të cilësisë së veprimtarisë së auditimit të brendshëm;

d) zhvillimin e kapaciteteve profesionale të audituesve të brendshëm nëpërmjet zbatimit të Programit të Zhvillimit Profesional.

Lidhur me koordinimin dhe harmonizimin e sistemit të kontrollit të brendshëm në sektorin publik, raporti duhet të përfshijë të paktën në përmbajtje të tij:

a) mbështetjen e ministrisë përgjegjëse për financat për zhvillimin e MFK-së në njësitë publike;

b) informacion mbi rezultatet dhe veprimet e rëndësishme që duhet të ndërmerren me qëllim forcimin e mëtejshëm të sistemit të MFK-së dhe të auditimit të brendshëm.

3.2 Vlerësimi i sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit në njësinë publike kryhet nga nëpunësi autorizues për çdo komponent të menaxhimit financiar dhe kontrollit në mbështetje të ligjit për menaxhimin financiar dhe kontrollit, të ndryshuar dhe bazuar në orientimet e përcaktuara në manualin “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”.

3.3 Për organizimin e brendshëm të procesit të hartimit të raportit vjetor mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm, nëpunësi autorizues i çdo njësie publike që ka detyrimin për raportim sipas pikës 1.2 të këtij udhëzimi, ndërmerr veprime për mbledhjen e informacionit për hartimin e raportit dhe të deklaratës.

Në varësi të përmasave të njësisë publike, informacioni mund të përftohet në tri mënyra:

a) nëpërmjet raporteve dhe pyetësorëve të vetëvlerësimit ose deklaratave të brendshme nga menaxherët e organit qendror të njësisë dhe drejtuesit e njësive të vartësisë në cilësinë e nëpunësve autorizues të nivelit të dytë, të cilët mund të sigurojnë informacionin sipas pikave “b” dhe “c” në vijim. Kjo metodë është më e përshtatshme për njësi publike me përmasa të mëdha si ministri dhe institucione të mëdha qendrore apo bashkitë e mëdha;

b) nëpërmjet një pyetësori vetëvlerësimi të cilin nëpunësi autorizues ua shpërndan strukturave dhe niveleve të ndryshme të njësisë. Kjo metodë është më e përshtatshme për njësi me përmasa mesatare

si bashkitë dhe njësi vartësie me disa nivele njësisish shpenzuese. Në hartimin e pyetësorit të vetëvlerësimit rekomandohet referimi me pyetësorin e përvitshëm të dërguar nga ministria përgjegjëse për financat;

c) nëpërmjet takimeve me menaxherët e strukturave të ndryshme të njësisë për të diskutuar mbi progresin e shënuar dhe fushat për zhvillim të mëtejshëm. Pyetësori i vetëvlerësimit mund të shërbejë si udhëzues. Informacioni i mbledhur në këto takime formon bazën e raportit. Kjo metodë është më e përshtatshme për bashkitë e vogla dhe të tjera njësi me dimensione të vogla dhe pa njësi vartësie.

3.4 Raporti vjetor për funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm që plotësojnë njësitë raportuese duhet të përfshijë në tërësinë e tij elementët si vijon:

a) shtrirjen e përgjegjësisë së menaxhimit të lartë në fushën e kontrollit të brendshëm;

b) qëllimin e sistemit të kontrollit të brendshëm;

c) një përshkrim të komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit në bazë të vlerësimit të kryer për vitin raportues, në bazë të orientimit nga ana e pyetësorit të vetëvlerësimit;

d) gjetjet në lidhje me fushën e kontrollit të brendshëm.

3.5 Raporti vjetor për funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm duhet të strukturoret sipas formatit të përshkruar në aneksin 2, bashkëlidhur udhëzimit dhe është pjesë përbërëse e tij.

IV. DISPOZITA TË FUNDIT

4.1 Mosparaqitja e deklaratës dhe raportit vjetor mbi cilësinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm, ngarkon me përgjegjësi nëpunësit autorizues të njësive publike që kanë detyrimin për raportim sipas nenit 31 të ligjit nr. 10296, datë 8.7.2020, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar.

4.2 Udhëzimi nr. 28, datë 15.12.2011, “Mbi paraqitjen e deklaratës dhe raportit vjetor për cilësinë e sistemit të kontrollit të brendshëm në njësitë publike”, shfuqizohet.

Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTËR I FINANCAVE
Ervin Mete

ANEKSI 1

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

EMËRTIMI I NJËSISË PUBLIKE

Nr. prot.

Datë

DEKLARATË PËR CILËSINË E SISTEMIT TË KONTROLLIT TË BRENDSHËM TË NJËSISË
PËR VITIN _____*(Paragrafi i parë në vijim është tekst standard që përmbledh përgjegjësitë ligjore të nëpunësit autorizues.)*

Unë i nënshkruari _____, në cilësinë e nëpunësit autorizues dhe të koordinatorit të menaxhimit financiar dhe kontrollit (*emri i njësisë publike*), deklaroj se kam përgjegjësinë për menaxhimin me eficiencë, efektivitet dhe ekonomi të burimeve financiare dhe jofinanciare të njësisë, si dhe pohoj që sistemi i kontrollit të brendshëm, i ngritur në (*emri i njësisë*) _____, mbështet arritjen e objektivave, politikave dhe qëllimeve të njësisë, në përputhje me përgjegjësitë që më janë caktuar sipas nenit 9, të ligjit nr. 10296, datë 8.7.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar.

Në cilësinë e nëpunësit autorizues deklaroj se kam monitoruar sistemin e kontrollit të brendshëm të (*emri i njësisë*) gjatë vitit raportues _____, nëpërmjet

(Ky paragraf përshkruan shkurtimisht metodën që është përdorur për monitorimin e komponentëve të sistemit të kontrollit të brendshëm në njësinë përkatëse. Këtu i duhet referuar paragrafit 14 të këtij udhëzimi për të shpjeguar konkretisht se cila ka qenë qasja e përdorur për monitorimin e sistemit të kontrollit të brendshëm.)

(Paragrafi i mëposhtëm pohon vërtetësinë e raportit vjetor.)

Deklaroj nën përgjegjësinë time se raporti bashkëlidhur kësaj deklarate pasqyron në mënyrë të besueshme efektivitetin e sistemit të kontrollit të brendshëm dhe përfshin plan veprimin për trajtimin e mangësive të vërejtura në sistem për të garantuar përmirësimin e tij në vazhdimësi. Ky raport është raportuar te z. _____ - titullar i njësisë publike (*nëse ka të tillë*) dhe është diskutuar në grupin e menaxhimit strategjik (*nëse ka të tillë ose të cilësobet grupi në të cilin është diskutuar*).

Nënshkruar nga:

Emër MBIEMËR

NËPUNËS AUTORIZUES

Emërtimi i pozicionit në njësi

ANEKSI 2

**RAPORT PËR FUNKSIONIMIN E
SISTEMIT TË KONTROLLIT TË
BRENDSHËM TË NJËSISË
PËR VITIN**

(viti paraardhës i vitit raportues)

I. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Kjo pjesë e raportit ka për qëllim t'u paraqesë shkurtimisht titullarit dhe anëtarëve të grupit të menaxhimit strategjik një vlerësim të përgjithshëm mbi gjetjet, arritjet kryesore dhe drejtëmet për zhvillim të mëtejshëm të sistemit të kontrollit të brendshëm

(rreth 1 faqe).

II. VLERËSIMI I SISTEMIT TË MFK-së

Këtu përshkruhet gjendja aktuale e sistemit të MFK-së; objektivat e të përmbushur gjatë periudhës së raportimit duke pasur parasysh kërkesat e kapitullit III, të ligjit nr. 10296, "Për menaxhimin financiar dhe kontrollin" dhe orientimet e manualit "Për menaxhimin financiar dhe kontrollin"; rekomandimet e dhëna nga menaxherët e njësisë apo struktura përgjegjëse e harmonizimit të menaxhimit financiar, kontrollit dhe kontabilitetit për përmirësimin e sistemit.

Vlerësimi duhet të paraqitet për çdo komponent të menaxhimit financiar dhe kontrollit të shoqëruar nga parimet specifike për secilin komponent:

1. Mjedisi i kontrollit:

- Parimi 1. Njësia publike demonstroi angazhim për integritet dhe vlerat etike.

- Parimi 2. Titullari/nëpunësi autorizues (NA)/bordi apo këshilli i drejtuesve demonstroi pavarësi dhe përgjegjëshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje.

- Parimi 3. Titullari/nëpunësi autorizues (NA) krijon strukturat organizative, linjat e raportimit, autoritetet dhe përgjegjësitë.

- Parimi 4. Njësia publike demonstroi angazhim në realizimin e kompetencave.

- Parimi 5. Njësia publike vepron në përputhje me përgjegjëshmërinë menaxheriale.

2. Menaxhimi i riskut:

- Parimi 6. Njësia publike specifikon objektivat si bazë për identifikim dhe vlerësim të risqeve në lidhje me këta objektiva.

- Parimi 7. Njësia publike identifikon dhe analizon risqet për arritjen e objektivave.

- Parimi 8. Njësia publike vlerëson mundësinë e riskut të mashtërimeve.

- Parimi 9. Njësia publike identifikon dhe analizon ndryshimet e rëndësishme.

3. Aktivitetet e kontrollit:

- Parimi 10. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet e kontrollit.

- Parimi 11. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete të përgjithshme të kontrollit mbi teknologjinë.

- Parimi 12. Njësia publike vendos aktivitete kontrollit përmes politikave dhe procedurave.

4. Informacioni dhe komunikimi:

- Parimi 13. Njësia publike merr, gjeneron dhe përdor informacionin përkatës cilësor.

- Parimi 14. Njësia publike përdor komunikimin e brendshëm.

- Parimi 15. Njësia publike përdor komunikimin e jashtëm.

5. Monitorimi:

- Parimi 16. Njësia publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta të sistemit të kontrollit të brendshëm.

- Parimi 17. Njësia publike vlerëson dhe komunikon mangësitë.

Baza e informacionit mbështetet në informacionin e përmbledhur në pyetësori i vetëvlerësimit të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit, paraqitur në manualin e menaxhimit financiar dhe kontrollit.

III. GJETJET DHE REKOMANDIMET E AUDITIMIT TË BRENDSHËM DHE TË JASHTËM

Në këtë pjesë duhen përshkruar gjetjet kryesore të auditimit të brendshëm dhe të jashtëm për vitin e raportimit, si dhe rekomandimet kryesore të dhëna nga audituesit për përmirësimet e sistemit të kontrollit të brendshëm.

IV. MASAT E MARRA GJATË VITIT PËR PËRMIRËSIMIN E SISTEMIT TË KONTROLLIT TË BRENDSHËM NË NJËSI DHE PLAN VEPRIMI PËR MFK-në PËR VITIN E ARDHSHËM

Në këtë pjesë duhen përshkruar masat e marra nga titullari dhe vetë nëpunësi autorizues gjatë vitit raportues për përmirësimin e sistemit të kontrollit të brendshëm, minimizimin e risqeve prioritare që pengojnë përmbushjen e objektivave, realizimet mbi planin e veprimit të mëparshëm dhe plan veprimet për të ardhmen bazuar në rekomandimet

auditit të brendshëm apo të jashtëm, si dhe menaxherët e njësisë. Format i planit është i përcaktuar nëpërmjet manualit të menaxhimit financiar dhe kontrollit.

**V. REKOMANDIME TË PËRGJITHSHME
PËR PËRMIRËSIMIN E KUADRIT LIGJOR
DHE NËNLIGJOR MBI SISTEMIN E
KONTROLLIT TË BRENDSHËM**

Kjo pjesë përfshin rekomandimet për përmirësimin e legjislacionit në fuqi në fushën e kontrollit të brendshëm, për ndjekje të mëtejshme nga struktura përgjegjëse e harmonizimit të menaxhimit financiar, kontrollit dhe kontabiliteti në ministrinë përgjegjëse për financat.

Nënshkruar nga:

Emër MBIEMËR

NËPUNËS AUTORIZUES

Emërtimi i pozicionit në njësi

Datë _____

PYETËSORI I VETËVLERËSIMIT TË KOMPONENTËVE TË MENAXHIMIT FINANCIAR DHE KONTROLLIT NË NJËSITË E SEKTORIT PUBLIK

Aneksi 3		Njësia publike			
		Njësiti shpenzuese (numri)			
		Kodi Bushetor i Njësise në Sistemin e Thesant			
		Vlera e bushetit për vitin e raportimit në 000 lekë			
		Adresa e faqes së internetit (ku gjendet e bashkëngjitur organigrami e njësise)			
		Emri, mbiemri i titullarit/nëpunësit autorizues të njësise publike dhe adresa e-mailit			
		Data e plotësimit (sipas protokollit)			
		Perioda e raportimit			
		Përshkrimi i pyetjeve të pyetësorit sipas komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit (neni 19, i ligjit nr. 10296, datë 8.7.2010), i ndryshuar.			
Nr.		Pyetjet			Përgjigje e
				Evidenca mbështetëse	arsyetuar
MJEDISI I KONTROLLIT					
Mjedisi i kontrollit përbën themelin ku ngrihen të gjithë komponentët e tjerë të kontrollit të brendshëm, pasi ai ngre strukturën dhe vendos disiplinën. Faktorët e mjedisit të kontrollit të brendshëm përfshijnë integritetin, vlerat e etikës dhe profesionalizmin e punonjësve të njësise, filozofinë dhe stilin e punës së titullarit, mënyrën se si drejtuesi shpërndan detyrat dhe ngarkon përgjegjësitë apo si organizon dhe zhvillon punonjësit në njësi.					
Parimi 1. Njësia publike demonstroi angazhim për integritet dhe vlerat etike					
1	A ka institucioni juaj kod etike (të veçantë ose të përfshirë në rregulloren e brendshme) për përcaktimin e rasteve të konflikteve të interesit, të hartuar në përputhje me bazat ligjore në fuqi? (Nëse po, jepni numrin dhe datën e miratimit të aktit. Nëse jo, kur parashikohet të realizohet?)			1. Rregullore e brendshme (nenet ku është përfshirë kod i etikës) OSF; 2. Kod Etikë nëse ka; OSF; 3. Baza ligjore për etikën	
2	A iu komunikohet apo njihen rregullisht punonjësit e institucionit me ligjet apo rregulloret e mësipërme? (në mënyrë të kombinuar p.sh., komunikimi ka të bëjë me faktin që ligjet apo rregulloret afishohen në vende të dukshme për punonjësit dhe nëse departamenti i burimeve njerëzore jua përcjell në mënyrë elektronike. Njohja ka të bëjë me faktin që organizohen takime/trajime të punonjësve për këtë qëllim). Nëse po, jepni mënyrën e përdorur dhe specifikoni datën e dokumentit elektronik, procesverbalin e mbledhjeve apo trajnimit të organizuar. Nëse jo, kur parashikohet të kryhet?			1. Bazat ligjore dhe kod i etikës së institucionit afishuar në vende të dukshme për punonjësit; DHF; 2. Listë prezencat e takimeve/trajnimeve të organizuara të punonjësve; DHF/OSF; 3. Procesverbalet e mbledhjeve apo trajnimit të organizuar; OSF; 4. Komunikimet elektronike.	
3	A ka ndonjë procedurë për raportimin e shkeljeve të rregullave mbi etikën dhe për marrjen e masave si mjedhojë e kësaj? (Nëse po, shpjegoni në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar” dhe specifikoni titullin dhe datën e miratimit të kësaj procedure dhe numrin e shkeljeve të raportuara gjatë këtij viti. Nëse jo, ose nëse është në proces, kur parashikohet të kryhet?)			1. Pjesa përkatëse e Kodit të Etikës të paraqitur sipas pyetjes 1, DHF; 2. Dokumentimi i ngjarjeve (raporte) që përshpjegojnë shkeljet e etikës dhe pasqyrat; 3. Procedurat/evidencat e ndjekjes nga ana e burimeve njerëzore në lidhje me shkeljet e kodit të etikës dhe/ose bazës ligjore të etikës.	
4	A ka njësia publike program trajnimi të dedikuar për integritetin dhe sjelljen etike?			1. Të dhënat e trajnimit, planet/programet, audienca e synuar; 2. Materialet e trajnimit dhe prezantimet.	
5	A ekzistojnë mekanizma të cilat i dedikohen ankesave për korrupsion, nëse po: - A ofrojnë këto sisteme natele të përshatshme të anonimitetit dhe mbrojtjes ndaj ankesuesve? - A është përcaktuar përgjithësisht procedura e sinjalzuesve? - A mund të bëhen zbulime me një besim të arsyeshëm se informacioni është i vërtetë në kohën kur ajo zbulohet? - A janë gjithëpërfshirëse dhe të përcaktuara qartë procedurat e mbrojtjes për sinjalzuesit?			1. Kodi i etikës DHF/OSF; baza ligjore në fuqi mbi sinjalzuesit; 2. Dokumentimi mbi linjat e raportimit lidhur me ankesat për shkelje/korrupsion; 3. Evidenca mbi trajnimet dhe mënyra e komunikimit në lidhje me sinjalzuesit e brendshëm; 4. Evidenca që tregojnë afërsinë e njësise publike për të kryer një hetim të brendshëm të drejtë dhe të ndershëm.	
6	A kanë njësitë publike një proces për të vlerësuar performancën e personelit dhe ekipeve për shkeljet e kodit të etikës/rregullave të etikës? Dhe a vlerësohet/monitrohet pajtueshmëria e punonjësve me rregulloren/legjislacionin për etikën personale dhe profesionale?			1. Procedurat e burimeve njerëzore në lidhje me performancën; DHF; 2. Pjesa përkatëse në formularin e vlerësimit 3. Nr. i rasteve të shkeljeve të kodit të etikës dhe legjislacionit përkatës. (Nëse ka).	
Parimi 2. Titullari/nëpunësi autorizues (NA)/bordi apo këshilli i drejtuesve demonstroi pavarësi dhe përgjegjëshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje					
Titullari/nëpunësi autorizues (NA) demonstroi pavarësi dhe përgjegjëshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje					
7	A mbikëqyr titullari/NA projektimin, zbatimin dhe funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm të njësise publike (si njësi publike për të gjithë komponentët)? (Urdhri për mbikëqyrjen duhet të përfshijë detyrimin për raportim nga drejtuesit e strukturave në qendër dhe njësive vartëse)			1. Urdhri i titullarit/NA për miratimin e Planit të Veprimtari për KB-në (pjesa e detyrimit për raportimin sipas tij); DHF; 2. Raporte periodike të monitorimit të Planit të Veprimtari për KB-në.	
8	Nëse keni njësi vartëse: A merren raportime të regullta nga titullari/NA i njësise për performancën (pëmbushjen e detyrave) gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tyre? (Në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar” vendosni numrin dhe datën e disa raporteve zyrtare të marrë gjatë vitit, si dhe numrin e njësive të vartësise që janë nën kontrollin e organit qendror të njësise publike.)			1. Raporte zyrtare të marra gjatë vitit; DHF; 2. Numri i njësive të vartësise që raportojnë.	
9	A është mbikëqyrja e performancës operacionale e bazuar në objektivat e njësise publike dhe treguesit e performancës të miratuar në PBA?			1. Raportet periodike për realizimin e objektivave; 2. Procesverbalet e mbledhjeve të GMS-së DHF/OSF; 3. Urdhra për ndjekje të vendimeve të GMS-së që lidhen me raportimin. 4. Marrëveshjet në nivel shërbimi (nëse ka).	
10	A janë raportuar të gjitha dobësitë e kontrollit të brendshëm, analizohen dhe adresohen si duhet kur është e nevojshme?			1. Plani i Veprimtari për KB-në, DHF; 2. Raporti i auditimit të brendshëm.	
11	A miraton dhe ndjek titullari/NA, dhe nëpunësit autorizues të njësive vartëse planin e menaxhimit për veprime korrigjuese/përmirësuese kur shfaqen mangësi në sistemin e kontrollit të brendshëm?			1. Plani i Veprimtari për KB-në, DHF; 2. Plan Menaxhimi të Risqjeve të nivelit të	

		mesëm e të hartë	
12	A merr titullari/NA i njësisë opinion mbi performancën e institucionit në mënyrë të pavarur?	1. Opinione/raporte nga auditimi i brendshëm DHE. 2. Auditimi i jashtëm OSE. 3. Nga organizata të tjera kombëtare dhe ndërkombëtare.	
13	Nëse keni ndërmarrje publike, shoqëri tregtare dhe njësi të ngjashme në varësi. A merrni raportime të regullta nga bordet e kompanive për performancën e kompanive dhe vendimet e marra nga Këshilli Mbikëqyrës gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tyre? (Në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar” vendosni numrin dhe datën e disa raporteve zyrtare të marra gjatë vitit, si dhe numrin e ndërmarrjeve që janë nën kontrollin e organit qendror.)	1. Numër, datë protokoll dhe emërtimi i raporteve zyrtare të marra gjatë vitit, si dhe numrin e kompanive që janë nën kontrollin e organit qendror.	
Bordi apo Këshilli i drejtuesve demonstroi në pavarësi dhe përgjegjëshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje (vetëm për institucionet që veprojnë me bord apo këshill).			
14	A mbikëqyr organi mbikëqyrës (Bordi/Këshilli) projektimin, zbatimin dhe funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm të njësisë publike (për të gjithë komponentët)?	1. Plani i veprimtari për KB-në për njësinë respektive miratuar nga Bordi. 2. Raportet mbi zbatimin e planit të KB-së.	
15	A është organi mbikëqyrës (Bordi/Këshilli) i përbërë nga anëtarë që kanë prejardhje të ndryshme, plotësuese dhe afësi të specializuara për të mundësuar diskutime, për të ofruar kritika konstruktive ndaj strukturave të menaxhimit dhe për të bërë mbikëqyrje të duhur për kontrollin e brendshëm?	1. Raporti i auditimit të brendshëm DHE./OSE. 2. Raporti i auditit të jashtëm DHE./OSE. 3. Evidencë vlerësimi nga menaxhimi i njësisë (nëse ka).	
16	A informohen anëtarët e organit mbikëqyrës (Bordi/Këshilli) gjatë procesit të miratimit të objektivave dhe planit të biznesit/buxhetit, për risqet e lidhura dhe prishshmëritë e palëve të interesuara?	1. Raporti mbi risqet kryesore lidhur me objektivat si pjesë e relacionit të planit të biznesit (buxhetit).	
Parimi 3. Titullari/NA krijon strukturat organizative, linjat e raportimit, autoritetet dhe përgjegjësitë			
17	A ka institucioni një rregullore të brendshme të miratuar dhe publikuar nga titullari për veprimtarinë e njësisë, përfshirë të gjitha autoritetet, përgjegjësitë menaxheriale dhe operionale, linjat e raportimit sipas strukturës organizative, bazën ligjore për të gjithë veprimtarinë e institucionit?	1. Rregullorja e brendshme nr. datë protokoll. DHE. 2. Faqja e internetit e institucionit.	
18	A keni hartuar dhe miratuar një deklaratë të misionit në përputhje me kërkesat e ligjit për menaxhimin e sistemit buxhetor? (Nëse po, lutemi specifikoni datën e miratimit në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar”.)	1. Numri i nenit (eve) në rregulloren e brendshme	
19	A keni një strategji të miratuar me objektivat dhe prioritetet strategjike në përputhje me kërkesat e ligjit për menaxhimin e sistemit buxhetor? (Nëse po, lutemi specifikoni datën e miratimit në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar”.)	1. Strategjia e institucionit	
20	A janë përfshirë menaxherët e strukturave/njësive të varëtisë në diskutimet për planin strategjik? Po palët e treta? (si p.sh. organizimi i tryezave të përbashkëta. Jepni referenca të minutave të takimit apo shkresave nëse ka në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar”.)	1. Urdhri i NA/titullarit për hartimin e strategjisë dhe procesin e konsultimit. DHE. 2. Shkresat/ ftesat për konsultim të dërguara OSE. 3. Procesverbale të mbledhjeve (minuta takimi) të tryezave të rumbullakëta	
21	A janë informuar menaxherët/punorjësit e njësisë publike mbi përmbajtjen e deklaratës së misionit, objektivat, strategjitë dhe planin e veprimtari? (Jepni arsyetimin mbi mënyrën e shpërndarjes së dokumentacionit dhe kohën, për shembull në formë elektronike, me shkrim, nëpërmjet takimeve.)	1. Informimi në rrugë elektronike ose të shkruar	
22	A i përcakton njësi publike teqguesit e performancës në planin strategjik për monitorimin dhe arrijten e objektivave? (Nëse po, duhet të jetë përcaktuar në dokumentin e strategjisë, në mënyrë narrative ose në matricën shoqëuese.)	1. Plani i Veprimtari për zbatimin e strategjisë	
23	A është miratuar struktura organizative në përputhje me madhësinë dhe aktivitetet e njësisë? A është përditësuar dhe kur? (Jepni referencën e dokumentit në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar”.)	1. Nr. data e vendimit për miratimin e strukturës organizative; 2. Opinion/raport i auditimit të brendshëm mbi strukturën (nëse ka)	
24	A janë përcaktuar përgjegjësitë e menaxherëve për zbatimin e objektivave të njësisë publike dhe menaxhimit të riskut?	1. Neni(et) i rregullores së brendshme; DHE. 2. Përkthimet e punës DHE. 3. Marrëveshjet në nivel shërbimi (nëse ka)	
25	A është publikuar lista e njësive të varëtisë, dhe shoqërive, ndërmarrjet që janë në pronësi ose me pjesëmarrje në kapital (p.sh. sh.a.-të) në faqen e internetit të institucionit? (Pjerja ka të bëjë me faktin se a ka një link apo një hapësirë në faqen e internetit të institucionit ku paraqiten njësitë e varëtisë.)	1. Faqja e internetit e njësisë dhe linket me faqet e njësive të varëtisë apo shoqërive, ndërmarrjeve në pronësi.	
26	A është nishkuar rregullorja e brendshme në përputhje me ndryshimet strukturore nëse ka pasur të tilla? A ka çdo departament/drejtori/sektor apo njësi, përgjegjësi dhe detyra të përcaktuara qartë në rregulloren e brendshme dhe nuk ka mbivendosje?	1. Nr., datë vendimi për ndryshim të rregullores. DHE. 2. Raport vlerësimi të AB-së. DHE/ OSE. 3. Anketa për ngarkesën me punë të stafit ose shkresa emaille dërguar të koordinatorit i MFK-së. OSE. 4. Plani për reduktimin/ shmangjen e mbivendosjeve (risku).	
27	A delegohen përgjegjësitë brenda njësisë nga ana e menaxherëve? (Nëse nuk ka delegim, përgjigja është JO për pyetjet në vijim.)	1. Nr. datë protokoll i urdhrave të delegimit.	
28	A janë të qarta për të gjithë të interesuarit natyra dhe fushëveprimi i funksioneve dhe kompetencave të deleguara, nëse ka të tilla?	1. Specifikimi në urdhrat e delegimit. DHE. 2. Raportimi periodik gjatë periudhës së delegimit 3. Anketa (nëse ka), komunikim elektronik ose të shkruar.	
29	A analizohen risqet që lidhen me funksionet dhe kompetencat e deleguara?	1. Procedura e delegimit. DHE. 2. Evidencë të analizës së riskut kryer midis të interesuarve	
30	A janë krijuar dhe a vlerësohen linjat e raportimit brenda njësisë publike dhe me njësitë e tjera nga ana e drejtuesve të institucionit, për të mundësuar realizimin dhe përmblidhjen e përgjegjësisë dhe rrjedhën e informacionit?	1. Pjesa narrative e strukturës organizative mbi linjat e raportimit horizontal dhe vertikale. DHE. 2. Evidencë të analizës së riskut 3. Vlerësim nga AB-ja (nëse ka)	
Parimi 4. Njësia publike demonstroi angazhim në realizimin e kompetencave			
31	A ekziston përkohëmi i punës dhe a rishikohet ai me ndryshimin e strukturës nga menaxherët, në lidhje me detyrat që duhet të kryhen, kërkesat për kualifikimet e nevojshme dhe linjat e raportimit?	1. Përkohëmi i punës; DHE. 2. Dokumenti që eidenton rishikimin e tyre.	
32	Gjatë kryerjes së vlerësimeve periodike të punonjësve në institucion tuaj, a vlerësojnë menaxherët: - performancën e personelit në lidhje me arrijten e objektivave dhe respektimin e kodit të etikës,	1. Vlerësime periodike të punonjësve; DHE. 2. Raportet e zbatimit/ raportet e vlerësimit të	

	- performancën ndaj marrëveshjeve të nivelit të shërbimit ose standardeve të tjera për të cilat është rënë dakord për rekrutimin dhe kompensimin e ofruesve të shërbimeve të kontraktuara?	personelit	
33	A janë vendosur procedurat e rekrutimit në mënyrë të tillë për të përcaktuar nëse një kandidat i përshtatet nevojave të njësisë publike dhe ka kompetencë për rolin e propozuar?	1. Specifikimi në procedurën e rekrutimit lidhur me kriteret e kërkuara.	
34	A ka ndonjë çështje apo problem në lidhje me rekrutimin e personelit që ndikon dukshëm në performancën e njësisë publike? (P.sh. kërkesa të tepërta për kapacitetet që ofrohen. S'ka fleksibilitet.)	1. Statistikat e burimeve njerëzore; DHJE; 2. Informacioni mbi nivelin e stafit, pozicionin, stafin e rekrutuar; DHJE; 3. Raportet mbi problematikat.	
35	A është zhvilluar plan afat mesëm ose vjetor i përgjithshëm i trajnimit, në përputhje me objektivat e njësisë publike?	1. Rregullat dhe procedurat e brendshme dhe të jashtme në lidhje me trajnimin e nëpunësve; DHJE; 2. Programi afatmesëm dhe/ose vjetor i trajnimit /zhvillimit të stafit.	
36	A ka dëshmi se personeli po ndërmerr trajnimet e nevojshme për të ndërtuar aftësitë e tyre profesionale?	1. Buxheti i trajnimit dhe statistika; DHJE; 2. Raporti vjetor mbi zbatimin e programit të trajnimit /zhvillimit të stafit.	
37	A janë trajnuar nëpunësit mbi menaxhimin financiar dhe kontrollin gjatë periudhës së raportimit? (Jepni numrin e të trajnuarve dhe % ndaj totalit të parashikuar në planin e trajnimit.)	1. Evidenca e trajnimeve të realizuara kundrejt planit.	
38	A janë menaxherët e programeve buxhetore (EMP) (sipas tabelave të ligjit të buxhetit) në varësi direkte administrative të NA (apo NA të nivelit të dytë)?	1. Vendimi për miratimin e Buxhetit vjetor; 2. Urdhri i ngritjes së EMP-ve, dhe mënyra e organizimit të tyre. DHJE; 3. Organizimi i njësisë publike.	
39	A keni një Komitet Auditimi që është i pavarur dhe jep këshilla dhe rekomandime lidhur me risqet dhe sistemet e kontrollit të brendshëm? (Si regull komitet ka në të gjitha ministritë e linjës dhe njësitë. Të jepen përbërja e anëtarëve dhe në cilën fushë janë ekspertë.)	1. Urdhri i NA/titullant për caktimin dhe rregulloren e komitetit të auditimit;	
40	A ka takime të shpeshta të dokumentuara midis Komitetit të Auditimit dhe drejtuesve të njësive të auditimit të brendshëm? (sipas kërkesave ligjore Komitetet e Auditimit kanë detyrimin të zhvillojë minimalisht 4 mbledhje në vit).	1. Procesvetat e takimeve.	
41	A i dërgohet Komitetit të Auditimit informacion i plotë për të gjitha çështjet që merr në shqyrtim në kohën e duhur, për të lejuar dhënien e këshillave për titullarët e njësive publike?	1. Raportet e dërguara në komitet (nr. datë protokoll)	
Parimi 5. Njësia publike vepron në përputhje me përgjegjëshmërinë menaxheriale			
42	A është përcaktuar përgjegjëshmëria dhe përgjegësia e menaxherëve për objektivat strategjike?	1. Nenet e rregullores së brendshme të njësise	
43	A është krijuar grupi për menaxhimin strategjik (GMS) të njësise publike me pozicione dhe përgjegjësi të përcaktuara qartë, sipas kuadrit ligjor, në rregulloren përkatëse?	1. Nr. datë e urdhrat të kryetarit për GMS, DHJE; 2. Rregullorja e GMS-së	
44	A zhvillohen mbledhje të regullta të dokumentuara të GMS-së për të diskutuar rreth planifikimit dhe monitorimit të politikave strategjike, PBA, risqeve kryesore dhe çështjeve të tjera të menaxhimit financiar dhe kontrollit? (Specifikoni frekuencën e këtyre takimeve gjatë vitit në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Procesvetat e takimeve të GMS-së. OSE; 2. Dokument i qetër që vërteton realizimin e takimeve OSE; 3. Vendimet/konkluzionet e mbledhjeve të GMS-së.	
MENAXHIMI I RISKUT Menaxhimi i risikut është procesi i identifikimit, vlerësimit, kontrollit dhe monitorimit të atyre ngjarjeve ose situatave potencialisht të dëmshme për arrijtjen e objektivave të të gjithë njësise publike dhe konceptohet për të dhënë garanci të arsyeshme se këta objektiva do të arrihen.			
Parimi 6. Njësia publike specifikon objektivat si bazë për identifikim dhe vlerësim të risqeve në lidhje me këta objektiva			
45	Gjatë procesit të përgatitjes së PBA-së, a vendos njësia si një tërësi, objektiva afatmesëm, tregues të performancës në nivel funksioni ose programi? A janë publikuar çdo vit këta objektiva?	1. Nr., datë emërtim i vendimit për miratimin e programit buxhetor afatmesëm. DHJE; 2. Referenca në faqen e internetit të njësise publike	
46	A janë qëllimet e politikave të PBA-së në përputhje me objektivat strategjike të njësise?	1. Tabela e referencës së objektivave dhe treguesve të PBA-së kundrejt objektivave/qëllimeve dhe treguesve strategjikë.	
47	A keni planveprime vjetore operacionale të miratuara, për arrijtjen e qëllimeve të politikave afatmesme (PBA), objektivave vjetorë që përmbajnë veprime, afate dhe persona konkretë përgjegjës për çdo veprim të parashikuar? (Ky duhet të jetë një dokument i miratuar nga menaxheri i strukturës/drejtuesi i njësise vartëse, jep referencën përkatëse në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Planveprime vjetore për arrijtjen e objektivave.	
48	A i komunikohen objektivat e miratuar stafit, sipas llojit të strukturës?	1. Komunikimi nëpërmjet emailit, me shkresë, në takime zyrtare.	
49	A janë objektivat operacionale të njësise publike në përputhje me strategjitë dhe politikat kombëtare/ sektoriale, si dhe vizionin dhe misionin e njësise? A ka përputhje midis objektivave afatmesëm (PBA) dhe objektivave të parashikuar në buxhetin vjetor të njësise?	1. Planet vjetorë të veprimtarisë me reference objektivin dhe treguesin e PBA-së. DHJE; 2. Planifikimi i investimeve dhe planet e tjera ekzistuese të operacioneve në nivel të njësise dhe njësive të vartësisë.	
Parimi 7. Njësia publike identifikon dhe analizon risqet për arrijtjen e objektivave			
50	A ka krijuar njësia publike mekanizmat e vlerësimit të risikut dhe a është përfshirë i gjithë stafi në këtë proces? (ngritjen e grupit koordinues teknik për menaxhimin e risikut dhe rregullorja e funksionimit dhe raportimit për GMS-në etj.)	1. Urdhri për përcaktimin e grupit koordinues teknik për procesin e menaxhimit dhe raportimit mbi risqet; DHJE; 2. Rregullorja e funksionimit të tij (ose pjesë e urdhrat).	
51	A identifikohen dhe vlerësohen risqet në njësine publike, në të gjitha nivelet e saj për arrijtjen e objektivave?	1. Regjistri i risikut (si tërësi e planeve të menaxhimit të risqeve); DHJE; 2. Minuta takimi të mbledhjeve të grupit të koordinimit të risikut (listë prezencë); DHJE; 3. Raportet të menaxherit e risqeve (anëtarët e GMS-së).	
52	A janë identifikuar risqet e analizuara përmes një procesi të strukturuar dhe sistemantik që përfshin vlerësimin e rëndësisë potenciale dhe priorizimin e risqeve të përputhshmërisë?	1. Regjistri i risikut; 2. Minutat e mbledhjeve të grupit të koordinimit të risikut. 3. Raporti i auditit të brendshëm.	
53	A është ngritur grupi i menaxhimit të risikut? (numri dhe data e urdhrat)	1. Urdhri i ngritjes së grupit të menaxhimit të risikut.	

54	Në rast të delegimit të detyrave të koordinimit të MFK, në cilin pozicion janë deleguar detyrat referuar organigramës së njësisë?	1. Urdhri i delegimit të koordinimit të menaxhimit financiar dhe kontrollit (përfshin edhe riskun).	
55	A është përcaktuar, gjatë vlerësimit, ndikimi i mundshëm i një risku direkt në realizimin e treguesit të performancës ose indirekt në arrijten e një objektiivi specifik?	1. Planet e menaxhimit të risqeve (seksioni përkatës).	
56	A bëhet vlerësimi i riskut duke marrë parasysh se si duhet të menaxhohet risku dhe nëse duhet të pranojë, shmangë, zvogelojë ose të ndajë riskun?	1. Planet e veprimt për menaxhimin e riskut; DHE; 2. Procesverbal i mbledhjeve të grupit të menaxhimit të riskut.	
57	Nëse ka regjistër risku, me çfarë shprehësie azhurnohet ai? (Normalisht azhurnimi duhet të kryhet jo më mallë se dy herë në vit. Jepni referencën e azhurnimit në rubrikën “Përgjigje e asyetuar”)	1. Raportimi bazuar në çdo plan menaxhimit të riskut, i cili reflektohet në regjistrin e riskut.	
Parimi 8. Njësia publike vlerëson mundësinë e riskut për mashtrime			
58	A është vlerësimi i riskut të mashtrimit pjesë përbërëse e procesit të regullit të vlerësimit të riskut?	1. Politikat dhe procedurat e njësisë publike lidhur me mashtrimin; DHE; 2. Regjistri i riskut (plan i menaxhimit të riskut përkatës).	
59	A e kryen njësia publike periodikisht një vlerësim të ekspozimit të saj ndaj veprimtarisë mashtruese dhe si mund të ndikohen veprimtaritë e saj? A përfshin ky vlerësim secili nga njësitë e vartësisë?	1. Masat kundër mashtrimit, rryshetit dhe plani i reduktimit të korrupsionit ose të ngjashme.	
60	A kenë një sistem raportimi për shkeljet e rregullave në fuqi apo raste të raportimit mashtrues, shënime fiktive, humbja e pasurive, korrupsioni që vihen re në njësi? (Si rregull, çdo punonjësi i njësisë publike duhet të raportojë të titullari/NA i njësisë ose zyrtari/strukturë e caktuar prej tij, shkeljet e vërejtura.)	1. Neni i rregullores së brendshme (nëse ka); OSE; 2. Urdhri i NA/titullarit për procedurat e raportimit antikorrupsion; DHE; 3. Numri i raportimeve të NA/titullarit (nëse ka).	
61	Ekziston raportimi dhe monitorimi i regullit në njësinë publike mbi ekspozimin ndaj mashtrimt?	1. Evidenca mbi raportimin dhe monitorimin e riskut tek nga menaxherët dhe/ose organet e jashtme të mbikëqyrjes të përfshirë; OSE; 2. Procesverbalet e mbledhjeve.	
Parimi 9. Njësia publike identifikon dhe analizon ndryshimet që mund të ndikojnë në sistemin e kontrollit të brendshëm			
62	A merr në konsideratë njësia ndikimet e mundshme të riorganizimit, shimit të njësisë të reja organizative dhe/ose ndryshimet e menjëhershme të strukturave ekzistuese në sistemin e kontrollit të brendshëm? A ndikon kjo në menaxhim dhe qëndrimin filozofik të menaxhimit kundrejt sistemit të kontrollit të brendshëm?	1. Politikat dhe procedurat e njësisë publike lidhur me ndryshimet e rëndësishme; 2. Regjistri i riskut; 3. Strategjitë, politikat dhe planet përkatëse të veprimt që përshkruajnë ngjarjet e planifikuara që mund të kërkojnë ndryshime në kontrollin e brendshme; 4. Evidenca mbi ndryshimet e rëndësishme të ndodhura; 5. Evidenca për analizën e ndryshimeve të rëndësishme në lidhje me qëshiten, efektin, ndikimin dhe gjasat.	bashkim pyetje
AKTIVITETET E KONTROLLIT Procedura dhe politika të shëruara për të dhënë siguri të arsyeshme që risqet e përcaktuara gjatë menaxhimit janë kufizuar brenda kufijve të pranueshëm dhe se objektivat janë të arritshëm. Ato përfshijnë një gamë veprimesh kontrolluese me karakter parandalues dhe zbulues			
Parimi 10. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet e kontrollit			
63	A janë listuar proceset dhe a janë dokumentuar aktivitetet e kontrollit në formën e hartave të proceseve të punës/manualeve të proceseve të punës dhe/ose procedurave të brendshme për proceset e punës (duke adresuar proceset e njësisë për përmbushjen e misionit dhe objektivat të saj)?	1. Harta e proceseve të punës; 2. Manualet e proceseve të punës të miratuar.	
64	A miratohen të gjitha angazhimet financiare në të njëjtën kohë nga NA dhe NZ? (Sistemi i dy firmave.)	1. Evidencimi me dokument të firmosur (urdhër prokurimi, plan pagese kontrate)	
65	A kryhet kontrolli i dokumentacionit dhe pranimi i tij përpara njohjes së shpëzimit në kontabilitet, në mënyrë të tillë që, ekzekutimi dhe regjistrimi i transaksioneve financiare mos të bëhen nga i njëjti person? (Në kolonën “Përgjigje e asyetuar” ju lutemi të përcaktoni kush e kryen kontrollin e dokumentacionit, kush kryen kontabilizimin dhe kush e autorizon pagesën.)	1. Organigrama e strukturës së financës vetëm për efekt numri; 2. Ndajja e detyrave në strukturën e financës; 3. Përshkrimet e punës të sektonit të financës.	
66	Lidhur me procesin e prokurimit dhe kontraktimit, a e krijon titullari/NA, komisionin për hartimin e specifikimeve teknike, komisionin e vlerësimit të ofertave, komisionin për pranimin e mallit etj? Në përgjigje të jepet gjithashtu cili/cilat i propozojnë anëtarët e komisioneve.	1. Procesi i prokurimit; DHE;/OSE; 2. Rregullat e prokurimit publik	
67	A ka një regjistër prokurimesh të miratuar kundrejt disponueshmërisë së fondeve buxhetore të miratuar? A përditesohet ai gjatë vitit në përputhje me ndryshimet e fondeve në dispozicion të njësisë publike?	1. Regjistri i prokurimeve;	
68	A ka procedura për ruajtjen, përdorimin dhe arkivimin e dokumentacionit? Po për dokumentet financiare si veprohet?	1. Rregullat për ruajtjen, përdorimin dhe arkivimin e dokumentacionit	
69	A kenë një regjistër për aktivet e njësisë? (specifiko dokumentin e regjistrimit dhe numrin, datën) dhe a janë të regjistruar në SH-Q? A plotësohet regjistri kontabel i aktiveve periodikisht me ndryshimet gjatë vitit (frekuenca e plotësimit).	1. Regjistri i Aktiveve afatgjatë;	
70	Jepni % vlerore dhe sasiore të aktiveve afatgjatë, të cilat kanë murgesa të dhënash në lidhje me sasinë, vlerën, kundrejt totalit të aktiveve afatgjatë të institucionit.	1. Regjistri i Aktiveve afatgjatë; 2. Pasqyrat fitjore financiare	
71	A ka procedure të shkruar për inventarizimin, vlerësimin, jetësimin dhe nxjerrjen jashtë përdorimit të aktiveve afatgjatë materiale, përfshirë dhe informacionin që duhet t’i paraqitet vendimmarrësit për aprovim?	1. Procedurë e miratuar nga NA/titullari; DHE; 2. Regjistri i aktiveve	
72	Aktivitet e rëndësishme (me vlerë të konsiderueshme) dhe aktivitet afatgjatë ruhen nga përdorimi i paautorizuar me anë të një procedure të shkruar.	1. Rregullat e brendshme të menaxhimit të aktiveve;	
73	Për institucionet që arkinë të ardhurat e veta, a i transferon të ardhurat në llogarinë e thesarit në Bankën e Shqipërisë në fund të çdo dite/ çdo dy ditë/apo afat tjetër?	1. Evidenca kontabel e thesarit/bankës 2. Mandat arkëtimi i bankës, DHE; 3. Ditari bankës	
74	A kryhen kontabilizimet për çdo arkëtar/agjenci, rakordimet me këta të fundit dhe thesarin, konsolidimi i tyre dhe raportimi çdo javë/muaj?	1. Ditari kontabel; DHE; 2. Akt rakordimi me agjentët e të ardhurave dhe thesarin	
75	A ka njësia një procedure pune me kontrole të specifikuar për pagat që siguron historinë e përberhme të transaksioneve me detajet e urdhëruesve? (të ketë kufizimet për personat që bëjnë ndryshime në dosjet e personelit dhe bordero, detyrim për verifikim të ndarë para pagesës etj.)?	1. Procedura e miratuar nga NA/titullari	
76	A kryhet periodikisht kontrolli i disponibilitetit të mjeteve monetare, kontrolli i angazhimeve, menaxhimi i investimeve sipas planit kontraktual të pagesave dhe kryerja e transaksioneve publike (përveç pagave) në kohën e duhur dhe sipas legjislacionit në fuqi? Paraqitni: - % e fatave, vendimeve të gjyqit etj., të dënuara për pagesë në thesar pas 30 ditëve nga data e pranimi të raport me numrin total fitjor të fatave të shërbimeve publike;	1. Sistemi i thesarit SH-Q; DHE; 2. Evidenca financiare e njësisë	

	- vlerën mesatare të avancimeve të planit mujor të <i>asb</i> kundrejt totalit të buxhetit vjetor (jepni frekuencën e rishikimit të planit –javor, mujor, tremujor etj). - % raport i shumës totale të shpenzuar deri në përfundim të vlerësimit për projektet e investimeve (një ose disaveçare) me shumën totale të planit shumëvjeçar të parashikuar.		
Parimi 11. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet kontrollit të përgjithshme të kontrollit të teknologjisë			
77	A ka njësi publike sisteme funksionale të TI-së, të ndryshme nga ato që janë filxë? (pra përveç sistemeve qeveritare, si: APP-ja, SIF-Q-ja, PBA-ja, HRMIS-ja etj.)	1. Urdhër për blerjen e sistemit të informacionit respektiv: DHE. 2. Marja në dorëzim e sistemit DHE. 3. Manualët e përdorimit të sistemit TI; DHE. 4. Baza e të dhënave në sistem e përditësuar	
78	A janë vendosur procedurat për të siguruar vazhdimësinë e veprimeve kundrejt risqeve kryesore që mund ta pengojnë këtë veprimtari (p.sh. në lidhje me humbjen e të dhënave, mungesa e individëve etj.) A janë identifikuar dhe a janë vënë në zbatim planet e emergjencave?	1. Procedurat e rikuperimit dhe të ruajtjes, <i>haab</i> <i>ap-it</i> ; DHE. 2. Planet e investimeve TI; DHE. 3. Planet e risikut për sigurinë e aktiveve nga <i>zjarri</i> /përmblyjet dhe rimbëmbjes nga fatkeqësitë; 4. Rregullat e sigurisë së të dhënave në sistemin IT miratuar nga titullari DHE; 5. Rregullat për ruajtjen nga dëmtimet fizike të aktiveve elektronike.	
79	A ekzistojnë procedura të përshtatshme për sigurinë e sistemit (TI dhe të ndryshme) që aktivet dhe të dhënat ruhen nga ndërhyrjet e paautorizuara (p.sh. Ndërshohen fjalëkalimet rregullisht, <i>firmat</i> -et, hyrje e kufizuar në të dhënat TI etj.) dhe dëmtimet fizike?	1. Gjurmët e auditimit për funksionimin e sistemeve IT miratuar nga NA/titullari. DHE/ OSE. 2. Raporti i auditit të brendshëm.	
80	Si zbatohet ndarja e detyrave në funksionimin e sistemeve të TI-së në njësinë publike, me qëllim që të parandalohet që një punonjësi i vetëm të kontrollojë të gjitha fazat e funksionimit të TI-së (p.sh. instalimin e softuerit, programimin, testimin)?	1. Evidencë për sistemin rezervë DHE. 2. Plani i menaxhimit të risikut IT për rikuperimin e të dhënave në rast fatkeqësie natyrore (pjesa e raportimit mbi testimin).	
81	Institucioni ka një sistem rezervë (<i>back-up</i>) TI të përshtatshëm, plan rikuperimi nga fatkeqësitë të testuar në praktikë.		
Parimi 12. Njësia publike vendos aktivitetet e kontrollit përmes politikave dhe procedurave			
82	A janë ndarë/përcaktuar qartazi përgjegjësitë për aktivitetet e kontrollit për drejtuesit dhe gjithë personelin e njësisë në mënyrë të tillë që i njëjti person të mos kryejë dy detyra të njëpasnjëshme në 4 fazat e një transaksioni financiar ose jofinanciar (hartim, miratim, zbatim, monitorim)?	1. Neni i rregullores për krijimin e procedurave dhe politikave të brendshme në zbatim të këtij parimi; 2. Procedurat dhe politikat e brendshme; 3. Plane veprimi të ndryshme operative dhe të menaxhimit të risikut. 4. Raporti i auditit të brendshëm.	
83	A ka njësi publike procedura të shkruara specifike për vlerësimin, përzgjedhjen, kostimin dhe monitorimin e investimeve? Nëse jo, të listohen aktet/procedurat referencë që përdoren në raste të tilla.	1. Procedure e shkruar e miratuar, DHE. 2. Baza ligjore.	
84	A ekzistojnë procedura kontrolli lidhur me: a) integritetin e të dhënave financiare, konkretisht detyrimin për rakordimet mujore të llogarive (arkë, thesar, bankë-nëse ka); rakordimin dhe pastrimin e llogarive kontabël pezull dhe të paratdhënave; b) sigurinë e të dhënave financiare si qasjen në të dhënat kontabël (kush ka të drejtë vetëm leximin e të dhënave dhe kush dhe kur regjistron/ndryshon të dhënat); c) a ka gjurmë auditimi/punonjës/njësi të caktuar me verifikimin e integritetit të dhënave financiare.	1. Procedura e miratuar nga NA-ja.	
85	Cilat janë kuadri regulator mbi të cilin hartohen pasqyrat financiare të njësisë tuaj?	1. Kuadri regulator i raportimit financiar (udhëzime, ligje etj.).	
86	Cilat janë personat përgjegjës për hartimin e pasqyrave financiare dhe nga kush nënshkruhen pasqyrat financiare vjetore në njësinë tuaj (pozicionet e tyre).	1. Opinioni i auditit të jashtëm si evidencë 2. Pasqyrat financiare vjetore të institucionit.	
INFORMACIONI DHE KOMUNIKIMI Komunikimi është shprehja e informacionit të dobishëm midis njëzësve në të gjitha nivelet, si në mënyrë vertikale dhe horizontale, dhe midis njësive për të mbështetur vendimet dhe koordinimin e aktivitetëve. Informacioni duhet t’u komunikohet menaxherëve dhe punonjësve të tjerë që kanë nevojë për to në një formë dhe brenda një afati kohor që i ndihmon ata të kryejnë përgjegjësitë e tyre.			
Parimi 13. Njësia publike merr, gjeneron dhe përdor informacion cilësor			
87	A kanë përcaktuar dhe identifikuar drejtuesit e njësisë publike, informacionin e kërkuar në nivelin përkatës dhe specifikat e duhura, të personeli i duhur? Kështu e mandur, a ka lidhje të qartë me objektivat e njësisë publike?	1. Raportet e brendshme dhe të jashtme lidhur me objektivat; 2. Raportimi financiar dhe operacional; 3. Raporti “Realizimi i shpenzimeve sipas funksionit, klasifikimit ekonomik dhe nga kontigjencat - fakti kundrejt planit në % dhe vlerë absolute”; 4. Raporti “Realizimi i të ardhurave bruto, dhe sipas natyrës - fakti kundrejt planit në % dhe vlerë absolute”; 5. Raporti javor, mujor/tremujor etj. “Mbi fondin total, angazhimet e marra, fondin e mbetur disponibël për angazhime të reja dhe planin e arkës. Jep përfundim në dispozicion që nga planifikimi deri në regjistrimin e angazhimeve në kontabilitet”; 6. Raportet e të gjitha niveleve 7. Rregullat e brendshme të raportimit.	
88	A janë identifikuar llojet e raportimit periodik brenda njësisë që i dorëzohen menaxherëve në njësinë përkatëse?	1. Planimet dhe rregullat për kontabilitetin/sistemin përkatës i miratuar nga NA/titullari (dokumenti i sistemit).	
89	A ofron sistemi i raportimit (manual dhe/ose elektronik) në njësinë tuaj informacion për monitorimin e progresit në arsimin e objektivave të njësisë në tërësi dhe të njësive të varësishme të saj?		
90	A mbulojnë raportet periodike të buxhetit të gjithë njësiet apo vetëm nivelin qendror (aparatin)? A përdoret krahasimi me periudhat e kaluara dhe deviacionet nga objektivat e planifikuara?		
91	A e përdor njësia publike në sistemin informatik financiar të qeverisë? (Nëse PO plotësoni pyetjen në vazhdim)		
92	A operon njësia me një sistem të vet të kontabilitetit (përveç SIF-Q)? Nëse PO cilat janë arsyet? NA mund të shpjegojë më gjatë arsyet dhe të japë rekomandime, për përmirësim të SIF-Q, në raportin vjetor për MFK. Nëse jo a keni planifikuar përmirësimet e sistemit të kontabilitetit? (Sistemi i kontabilitetit të njësisë nuk duhet të dublojë SIF-Q)	Nëse po, a e mundëson ky sistem i kontabilitetit monitorimin e shpenzimeve dhe të ardhurave sipas	
Parimi 14. Njësia publike përdor komunikimin e brendshëm			
93	A ekzistojnë procedura për të siguruar që menaxherët dhe personeli i njësisë publike të informohen për vendimet/projektet/nismat e njësive të tjera, që mund të ndikojnë në përgjegjësitë dhe detyrat e tyre?	1. Neni përkatës në rregulloren ose procedurën e veçantë.	

		2. Procesverbalet e mbledhjeve të menaxherëve; 3. Faqja kryesore e internetit, broshura dhe revista.	
94	A përgatiten raporte periodike apo publikime vjetore për performancën e njësisë në lidhje me shërbimet publike të ofruara publikut?	1. Raportet periodike 2. Faqja e internetit	
95	Cila është shpeshësia e informimit të drejtuesve të programeve dhe njësive të vartësë lidhur me alokimet e buxhetit? Cila mënyrë informimi përdoret?	1. Evidencë elektronike ose e shkruar.	
96	A ka shembuj të kohëve të fundit ku gabimet në komunikimin e ndërsjellë, kanë shkaktuar probleme apo kanë ndikuar në performancën e njësisë publike? - A janë analizuar shkaqet themelore? - A janë marrë masa për parandalimin e qëndrueshmërisë të ngjashme të komunikimit në të ardhmen?	1. Regjistrimi i riskut, ndonjë regjistrim ku shënohen parregullsitë; 2. Raporti i gjetjeve të auditit; 3. Dokumentacioni ku përshkrohet veprimet për ndjekjen e problemit.	
Parimi 15. Njësia publike përdor komunikimin e jashtëm			
97	A kanë që të gjithë punonjësit mundësinë e përdorimit të emailit zyrtar?	1. Rezultatet e komunikimit të brendshëm dhe të poshtëm; 2. Sistemi i nantjes së të dhënave.	
98	A kërkohet dhe analizon niveli drejtues i njësisë publike reagimet nga audienat e synuara (p.sh. aktorët kryesorë, qytetarët, partnerët e biznesit) në lidhje me ndikimin e komunikimit? - A është informacioni i marrë i besueshëm dhe i përshtatshëm? - A janë reagimet kryesore të përshkallëzuara në nivelin e duhur dhe përdoren për të përshtatur strategjitë e vazhdueshme të komunikimit?	1. Dokumentimi i konsultimit publik.	
99	A sigurohet qpsja publike nëpërmjet publikimit regullisht në faqen e internetit të njësisë të informacionit më poshtë: 1. Dokumenti i buxhetit vjetor të propozuar; 2. Buxheti i miratuar për njësinë; 3. Raportet periodike të zbatimit të buxhetit (shih parimin 13 për llojet e raporteve); 4. Pasqyrat vjetore financiare dhe të buxhetit; 5. Planit/et vjetor(e) të prokurimit; proceset e hapura të prokurimit; kontratat e lidhura; statistika mbi prokurimet; 6. Raporti i auditimit të jashtëm për njësinë mbi pasqyrat financiare dhe aktivitetin e vitit paraardhës.	1. Faqja e internetit.	
MONITORIMI			
Monitorimi është tërësia e proceseve të risikimit të aktivitetit të njësisë, i cili synon të ofrojë garanci të arsyeshme se aktivitetet e kontrollit funksionojnë sipas qëllimit për të cilin janë krijuar dhe mbeten efiente me kalimin e kohës. Në kryerjen e monitorimit, titullari i njësisë, nëpunësi autorizues dhe menaxherët e tjerë, duhet t'i kushtojnë vëmendje gjendjes së menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe objektivave të arritur.			
Parimi 16. Njësia publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta të sistemit të kontrollit të brendshëm			
100	A keni procedurë të brendshme periodike të raportimit që rregullon zbatimin dhe monitorimin e objektivave?	1. Manuali i proceseve/gurma e auditimit të monitorimit DHE/OSË; 2. Nenet e rregullores OSË; 3. Përkrahjet e punës	
101	A monitorohet regullisht progresi i punës dhe objektivave dhe a analizohen shkaqet për dështimet e mundshme në këtë drejtim? (Lutemi përdorni rubrikën “Përgjigje e asyetuar” për të përshkruar se si monitorohet progresi i punës dhe objektivave, nga kush, për kë, sa shpesh etj.)	1. Raportet periodike (me kolonë specifike për shkaqet e mosrealizimit).	
102	A kryen regullisht institucioni një vetëvlerësim të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit. (Përkrahjet instrumentin që përdoret.)	1. Pyetësoni i vetëvlerësimit të sistemit të kontrollit të brendshëm.	
103	A ka në institucion rregulla të brendshme të miratuara për monitorimin e sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit? (Nëse ka specifikojeni në rubrikën “Përgjigje e asyetuar”)	1. Udhëzimi i brendshëm për monitorimin e KB-së.	
104	A ka institucioni një plan veprimi të menaxhimit financiar dhe kontrollit, të miratuar për ecunë e sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit? (Në rubrikën “Përgjigje e asyetuar” specifikoni numrin dhe datën e dokumentit)	1. Nr. datë urdhri për miratimin e Planit 2. Plani i veprimt të menaxhimit financiar dhe kontrollit	
105	A ka rekomandime specifike për sistemin e kontrollit të brendshëm të përfshirë në raportet e AB-së, KLSH-së, Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të KB/P-së, për këtë periudhë raportimi? Nëse ka sa prej tyre janë zbatuar më sot. (% mbi totalin e rekomandimeve)	1. Raporti përkatës i AB-së dhe KLSH-së; 2. Rekomandimet e Drejtorisë së Përgjithshme të Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm, MFT-së.	
106	Si realizohet mbikëqyrja nga ana e titullarit/NA të institucionit për zbatimin e rekomandimeve të dhëna mbi fushën e menaxhimit financiar dhe kontrollit?	1. Monitorimi i zbatimit të Planit të KB-së dhe frekuenca e raportimit.	
107	A janë aktivitetet e vlerësimit të njësisë në përputhje me burimet dhe të përshtatshme për të pëmbushur qëllimet e tyre?	1. Raporti i auditimit të brendshëm; 2. Komiteti i auditimit (nëse ka).	
108	A kryen auditimi i brendshëm në mënyrë të rregullt vlerësime specifike për sistemin e kontrollit të brendshëm dhe evazionin fiskal për të siguruar që pas risqet identifikohen ato të ndiqen dhe të raportohen regullisht për të mos lejuar rrjedhje të të ardhurave apo keqpërdorim të fondeve publike?	1. Plani strategjik dhe vjetor i auditimit të brendshëm 2. Vlerësimi i riskut të auditimit të brendshëm 3. Raporti i auditimit të brendshëm dhe raporti vjetor duke përfshirë edhe opinionin vjetor	
109	A monitorohen kontigjencat dhe ndërmarrjet publike lidhur me riskun fiskal të humbjeve?	1. Raporte nga kompanitë; 2. Raportet e analizave financiare e strukturaive të njësisë	
110	A ndërmerrin regullisht auditime për integritetin e sistemit të pagave të njësisë? (Identifikimi i punonjësve fantazmë, mungesën e të dhënave të personelit, identifikimin e kontrolleve të pamjaftueshme apo të munguara etj.)	1. Raportet e auditit të brendshëm	
111	A e realizon njësia shërbimin e auditimit të brendshëm? Nëse po: A është krijuar NJAB në përputhje me kuaordin ligjor?	1. Urdhri për ngritjen e NJAB-it nga titullari 2. Raporti vjetor i ministritë përgjegjëse për financat për kontrollin e brendshëm.	
Parimi 17. Njësia publike vlerëson dhe komunikon mangësitë			
112	A i raporton personeli cështjet e kontrollit të brendshëm përmes linjave të raportimit të përcaktuara për palët e duhura të brendshme dhe të jashtme, në kohën e duhur për t'i mundësuar njësisë publike që të vlerësojë menjëherë ato cështje?	1. Evidencë elektronike ose e shkruar.	
113	A ndërmerr niveli drejtues i njësisë publike veprime të përshtatshme dhe në kohën e duhur, për të analizuar dhe korrigjuar mangësitë e raportuara nga personeli, funksionin e auditimit të brendshëm, aktivitetet e monitorimit të brendshëm dhe të jashtëm financiar dhe jo-financiar?	1. Plani i veprimt për kontrollin e brendshëm.	
114	A monitoron niveli drejtues i njësisë publike statusin e veprimeve korrigjuese në mënyrë që ato të përfundojnë në kohën e duhur dhe të sjellin rezultatit e pritur (p.sh. rekomandimet e auditimit të brendshëm ose rezultatet e aktivitetveve monitoruese)?	1. Plani i veprimt për KB-në (kolona statusi); 2. Raporti vjetor i auditimit të brendshëm.	

PARIMET PËR SECILIN KOMPONENT TË MENAXHIMIT FINANCIAR DHE KONTROLLIT

Pyetësori përbëhet nga pesë seksione që i përgjigjen pesë komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit sipas standardeve ndërkombëtare COSO dhe INTOSAI, ku vetë komponentët përfaqësojnë disa parime si më poshtë vijojnë:

I. MJEDISI I KONTROLLIT

Parimi 1. Njësia publike demonstroi angazhim për integritet dhe vlerat etike

Menaxherët e nivelit të lartë të njësisë publike, shprehin dhe demonstrojnë rëndësinë e integritetit dhe vlerave etike në të gjithë njësinë.

Parimi 2. Titullari/nëpunësi autorizues (NA)/bordi apo këshilli i drejtuesve demonstrojnë pavarësi dhe përgjegjësi në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje

Organi mbikëqyrës (titullari/nëpunësi autorizues/bordi apo këshilli i drejtuesve në varësi të llojit të njësisë) demonstroi pavarësi në ushtrimin e detyrave dhe ushtron mbikëqyrje për zhvillimin dhe performancën e kontrollit të brendshëm.

Parimi 3. Titullari/nëpunësi autorizues (NA) krijon strukturat organizative, linjat e raportimit, autoritetet dhe përgjegjësitë

Titullari/NA i njësisë publike duhet të krijojë një strukturë organizative, të caktojë përgjegjësi dhe të delegojë përgjegjësitë përkatëse për të arritur objektivat e njësisë, duke mirëpërcaktuar gjithashtu edhe linjat e raportimit.

Parimi 4. Njësia publike demonstroi angazhim në realizimin e kompetencave

Njësitë publike demonstrojnë një angazhim për të tërhequr, zhvilluar dhe mbajtur personel kompetent në përputhje dhe në mbështetje të objektivave të njësisë.

Parimi 5. Njësia publike vepron në përputhje me përgjegjësinë menaxheriale

Njësia publike duhet të ketë personel të përgjegjshëm në realizimin e përgjegjësisë në lidhje me kontrollin e brendshëm dhe më konkretisht në ndjekjen e objektivave të njësisë.

II. MENAXHIMI I RISKUT

Parimi 6. Njësia publike specifikon objektivat si bazë për identifikim dhe vlerësim të risqeve në lidhje me këta objektiva

Përcaktimi i objektivave të njësisë publike është formimi i bazës mbi të cilën zbatohet vlerësimi i riskut dhe krijohen aktivitetet pasuese të kontrollit. Titullarët/NA/menaxherët përcaktojnë objektivat dhe i grupojnë ato në kategori më gjithëpërfshirëse në të gjitha nivelet e njësisë, në lidhje me aktivitete, raportimet dhe pajtueshmërinë.

Parimi 7. Njësia publike identifikon dhe analizoi risqet për arritjen e objektivave

Njësia publike identifikon risqet për arritjen e objektivave të saj në të gjithë njësinë dhe analizoi risqet si bazë për të përcaktuar më pas se si duhet të menaxhohen risqet.

Parimi 8. Njësia publike vlerëson mundësinë e riskut të mashtrimeve

Njësia publike merr parasysh dhe vlerëson mundësinë e mashtrimit në vlerësimin e riskut për arritjen e objektivave.

Parimi 9. Njësia publike identifikon dhe analizoi ndryshimet e rëndësishme

Njësia publike identifikon dhe vlerëson ndryshimet që mund të ndikojnë ndjeshëm në sistemin e kontrollit të brendshëm.

III. AKTIVITETE E KONTROLLIT

Parimi 10. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet e kontrollit

Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet e kontrollit që kontribuojnë në zbutjen e risqeve për arritjen e objektivave në nivele të pranueshme.

Parimi 11. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete të përgjithshme të kontrollit mbi teknologjinë

Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete të përgjithshme të kontrollit mbi teknologjinë për të mbështetur arritjen e objektivave.

Parimi 12. Njësia publike vendos aktivitete kontrollit përmes politikave dhe procedurave

Njësia publik vendos aktivitetet e kontrollit përmes politikave që përcaktojnë se çfarë pritet dhe procedurat që vënë në veprim politikën.

IV. INFORMACIONI DHE KOMUNIKIMI

Parimi 13. Njësia publike merr, gjeneron dhe përdor informacionin përkatës cilësor

Njësia publike merr ose gjeneron dhe përdor informacion të rëndësishëm, cilësor për të mbështetur funksionimin e kontrollit të brendshëm.

Parimi 14. Njësia publike përdor komunikimin e brendshëm

Njësia publike komunikon në mënyrë të brendshme informacionin, duke përfshirë

objektivat dhe përgjegjësitë për kontrollin e brendshëm, të nevojshëm për të mbështetur funksionimin e kontrollit të brendshëm.

Parimi 15. Njësia publike përdor komunikimin e jashtëm

Njësia publike komunikon me palët e jashtme lidhur me çështjet që ndikojnë në funksionimin e kontrollit të brendshëm.

V. MONITORIMI

Parimi 16. Njësia publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta të sistemit të kontrollit të brendshëm

Njësia publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta për të konstatuar nëse komponentët e kontrollit të brendshëm janë të pranishëm dhe funksionojnë.

Parimi 17. Njësia publike vlerëson dhe komunikon mangësitë

Kur identifikohen mangësitë e kontrollit të brendshëm, titullari i njësisë publike duhet të ndërmarrë veprimet korrigjuese dhe t'i komunikojë ato në nivelin e duhur dhe në kohën e duhur.

MËNYRA E PLOTËSIMIT DHE VLERËSIMIT TË PYETËSORIT TË VETË-VLERËSIMIT TË KOMPONENTËVE TË MENAXHIMIT FINANCIAR DHE KONTROLLIT

I. Mënyra e plotësimit

Pyetësi i vetëvlerësimit të komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit, është konceptuar të përdoret nga njësitë publike për vetëvlerësimin e sistemit të kontrollit të brendshëm. Pyetësi përbëhet nga pesë seksione që i përgjigjen pesë komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit, sipas standardeve ndërkombëtare COSO dhe INTOSAI, ku vetë komponentët përfshijnë gjithsecili, disa parime specifike (të shpjeguara në udhëzuesin e parimeve). Për secilin parim janë ndërtuar një grup pyetjesh, bashkëlidhur të cilave janë vendosur edhe dokumentet korresponduese, konkretisht në rubrika “Evidenca mbështetëse”, dokumente këto që duhet të ekzistojnë në institucion dhe nga të cilat nxirren informacione për t'iu përgjigjur pyetjeve përkatëse. Pjesa, e cila plotësohet nga njësia publike, është rubrika “Përgjigje e arsyetuar”, në të cilën duhet të kthehet një përgjigje e argumentuar edhe me dokumentacionet konkrete, të shoqëruara me referencat përkatëse.

II. Mënyra e vlerësimit

Në mbështetje të përgjigjeve të njësisë publike, Drejtoria e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar, Kontrollit dhe Kontabilitetit do të nxjerrë konkluzione mbi efektivitetin dhe efikasitetin e sistemit të kontrollit të brendshëm në njësinë publike.

Sistemi i kontrollit të brendshëm është efektiv, kur menaxherët e nivelit të lartë kanë siguri të arsyeshme, që njësia publike:

1. Realizon veprimtari efektive dhe efikase, kur ngjarjet e jashtme konsiderohen të kenë një ndikim në arritjen e objektivave ose ku njësia mund të parashikojë në mënyrë të arsyeshme natyrën dhe kohën e ngjarjeve të jashtme dhe zbutjen e ndikimit në një nivel të pranueshëm;

2. Kupton masën në të cilën aktivitetet menaxhohen në mënyrë efektive dhe efikase, kur ngjarjet e jashtme mund të kenë një ndikim të rëndësishëm në arritjen e objektivave ose ku njësia mund të parashikojë në mënyrë të arsyeshme natyrën dhe kohën e ngjarjeve të jashtme dhe zbutjen e ndikimit në një nivel të pranueshëm;

3. Përgatit raporte në përputhje me rregullat, rregulloret dhe standardet e zbatueshme ose me objektivat e specifikuar të njësisë publike;

4. Veprimtaria e saj përputhet me ligjet, rregullat, rregulloret dhe standardet e jashtme në fuqi.

Vlerësimi i cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm, ndahet në tri kategori: efektiv, pjesërisht efektiv ose joefektiv:

1. Sistemi i kontrollit të brendshëm do të konsiderohet efektiv, nëse nuk janë zbuluar asnjë ose janë zbuluar shumë pak dobësi dhe mangësi të zbatimit të sistemit të kontrollit të brendshëm.

Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm do të realizohet nëpërmjet vlerësimit të efektivitetit të komponentëve të MFK-së bazuar në çdo parim. Nëse të paktën 70% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së, atëherë parimi do të vlerësohet efektiv. pas vlerësimit të të gjitha parimeve, nëse 70% e tyre janë vlerësuar efektive, atëherë i gjithë sistemi për njësinë publike të marrë në analizë konsiderohet efektiv.

2. Sistemi i Kontrollit të Brendshëm do të konsiderohet pjesërisht efektiv, nëse dobësitë dhe

mangësitë e zbuluara vlerësohen si të mesme dhe/ose të ulëta dhe nuk janë zbuluar dobësi të rëndësishme dhe ngjarje të dëmshme për njësinë në zbatimin e sistemit të kontrollit të brendshëm.

Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm do të realizohet nëpërmjet vlerësimit të efektivitetit të komponentëve të MFK-së bazuar në çdo parim. Nëse 40%–70% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së, atëherë parimi do të vlerësohet pjesërisht efektiv. Pas vlerësimit të të gjitha parimeve, nëse 40%–70% e tyre janë vlerësuar pjesërisht efektive, atëherë i gjithë sistemi për njësinë publike të marrë në analizë konsiderohet pjesërisht efektiv.

3. Sistemi i kontrollit të brendshëm do të konsiderohet joefektiv kur ekziston një mangësi e madhe në lidhje me funksionimin e një komponenti ose parimi përkatës, ose në lidhje me komponentët që veprojnë së bashku në një mënyrë të integruar për të gjithë njësinë dhe kjo mangësi ndikon direkt në moszbatimin e sistemit të kontrollit të brendshëm.

Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm do të realizohet nëpërmjet vlerësimit të efektivitetit të komponentëve të MFK-së bazuar në çdo parim. Nëse 0%–40% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të

argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së, atëherë parimi do të vlerësohet joefektiv. Pas vlerësimit të të gjitha parimeve, nëse 0%–40% e tyre janë vlerësuar joefektiv, atëherë i gjithë sistemi për njësinë publike të marrë në analizë konsiderohet joefektiv.

Lutemi plotësimin me vërtetësi të pyetësorit të vetëvlerësimit të komponentëve të MFK-së. Duhet pasur parasysh se pyetësi do të ndihmojë në identifikimin e atyre aspekteve të kontrollit të brendshëm të njësisë në të cilat nevojitet të ndërmerren masa për përmirësimin e sistemi, ku kërkohet ndërgjegjësim i mëtejshëm mbi rëndësinë dhe efektivitetin e sistemit, si dhe drejtimet për ngritje kapacitetesh të stafit.

Rekomandojmë që titullari/NA i njësisë t'ua shpërndajë këtë pyetësor menaxherëve të strukturave të ndryshme të njësisë që ka në përgjegjësinë e tij (strukturave përbërëse të organit qendror, si dhe njësive shpenzuese) me qëllim plotësimin e tij dhe marrjen e informacionit të plotë. Në këtë mënyrë titullari/NA do t'i përdorë rezultatet për të formuluar një përgjigje të konsoliduar në lidhje me gjithë subjektin. Kjo përgjigje e plotë, pra pyetësi përmbledhës, duhet t'i dërgohet Drejtorisë së Harmonizimit të Menaxhimit Financiar, Kontrollit dhe Kontabilitetit, në Ministrinë e Financave.

Pyetësi i vetëvlerësimit të komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit në njësitë e varësisë

Aneksi 4	Njësia publike		
	Njësia kryesore qendrore në varësi të së cilës jeni		
	Kodi Buxhetor i Njësies në Sistemin e Thesant		
	Vlera e buxhetit për vitin e raportimit në 000 lekë		
	Adresa e faqes së internetit (ku gendet e bashkëngjitur organigrami e njësies)		
	Emri, mbiemri i titullarit/nëpunësit autorizues të njësies publike dhe adresa e-mailit		
	Data e plotësimit (sipas protokollit)		
	Perioda e raportimit		
	Përshkrimi i pyetjeve të pyetësorit sipas komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit (neni 19, i ligjit nr. 10296, datë 8.7.2010, i ndryshuar).		
Nr.	Pyetjet	Evidenca mbështetëse	Përgjigje e arsyetuar
MJEDISI I KONTROLLIT			
Mjedisi i kontrollit përbën themelin ku ngrihen të gjithë komponentët e tjerë të kontrollit të brendshëm, pasi ai ngre strukturën dhe vendos disiplinën. Faktorët e mjedisit të kontrollit të brendshëm përfshijnë integritetin, vlerat e etikës dhe profesionalizmin e punonjësve të njësies, filozofinë dhe stilin e punës së titullarit, mënyrën se si drejtuesi shpërndan detyrat dhe ngarkon përgjegjësitë apo si organizon dhe zhvillon punonjësit në njësi.			
Parimi 1. Njësia publike demonstroi angazhim për integritet dhe vlerat etike			
1	A ka institucioni Juaj kod etike (të veçantë ose të përfshirë në rregulloren e brendshme) për përcaktimin e rasteve të konflikteve të interesit, të hartuar në përputhje me bazat ligjore në fuqi? (Nëse jo, jepni numrin dhe datën e miratimit të aktit. Nëse jo, kur parashikohet të realizohet?)	1. Rregullore e brendshme (nenet ku është përfshirë kodi i etikës) OSE; 2. Kod Etike nëse ka; OSE; 3. Baza ligjore për etikën	
2	A iu komunikohet apo njihen rregullisht punonjësit e institucionit me ligjet apo rregulloret e mësipërme? (në mënyrë të kombinuar p.sh. Komunikimi ka të bëjë me faktin që ligjet apo rregulloret afishohen në vende të dukshme për punonjësit dhe nëse departamenti i burimeve njerëzore jua përcjell në mënyrë elektronike. Njohja ka të bëjë me faktin që organizohen takime/trajime të punonjësve për këtë qëllim). Nëse jo, jepni mënyrën e përdorur dhe specifikoni datën e dokumentit elektronik, procesverbalin e mbledhjeve apo trajnimit të organizuar. Nëse jo, kur parashikohet të kryhet?	1. Bazat ligjore dhe kodi i etikës së institucionit afishuar në vende të dukshme për punonjësit; DHE; 2. Listë prezencat e takimeve/trajnimeve të organizuara të punonjësve; DHE/ OSE; 3. Procesverbalet e mbledhjeve apo trajnimit të organizuar; OSE; 4. Komunikimet elektronike.	
3	A ka ndonjë procedurë për raportimin e shkeljeve të rregullave mbi etiken dhe për marrjen e masave si rrjedhojë e kësaj? (Nëse po, shpjegoni në rubrikën "Përgjigje e	1. Pesa përkatëse e Kodit	

	arsyetuar ² dhe specifikoni titullin dhe datën e miratimit të kësaj procedure dhe numrin e shkeljeve të raportuara gjatë këtij viti. Nëse jo, ose nëse është në proces, kur parashikohet të kryhet?	të etikës të paraqitur sipas pyetjes 1, DHE: 2. Dokumentimi i ngjarjeve (raporte) që përbëjnë shkelje të etikës dhe pasojat; 3. Procedurat/evidencat e ndjekjes nga ana e burimeve njerëzore në lidhje me shkeljet e kodit të etikës dhe/ose bazës ligjore të etikës.	
4	A ka njësi publike program trajnimi të dedikuar për integritetin dhe sjelljen etike?	1. Të dhënat e trajnimit, planet/ programet, audienca e synuar, 2. Materialet e trajnimit dhe prezantimet.	
5	A ekzistojnë mekanizma të cilat i dedikohen ankesave për korrupsion, nëse po: - A ofrojnë këto sisteme nivele të përshtatshme të anonimitetit dhe mbrojtjes ndaj ankuesve? - A është përcaktuar përgjithësisht procedura e sinjalizuesve? - A mund të bëhen zbulime me një besim të arsyeshëm se informacioni është i vërtetë në kohën kur ajo zbulohet? - A janë gjithëpërfshirëse dhe të përcaktuara qartë procedurat e mbrojtjes për sinjalizuesit?	1. Kodi i etikës DHE/ OSE baza ligjore në fuqi mbi sinjalizuesit; 2. Dokumentimi mbi linjat e raportimit lidhur me ankesat për shkelje/korrupsion; 3. Evidenca mbi trajnimet dhe mënyra e komunikimit në lidhje me sinjalizuesit e brendshëm; 4. Evidenca që tregojnë aftësinë e njësisë publike për të kryer një hetim të brendshëm të drejtë dhe të ndershëm.	
6	A kanë njësitë publike një proces për të vlerësuar performancën e personelit dhe ekupeve për shkeljet e kodit të etikës/ rregullave të etikës? Dhe a vlerësohet/monitorohet pajtueshmëria e punonjësve me rregulloren/legjislacionin për etikën personale dhe profesionale?	1. Procedurat e burimeve njerëzore në lidhje me performancën; DHE 2. Pjesa përkatëse në formularin e vlerësimit 3. Nr. i rasteve të shkeljeve të kodit të etikës dhe legjislacionit përkatës. (nëse ka)	
Parimi 2. Titullari/nëpunësi autorizues (NA)/Bordi apo Këshilli i drejtuesve demonstrojnë pavarësi dhe përgjegjshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje			
Titullari/nëpunësi autorizues (NA) demonstroi pavarësi dhe përgjegjshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje			
7	A mbikëqyr titullari/NA projektimin, zbatimin dhe funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm të njësisë publike (si njësi publike për të gjithë komponentët)? (Urdhri për mbikëqyrjen duhet të përfshijë detyrimin për raportim nga drejtuesit e strukturave në qendër dhe njësitë vartëse)	1. Urdhri i titullarit/NA për miratimin e Planit të Veprimit për KB-në (pjesa e detyrimit për raportimin sipas tij). DHE 2. Raporte periodike të monitorimit të Planit të Veprimit për KB-në.	
8	Në cilësinë e njësisë së varësishë: A i dëgjon raportime të rregullta titullari/NA të njësisë qendrore për performancën (përmblidhjen e detyrave) gjatë ushtrimit të veprimtarisë? (Në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar" vendosni numrin dhe datën e disa raporteve zyrtare të dërguara gjatë vitit dhe numrin e njësisë të varësishë nëse keni të tilla)	1. Raporte zyrtare të marra gjatë vitit; DHE 2. Numri i njësisë të varësishë që raportojnë.	
9	A është mbikëqyrja e performancës operacionale e bazuar në objektivat e njësisë publike dhe treguesit e performancës të miratuar në PBA?	1. Raportet periodike për realizimin e objektivave. 2. Procesverbalet e mbledhjeve të GMS-së DHE/ OSE 3. Urdhra për ndjekje të vendimeve të GMS-së që lidhen me raportimin 4. Marrëveshjet në nivel shërbimi (nëse ka)	
10	A janë raportuar të gjitha dobësitë e kontrollit të brendshëm, analizohen dhe adresohen siç duhet kur është e nevojshme?	1. Plani i veprimit për KB-në, DHE 2. Raporti i auditimit të brendshëm	
11	A miraton dhe ndjek titullari/NA, dhe nëpunësit autoritativë të njësisë vartëse planin e menaxhimit për veprime korigjuese/përmirësuese kur shfaqen mangësi në sistemin e kontrollit të brendshëm?	1. Plani i veprimit për KB-në, DHE 2. Plan Menaxhimi të Risqeve të nivelit të mesëm e të lartë	
12	A merr titullari/NA i njësisë opinion mbi performancën e institucionit në mënyrë të pavarur?	1. Opinione/raporte nga auditimi i brendshëm DHE 2. Auditimi i jashtëm OSE 3. Nga organizata të tjera kombëtare dhe ndërkombëtare	
Bordi apo këshilli i drejtuesve demonstrojnë pavarësi dhe përgjegjshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje (vetëm për institucionet që veprojnë me bord apo këshill).			
13	A mbikëqyr organi mbikëqyrës (Bordi/Këshilli) projektimin, zbatimin dhe funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm të njësisë publike (për të gjithë komponentët)?	1. Plani i veprimit për KB-në për njësinë respektive miratuar nga Bordi 2. Raportet mbi zbatimin e planit të KB-së	
14	A është organi mbikëqyrës (Bordi/Këshilli) i përbërë nga anëtarë që kanë prejardhje të ndryshme, plotësuese dhe aftësi të specializuara për të mundësuar diskutime, për të ofruar kënaqësori konstruktive ndaj strukturave të menaxhimit dhe për të bërë mbikëqyrje të duhur për kontrollin e brendshëm?	1. Raporti i auditimit të brendshëm DHE/ OSE 2. Raporti i auditit të jashtëm DHE/ OSE 3. Evidencë vlerësimi nga menaxhimi i njësisë (nëse ka)	
15	A informohen anëtarët e organit mbikëqyrës (Bordi/Këshilli) gjatë procesit të miratimit të objektivave dhe planit të biznesit/buxhetit, për risqet e lidhura dhe pritshmëritë e palëve të interesuara?	1. Raporti mbi risqet kryesore lidhur me objektivat si pjesë e relacionit të planit të	

		biznesit (buxheti)	
Parimi 3. Titullari/NA krijon strukturat organizative, linjat e raportimit, autoritetet dhe përgjegjësitë			
16	A ka institucioni një rregullore të brendshme të miratuara dhe publikuar nga titullari për veprimtarinë e njësisë, përfshirë të gjitha autoritetet, përgjegjësitë menaxheriale dhe operacionale, linjat e raportimit sipas strukturës organizative, bazën ligjore për të gjithë veprimtarinë e institucionit?	1. Rregullorja e brendshme nr. datë protokoll, DHE; 2. Faqja e internetit e institucionit	
17	A keni hartuar dhe miratuar një deklaratë të misionit në përputhje me kërkesat e ligjit për menaxhimin e sistemit buxhetor? (Nëse po, lutemi specifikoni datën e miratimit në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Numri i nenit (eve) në rregulloren e brendshme	
18	A keni një strategji të miratuar me objektivat dhe prioritetet strategjike në përputhje me kërkesat e ligjit për menaxhimin e sistemit buxhetor? (Nëse po, lutemi specifikoni datën e miratimit në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Strategjia e institucionit	
19	A jeni përfshirë si njësi vartësie në diskutimet për programin buxhetor afatmesëm dhe për planin strategjik? Po palët e treta? (si p.sh. organizimi i tryezave të përbashkëta. Jepni referenca të minutave të takimit apo shkresave nëse ka në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Urdhri i NA/titullarit për hartimin e strategjisë dhe procesin e konsultimit. DHE; 2. Shkresat/flesat për konsultim të dëguara OSE; 3. Procesverbale të mbledhjeve (minuta takimi) të tryezave të rumbullakëta	
20	A janë informuar menaxherët/punonjësit e njësisë publike mbi përmbajtjen e deklaratës së misionit, objektivat, strategjitë dhe planin e veprimtari? (Jepni arsyetimin mbi mënyrën e shpërndarjes së dokumentacionit dhe kohën, për shembull në formë elektronike, me shkrim, nëpërmjet takimeve.)	1. Informimi në rrugë elektronike ose të shkruar	
21	A i përcakton njësi publike treguesit e performancës në planin strategjik për monitorimin dhe arritjen e objektivave? (Nëse po, duhet të jetë përcaktuar në dokumentin e strategjisë, në mënyrë narrative ose në matricën shoqëruese.)	1. Plan i Veprimtari për zbatimin e strategjisë	
22	A është miratuar struktura organizative në përputhje me madhësinë dhe aktivitetet e njësisë? A është përditësuar dhe kur? (Jepni referencën e dokumentit në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Nr. data e vendimit për miratimin e strukturës organizative; 2. Opinion/raport i auditimit të brendshëm mbi strukturën (nëse ka)	
23	A janë përcaktuar përgjegjësitë e menaxherëve për zbatimin e objektivave të njësisë publike dhe menaxhimit të riskut?	1. Neni(et) i rregullores së brendshme; DHE; 2. Përkshkrimet e punës DHE; 3. Marrëveshjet në nivel shërbimi (nëse ka)	
24	A është rishikuar rregullorja e brendshme në përputhje me ndryshimet strukturore nëse ka pasur të tilla? A ka çdo departament/drejtori/sector apo njësi, përgjegjësi dhe detyra të përcaktuara qartë në rregulloren e brendshme dhe nuk ka mbivendosje?	1. Nr., datë vendimi për ndryshim të rregullores. DHE; 2. Raport vlerësimi të AB. DHE/ OSE; 3. Anketa për ngarkesën me punë të stafit ose shkresa emailë dëguar te koordinatori i MFK-së. OSE; 4. Plan i reduktimit/shmangien e mbivendosjeve (risku).	
25	A delegohen përgjegjësitë brenda njësisë nga ana e menaxherëve? (Nëse nuk ka delegim, përgjigja është JO për pyetjet në vijim.)	1. Nr. datë protokoll i urdhrave të delegimit.	
26	A janë të qarta për të gjithë të interesuarit natyra dhe fushëveprimi i funksioneve dhe kompetencave të deleguara, nëse ka të tilla?	1. Specifikimi në urdhrat e delegimit. DHE; 2. Raportimi periodik gjatë periudhës së delegimit 3. Anketa (nëse ka), komunikim elektronik ose të shkruar.	
27	A analizohen risqet që lidhen me funksionet dhe kompetencat e deleguara?	1. Procedura e delegimit. DHE; 2. Evidencë të analizës së riskut kryer midis të interesuarve	
28	A janë knjuar dhe a vlerësohen linjat e raportimit brenda njësisë publike dhe me njësitë e tjera nga ana e drejtuesve të institucionit, për të mundësuar realizimin dhe përbushjen e përgjegjësiave dhe rrjedhën e informacionit?	1. Pjesa narrative e strukturës organizative mbi linjat e raportimit horizontal dhe vertikal. DHE; 2. Evidencë të analizës së riskut 3. Vlerësim nga AB (nëse ka)	
Parimi 4. Njësia publike demonstroi angazhim në realizimin e kompetencave			
29	A ekziston përkshkrimi i punës dhe a rishikohet ai me ndryshimin e strukturës nga menaxherët, në lidhje me detyrat që duhet të kryhen, kërkesat për kualifikimet e nevojshme dhe linjat e raportimit?	1. Përkshkrimi i punës; DHE; 2. Dokumenti që evidenton rishikimin e tyre.	
30	Gjatë kryerjes së vlerësimeve periodike të punonjësve në institucion tuaj, a vlerësojnë menaxherët: - performancën e personelit në lidhje me arritjen e objektivave dhe respektimin e kodit të etikës; - performancën ndaj marrëveshjeve të nivelit të shërbimit ose standardeve të tjera për të cilat është rënë dakord për rekrutimin dhe kompensimin e ofruesve të shërbimeve të kontraktuara?	1. Vlerësime periodike të punonjësve; DHE; 2. Raportet e zbatimit/Raportet e vlerësimit të personelit	
31	A janë vendosur procedurat e rekrutimit në mënyrë të tillë për të përcaktuar nëse një kandidat i përshatet nevojave të njësisë publike dhe ka kompetencë për rolin e propozuar?	1. Specifikimi në procedurën e rekrutimit lidhur me kriteret e kërkuara.	
32	A ka ndonjë gësjtje apo problem në lidhje me rekrutimin e personelit që ndikon dukshëm në performancën e njësisë publike? (P.sh. kërkesa të tepërta për kapacitetet që ofrohen. S'ka fleksibilitet.)	1. Statistikat e burimeve njerëzore; DHE; 2. Informacioni mbi nivelin e stafit, pozicionin, stafin e rekrutuar; DHE; 3. Raportet mbi problematikat.	
33	A është zhvilluar plan afat mesëm ose vjetor i përgjithshëm i trajnimit, në përputhje me objektivat e njësisë publike?	1. Rregullat dhe procedurat e brendshme dhe të jashtme në lidhje	

		me trajnimin e nëpunësve; DHE 2. Programi afatmesëm dhe/ose vjetor i trajnimit/zhvillimit të stafit.	
34	A ka dëshmi se personeli po ndërmerr trajnimet e nevojshme për të ndërtuar aftësitë e tyre profesionale?	1. Buxheti i trajnimit dhe statistika; DHE 2. Raporti vjetor mbi zbatimin e programit të trajnimit/zhvillimit të stafit.	
35	A janë trajnuar nëpunësit mbi menaxhimin financiar dhe kontrollin gjatë periudhës së raportimit? (Jepni numrin e të trajnuarve dhe % ndaj totalit të parashikuar në planin e trajnimit.)	1. Evidenca e trajnimeve të realizuara kundrejt planit.	
36	A janë menaxherët e programeve buxhetore (EMP) (sipas tabelave të ligjit të buxhetit) në varësi direkte administrative të NA (apo NA të nivelit të dytë)?	1. Vendimi për miratimin e Buxhetit vjetor; 2. Urdhri i ngritjes së EMP-ve, dhe mënyra e organizimit të tyre. DHE 3. Oganigrami e njësisë publike.	
37	A raportoni vazhdimisht të Komitetit i Auditimit (të krijuar në organin çpron) që është i pavarur dhe jep këshilla dhe rekomandime lidhur me risqet dhe sistemet e kontrollit të brendshëm?	1. Urdhri i NA/titullarit për caktimin dhe rregullorë e komitetit të auditimit;	
38	A ka takime të shpeshta të dokumentuara midis Komitetit të Auditimit dhe drejtuesve të njësive të auditimit të brendshëm? (sipas kërkesave ligjore komitetet e auditimit kanë detyrimin të zhvillojë minimalisht 4 mbledhje në vit).	1. Procesverbalet e takimeve.	
39	A i dëgohet Komitetit të Auditimit informacioni i plotë për të gjitha çështjet që merr në shqyrtim në kohën e duhur, për të lejuar dhënien e këshillave për titullarët e njësive publike?	1. Raportet e dëguara në Komitet (nr. datë protokoll).	
Parimi 5. Njësia publike vepron në përputhje me përgjegjëshmërinë menaxheriale			
40	A është përcaktuar përgjegjëshmëria dhe përgjegjësia e menaxherëve për objektivat strategjike?	1. Nenet e rregullore së brendshme të njësise	
41	A përfaqësohet institucioni juaj në mënyrë të rregullt në mbledhjet e GMS-së dhe a diskutohen çështjet rreth planifikimit dhe monitorimit të politikave strategjike, PBA-së, risqeve kryesore dhe çështjeve të tjera të menaxhimin financiar dhe kontrollin? (Specifikoni frekuencën e këtyre takimeve gjatë vitit në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Procesverbalet e takimeve. OSE 2. Dokument tjetër që vërteton realizimin e takimeve OSE 3. Vendimet/konkluzionet e mbledhjeve të GMS-së	
MENAXHIMI I RISKUT Menaxhimi i riskut është procesi i identifikimit, vlerësimit, kontrollit dhe monitorimit të atyre ngjarjeve ose situatave potencialisht të dëmshme për arritjen e objektivave të të gjithë njësise publike dhe konceptohet për të dhënë garanci të arsyeshme se këta objektiva do të arrihen.			
Parimi 6. Njësia publike specifikon objektivat si bazë për identifikim dhe vlerësim të risqeve në lidhje me këta objektiva			
42	Gjatë procesit të përgatitjes së PBA-së, a vendos njësia si një tërësi, objektiva afatmesëm, tregues të performancës në nivel funksioni ose programi? A janë publikuar çdo vit këta objektiva?	1. Nr., datë emërtim i vendimit për miratimin e Programit Buxhetor Afatmesëm. DHE 2. Referenca në faqen e internetit të njësise publike.	
43	A janë qëllimet e politikave të PBA-së në përputhje me objektivat strategjike të njësise?	1. Tabela e referencës së objektivave dhe treguesve të PBA-së kundrejt objektivave/qëllimeve dhe treguesve strategjike.	
44	A keni planveprime vjetore operacionale të miratuara, për arritjen e qëllimeve të politikave afatmesme (PBA), objektivave vjetorë që përbajnë veprime, afate, dhe persona konkretë përgjegjës për çdo veprim të parashikuar? (Ky duhet të jetë një dokument i miratuar nga menaxheri i strukturës/drejtuesi i njësise vartëse, jep referencën përkatëse në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Planveprime vjetore për arritjen e objektivave.	
45	A i komunikohen objektivat e miratuar stafit, sipas llojit të strukturës?	1. Komunikimi nëpërmjet emailit, me shkresë, në takime zyrtare.	
46	A janë objektivat operacionale të njësise publike në përputhje me strategjitë dhe politikat kombëtare/sectoriale, si dhe vizionin dhe misionin e njësise? A ka përputhje midis objektivave afatmesëm (PBA) dhe objektivave të parashikuar në buxhetin vjetor të njësise?	1. Planet vjetore të veprimtarisë me reference objektivin dhe treguesin e PBA. DHE 2. Planifikimi i investimeve dhe planet e tjera ekzistuese të operacioneve në nivel të njësise dhe njësive të vartësisë.	
Parimi 7. Njësia publike identifikon dhe analizon risqet për arritjen e objektivave			
47	A ka krijuar njësia publike mekanizmat e vlerësimit të riskut dhe a është përfshirë i gjithë stafi në këtë proces? (ngritjen e grupit koordinues teknik për menaxhimin e riskut dhe rregullorja e funksionimit dhe raportimit për GMS-në etj.)	1. Urdhri për përcaktimin e grupit koordinues teknik për procesin e menaxhimit dhe raportimit mbi risqet; DHE 2. Rregullorja e funksionimit të tij (ose pjesë e urdhrit)	
48	A identifikohen dhe vlerësohen risqet në njësine publike, në të gjitha nivelet e saj për arritjen e objektivave?	1. Regjistri i riskut (si tërësi e planeve të menaxhimit të risqeve); DHE 2. Minuta takimi të mbledhjeve të grupit të koordinimit të riskut (listë prezencë); DHE 3. Raportet të menaxherët e risqeve (anëtarët e GMS)	
49	A janë identifikuar risqet e analizuar përmes një procesi të strukturuar dhe sistematik që përfshin vlerësimin e rëndësisë potenciale dhe prioritizimin e risqeve të përputhshmërisë?	1. Regjistri i riskut; 2. Minutat e mbledhjeve të grupit të koordinimit të riskut. 3. Raporti i auditit të brendshëm	
50	A është ngritur grupi i menaxhimit të riskut? (Numri dhe data e urdhrit)?	1. Urdhri i ngritjes së grupit të menaxhimit të	

		riskut;	
51	Në rast të delegimit të detyrave të koordinatorit të MFK-së, në cilin pozicion janë deleguar detyrat referuar organigramës së njësisë?	1. Urdhri i delegimit të koordinatorit të MFK-së (ku përfshihet risku).	
52	A është përcaktuar, gjatë vlerësimit, ndikimi i mundshëm i një risku direkt në realizimin e treguesit të performancës ose indirekt në arritjen e një objekti specifiku?	1. Planet e menaxhimit të risqeve (seksioni përkatës).	
53	A bëhet vlerësimi i riskut duke marrë parasysh se si duhet të menaxhohet risku dhe nëse duhet të pranojë, shmangë, zvogëlojë ose të ndajë riskun?	1. Planet e veprimat për menaxhimin e riskut; DHE; 2. Procesverbal i mbledhjeve të grupit të menaxhimit të riskut.	
54	Nëse ka regjistrë risku, me çfarë shpeshtësie azhurohet ai? (Normalisht azhurohimi duhet të kryhet jo më mallë se dy herë në vit. Jepni referencën e azhurimit në rubrikën "Përgjigje e arsyetuar".)	1. Raportimi bazuar në çdo plan menaxhimit të riskut, i cili reflektohet në regjistrin e riskut.	
Parimi 8. Njësia publike vlerëson mundësinë e riskut për mashtrim			
55	A është vlerësimi i riskut të mashtrimit pjesë përbërëse e procesit të rregullt të vlerësimit të riskut?	1. Politikat dhe procedurat e njësive publike lidhur me mashtrimin; DHE; 2. Regjistri i riskut (plani i menaxhimit të riskut përkatës);	
56	A e kryen njësia publike periodikisht një vlerësim të ekspozimit të saj ndaj veprimtarisë mashtruese dhe si mund të ndikohen veprimtaritë e saj? A përfshihen në këto vlerësime në cilësinë e njësive së vartësisë?	1. Masat kundër mashtrimit, rryshfetit dhe plani i reduktimit të korrupsionit ose të ngashme.	
57	A keni një sistem raportimi për shkeljet e rregullave në fuqi apo naste të raportimit mashtrues, shënime fiktive, humbja e pasurive, korrupsioni që vihen re në njësi? (Si rregull; çdo punonjës i njësive publike duhet të raportojë te titullari/NA i njësive, ose zyrtari/strukturë e caktuar prej tij, shkeljet e vërejtura.)	1. Neni i rregullores së brendshme (nëse ka); OSE; 2. Urdhri i NA/titullarit për procedurat e raportimit antikorrupsion; DHE; 3. Numri i raportimeve të NA/titullarit (nëse ka)	
58	Ekziston raportimi dhe monitorimi i rregullt në njësine publike mbi ekspozimet ndaj mashtrimit?	1. Evidenca mbi raportimin dhe monitorimin e riskut tek/nga menaxherët dhe/ose organet e jashtme të mbikëqyrjes të përfshirë; OSE; 2. Procesverbalet e mbledhjeve.	
Parimi 9. Njësia publike identifikon dhe analizon ndryshimet që mund të ndikojnë në sistemin e kontrollit të brendshëm			
59	A merr në konsideratë njësia ndikimet e mundshme të riorganizimit, shtimit të njësive të reja organizative dhe/ose ndryshimet e menjëhershme të strukturave ekzistuese në sistemin e kontrollit të brendshëm? A ndikon kjo në menaxhimin dhe qëndrimin filozofik të menaxhimit kundrejt sistemit të kontrollit të brendshëm?	1. Politikat dhe procedurat e njësive publike lidhur me ndryshimet e rëndësishme; 2. Regjistri i riskut; 3. Strategjitë, politikat dhe planet përkatëse të veprimat që përshkruajnë ngjarjet e planifikuara që mund të kërkojnë ndryshime në kontrollin e brendshëm; 4. Evidenca mbi ndryshimet e rëndësishme të ndodhura; 5. Evidenca për analizën e ndryshimeve të rëndësishme në lidhje me çështjen, efektin, ndikimin dhe gasat.	bashkim pyetjesh
AKTIVITETET E KONTROLLIT Procedura dhe politika të shkruara për të dhënë siguri të arsyeshme që risqet e përcaktuara gjatë menaxhimit janë kufizuar brenda kufijve të pranueshëm dhe se objektivat janë të arritshëm. Ato përfshijnë një gamë veprimesh kontrolluese me karakter parandalues dhe zbulues.			
Parimi 10. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete kontrolli.			
60	A janë listuar proceset dhe a janë dokumentuar aktivitetet e kontrollit në formën e hartave të proceseve të punës/manualëve të proceseve të punës dhe/ose procedurave të brendshme për proceset e punës (duke adresuar proceset e njësive për pëmbushjen e misionit dhe objektivat të saj)?	1. Harta e proceseve të punës; 2. Manualët e proceseve të punës të miratuara;	
61	A miratohen të gjitha angazhimet financiare në të njëjtën kohë nga NA dhe NZ? (sistemi i dy firmave).	1. Evidentimi me dokument të firmosur (urdhër prokurimi, plan pagese kontrate)	
62	A kryhet kontrolli i dokumentacionit dhe pranimit i tij përpara njohjes së shpenzimit në kontabilitet, në mënyrë të tillë që, ekzekutimi dhe regjistrimi i transaksioneve financiare mos të bëhen nga i njëjti person? (Në kolonën "Përgjigje e arsyetuar" ju lutemi të përcaktoni kush e kryen kontrollin e dokumentacionit, kush kryen kontabilizimin dhe kush e autorizon pagesën.)	1. Organigramë e strukturës së financës vetëm për efekt numri; 2. Ndajja e detyrave në strukturën e financës; 3. Përshkrimet e punës të sektorit të financës.	
63	Lidhur me procesin e prokurimit dhe kontraktimit, a e kanë titullari/NA, komisionin për hartimin e specifikimeve teknike, komisionin e vlerësimit të ofertave, komisionin për pranimin e mallit etj.? Në përgjigje të jepet gjithashtu cili/cilët i propozojnë anëtarët e komisioneve.	1. Procesi i prokurimit; DHE/ OSE; 2. Rregullat e prokurimit publik	
64	A ka një regjistrë prokurimesh të miratuar kundrejt disponueshmërisë së fondeve buxhetore të miratuara? A përditësohet ai gjatë vitit në përputhje me ndryshimet e fondeve në dispozicion të njësive publike?	1. Regjistri i prokurimeve;	
65	A ka procedura për ruajtjen, përdorimin dhe arkivimin e dokumentacionit? Po për dokumentet financiar si veprohet?	1. Rregullat për ruajtjen, përdorimin dhe arkivimin e dokumentacionit	
66	A keni një regjistrë për aktivet e njësive? (specifikoni dokumentin e regjistrimit dhe numrin, datën) dhe a janë të regjistruar në SII-Q? A plotësohet regjistri kontabël i aktiveve periodikisht me ndryshimet gjatë vitit (frequentia e plotësimit).	1. Regjistri i aktiveve afatgjatë.	
67	Jepni % vlerore dhe sasiore të aktiveve afatgjata, të cilat kanë mungesa të dhënash në lidhje me sasinë, vlerën, kundrejt totalit të aktiveve afatgjatë të institucionit.	1. Regjistri i aktiveve afatgjatë. 2. Pasqyrat vjetore	

		financiare	
68	A ka procedure të shkruar për inventarizimin, vlerësimin, tjetërsimin dhe nxjerrjen jashtë përdorimit të aktiveve afatgjata materiale, përfshirë dhe informacionin që duhet t'i paraqitet vendimmarrësit për aprovim?	1. Procedurë e miratuar nga NA/titullari; DHE 2. Regjistri i aktiveve	
69	Aktivitet e rëndësishme (me vlera të konsiderueshme) dhe aktivitet afatgjata ruhen nga përdorimi i paautorizuar me anë të një procedure të shkruar.	1. Rregullat e brendshme të menaxhimit të aktiveve;	
70	Për institucionet që arkëtojnë të ardhurat e veta, a i transferon të ardhurat në llogarinë e thesarit në Bankën e Shqipërisë në fund të çdo ditë/ çdo dy ditë/apo afat tjetër?	1. Evidenca kontabël e thesarit/bankës 2. Mandat arkëtimi i bankës, DHE 3. Ditari bankës	
71	A kryhen kontabilizimet për çdo arkëtar/agjenci, rakordimet me këta të fundit dhe thesarin, konsolidimi i tyre dhe raportimi çdo javë/ muaj?	1. Ditari kontabël; DHE 2. Akt rakordimi me agjentët e të ardhurave dhe thesarin	
72	A ka njësi një procedure pune me kontrole të specifikuar për pagat që siguron historinë e përhershme të transaksioneve me detajet e urdhëruesve? (të ketë kufizimet për personat që bëjnë ndryshime në dosjet e personelit dhe bordero, detyrim për verifikim të ndarë para pagesës etj.)?	1. Procedura e miratuar nga NA/titullari	
73	A kryhet periodikisht kontrolli i disponibilitetit të mjeteve monetare, kontrolli i angazhimeve, menaxhimi i investimeve sipas planit kontraktual të pagesave dhe kryerja e transaksioneve publike (përveç pagave) në kohën e duhur dhe sipas legjislacionit në fuqi? Paraqitni: - % e faturave, vendimeve të gjyqit etj., të dërguara për pagesë në Thesar pas 30 ditëve nga data e pranimit në raport me numrin total vjetor të faturave të shërbimeve publike; - vlerën mesatare të avancimeve të planit mujor të cash kundrejt totalit të buxhetit vjetor (jepni frekuencën e rishikimit të planit –javor, mujor, tremujor etj.). - %, raport i shumës totale të shpenzuar deri në periudhën e vlerësimit për projektet e investimeve (një ose disaveçare) me shumën totale të planit shumëvjeçar të parashikuar.	1. Sistemi i thesarit SIFQ; DHE 2. Evidenca financiare e njësisë	
Parimi 11 -Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete kontrollit të përgjithshme të kontrollit të teknologjisë			
74	A ka njësi publike sisteme funksionale të TI-së, të ndryshme nga ato që janë fikse? (pra përveç sistemeve qeveritare, si: APP-ja, SIFQ-ja, PBA-ja, HRMIS-ja etj.)	1. Urdhër për blerjen e sistemit të informacionit respektiv: DHE 2. Marrja në dorëzim e sistemit DHE 3. Manuali e përdorimit të sistemit TI; DHE 4. Baza e të dhënave në sistem e përditësuar	
75	A janë vendosur procedurat për të siguruar vazhdimësinë e veprimeve kundrejt rrisqes kryesore që mund ta pengojnë këtë veprimtari (p.sh. në lidhje me humbjen e të dhënave, mungesa e individëve etj.) A janë identifikuar dhe a janë vënë në zbatim planet e emergjencave?	1. Procedurat e rikuperimit dhe të ruajtjes, back up-it; DHE 2. Planet e investimeve TI; DHE 3. Planet e riskut për sigurinë e aktiveve nga zjarri/pëmblytjet dhe rëmëkëmbjes nga fatkeqësitë	
76	A ekzistojnë procedura të përshtatshme për sigurinë e sistemit (TI dhe të ndryshme) që aktivitet dhe të dhënat ruhen nga ndërhyrjet e paautorizuara (p.sh. Ndryshohen fjalëkalimet rregullisht, <i>firewall</i> -et, hyrje e kufizuar në të dhënat TI etj.) dhe dëmtimet fizike?	1. Rregullat e sigurisë së të dhënave në sistemin IT miratuar nga titullari DHE 2. Rregullat për ruajtjen nga dëmtimet fizike të aktiveve elektronike.	
77	Si zbatohet ndarja e detyrave në funksionimin e sistemeve të TI-së në njësinë publike, me qëllim që të parandalohet që një punonjësi i vetëm të kontrollojë të gjitha fazat e funksionimit të TI-së (p.sh. instalimin e softuerit, programimin, testimin)?	1. Gjurmët e auditimit për funksionimin e sistemeve IT miratuar nga NA/titullari. DHE/OSE 2. Raporti i auditit të brendshëm.	
78	Institucioni ka një sistem rezervë (<i>back-up</i>) TI të përshtatshëm, plan rikuperimi nga fatkeqësitë të testuar në praktikë.	1. Evidencë për sistemin rezervë DHE 2. Plani i menaxhimit të riskut IT për rikuperimin e të dhënave në rast fatkeqësie natyrore (pjesa e raportimit mbi testimin).	
Parimi 12. Njësia publike vendos aktivitetet e kontrollit përmes politikave dhe procedurave			
79	A janë ndarë/përcaktuar qartazi përgjegjësitë për aktivitetet e kontrollit për drejtuesit dhe gjithë personelin e njësisë në mënyrë të tillë që i njëjti person të mos kryejë dy detyra të njëpasnjëshme në 4 fazat e një transaksioni financiar ose jofinanciar (hartim, miratim, zbatim, monitorim)?	1. Neni i rregullores për krijimin e procedurave dhe politikave të brendshme në zbatim të këtij parimi; 2. Procedurat dhe politikat e brendshme; 3. Plane veprimi të ndryshme operative dhe të menaxhimit të riskut. 4. Raporti i auditit të brendshëm	
80	A ka njësi publike procedura të shkruara specifike për vlerësimin, përzgjedhjen, kostimin dhe monitorimin e investimeve? Nëse jo, të listohen aktet/procedurat referencë që përdoren në raste të tilla.	1. Procedure e shkruar e miratuar, DHE 2. Baza ligjore;	
81	A ekzistojnë procedura kontrolli lidhur me a) integritetin e të dhënave financiare, konkretisht detyrim për rakordimet mujore të llogarive (arkë, thesar, bankë-nëse ka); rakordimin dhe pastrimin e llogarive kontabël pezull dhe të paradhënies b) sigurinë e të dhënave financiare si qasjen në të dhënat kontabël (kush ka të drejtë vetëm leximin e të dhënave dhe kush dhe kur regjistron/ndryshon të dhënat) c) a ka gjurmë auditimi/punonjës/njësi të caktuar me verifikimin e integritetit të të dhënave financiare.	1. Procedura e miratuar nga NA,	
82	Cilat janë kuadri rregullator mbi të cilin hartohen pasqyrat financiare të njësisë tuaj?	1. Kuadri rregullator i raportimit financiar (udhëzime, ligje etj.).	
83	Cilat janë personat përgjegjës për hartimin e pasqyrave financiare dhe nga kush nënshkruhen pasqyrat financiare vjetore në njësinë tuaj (pozicionet e tyre).	1. Opinion i auditit të jashtëm si evidencë 2. Pasqyrat financiare vjetore të institucionit	
INFORMACIONI DHE KOMUNIKIMI			
Komunikimi është shkëmbimi i informacionit të dobishëm midis njerëzve në të gjitha nivelet, si në mënyrë vertikale dhe horizontale, dhe midis njësisë për të mbështetur vendimet dhe koordinimin e aktiviteteve. Informacioni duhet t'u komunikohet menjëherë dhe punonjësve të tjerë që kanë nevojë për to në një formë dhe brenda një afati kohor që i ndihmon ata të kryejnë përgjegjësitë e tyre.			
Parimi 13. Njësia publike mer, gjeneron dhe përdor informacion cilësor			
84	A kanë përcaktuar dhe identifikuar drejtuesit e njësisë publike, informacionin e kërkuar në nivelin përkatës dhe specifikat e duhura, të personeli i duhur? Ku është e mundur, a ka lidhje të qartë me objektivat e njësisë publike?	1. Raportet e brendshme dhe të jashtme lidhur me objektivat;	

85	A janë identifikuar llojet e raportimit periodik brenda njësisë që i dorëzohen menaxherëve në njësinë përkatesë?	Raportimi financiar dhe operacional; 1. Raport “realizimi i shpenzimeve sipas funksionit, klasifikimit ekonomik dhe nga kontigjencat- fakti kundrejt planit në % dhe vlerë absolute”; 2. Raport “Realizimi i të ardhurave bruto, dhe sipas natyrës - fakti kundrejt planit në % dhe vlerë absolute”; 3. Raport javor, mujor/tremujor etj. “Mbi fondin total, angazhimet e marra, fondin e mbetur disponibel për angazhime të reja dhe planin e arkës. Jep periudhën në dispozicion që nga planifikimi deri në regjistrimin e angazhimeve në kontabilitet”	
86	A ofron sistemi i raportimit (manual dhe/ose elektronik) në njësinë tuaj informacion për monitorimin e progresit në arritjen e objektivave të njësisë në tërësi dhe të njësive të vartësisë të saj?	1. Raportet e të gjitha niveleve 2. Rregullat e brendshme të raportimit.	
87	A mbulojnë raportet periodike të buxhetit të gjithë njësinë apo vetëm nivelin qendror (aparatin)? A përdoret krahasimi me periudhat e kaluara dhe deviacionet nga objektivat e planifikuara?	1. Raportet e buxhetit	
88	A e përdor njësia publike në sistemin informatik financiar të qeverisë? (Nëse PO plotësoni pyetjen në vazhdim.)	1. Shkresa/udhëzim nga ministria përgjegjëse për financat për konfigurimin e përdoruesve.	
89	A operon njësia me një sistem të vet të kontabilitetit (përveç SIFQ)? Nëse PO, cilat janë arsyet? NA mund të shpjegojë më gjerë arsyet dhe të japë rekomandime, për përmirësim të SIFQ, në raportin vjetor për MFK-në. Nëse po, a e mundëson ky sistem i kontabilitetit monitorimin e shpenzimeve dhe të ardhurave sipas programeve dhe projekteve? Nëse jo a keni planifikuar përmirësimet të sistemit të kontabilitetit? (Sistemi i kontabilitetit të njësisë nuk duhet të dublikojë SIFQ.)	1. Parimet dhe rregullat për kontabilitetin/sistemi përkatesë i miratuar nga NA/titullari (dokumenti i sistemit).	
Parimi 14. Njësia publike përdor komunikimin e brendshëm			
90	A ekzistojnë procedura për të siguruar që menaxherët dhe personeli i njësisë publike të informohen për vendimet/projektet/nismat e njësive të tjera, që mund të ndikojnë në përgjegjësitë dhe detyrat e tyre?	1. Neni përkatesë në rregullore ose procedure e veçantë. 2. Procesverbalet e mbledhjeve të menaxherëve; 3. Faqja kryesore e internetit, broshura dhe revista.	
91	A përgatiten raporte periodike apo publikime vjetore për performancën e njësive në lidhje me shërbimet publike të ofruara publikut?	1. Raportet periodike 2. Faqja e internetit	
92	Cila është shpeshësia e informimit të drejtuesve të programeve dhe njësive të vartësisë lidhur me alokimet e buxhetit? Cila mënyrë informimi përdoret?	1. Evidencë elektronike ose e shkruar.	
93	A ka shembuj të kohëve të fundit ku gabimet në komunikimin e ndërsjellë, kanë shkaktuar probleme apo kanë ndikuar në performancën e njësive publike? - A janë analizuar shkaqet themelore? - A janë marrë masa për parandalimin e çështjeve të ngjashme të komunikimit në të ardhmen?	1. Regjistrat e riskut, ndonjë regjistrat ku shënohen parregullsitë; 2. Raporti i gjetjeve të auditit; 3. Dokumentacioni ku përcaktohen veprimet për ndjekjen e problemit.	
Parimi 15. Njësia publike përdor komunikimin e jashtëm			
94	A kanë që të gjithë punonjësit mundësinë e përdorimit të emailit zyrtar?	1. Rregullat e komunikimit të brendshëm dhe të jashtëm; 2. Sistemi i ruajtjes së të dhënave	
95	A kërkon dhe analizon niveli drejtues i njësive publike reagimet nga audiencat e synuara (p.sh. aktorët kryesorë, qytetarët, partnerët e biznesit) në lidhje me ndikimin e komunikimit? - A është informacioni i marrë i besueshëm dhe i përshtatshëm? - A janë reagimet kryesore të përshkallëzuara në nivelin e duhur dhe përdoren për të përshtatur strategjitë e vazhdueshme të komunikimit?	1. Dokumentimi i konsultimit publik	
96	A sigurohet qasja publike nëpërmjet publikimit rregullisht në faqen e internetit të njësive të informacionit më poshtë: 1. Dokumenti i Buxhetit vjetor të propozuar; 2. Buxheti i miratuar për njësinë; 3. Raportet periodike të zbatimit të buxhetit (shih parimin 13 për llojet e raporteve); 4. Pasqyrat vjetore financiare dhe të buxhetit 5. Plani/et vjetor(e) të prokurimit; proceset e hapura të prokurimit; kontratat e lidhura; statistika mbi prokurimet; 6. Raporti i auditimit të jashtëm për njësinë mbi pasqyrat financiare dhe aktivitetin e vitit parardhës.	1. Faqja e internetit	
MONITORIMI Monitorimi është tërësia e proceseve të rishikimit të aktivitetit të njësive, i cili synon të ofrojë garanci të arsyeshme se aktivitetet e kontrollit funksionojnë sipas qëllimit për të cilin janë krijuar dhe mbeten eficientë me kalimin e kohës. Në kryerjen e monitorimit, titullari i njësive, nëpunësi autorizues dhe menaxherët e tjerë, duhet t'i kushtojnë vëmendje gjendjes së menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe objektivave të arritur.			
Parimi 16. Njësia publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta të sistemit të kontrollit të brendshëm			
97	A keni procedurë të brendshme periodike të raportimit që rregullon zbatimin dhe monitorimin e objektivave?	1. Manuali i Proceseve/gjurma e auditimit të monitorimit DHE/OSE 2. Nenet e rregullores OSE 3. Përkrahjet e punës	
98	A monitorohet rregullisht progresi lidhur me arritjen e objektivave dhe a analizohen shkaqet për dështimet e mundshme në këtë drejtim? (Luteni përdorni rubrikën “Përgjigje e arsyetuar” për të përshkruar se si monitorohet progresi lidhur me arritjen e objektivave, nga kush, për kë, sa shpesh etj.).	1. Raportet periodike (me kolonë specifike për shkaqet e mosrealizimit).	
99	A kryen rregullisht institucioni një vetëvlerësim të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit. (Përshkruaj instrumentin që përdoret.)	1. Pyetësori i vetëvlerësimit të sistemit të kontrollit të brendshëm	
100	A ka në institucion rregulla të brendshme të miratuara për monitorimin e sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit? (Nëse ka specifikojeni në rubrikën “Përgjigje e arsyetuar”.)	1. Udhëzim i brendshëm për monitorimin e KB-së.	
101	A ka institucioni një plan veprimi të menaxhimit financiar dhe kontrollit, të miratuar për ecurinë e sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit? (Në rubrikën	1. Nr. datë urdhri për	

	“Përgjigje e arsyetuar” specifikoni numrin dhe datën e dokumentit.)	miratimin e Planit 2. Plani i veprimtimit të menaxhimit financiar dhe kontrollit.	
102	A ka rekomandime specifike për sistemin e kontrollit të brendshëm të përfshirë në raportet e AB-së, KLSH-së, Drejtorisë së Përgjithshme të Harmonizimit të KBF-P, për këtë periudhë raportimi? Nëse ka sa prej tyre janë zbatuar më sot. (% mbi totalin e rekomandimeve.)	1. Raporti përkatës i AB-së dhe KLSH-së; 2. Rekomandimet e Drejtorisë së Përgjithshme të Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm, MFE.	
103	Si realizohet mbikëqerja nga ana e titullarit/NA të institucionit për zbatimin e rekomandimeve të dhëna mbi fushën e menaxhimit financiar dhe kontrollit?	1. Monitorimi i zbatimit të Planit të KB-së dhe frekuenca e raportimit.	
104	A janë aktivitetet e vlerësimit të njësisë në përputhje me burimet dhe të përshtatshme për të përbushur qëllimet e tyre?	1. Raporti i auditimit të brendshëm; 2. Komiteti i auditimit (nëse ka).	
105	A kryen auditimi i brendshëm në mënyrë të rregullt vlerësime specifike për sistemet e kontrollit të brendshëm dhe evazionin fiskal për të siguruar që pasi risqet identifikohen ato të ndiqen dhe të raportohen rregullisht për të mos lejuar rrjedhje të të ardhurave apo keqpërdorim të fondeve publike?	1. Plani strategjik dhe vijtor i auditimit të brendshëm 2. Vlerësimi i risikut të auditimit të brendshëm 3. Raporti i auditimit të brendshëm dhe raporti vijtor duke përfshirë edhe opinionin vijtor	
106	A monitorohen kontingjentat dhe ndërmarrjet publike lidhur me riskun fiskal të humbjeve?	1. Raporte nga kompanitë 2. Raport analizë financiare e strukturave të njësisë	
107	A ndërmerrin rregullisht auditime për integritetin e sistemit të pagave të njësisë? (identifikimi i punonjësve fantazmë, mungesën e të dhënave të personelit, identifikimin e kontrolleve të pamjaftueshme apo të munguara etj.).	1. Raportet e auditit të brendshëm	
108	A e realizon njësi shërbimin e auditimit të brendshëm? Nëse po: A është krijuar NJAB në përputhje me kuadrin ligjor?	1. Urdhri për ngritjen e NJAB nga titullari 2. Raporti vijtor i ministrisë përgjegjëse për financat për kontrollin e brendshëm	
Parimi 17. Njësia publike vlerëson dhe komunikon mangësitë			
109	A i raporton personeli çështjet e kontrollit të brendshëm përmes linjave të raportimit të përcaktuara për palët e duhura të brendshme dhe të jashtme, në kohën e duhur për t'i mundësuar njësisë publike që të vlerësojë menjëherë ato çështje?	1. Evidencë elektronike ose e shkruar	
110	A ndërmerr niveli drejtues i njësisë publike veprime të përshtatshme dhe në kohën e duhur, për të analizuar dhe korrigjuar mangësitë e raportuara nga personeli, funksionin e auditimit të brendshëm, aktivitetet e monitorimit të brendshëm dhe të jashtëm financiar dhe jofinanciar?	1. Plani i veprimtimit për kontrollin e brendshëm	
111	A monitoron niveli drejtues i njësisë publike statusin e veprimeve korrigjuese në mënyrë që ato të përfundojnë në kohën e duhur dhe të sjellin rezultatin e pritur (p.sh. rekomandimet e auditimit të brendshëm ose rezultatet e aktiviteteve monitoruese)?	1. Plani i Veprimtimit për KB-në (kolona statusi); 2. Raporti vijtor i auditorit të brendshëm.	

MËNYRA E PLOTËSIMIT DHE VLERËSIMIT TË PYETËSORIT TË VETËVLERËSIMIT TË KOMPONENTËVE TË MENAXHIMIT FINANCIAR DHE KONTROLLIT

I. Mënyra e plotësimit

Pyetësi i vetëvlerësimit të komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit, është konceptuar të përdoret nga njësitë publike për vetëvlerësimin e sistemit të kontrollit të brendshëm. Pyetësi përbëhet nga pesë seksione që i përgjigjen pesë komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit, sipas standardeve ndërkombëtare COSO dhe INTOSAI, ku vetë komponentët përfshijnë gjithsecili, disa parime specifike (të shpjeguara në udhëzuesin e parimeve). Për secilin parim janë ndërtuar një grup pyetjesh, bashkëlidhur të cilave janë vendosur edhe dokumentet korresponduese, konkretisht në rubrika “Evidenca mbështetëse”, dokumente këto që duhet të ekzistojnë në institucion dhe nga të cilat nxirren informacione për t’iu përgjigjur pyetjeve përkatëse. Pjesa e cila plotësohet nga njësi publike është rubrika

“Përgjigje e arsyetuar”, në të cilën duhet të kthehet një përgjigje e argumentuar edhe me dokumentacionet konkrete, të shoqëruara me referencat përkatëse.

II. Mënyra e vlerësimit

Në mbështetje të përgjigjeve të njësisë publike, Drejtoria e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar, Kontrollit dhe Kontabilitetit do të nxjerrë konkluzione mbi efektivitetin dhe efikasitetin e sistemit të kontrollit të brendshëm në njësinë publike.

Sistemi i kontrollit të brendshëm është efektiv, kur menaxherët e nivelit të lartë kanë siguri të arsyeshme, që njësi publike:

1. Realizon veprimtari efektive dhe efikase, kur ngjarjet e jashtme konsiderohen të kenë një ndikim në arritjen e objektivave ose ku njësi mund të parashikojë në mënyrë të arsyeshme natyrën dhe kohën e ngjarjeve të jashtme dhe zbutjen e ndikimit në një nivel të pranueshëm;

2. Kupton masën në të cilën aktivitetet menaxhohen në mënyrë efektive dhe efikase, kur ngjarjet e jashtme mund të kenë një ndikim të rëndësishëm në arritjen e objektivave ose ku njësi

mund të parashikojë në mënyrë të arsyeshme natyrën dhe kohën e ngjarjeve të jashtme dhe zbutjen e ndikimit në një nivel të pranueshëm;

3. Përgatit raporte në përputhje me rregullat, rregulloret dhe standardet e zbatueshme ose me objektivat e specifikuar të njësisë publike;

4. Veprimtaria e saj përputhet me ligjet, rregullat, rregulloret dhe standardet e jashtme në fuqi.

Vlerësimi i cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm, ndahet në tri kategori: efektiv, pjesërisht efektiv ose joefektiv:

1. Sistemi i kontrollit të brendshëm do të konsiderohet efektiv, nëse nuk janë zbuluar asnjë ose janë zbuluar shumë pak dobësi dhe mangësi të zbatimit të sistemit të kontrollit të brendshëm.

Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm do të realizohet nëpërmjet vlerësimit të efektivitetit të komponentëve të MFK-së bazuar në çdo parim. Nëse të paktën 70% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së, atëherë parimi do të vlerësohet efektiv. Pas vlerësimit të të gjitha parimeve, nëse 70% e tyre janë vlerësuar efektive, atëherë i gjithë sistemi për njësinë publike të marrë në analizë konsiderohet efektiv.

2. Sistemi i kontrollit të brendshëm do të konsiderohet pjesërisht efektiv, nëse dobësitë dhe mangësitë e zbuluara vlerësohen si të mesme dhe/ose të ulëta dhe nuk janë zbuluar dobësi të rëndësishme dhe ngjarje të dëmshme për njësinë në zbatimin e sistemit të kontrollit të brendshëm.

Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm do të realizohet nëpërmjet vlerësimit të efektivitetit të komponentëve të MFK-së bazuar në çdo parim. Nëse 40%–70% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së, atëherë parimi do të vlerësohet pjesërisht efektiv. Pas vlerësimit të të gjitha parimeve, nëse 40%–70% e tyre janë vlerësuar pjesërisht efektive, atëherë i gjithë sistemi për njësinë publike të marrë në analizë konsiderohet pjesërisht efektiv.

3. Sistemi i Kontrollit të Brendshëm do të konsiderohet joefektiv kur ekziston një mangësi e madhe në lidhje me funksionimin e një komponenti ose parimi përkatës, ose në lidhje me

komponentët që veprojnë së bashku në një mënyrë të integruar për të gjithë njësinë dhe kjo mangësi ndikon direkt në moszbatimin e sistemit të kontrollit të brendshëm.

Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm do të realizohet nëpërmjet vlerësimit të efektivitetit të komponentëve të MFK-së bazuar në çdo parim. Nëse 0%–40% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së, atëherë parimi do të vlerësohet joefektiv. Pas vlerësimit të të gjitha parimeve, nëse 0%–40% e tyre janë vlerësuar joefektiv, atëherë i gjithë sistemi për njësinë publike të marrë në analizë konsiderohet joefektiv.

Lutemi plotësimin me vërtetësi të pyetësorit të vetëvlerësimit të komponentëve të MFK. Duhet pasur parasysh se pyetësori do të ndihmojë në identifikimin e atyre aspekteve të kontrollit të brendshëm të njësisë në të cilat nevojitet të ndërmerren masa për përmirësimin e sistemi, ku kërkohet ndërgjegjësim i mëtejshëm mbi rëndësinë dhe efektivitetin e sistemit, si dhe drejtimet për ngritje kapacitetesh të stafit.

Rekomandojmë që titullari/NA i njësisë t'ua shpërndajë këtë pyetësor menaxherëve të strukturave të ndryshme të njësisë që ka në përgjegjësinë e tij (strukturave përbërëse të organit qendror, si dhe njërive shpenzuese) me qëllim plotësimin e tij dhe marrjen e informacionit të plotë. Në këtë mënyrë titullari/NA do t'i përdorë rezultatet për të formuluar një përgjigje të konsoliduar në lidhje me gjithë subjektin. Kjo përgjigje e plotë, pra pyetësori përmbledhës, duhet t'i dërgohet Drejtorisë së Harmonizimit të Menaxhimit Financiar, Kontrollit dhe kontabilitetit, në Ministrinë e Financave.

PARIMET PËR SECILIN KOMPONENT TË MENAXHIMIT FINANCIAR DHE KONTROLLIT

Pyetësori përbëhet nga pesë seksione që i përgjigjen pesë komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit sipas standardeve ndërkombëtare COSO dhe INTOSAI, ku vetë komponentët përfshijnë disa parime si më poshtë vijojnë:

I. MJEDISI I KONTROLLIT

Parimi 1. Njësia publike demonstroi angazhim për integritet dhe vlerat etike

Menaxherët e nivelit të lartë të njësisë publike, shprehin dhe demonstrojnë rëndësinë e integritetit dhe vlerave etike në të gjithë njësinë.

Parimi 2. Titullari/nëpunësi autorizues (NA)/bordi apo këshilli i drejtuesve demonstrojnë pavarësi dhe përgjegjësi në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje

Organi mbikëqyrës (titullari/nëpunësi autorizues/bordi apo këshilli i drejtuesve në varësi të llojit të njësisë) demonstroi pavarësi në ushtrimin e detyrave dhe ushtron mbikëqyrje për zhvillimin dhe performancën e kontrollit të brendshëm.

Parimi 3. Titullari/nëpunësi autorizues (NA) krijon strukturat organizative, linjat e raportimit, autoritetet dhe përgjegjësitë

Titullari/NA i njësisë publike duhet të krijojë një strukturë organizative, të caktojë përgjegjësi dhe të delegojë përgjegjësitë përkatëse për të arritur objektivat e njësisë, duke mirëpërcaktuar gjithashtu edhe linjat e raportimit.

Parimi 4. Njësia publike demonstroi angazhim në realizimin e kompetencave

Njësitë publike demonstrojnë një angazhim për të tërhequr, zhvilluar dhe mbajtur personel kompetent në përputhje dhe në mbështetje të objektivave të njësisë.

Parimi 5. Njësia publike vepron në përputhje me përgjegjësinë menaxheriale

Njësia publike duhet të ketë personel të përgjegjshëm në realizimin e përgjegjësisë në lidhje me kontrollin e brendshëm dhe më konkretisht në ndjekjen e objektivave të njësisë.

II. MENAXHIMI I RISKUT

Parimi 6. Njësia publike specifikon objektivat si bazë për identifikim dhe vlerësim të risqeve në lidhje me këta objektiva

Përcaktimi i objektivave të njësisë publike është formimi i bazës mbi të cilën zbatohet vlerësimi i riskut dhe krijohen aktivitetet pasuese të kontrollit. Titullarët/NA/menaxherët përcaktojnë objektivat dhe i grupojnë ato në kategori më gjithëpërfshirëse në të gjitha nivelet e njësisë, në lidhje me aktivitete, raportimet dhe pajtueshmërinë.

Parimi 7. Njësia publike identifikon dhe analizon risqet për arritjen e objektivave

Njësia publike identifikon risqet për arritjen e objektivave të saj në të gjithë njësinë dhe analizon

risqet si bazë për të përcaktuar më pas se si duhet të menaxhohen risqet.

Parimi 8. Njësia publike vlerëson mundësinë e riskut të mashtremeve

Njësia publike merr parasysh dhe vlerëson mundësinë e mashtimit në vlerësimin e riskut për arritjen e objektivave.

Parimi 9. Njësia publike identifikon dhe analizon ndryshimet e rëndësishme

Njësia publike identifikon dhe vlerëson ndryshimet që mund të ndikojnë ndjeshëm në sistemin e kontrollit të brendshëm.

III. AKTIVITETE E KONTROLLIT

Parimi 10. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet e kontrollit

Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet e kontrollit që kontribuojnë në zbutjen e risqeve për arritjen e objektivave në nivele të pranueshme.

Parimi 11. Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete të përgjithshme të kontrollit mbi teknologjinë

Njësia publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete të përgjithshme të kontrollit mbi teknologjinë për të mbështetur arritjen e objektivave.

Parimi 12. Njësia publike vendos aktivitete kontrollit përmes politikave dhe procedurave

Njësia publik vendos aktivitete të kontrollit përmes politikave që përcaktojnë se çfarë pritet dhe procedurat që vënë në veprim politikatat.

IV. INFORMACIONI DHE KOMUNIKIMI

Parimi 13. Njësia publike merr, gjeneron dhe përdor informacionin përkatës cilësor

Njësia publike merr ose gjeneron dhe përdor informacion të rëndësishëm, cilësor për të mbështetur funksionimin e kontrollit të brendshëm.

Parimi 14. Njësia publike përdor komunikimin e brendshëm

Njësia publike komunikon në mënyrë të brendshme informacionin, duke përfshirë objektivat dhe përgjegjësitë për kontrollin e brendshëm, të nevojshëm për të mbështetur funksionimin e kontrollit të brendshëm.

Parimi 15. Njësia publike përdor komunikimin e jashtëm

Njësia publike komunikon me palët e jashtme lidhur me çështjet që ndikojnë në funksionimin e kontrollit të brendshëm.

V. MONITORIMI

Parimi 16. Njësia publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta të sistemit të kontrollit të brendshëm

Njësia publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta për të konstatuar nëse komponentët e kontrollit të brendshëm janë të pranishëm dhe funksionojnë.

Parimi 17. Njësia publike vlerëson dhe komunikon mangësitë

Kur identifikohen mangësitë e kontrollit të brendshëm, titullari i njesisë publike duhet të ndërmarrë veprimet korrigjuese dhe t'i komunikojë ato në nivelin e duhur dhe në kohën e duhur.

ANEKSI 5
PLANI I VEPRIMIT PËR MENAXHIMIN FINANCIAR DHE KONTROLLIN

PËRDORUESI I BUXHETIT DATA							
A. Plani i ngritjes dhe i zhvillimit të sistemit të menaxhimit financiar dhe të kontrollit për vitin fiskal 202_							
1.	Aktivitetet e planifikuara për t'u ndërmarrë, me qëllim zgjidhjen e mangësive të zbuluara gjatë përgatitjes së raporteve vjetore mbi funksionimin e sistemit të menaxhimit financiar dhe të kontrollit						
Aktivitetet e planifikuara		Data e pritshme e realizimit	Personi përgjegjës (funksioni, njësia organizative)	Statusi aktual	Rezultati i synuar	Lidhja me komponentin e MFK	Referencë me gjetjet e menaxhimit, AB-së dhe KLSH-së (nëse ka)
1.1							
1.2							
1.3							
1.4							
1.5							
2	Aktivitete që ndërmerren për të zgjidhur gjetjet dhe rekomandimet e auditimit të brendshëm						
Aktivitetet e planifikuara		Data e pritshme e realizimit	Personi përgjegjës (funksioni, njësia organizative)	Statusi aktual	Rezultati i synuar	Lidhja me komponentin e sistemit MFK	Referencë me gjetjet e menaxhimit, AB-së dhe KLSH-së (nëse ka)
2.1							
3	Aktivitete që ndërmerren për të zgjidhur gjetjet dhe rekomandimet e Kontrollit të Lartë të Shtetit						
Aktivitetet e planifikuara		Data e pritshme e realizimit	Personi përgjegjës (funksioni, njësia organizative)	Statusi aktual	Rezultati i synuar	Lidhja me komponentin e sistemit MFK	Referencë me gjetjet e menaxhimit, AB-së dhe KLSH-së (nëse ka)
3.1							
4	Masa të tjera që duhen marrë për të zhvilluar më tej sistemin e menaxhimit financiar dhe të kontrollit (për shembull, rekomandimet e DH/MFK-së)						
Aktivitetet e planifikuara		Data e pritshme e realizimit	Personi përgjegjës (funksioni, njësia organizative)	Statusi Aktual	Rezultati i synuar	Lidhja me komponentin e sistemit MFK	Referencë me gjetjet e Menaxhimit, AB-së dhe KLSH-së (nëse ka)
4.1							

(nënshkrimi i nëpunësit autorizues)

(nënshkrimi i titullarit të institucionit)

NJOFTIM
Nr. 2718, datë 22.2.2024

**MBI HYRJEN NË FUQI TË NJË
MEMORANDUMI MIRËKUPTIMI ME
AGJENCINË FRANCEZE TË
ZHVILLIMIT**

Memorandumi i Mirëkuptimit për Bashkëpunim
e ndërsjellë ndërmjet Këshillit të Ministrave të
Republikës së Shqipërisë, të përfaqësuar nga
Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe

Koordinimit të Ndihmës dhe Agjencisë Franceze
të Zhvillimit (AFD), nënshkruar më 17.10.2023, në
Tiranë, ka hyrë në fuqi më datë 15.2.2024.

**NË MUNGESË DHE ME URDHËR
DREJTOR I DREJTORISË SË TË DREJTËS
NDËRKOMBËTARE DHE TRAKTATEVE
Shpresa Peza**

Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2024

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 512 lekë

Vulosur elektronikisht nga Qendra e
Botimeve Zyrtare
Date: 2024/02/29 11:48:35 +02'00'
9344832024022911482556031